

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Socratis Scholastici Ecclesiasticae Historiae Liber II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

- XXVIII. De malis Alexandriae perpetratis à Georgio Ariano, ex narratione ipsius Athanasii.
- XXIX. De Photino hæresiarcha.
- XXX. De fidei formulis Sirmii expositis coram Imperatore Constantio.
- XXXI. De Hosio Cordubensi Episcopo.
- XXXII. De Magnentii tyranni exitio.
- XXXIII. De Judæis Diocæsaream Palæstinæ incolentibus.
- XXXIV. De Gallo Cæsare.
- XXXV. De Aëtio Syro Eunomii magistro.
- XXXVI. De Synodo Mediolanensi.
- XXXVII. De Ariminensi Synodo, & de fidei formula illic promulgata.
- XXXVIII. De Macedonii sævitia, & tumultibus ab eo concitatis.
- XXXIX. De Concilio apud Seleuciam Isauriæ urbem coacto.
- XL. Qualiter Acacius Cæsareæ Episcopus in Seleuciensi Synodo aliam fidei expositionem scripsit.
- XLI. Quomodo Acaciani, Imperatore ab Occidentis partibus reverso, CP. congregati, Ariminensem fidem nonnullis ei additis, confirmarunt.
- XLII. Qualiter deposito Macedonio, Eudoxius Episcopatum CP. obtinuit.
- XLIII. De Eustathio Episcopo Sebastiæ.
- XLIV. De Meletio Antiochiæ Episcopo.
- XLV. De Hæresi Macedonii.
- XLVI. De Apolinaristis deque eorum hæresi.
- XLVII. De morte Imperatoris Constantii.

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ SOCRATIS
ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ SCHOLASTICI
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ECCLESIASTICÆ
ΤΟΜΟΣ Β΄. HISTORIÆ
LIBER II.

Κεφ. α΄.

CAPUT PRIMUM.

Proœmium, δι' ἡμῶν αἰτίαν τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον βιβλίον ἀνωθεν ἐλέγξει.

Proœmium, in quo rationem reddit, cur primi ac secundi libri novam editionem fecerit.

ΡΟΥΦΙΝΟΣ ὁ τῆ ρωμαίων γλώτῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἰστορίαν συντάξας, ὡς ἐν ἄλλοις χρόνοις ἐπλανήθη τὰ γράμματα ἀθανάσιου νομίζε μὲν τὴν τελειωτὴν τῆ βασιλείας κωνσταντίνου γεγενημένης ἀγνοεῖ καὶ τὴν ἐν γαλλίαις γενομένην αὐτῆ ἰστορίαν, καὶ ἕτερα πλείονα ἡμεῖς οὖν πρῶτον ῥεφίνω ἀκόλουθησαντες, τὸ πρῶτον ἐπὶ τὸ δεύτερον τῆς ἰστορίας βιβλίου, ἢ ἐκείνῳ ἐδόκει συνεγράψαμεν διὰ τὸ ἵνα τεύχῃ ἀρχὴ τῶν ἐδόξεν βιβλίων, τὰ μὲν ὡς ῥεφίνω λαβόντες τὰ δὲ ἐκ διαφόρων συναγαγόντες τινὰ δὲ καὶ ὡς τὰ ἑτέροις ζώντων ἀκέραια, ἐπληρώσαμεν ὑστερον μέντοι

RUFINUS, is, qui Latino sermone ecclesiasticam scripsit historiam, in temporum notatione longè à vero aberravit. Etenim ea, quæ adversus Athanasium gesta sunt, post Constantini obitum accidisse censet. Relegationem quoque ejus in Gallias, & alia plurima pretermittit. Ac prius quidem nos Rufinum auctorem secuti, primum ac secundum historię nostrę librum juxta fidem illius conscripsimus. A tertio vero libro usque ad septimum, partim ex ejusdem Rufini, partim ex aliorum libris quædam colligentes; nonnulla etiam ex iis, qui adhuc supersunt audita referentes, opus nostrum complevimus. Postea

vero cum Athanasii libros nacti esse-
 mus, in quibus ille suas calamitates de-
 plorat, & qua ratione per calumniam ac
 fraudem Eusebianorum in exilium mis-
 sus fuerit exponit; fatius esse duximus,
 ei, qui mala ipsa perpeffus esset, & iis,
 qui rebus gestis interfuissent, fidem ha-
 bere, quam illis, qui res conjecturâ tan-
 tum assecuti, & ob eam causam in erro-
 rem prolapsi essent. Ad hæc varias ex-
 cellentium tunc temporis virorum epi-
 stolas nacti, veritatem, quoad ejus fieri
 potuit, indagavimus. Quam ob causam
 necesse nobis fuit, primum ac secundum
 hujus operis librum ex integro dictare;
 retentis nihilominus iis, in quibus Ru-
 finus à veritate minimè aberravit. Illud
 præterea sciendum est, nos in priore e-
 ditione, nec libellum depositionis Arii,
 nec Imperatoris epistolas; sed nudam
 rerum gestarum narrationem posuisse;
 ne ex verborum prolixitate lectoribus
 tedium nasceretur. Sed quoniam tuâ
 causâ illud quoque præstandum erat, ò
 vir ac sacerdos Dei Theodori, ut neque
 ea, quæ imperatores in suis epistolis scri-
 pserunt ignorares, neque ea, quæ Epi-
 scopi in diversis Conciliis fidem paula-
 tim immutantes promulgaverunt: id-
 circo quæcunque necessaria esse censui-
 mus, in hanc posteriorem editionem
 transtulimus. Et cum in primo libro
 istud à nobis jam præstitum sit, idem
 quoque in secundo, quem præ manibus
 habemus, præstare conabimur. Sed
 jam tempus est, ut ad historię ordinem
 revertamur.

Α συντυχόντες ἀθανασίῳ συντάγμασιν, ἐν οἷς
 τὰ κατ' ἑαυτὸν ὀνόματι πατρὸς, καὶ ὅπως διὰ
 τὴν διαβολὴν τῷ πατρὶ εὐσέβιον ἐξωρίσθη,
 ἔγνωμεν δεῖν πιστεύειν μᾶλλον τῷ πεπονθότῳ,
 καὶ τοῖς γινομένοις τῶν πραγμάτων παρῆ-
 σιν, ἢ τοῖς κατασοχασαμένοις αὐτῶν, καὶ
 διατέτο πλανηθεῖσιν ἐτι μὴν καὶ ἐπιστο-
 λῶν τῶν τότε διαφόρων ἐπιτετυχηκότες, ὡς
 οἷόν τε τὴν ἀλήθειαν ἀνιχνεύσαμεν διὸ ἠναγ-
 κάσθημεν τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον βι-
 βλίον ἀνωθεν ὑπαγορεύσαι, συγγράμμοι
 καὶ ἐν οἷς ὀραφῖν ὅσα ἐκπίπῃ τῆ ἀληθείᾳ
 ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ τέτοισί εἶον, ὅτι ἐπαρτήκα-
 μεν ἐν τῇ πρώτῃ ὑπαγορεύσει τὸ καθ' αἰρε-
 τικὸν δρεῖς, ἔτε μὴν τὰς βασιλέως ἐπιστο-
 λὰς. ἀλλὰ τὰ γυμνά μόνον πρᾶγματα,
 ὑπερ τῆ μὴ πολυσίχῃ γηρομένης τῆς ἰσο-
 ρείας, ἀκηρῆς οὐδ' ἀναγνωστικῆς ἀπεργά-
 σασθ'. ἐπειδὴ πρὸς σὴν χάριν ὡς ἔρε τῆ θεῶ
 ἀνδρῶπε θεόδωρε, καὶ τέτο ἐδ' ποιῆσαι, ὡς
 μὴ ἀγνοεῖν καὶ ὅσα ταῖς λέξεσιν οἱ βασιλεῖς
 ἐπέσειλαν, ἢ καὶ διαφορῆς συνόδους οἱ ἐπι-
 σκοποὶ τὴν πίσιν καταπραχῆ μεταποιῶντες
 ἐξέδωκαν. διατέτο ὅσα ἀναγκαῖα ἠγησά-
 μεθα, ἐν τῇδε τῇ μεταλαῦτα ὑπαγορεύσει
 μετατεθείκαμεν, καὶ τέτο ἐν τῷ πρώτῳ βι-
 βλίῳ ποιῆσαντες, καὶ ἐν τῷ μὲν χείρισ, λέγω
 ἢ τῷ δευτέρῳ, ποιῆσαι πρὸς ἀσθμὴν δρεῖον
 ἢ ἡδὴ τῆς ἰσορείας.

CAP. II.

*Quomodo Eusebius Nicomediensis cum suis,
 Arii dogmata iterum inducere conatus, ec-
 clesias perturbavit.*

MOrtuo Imp. Constantino, Euse-
 bius Nicomediensis & Theognis
 Nicænus, opportunum se tempus nactos
 esse arbitrati, omni studio in id incubue-
 runt, ut consubstantialis fidem exturba-
 rent, ejusque loco opinionem Arii intro-
 ducerent. Id verò nunquam se conse-
 cuturos esse intelligebant, si Athanasius
 Alexandriæ reverteretur. Porro adhuc
 agenda uti sunt ministerio presbyteri il-
 lius, per quem paulo ante Arius fuerat
 ab exilio revocatus. Sed quemadmodum
 ea res confecta sit, dicendum arbitror.
 Presbyter ille, quem diximus, testamen-
 tum & mandata, quæ Constantinus mo-

Κεφ. β΄.

*Ἄσσι πατρὶ εὐσέβιον τὸν νικομηδείαν ἐπίσκοπον, ἀνοθῖ τὸ ἀρῖον
 ἐπιδάσαντες εἰσαγαγεῖν δόγμα, ταμῶχας ταῖς ἐκκλη-
 σίας ἐκίτησαν.*

Τὸ βασιλέως κωνσταντίνου τελευτήσαν-
 τος, ὁ πατρὶ εὐσέβιον τὸν νικομηδείαν ἐπί-
 σκοπον, καὶ εὐθὺς δεδρα-
 χθαι ἐνκαίρως νομίσαντες, ἀγῶνα ἔθετο
 τὴν τῆ ὁμοουσίᾳ πίσιν ἐκβαλεῖν, ἀντιπαράγω-
 ἢ τὴν δρεῖανίζεσαν. ἀρεῖσεως ἢ τέτε οὐ
 αὐ δύναντο, εἰ μὴ ὑπονοσήσῃ ἀθανασίῳ
 ταῦτα ἢ κατεσκεύαζον, ὑπεργῶ χεῖρισ
 νοὶ τῷ πρῆσούτερω, ὅς τῆς δρεῖς ἀνακλι-
 σεως αἰτίῳ μὴ ἐν ἐμπροσθεν ἐγγυῶν
 πῶς ἢ τέτο ἐπράχθη, λεκτέον. τὴν δια-
 δήκην ὁ πρῆσούτερος καὶ τὰ ἐνταλαθέντα
 ἀδράτῃ κατοικομένη βασιλέως πρῆσούτε-
 ρωνται.

Κωνσταντίω τῷ Ἐβασιλέως ἡδ' ὁ ἴδιος τῶν ἐν-
 ρηκῶς γεγραμμένων ὅπερ ἐβέβητο τ' ἄλλοις
 βασιλεύσιν αὐτὸν ἐπέτρηκεν ἡ διαθήκη. διὰ τι-
 μῆς ἦγε τὸν πρεσβύτερον, παρρησίας τε με-
 τεδίδε πολλῆς, εἰς τε τὰ βασιλεία παρρησίας
 εἰσέναι ὁκέλευεν ἡ τοίνυν δοθεῖσα παρρησία,
 γνώσει αὐτὸν ταχέως καλέσει τῆ τε Ἐ-
 βασιλέως γαμείῃ, καὶ τοῖς εὐνέχοις αὐτῆς ἡ
 ἴδιος τῶν χρόνων τῶν πρώτων τῶν κοίτων
 Ἐβασιλέως εὐνέχου, ὃ ὄνομα ἡ εὐσε-
 βίου. τῶν οὖν πρεσβυτέρου συνθεσθῆ τῆ δόξης
 δόξη σιωπῆσειεν ἐν ἡ τῶν, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
 εὐνέχων τὰ αὐτὰ φροῦν ἀνεπίθειτο. ἔμην
 ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐβασιλέως γαμείῃ, διὰ τῶν εὐ-
 νέχων καὶ Ἐπρεσβυτέρου, τῆ δόξης δόξη προσ-
 πέθει μετ' ἐπολύ ἡ ἐπ' αὐτὸν δίδεσσε τὸν
 βασιλέα τὸ ζήτημα τῶν καὶ γίνεσσε φανερόν
 καὶ βραχὺ, πρῶτον μὲν τοῖς καὶ τὰ βασιλεία
 στρατοῦσιν ἐπέειπε, διεδόθη καὶ εἰς τὰ πλή-
 θη τὴ πόλιν διελέγοντο ἡ περὶ τὴ δόξης, ἐν
 μὲν τοῖς βασιλείοις οἱ Ἰπκοιτανῖται ἅμα
 ταῖς γυναιξίν ἐν ἡ τῆ πόλει, καθ' ἑκάστην οἰ-
 κίαν διαλεκτικὸς πόλεμος ἡ διετρέχεον ἐν τα-
 χέως τὸ κακόν, καὶ Ἰπκοὶ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας
 τε καὶ πόλεις καὶ ὡς σπυθῆς, ἐν μικρῶ λαμβά-
 νον τὴν δόξην τὸ ζήτημα, εἰς φιλονεικίαν τῶν
 ἀκρόντας ἡ γίγνεσσε ἑκάστω ἡ τῶν πυνθανομέ-
 νων τ' ταραχῆς τὴν αἰτίαν, ὡς φασιν ἐνθύς
 εἶγε ζήτησεως καὶ ἅμα τῆ ἐρωτήσσει, εἰζῆεν
 ἐβέβητο ἐν ἡ τ' ἐρεῖτο, πάντα ἀνατίεσσε ἀπὸ
 ταῦτα μὲν οὐ καὶ τὰς ἀνατολικὰς πόλεις
 ἐγίνεσσε αἱ γὰρ ἐν ἡλυρῶσι, καὶ τὰ ἐσπέρεια μέρη
 τῶν ἡσύχαζον τῶν ὄρεσιν γὰρ τῶν ἐν νικαία
 σιωπῶν ὡς ἀσαλεύειν ὡς ἡβελον ὡς ἐν Ἰξα-
 φθην τὸ πᾶν Ἰπκοὶ τὸ χεῖρον ἐπέδωκε,
 τῶν καὶ οἱ περὶ εὐσεβίου τὸν νικομηδέα,
 ἔξμαον ἡ γίνεσσε τὴν τῶν πολλῶν ταραχῶν ἔ-
 τω γὰρ μόνως δυνάσθη τ' Ἀλεξανδρείας ἐπί-
 σκοπον ἀναδείξαι τ' αὐτῶν δόξης ὁμοφρο-
 ναί. ἀλλὰ τότε μὲν ἔφθασεν ἐπανελθὼν εἰς
 αὐτῶ Ἀθανάσιου, ἐνὸς τῶν Ἀυγύσων ὡχυ-
 ρωρῶν καὶ γράμμασιν, ἅπερ τῶ Ἀλεξανδρείων
 λαῶ Κωνσταντίνος ὁ νέος ὁ τῶ πατρὶ ὁ μόνυ-
 μῶ, ἐν τ' ἐν γαλλία περὶ βέρεως ἐπεμψεν ἐσι-
 δε τὰδε τὰ γράμματα τὰ ὑποστραγ-
 μῶ.

A riens ipsi commiserat, Constantio Impe-
 ratoris filio obtulit. Ille cum in testamen-
 to id quod maxime cupiebat, scriptum
 esse comperisset: Orientis enim impe-
 rium testamento ei tradebatur: presby-
 terum magno in honore habuit, mul-
 tumque auctoritatis ei concessit, & ut fi-
 denter ac liberè in palatium ingrederetur,
 præcepit. Hæc igitur licentia pres-
 bytero concessa, eum brevi familiarem
 reddidit, tum Imperatoris conjugii, tum
 ejus eunuchis. Ea tempestate Prepositus
 erat regii cubiculi, eunuchus quidam, no-
 mine Eusebius. Huic presbyter persua-
 sit, ut opinionem Arii amplecteretur.
 Quo factū est, ut cæteri etiam eunuchi
 in eandem sententiam adducerentur.
 Sed & ipsa Imperatoris uxor, & spado-
 num & presbyteri hortatu, Arii partibus
 sese adjunxit. Nec multo post ad Imper.
 ipsum pervenit hæc quæstio, Paulatimq;
 vulgata, primum quidem iis innotuit
 qui in palatio militabant. Postea vero ad
 ipsum quoq; urbis regie vulgæ perman-
 navit. Et in palatio quidem, cubicularii
 unà cum mulierculis de hoc dogmate
 disputabant. In urbe vero, per singulas
 prope domos bellum quoddam dialecti-
 cum gerebatur. Porro hujus mali labe
 alias quoque urbes ac provincias brevi
 corripuit. Atq; instar scintillæ, ex parvis
 orta principis controversia, audientium
 animos ad maximam contentionem ex-
 citabat. Singuli enim dum causam tu-
 multus percontantur, occasionem
 disputandi statim habebant: eoque ipso
 quo percontantur tempore, rixas ini-
 bant. Per hujusmodi autem rixas cuncta
 subvertebantur. Et hæc quidem in Ori-
 entis duntaxat urbibus agebantur. Ur-
 bes enim Illyrici, & quæ in Occidentis
 partibus sitæ sunt, interim quievère:
 quippe quæ Nicæni Concilii decreta la-
 befactare nollent. Cum igitur excita-
 tum hoc malum quotidie ingravesceret,
 Eusebiani seditionem ac tumultum mul-
 titudinis lucro suo deputabant. Neque
 enim aliter fieri posse sperabant, ut ali-
 quem Episcopum Alexandria constituerent,
 qui ipsorum opinioni suffragaretur. Sed
 consilium illorum prævenit Athanasii
 reditus: qui Alexandriam reversus est,
 regis munitus literis, quas unus ex
 Augustis, Constantinus Junior patri
 cognominis, ex civitate Trevi-
 rum ad populum Alexandrinum scri-
 pserat. Earum autem literarum exem-
 plum hîc subjeci.

CAPUT III.

Quomodo Athanasius Constantini Junioris literis fretus, Alexandriam rediit.

Constantinus Caesar populo Ecclesie Catholicae Alexandrinorum.

Nec sanctissimæ mentis vestræ notitiā arbitror præterire, Athanasium venerandæ legis interpretē, ad tempus idcirco missum esse in Gallias, ne quoniam cruentorum ejus hostium feritas sacratissimo illius capiti extremum periculum minabatur, ipse per nefariam improborum hominum perversitatem mala insanabilia sustineret. Quamobrem ut hanc feritatem evitaret, creptus est faucibus eorum qui ipsius capiti imminabant: jussusque sub mea ditione degeret, ita ut in ea urbe quam incolere præceptum ei fuerat, omnibus necessariis abundaret: tamen si ejus eximia virtus divino freta præsidio, etiam asperioris fortunæ ærumnas parvipendat. Proinde et si Dominus ac parens noster Divæ memoriæ Constantinus Augustus, eundem Episcopum in pristinum locum restituere ac vestra sacratissima pietati reddere proposuerat: quoniam tamen humanâ forte præventus, priusquam votum suum impleffet, ex hac luce migravit, consentaneum esse existimavi, ut Divæ memoriæ Principis propositum, ego utpote heres, executioni mandarem. Quanta porro reverentia illi à nobis exhibita fuerit, ex eo ipso, simul atque in conspectum vestrum venerit, cognoscetis. Nec mirum, ejus gratiâ aliquid à me factum fuisse. Ad hoc enim & imago quadam amoris vestri, & tanti viri species animum meum movit atque incitavit. Divina providentia vos fervet, fratres carissimi. His literis fretus Athanasius Alexandriam venit. Et populus quidem Alexandrinus eum libentissime suscepit: quotquot vero in illa urbe opinionem Arii sequebantur, societate inita adversus eum conspirabant. Unde crebræ exortæ sunt seditiones, quæ ansam præbuerunt Eusebianis, ut illum apud Imperatorem accusarent, quòd sine decreto communis Episcoporum Concilii, suo pte nutu atque arbitrio Alexandrinam Ecclesiam occupasset. Tantumque criminationibus suis perfecere, ut irâ percitus Imperator Alexandria illum expulerit. Sed qua ratione id factum sit, paulo postea dicam.

Κεφ. γ΄.

Ὅπως Ἀθανάσιος Κωνσταντίνου τῆς νεωτέρου γράμμασι θαυμάσιαι, πρὸς Ἀλεξάνδρειαν κατέλαβεν.

Κωνσταντίνου Καίσαρος τῷ λαῷ τῆς καθολικῆς Ἀλεξανδρείων ἐκκλησίας.

Οὐ ἴ τῆς ὑμετέρας ἰσχύος ἐνοίας ἄποπεφουχθῆναι εἰς γνώσιν οἶμαι, διαλεῖτο Ἀθανάσιον τὸν ἕως ἔσθ' ἐπισημῶς ἐνόμιμα ὑποφύτην πρὸς καιρὸν εἰς τὰς γαλλίας ἀπέσταλθαι, ἵνα ἐπαδῆ ἡ ἀβριότης τῶν αἰμοβορῶν ἐπολεμίων αὐτῶν ἐχθρῶν, εἰς κίνδυνον τῆς ἰσχύος αὐτῶν κεφαλῆς ἐπέδρα, μὴ ἄρα διὰ τῶν φαύλων διαστροφῆς ἀνήκεσα ὑποστῆ ἕως τοῦ διαπαύξαι τοῦ νωταύτω, ἀφῆρθη τῶν φαρύγγων τῶν ἐπιχειρῶν αὐτῶν ἀνδρῶν, ἵνα ἔμοι διαγῆν κελουδοῖς ἕως, ὡς ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἐν ἡδὲ κτεῖθεν, πᾶσι τοῖς ἀναγκαίοις ἐμπλεονάζειν, εἰ ἐτὰ μάλις αὐτῶν αἰοῖμι, ὅτι δὲ τῆς θείας πεποιθῆα βοθηταίαι, καὶ τὰ τρυφύλλερα τύχης ἀχθῆ δὲ θεοῦ τοιγαρὲν εἰ καὶ τὰ μάλις πρὸς τὴν προσφιλῆ ἀτλήν ὑμῶν θεοσέβαν, ὁ δεσπότης ἡμῶν ὁ μακαρίας μνήμης Κωνσταντίνου ὁ σεβαστός, ὁ ἐμὸς πατήρ, τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον τῷ ἰδίῳ τόπῳ ἀποστέλλει, ὁμῶς ἐπειδὴ ἀνθρωπίνῳ κληρονομηθῆναι, ὡς ἐπὶ τὴν ἐυχλὴν πληρωσάμενε παύσασθαι, ἀκόλεθον ἡγήσαμην, τὴν ἀποστέλλω ἕως τῆς θείας μνήμης βασιλέως διαδοξάμενος πληρωσάμενος ὅστις ἐπέδρα τῆς ὑμετέρας τύχης ἀποστέλλω, ὅστις παρ' ἐμὸν αἰδοῦν τεύχῃ καὶ γνώσῃ εἰς γὰρ θαυμαστόν, εἴπῃ δ' αὖ ὑπὲρ αὐτῶν πεποίηκα, καὶ γὰρ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἕως ὑμετέρας πόθου εἰκῶν, καὶ τὸ τηλικῶτα ἀνδρῶν γῆμα εἰς τὸ ἐκίνει καὶ ἀποστέλλω ἡ θεία ἀγάπη ὑμᾶς διαφυλάξει, ἀδελφοὶ ἀγαπῆσθε τοῖς θαυμάσιαι τοῖς γράμμασι ὁ Ἀθανάσιος, κατὰ λαμβάνει τὴν Ἀλεξανδρείαν καὶ ἡδὲ μὴ αὐτὸν ἀνεδέξατο ὁ τῆς Ἀλεξανδρείων λαός, ὅτι ἴ ἐτύχανον ἀρεταίνοντες, ἐν αὐτῇ φατείας συνίστατο καὶ αὐτῶν δι' ὧν συνεχεῖς σάσεις ἐγένοντο αἵπνες ὑποβῆσαν παρ' αἶχον τοῖς ἀεὶ εὐσέβιον ἕως διαβάλλειν αὐτὸν βασιλεῖ, ὅτι μὴ κείνατος ἕως κοινῆς συνεδρίας τῶν ἐπισκόπων, ἑαυτῶν ἐπιτέρας τὴν ἐκκλησίαν κατελάμβανεν ἐπίσκοπον ἴ τὰς διαβολὰς ἐξέτρενον, ὡς ἀρετῶν τὸν βασιλέα, τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκβαλεῖν πῶς μὴ ἐπὶ τὸ ἐγῆσθε, μικροῖν ὑσεργνηξῶ.

Κεφ. δ'.

ὡς τελευτήσαντο ἱερεῖς παμφίλου, ἀκάκιου πωθη-
νοπλου καὶ Ἀκακίου διδασκᾶ

ΕΝ δὲ τῷ χρόνῳ τελευτήσαντο ἐν-
σεβείας, ὃς τῆς ἐν παλαιστίνῃ καισαρείας
ἐπισκοπῆς ἦν, καὶ τὴν παμφίλου πρεσβυτε-
ριαν ἐπέκλητο, ἀκάκιου μαθητῆς αὐτῆς τὴν
ἐπισκοπὴν διαδέχεται. ὃς ἄλλα μὲν βιβλία
πολλὰ ἐξέθετο, ἔεισε τὸν βίον δὲ τῆς διδασκα-
λίας αὐτῆς σωζέσθαι.

Κεφ. ε'.

Περί τῆς Κωνσταντίνου ἑταίρου τελευτήσεως

ΜΕΤ' ἔπειτα δὲ ὁ τῆς βασιλείας Κωνσταν-
τίνου ἀδελφὸς ὃς ἦν ὀμόνομος τῷ πα-
τρὶ, ὃν ἐκαλεῖτο Κωνσταντῖνον, ἐπιβὰς τοῖς μέγεσι
τῶν ἀδελφῶν κόνσταντίνου, συμβαλὼν τε
τοῖς στρατιώταις αὐτῶν, ἀναίρειται ἴσως αὐτῶν,
ἐν ἰσπαλίᾳ ἀκινδύως καὶ ἡσυχῶς.

Κεφ. ς'.

ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Κωνσταντίνου πόλεως ἐπίσκοπος τελευτᾷ,
ὅτι πύλον πεποίηκε παύλον καὶ μακεδόνην

ΥΠὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ τὴν
Κωνσταντίνου πόλιν, ἐπέβη ταῖς πρεσβυ-
τερίαις Ἰπποκρίτου ταραχῆ, ἐξ αἰτίας
τοιαύτης Ἀλέξανδρος ὁ καὶ τὴν δὲ τὴν πόλιν
τῶν ἐκκλησιῶν πρεσβυτέρων, ὃ τὴν πρὸς ἄρειον μά-
χην ἀγωνισάμενος, τὸν ἐνθάδε βίον ἀπέ-
λειπεν, εἰκοσθεῖα μὲν ἔτη καὶ τὴν ἐπισκοπὴν
διαλείπων, ἐνεήκοισα καὶ οὐκ ἔτι τα πάντα
τα βίβλια, ἔδωκεν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χρονο-
νήσας ἐπέειλατο δὲ τοῖς καθήκασιν ἐλέαθαι
δύο τὸν ἕτερον, ὃν αὐτὸς ὀνομάσκει καὶ εἰ-
μῶν βέλτοιο διδασκαλικὸν ἐν ταῦτα ἔβη
Χρῆστος μαρτυρέμενον, Παύλον τὸν ἴσως αὐτῶν
χρησθηθέντα πρεσβύτερον, ἄνδρα νέον μὲν
τὴν ἡλικίαν, πρεσβυτέρου δὲ ταῖς φρεσίν· εἰ δὲ
μόνον ἐκ τῆς πρεσβυτερίας τῆς ἐνλαβείας
δὲκνύμενον, αἰρετῶς μακεδόνην, διάκονον
τυχεύοντα μὲν ἠδὲ πάλαι τῆς ἐκκλησίας,
τῆς ἡλικίας δὲ γέροντα ἐκ τῆς μείζων φιλο-
νεκίας αὐτῆς χρησθῆναι ἐπέειλεν, καὶ τὴν
ἐκκλησίαν διελάσσειν ἐπὶ γὰρ ὁ λαὸς εἰς δύο
διελέτμετο μέρη· τῶ μὲν πρεσβυτέρων τῶ
δὲ νεωτέρων δόγματι τῶ δὲ νεωτέρων καθὰ
τὴν νικαίαν συνόδον ὡρεσε καὶ ἕως μὲν

CAPUT IV.

Quod Eusebio Pamphili mortuo, Acacius
episcopatum Casarea suscepit.

INter hæc mortuo Eusebio Casarea
Palaestinae urbis Episcopo, cui cogno-
mentum erat Pamphili, Acacius ejus
discipulus episcopatum suscepit. Qui
quidem & alios complures edidit libros:
& de vita præceptoris sui Eusebii specia-
liter scripsit.

B

CAPUT V.

De morte Constantini Junioris.

Nec multo post Constantii Imp. fra-
ter patri cognominis, Junior Con-
stantinus, dum in partes Constantis fra-
tris sui natu minoris conatur invadere,
conferto cum militibus ejus prælio in-
terficitur, Consulatu Acindyni & Pro-
cli.

CAPUT VI.

Quomodo Alexander Constantinop. Episcopus,
Paulum & Macedonium proposuit or-
dinandos.

Sub idem tempus Constantinopoli
post illos tumultus quos supra retuli-
mus, alius continuò excitatus est hujus-
modi de causa. Alexander Ecclesie il-
lius urbis Episcopus, qui contra Arium
strenuè dimicaverat, cum tres quidem
ac viginti annos in episcopatu egisset;
octo vero ac nonaginta vixisset, ex hac
luce migravit, nemine in suum locum
subrogato. Mandavit tamen iis penes
quos jus eligendi erat, ut alterum ex
duobus quos ipse nominaret, eligerent.
Ac si quidem eum vellent qui & ad do-
cendum idoneus, & vitæ ac morum in-
tegritate conspicuus esset, Paulum
quem ipse presbyterum ordinarat, af-
fumerent: atate quidem adhuc juve-
nem, sed prudentiâ senem. Sin eum
sibi mallet qui externâ tantum specie
gravitatis commendaretur, Macedoni-
um eligerent, qui Ecclesie illius jam-
pridem erat Diaconus, & ad senilem
jam vergebat atatem. Hinc vero
in deligendo episcopo major exorta
contentio, Ecclesiam conturbavit.
Nam populus duas in partes divi-
sus erat; his Ariano faventibus do-
gmata: illis Nicæni Concilii decreta
defendentibus. Et superstitè quidem

Alexandro, Homoufiani superiores fue-
re; dissidentibus Arianis, & de proprio
dogmate inter se digladiantibus. Sed
postquam ille fato functus est, anceps
utrinque fuit concertatio. Proinde Ho-
moufiani quidem Paulum designarunt
Episcopum: Ariani vero studia sua in
Macedonium conferebant. Et in Eccle-
sia quidem quæ dicitur Irene, & conti-
gua est ei quæ nunc Magna & Sophia
vocatur Ecclesia, Paulus Episcopus or-
dinatur: in quo sane videbatur mortui
Alexandri valuisse suffragium.

CAPUT VII.

*Qualiter Constantius Imp. Paulum episcopatu
eiecerit, & Eusebio ab urbe Nicomedia evo-
cato episcopatum CP. tradiderit.*

Imperator vero non multo post Con-
stantinopolim ingressus, ob illam or-
dinationem gravissimâ exarbitirâ. Col-
lectoque Arianorum Antistitum Conci-
lio, Paulo quidem episcopatum ademit:
Eusebium vero ab urbe Nicomedia
translatum, Constantinopoleos Episco-
pum designavit. His ita gestis Imp. An-
tiochiam profectus est.

CAP. VIII.

*Quomodo Eusebius collectâ iterum Antiochia
Synodo, alteram fidei formulam pro-
mulgavit.*

Eusebius autem nullo pacto conqui-
escere poterat: sed omnem, ut est
in proverbio, movebat lapidem, ut id
quod proposuerat efficeret. Concilium
igitur Antiochia in Syria curat congregari: prætextu quidem dedicandæ Ec-
clesiæ, quam Augustorum pater Con-
stantinus ædificare cæperat: post ejus
autem obitum Constantius filius, deci-
mo post anno quàm jacta fuerant fun-
damenta, absolverat. Re ipsa vero, ut
constantialis fidem everteret ac pro-
figaret. In hoc Concilio, ex diversis ci-
vitatibus convenerunt Episcopi nume-
ro nonaginta. Maximus tamen Hiero-
solymorum Episcopus qui Macario suc-
cesserat, non interfuit: id scilicet animo
reputans, deceptum se prius fuisse, &
per fraudem inductum ut depositioni
Athanasii subscriberet. Sed neque
Iulius interfuit Romanæ urbis Episco-
pus, nec quemquam eò misit qui locum
suum impleret: cum tamen ecclesiasti-
ca regula vetet, ne absque consen-
su Romani Pontificis quidquam in

Α'λέξανδρῳ ᾤθεῖν, καὶ κρατέεν οἱ φρονέν-
τες ἡ ὁμοδοξίον, τῶν ἀρειανίζόντων διακρο-
νῶν, καὶ ὁσημέραι διαπληκίζομένων ἀπὸ
ἑὸς δόγματος ἐπεὶ ἵκεῖν ᾧ τελεθρήκει, ἀμ-
φότεροι ᾧ ἑλάττω μαχη καθίστατο διὸ οἱ μὲν
ἑὸς ὁμοδοξίαν τὴν πρὶν φυλάττοντες, Παύλον εἰς
τὴν ἐπισκοπὴν προχρῆζον. οἱ δὲ ἀρειανίζον-
τες, μακεδόνιον ἐσθλῶν ἐν μὲν τῇ τῆ ἐι-
ρήνης ἐπ' αὐτῶν ἐκκλησία, καὶ ἐχομένη τῆς νῦν
μεγάλης καὶ σοφίας ὀνομαζομένης, χειρο-
νεύεται Παύλῳ, ἐφ' ἧ καὶ μάλλον ἢ ἀπει-
θόντες ὑψῶν ἐδόκει κρατεῖν.

Κεφ. ζ.

B ὡς ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖος Παύλον τὸν ἀποβληθέντα ἐπίσκο-
πον ἐκβάλλει ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς καὶ μεταπέμπει ἐν
τῇ ἐπισκοπῇ Κωνσταντινῆ πόλεως ἐπιχρῆζειν.

Μ'Ετ' εὖ πολὺ ἡ ἐπιστὰς ὁ βασιλεὺς τῆ
Κωνσταντίνης πόλεως, πρὸς ὀργὴν ἐκκα-
ταίγει ἐπὶ τῇ ἡγεμονίᾳ χειροτονία ἐκ καθίστας συν-
έδριον τῶν τὰ ἀρεῖα φρονούντων ἐπισκόπων,
τὸν μὲν Παύλον ἀποχρῆζειν ἐποίησεν ἐυσέβειον
ἡ ἐκ τῆς νικομηδείας μετὰ σέβας, τῆς Κων-
σταντίνης πόλεως ἐπίσκοπον ἀναδείκνυσιν καὶ ὁ
μὲν βασιλεὺς ταῦτα πράξας, ἐπὶ τὴν ἀντι-
οχίαν ὤρμησεν.

Κεφ. η.

C ἁγιόδοξοι ἐπίσκοποι ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς ἐν ἀντιοχείᾳ τῆς
ἐκείνης ἐπίσκοπος ἐπίσκοπος ἡ ἀπαγορευθῆναι ἰσχυροῦς.

Ε'Υσεβίῳ ἡ ἐδὲν ἰσχυρῶς ἡσυχάζειν ἐβου-
λήθη ἀλλὰ ἡ ἑὸς λόγος, πάντα λιθὸν ἐκινῶ
ὅπως ἀνὸς προσθεθῆ καὶ ἐργασθῆ. καὶ ἀσκηνα-
ζοῦ ἐν σύνοδον ἐν ἀντιοχείᾳ τῆς συρείας ἡγεῖται,
προσφάσκει μὲν τῶν ἐγκαινίων τῆς ἐκκλησίας, ἡ
ὁ πατὴρ μὲν τῶν ἀγγέλων καὶ ἀσκηναζοῦ ἡγε-
ξάτο ἡ τελευτῶν ἡ αὐτῆς, ὁ υἱὸς Κωνσταντῖου
δεκάτω ἔτει διπλοῦ τῆς μεμνημένης σωσέειν.
D σεν τὸ ἡ ἀληθές, ἡ πῆ ἀνατροπῆ καὶ καθαι-
ρέσει τῶ ὁμοδοξίαν πρὸς ἐν ταύτῃ ἡ τῆ σιω-
δῶ, σωθῆναι ἐκ διαφορῶν πόλεων ἐπίσκοποι
ἐνενήκοντα μαξιμοῦ μῆτροι οἱ τῶν ἱεροσολυ-
μῶν ἐπίσκοπος, ὁ μακάριον διεδέξατο, ἡ
παρεχρῆστο ἐν αὐτῇ, ἡ πλοχρῆστο ἡ ἡ
συναρπαγῆς, ἐτῆ καθαιρέσει ἡ ἀπογράφας
Αθανασίῳ ἀλλὰ μὲν ἐδὲ ἐξελίκε παρῆν, ὁ τῆς
μεγίστης ῥώμης ἐπίσκοπος. ἐδὲ μὲν εἰς τὸν τό-
πον αὐτῆ ἀπεσάλκει πᾶσι καὶ τοὶ κανόνες
ἐκκλησιαστικῆς κελεύουσι, μὴ δεῖν ἡ
τῶ γνάμω τῆ ἐπισκόπου ῥώμης, τῆς

ἐκκλησίας κανονίζεν συγκροῖται ἐν αὐτῇ ἡ συνόδος ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ, παρῶν κωνσταντίνου βασιλέως, ἐν ὑπατία μαρκέλλου καὶ προβίνου. ἦν δὲ πέμπτον ἔτος τοῦτο ἀπὸ τῆς τελευτῆς τῶν ἀνυγέτων πατρὸς κωνσταντίνου προεσηκεί. ὅτε δὲ ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας πλάτυσεν, διαδέξατο μὲν εὐφρόνιον οἱ ἀπὸ εὐσεβίου ἐν, ἔργον τῆθεν) ἀπεργαζόμενος ἀθανάσιον διαβάλλειν, πρῶτον μὴν ὡς ἀπὸ κανόνα πρᾶξις αὐτοῦ, ὃν αὐτοὶ ὤρισαν ἵνα, ὅτι μὴ ἴνῳ μὴ κοινῶς σιωθεῖν τῶν ἐπισκόπων, τὴν τάξιν τῆς ἱερουσύνης ἀνελάβειν ἐπανελθὼν γὰρ ἀπὸ τῆς ἔξοχίας, ἐαυτῷ ἐπιτρέψας εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσεπέδησε καὶ ὅτι ἐν τῇ εἰσοδῶ αὐτὲς ταραχῆς ἡγομένης, πολλοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπέθανον καὶ ὡς πικρῶν αἰκιδέντων ὑπὸ ἀθανασίου, πικρῶν δὲ δικαστηρίοις ἀπὸ ἀδοθείων ἐμὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τῇ τύρῳ πεπραγμένα ὑπὸ ἀθανασίου εἰς μέτρον ἦγον.

Κεφ. θ'.

Περὶ ἐκείνου τῆς ἐπισκοπῆς

Ἐπὶ τούτοις τότε τῆς διαβολῆς ἡγομένης, προχρῆζον) τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπισκοπον, πρῶτον μὴν εὐσεβίου τὸν ἐπικληθέντα ἐμισσηνόν, ὅς ἐστι ἦν, διδάσκει γέωργιον ὁ λαοδικείας, ὃς τότε παρῆν ἐν τῇ συνόδῳ Φησι γὰρ ἐν τῷ εἰς αὐτὸν πεπονημένῳ βιβλίῳ, ὡς εἶη εὐσεβίου ἐκ τῶν ἐν πατριαρχίᾳ τῆ ἐν μεσοποταμίᾳ ἐδέσσης καὶ ἀγομῆς ἐκείνου τε ἡλικίας τὰ ἱερά μαθὼν γράμματ'· εἶτα τὰ ἑλληνῶν παιδουθεῖς ἀπὸ τῶν τῶν κληρικῶν τῆς ἐδέσσης ἐπιδημῆσαν ἡ παιδουθεῖ, τέλει ὑπὸ πατροφίλου καὶ εὐσεβίου τὰ ἱερά ἡμετέρῳ βιβλίῳ ὡς ὁ μὲν τῶν ἐν καισαρείᾳ, ὅς ἐστι ἐν σκυθοπόλει ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας μὲν ταῦτα ἐπιδημῆσαν ἔαυτῷ ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ, σιωθεῖν εὐσεβίου ὑπὸ κύριου καὶ ἡγορηθέντα δὲ βεργίου καθαρῶς ἡμετέρῳ ὡς σαβελιζόντα· εἶτα αὐτὸς τὸν εὐσεβίου σιωθεῖν εὐφρόνιον τῷ διαδέξατο μὲν εὐσεβίου φεύγοντα τε τὴν ἱερουσύνην, καταλαβεῖν τὴν ἀλεξανδρείαν, καὶ ἐκεῖ μαθεῖν τὰ φιλόσοφα ἐπανελθὼν αὐτὸς εἰς τὴν ἀντιοχείαν, πλακίτω τῷ μὲν εὐφρόνιον σιωθεῖν, ὑπὸ τε εὐσεβίου δὲ κωνσταντίνου πόλεως ἐπισκοπεῖν προελθῆναι εἰς τὴν Ἀλεξανδρείας ἐπισκοπὴν ἀλλ' ἐκεῖ μὲν μικρὴν ὀρεμῆσαι, διὰ τὸ σφόδρα ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρέων λαε,

A Ecclesia decernatur. Congregatur itaq; Synodus Antiochia; praesente ipso Imp. Constantio, Consulatu Marcellini & Proбини, anno quinto post obitum Constantini patris Augustorum. Praesidebat eo tempore Antiochenae Ecclesiae Flaccillus, qui Euphronio successerat. Igitur Eusebiani ante omnia Athanasium calumniari studuerunt: primum quidem quod contra regulam quam ipsi tum primum constituerunt, episcopatus sui locum absque decreto communis Episcoporum Concilii recuperasset. Quippe ab exilio reversus, suo pte nutu atque arbitrio Ecclesiam occupaverat. Deinde quod sub ingressum ejus orto tumultu, multi in seditione occubissent; & quod alii quidem verberibus ab illo affecti fuissent; alii in iudicium adducti. Sed & illa quae in urbe Tyro adversus Athanasium gesta fuerant, in medium protuleret.

CAPUT IX.

De Eusebio Emiseno.

Hujusmodi tum concinnatis calumniis, Alexandrinae Ecclesiae Episcopum designant, primum quidem Eusebium cognomento Emisenum. Quisnam porro iste fuerit, docet Georgius Laodiceae Episcopus, qui Concilio huic etiam interfuit. Nam in libro quem de ejus vita conscripsit, ait illum ex viris nobilissimis Edesse in Mesopotomia generis sui originem duxisse: & a puero sacris literis institutum, Graecas postea disciplinas a quodam magistro qui tunc temporis Edessae degebat, percepisse: tandem vero sacrorum Voluminum expositionem ex Patrophilo hausisse atque Eusebio: quorum hic Caesariensem, ille Scythopolitanam regebat Ecclesiam. Post haec cum Antiochiam venisset, contigit ut Eustathius a Cyro Bercoeni accusatus tanquam Sabelliani dogmatis assertor, deponeretur. Quare Eusebius, cum Eufronio, qui Eustathio successerat, deinceps vixit. Postea cum sacerdotium ei deferretur, honoris ejus vitandi causa Alexandriam se contulit, atque illic Philosophiae operam dedit. Hinc reversus Antiochiam, cum Flaccillo Euphronii successore familiariter versatus est: Tandemque ab Eusebio Constantinopoleos Episcopo ad Alexandrinae urbis sacerdotium est promotus. Eo tamen profectus non est, propterea quod Athanasius a populo Alexandri-

no plurimum diligeretur. Misus est itaque Emifam. Sed cum Emifeni in ejus ordinatione seditionem excitavissent: probris enim ac conviciis appetebatur quasi mathematicarum artium studiosus: inde fugiens Laodiceam se contulit ad Georgium, hunc ipsum qui de illo tam multa predicavit. Hic cum Antiochiam illum perduxisset, ut à Flaccillo & Narcisso Emifam denuo reduceretur effecit. Postea vero iterum in crimen vocatus est quasi idem cum Sabellio sentiret. Ac de ejus quidem ordinatione Georgius fufius scribit. Ad extremum vero subjungit, Imperatorem cum adversus Barbaros proficisceretur, illum unà secum abduxisse, & prodigia quaedam ab illo esse perpetrata. Verum de his quæ Georgius de Eusebio Emifeno commemoravit, hæcenus à me dictum esto.

A ἀγαπάς ἀθανάσιον πεμφθῆναι ἃ εἰς τὴν ἐμισσηνῶν πόλιν διασασιασάντων ἃ τῶν ἐμισσηνῶν Ἰππὶ χερσὶν αὐτῶ ἐλοιδόρειτο γὰρ, ὡς μαθηματικὴν ἀσκήσειον, Φυγὴν χεῖται, καὶ ἀπέσιν εἰς λαοδίκεαν πῶρος τὸν πῶρι αὐτῶ πολλὰ εἰπόντα γεώργιον ἔδει ἃ αὐτὸν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καταστῆσαι, παρεσκευάσεν αὐτῶ ὑπὸ πλακίτε ἐναρκίως καταχθλιώμας τὴν ἐμισσηνῶν πάλιν τὴν πέμψω ὑπομένειν, ὡς τὰ σαβελλίως φρονηῖα αὐτῶ καὶ τὰ μὲν πῶρι τῆς καταστάσεως αὐτῶ, πῶρι αὐτῶν διεξήλθεν ὁ γεώργιος τὸν δολιῶν ἃ ἐπάει, ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Ἰππὶ τὸν βαρβαρὸς ἀπίαν ἐπέη, ἃ ὅτι τρεῖς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶ ἐχρήσασαν τὰ μὲν δὴ γεωργίω εἰρημῶν πῶρι τὴν ἐμισσηνῶ ἐυσεβείως, Ἰππὶ τὸς ἄτον λελέχθω μοι

CAPUT X.

Quomodo Episcopi Antiochia congregati, cum Eusebio Emifenus episcopatum Alexandria recussasset, Gregorium ordinaverint, & Nicæna fidei verba immutaverint.

Tunc vero cum Eusebius cui Alexandrinus episcopatus ab Episcopis Antiochia congregatis delatus fuerat, Alexandriam ire detrectaret, Gregorium Alexandria Episcopum designarunt. His ita gestis, interpolaverunt fidem: nihil quidem reprehendentes eorum quæ apud Nicæam decreta fuerant, revera tamen id agentes, ut consubstantialis fides subverteretur: dum exemplum aliis præbent crebras affidue cogendi Synodos, & formulam fidei aliam subinde atque aliam promulgandi, ut paulatim in Arianam opinionem omnes abducerentur. Potro qua ratione hæc ab illis gesta sint, in ipso narrationis progressu docebimus. Epistola vero de fide ab illis edita, sic habet. Nos nec Arianæ sectatores unquam fuimus. Quo enim modo cum Episcopi simus, presbyterum sectaremur? Nec aliam ullam fidem quam quæ ab initio edita est, amplexi sumus. Sed ad fidem illius probandam atque examinandam iudices constituti, suscepimus illum potius quam secuti sumus. Idque ex iis quæ dicuntur facile cognosceris. Didicimus enim ab initio credere in unum Deum, omnium tam intelligibilem quam lenibilem opificem & conservatorem; & in unum Filium Dei unigeni-

Κεφ. ι.

Οἱ οὖν ἐν Ἀντιοχείᾳ συνελθόντες ἐπίσκοποι, ἔβη τὸ πῶρι αὐτῶ πῶρι ἄλλῶ ἀνδρείω ἐυσεβίω τὸν ἐμισσηνῶν χερσὶν ἐπιθέντες, πῶρι τῆς ἐν ταῖς πίσιως φράσιν μεταποίησαν

Τότε ἃ τὴν ἐυσεβείως ἐν τῇ ἀντιόχειᾳ πῶρι ἐληθῆναι, καὶ δεδοικότε τὴν εἰς Ἀλεξάνδριαν ἀφίξιν, πῶρι χερσὶν ἃ πῶρι εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ἐπισκοπὴν ἃ τὴν κατεργασάμενοι, μεταποίησαν τὴν πίσιν, ἔδει μὲν τῶ ἐν ταῖς πίσιως φράσιν, τὸ ἃ ἀληθείως, Ἰππὶ καθαρεύσει καὶ πῶρι αὐτῶ, τὸ ὁμοούσιως, διὰ τὴν σωεχέως ποιείας σωόδως, καὶ ἄλλως ἄλλως ὑπαγορεύειν τὸν ὄρον τῆς πίσεως, ὡς καταβραχὺ εἰς τὴν δρεϊανὴν δόξαν πῶρι πῶρι ταῦτα μὲν ἐν ὅπως ἐγένετο, πῶρι αὐτῶ τὴν λόγος δηλώσωμεν ἃ ὑπαγορευθείσα πῶρι τῆς πίσεως Ἰππὶ εἰν ἃ δὲ ἡμεῖς ἔτε ἀκόλαθοι δρεῖς γεγόναμεν πῶρι γὰρ Ἰππὶ σκοποὶ ὄντες, ἀκόλαθῶμεν πῶρι ἐυσεβίως ἔτε ἄλλως τινὰ πίσιν πῶρι τῶ δὲ δρεῖς ἐκτεθείσαν ἐδεξάμεθα ἀλλὰ ἡμεῖς δεξάσασθαι καὶ δοκιμάσασθαι τῆς πίσεως αὐτῶ γινόμενοι, μᾶλλον αὐτῶ πῶρι ἃ ἡμεῖς ἔτε ἀκόλαθῶμεν καὶ γνώσεσθε δὲ τῶ λεγομένων μεμαθήκαμεν γὰρ δὲ δρεῖς, εἰς ἓν τὸν τῶ ὅλων Θεὸν πιστεύειν, τῶ πάντων νοσηνῶν τε καὶ αἰδιητῶν δημιουργόν τε καὶ πῶρι ἃ καὶ εἰς ἓν ἃ ἡμεῖς ἔτε ἀκόλαθῶμεν

αὐτῶν πάντων τῶν αἰώνων ὑπάρχοντα, καὶ συν-
 ὄντα πρὸ γεννητικῆς αὐτὸν πατρὸς, δι' ἧς καὶ τὰ
 πάντα ἐγένετο τὰ ὁρατὰ ἔτι ἀόρατα τὸν δὲ
 ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν καὶ εὐδοκίαν ἔπα-
 τῆς κατελήθοντα, ἔσάρκα ἐκ τῆς ἀγίας παρ-
 θενὸς ἀνελήφθη, καὶ πᾶσαν τὴν πατρικὴν αὐτῆς
 βελίαν σωματικῶς πληρώματα, ὡς περὶ θέναι, καὶ
 ἐξηγήσθαι, καὶ εἰς ἕρως ἀνελήφθη, καὶ ἐν
 δεξιᾷ ἔπατρὸς καθέζεσθαι, καὶ ἐρχόμενον κεί-
 ναι ζῶντας καὶ νεκρῶν, ἔδιδου μὲν βασιλεία
 καὶ θεὸν εἰς τὰς αἰώνας πνεύματι καὶ εἰς τὸ αἶον
 πνεύματι εἰ δὲ ἐπὶ προσεῖναι, πνεύματι καὶ
 αὐτῆς σαρκὸς ἀναστάσεως, καὶ ζωῆς αἰώνια ταύ-
 τα μὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ γράψαντες,
 τοῖς καὶ πόλιν ἐπεμποι ἐπιμενάντες ὁ μικρὸν
 ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ, καὶ ὡς περὶ καθελόντες ταύτης,
 αὐτῆς ἐτέραν ὑπαγορεύσασιν ἐν τοῖς δε τοῖς
 ῥήμασι.

Ἄλλη ἐκθεσις.

Πνεύματι ἀποστόλου τῆς ἐυαγγελικῆς καὶ
 ἀποστολικῆς ἀποδόσεως, εἰς ἕνα θεὸν πατέρα
 παντοκράτορα, τὸν τῶν ὅλων δημιουργόν τε καὶ
 ποιητὴν καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν
 ἕν ἑνὸς τὸν μονογενῆ θεόν, δι' ἧς τὰ πάντα
 ἐγένετο τὸν γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων
 ἐκ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, ὅλον ὅλον, μό-
 νον ἐκ μόνου, τέλειον ἐκ τελείου, βασιλεὺς ἐκ
 βασιλείου, κύριον ἀπὸ κυρίου λόγον ζωῆς, ἁ-
 φάν, ζῶν, φῶς ἀληθινόν, ὁδὸν ἀληθείας, ἀ-
 νάστασιν, ποιητὴν, ἄσπερον τε καὶ ἀναλ-
 λώσιον τὴν τῆς θεότητος, ἑστίας τε καὶ δυνά-
 μεως καὶ βελίης καὶ δόξης τῆς πατρὸς ἀπὸ ἀλ-
 λακίον εἰκόνα τὸν πρῶτον τοκὸν πάσης κτίσεως
 τὸν ὄντα ἐν δεξιῇ πρὸς τὸν θεόν, λόγον θεόν,
 καὶ τὸ εἰρημὸν ἐν τῇ ἐυαγγελίᾳ καὶ θεὸς ἦν ὁ
 λόγος, δι' ἧς τὰ πάντα ἐγένετο, καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα
 σῶσθαι ἐκ τὸν ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κατελ-
 θόντα ἀνοθεῖν, καὶ γεννηθέντα ἐκ παρθένου καὶ τὰς
 γραφὰς καὶ ἀνθρώπων ἡρώματα, μεσίτην θεοῦ
 καὶ ἀνθρώπων, ἀποστόλου τῆς πίστεως ἡμῶν, καὶ
 δεξιῶν τῆς ζωῆς, ὡς φησὶ, ὅτι καθέζεσθαι ἐκ
 ἑρως, ἐχίνα ποιῶ τὸ φέλημα ἰοῦ μόνου, ἀλ-
 λά τὸ φέλημα τῆς πέμψαντός με τὸν παθόν-
 τα ὑπὲρ ἡμῶν, ἔσθαι ἀνάστασιν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ τρίτῃ
 ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς ἕρως, καὶ καθέθεν-
 τα ἐν δεξιᾷ τῆς πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμε-
 νον μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως, κείναι ζωῆς
 καὶ νεκρῶν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον

tum, ante omnia saecula subsistentem,
 manentemque cum patre qui ipsum ge-
 nuit: per quem omnia facta sunt, visi-
 bilia & invisibilia: Qui novissimis die-
 bus juxta voluntatem patris descendit,
 & carnem ex sancta Virgine suscepit: &
 posteaquam patris sui voluntatem omni
 ex parte implevisset, passus est, & resur-
 rexit, & ad caelum reversus, sedet ad
 dexteram Patris. Qui venturus est, ut
 judicet vivos ac mortuos: & Rex ac
 Deus permanet in aeternum. Credimus
 etiam in Spiritum Sanctum. Et si hoc
 quoque adjiciendum est, credimus car-
 nis resurrectionem & vitam aeternam.
 Hæc cum in prima scripsissent epistola,
 ad omnes singularum urbium Episcopos
 transmiserunt. Verum post hæc cum
 aliquandiu Antiochiæ substitissent, quasi
 priorem damnantes epistolam, aliam
 denuo conscripserunt his verbis,

Alia fidei expositio.

Credimus juxta Evangelicam & Apo-
 stolicam traditionem, in unum Deum
 patrem omnipotentem, omnium re-
 rum opificem & fabricatorem: & in u-
 num Dominum Iesum Christum, filium
 ejus unigenitum Deum, per quem om-
 nia facta sunt: genitum ex patre ante
 omnia saecula, Deum ex Deo, totum ex
 toto, solum ex solo, perfectum ex perfe-
 cto, regem ex rege, Dominum ex Do-
 mino, verbum vivum, sapientiam, vi-
 tam, lucem veram, viam veritatis, resur-
 rectionem, pastorem, januam; nec mu-
 tationi obnoxium nec conversioni: pa-
 ternæ divinitatis, substantiæ, potestatis,
 consilii, & gloriæ expressam undequaq;
 imaginem: primogenitum omnis crea-
 turæ: qui erat in principio apud Deum,
 Deus verbum, sicut dicitur in Evan-
 gelio: & Deus erat verbum, per quem
 omnia facta sunt: & in quo omnia sub-
 sistunt. Qui novissimis temporibus de-
 scendit è caelo, & natus est ex Virgine
 secundum scripturas: & homo factus,
 mediator Dei & hominum, & Aposto-
 lus fidei nostræ, & princeps vitæ,
 quemadmodum ipse dicit: Descendi de
 caelo non ut facerem voluntatem me-
 am, sed voluntatem ejus qui misit me.
 Qui passus est pro nobis, & resurrexit
 tertio post die, & ascendit in caelum, sedet
 ad dextram Patris: & iterum venturus
 est cum gloria ac potestate, ut judicet vi-
 vos ac mortuos. Et in Spiritum sanctum,

qui credentibus donatur ad consolationem & sanctificationem & ad consummationem, sicut & Dominus noster Iesus Christus præcepit Discipulis suis, dicens: Ite & docete omnes gentes, baptizantes cunctos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Patris inquam vere Patris: Et Filii vere Filii; & Spiritus sancti revera Spiritus sancti: ita ut hæc vocabula non sint nuda & sine re vocabula; sed quæ accuratè expriment propriam uniuscujusque personam, ordinem ac gloriam. Adeo ut personis quidem tres sint; consensu autem unus. Hanc igitur tenentes fidem coram Deo & coram Christo, omnem hæreticorum dogmatum perversitatem anathemate damnamus. Et si quis contra sanam rectamque scripturarum fidem docuerit, tempus aut sæculum esse vel fuisset, priusquam filius gigneretur; anathema esto. Si quis dixerit filium creaturam tanquam unam ex creaturis; vel germinem, tanquam unum ex germinibus; & non singula protulerit sicut sacræ Scripturæ tradiderunt: aut si quis aliud docuerit vel evangelizaverit, præter id quod accepimus, anathema esto. Nos enim cunctis quæ in divinis Scripturis tum à Prophetis tum ab Apostolis tradita sunt, verè & religiose credimus atque infistimus. Hujusmodi sunt fidei expositiones ab Episcopis qui tum Antiochiæ convenerant, promulgatæ: quibus etiam Gregorius licet Alexandriam nondum ingressus esset, tamen ut Episcopus Antiochiæ, subscripsit. Et Synodus quidem illic tunc temporis congregata, his rebus gestis, & quibusdam præterea regulis constitutis, discessit. Eodem verò tempore contigit, ut resp. etiam turbaretur. Nam Francorum gens in Gallias irruptione facta, Romanorum agros vastavit. In Orientis vero partibus per idem tempus gravissimi terræ motus fuere; ac præcipuè Antiochiæ, quæ anno integro continuis terræ motibus concussa est.

CAPUT XI.

Quomodo cum Gregorius militari manu stipatus Alexandriam venisset, Athanasius fugerit.

POST hæc Syrianus dux cum quinque millibus milicum armatorum, Gregorium deduxit Alexandriam. Quot-

τὸ εἰς τὴν ἀκλήσιν ἔδ' ἀγιασμόν, καὶ εἰς τελείω-
σιν τοῖς πνεύμασι διδ' ὁμῶν καθὼς καὶ ὁ Κύριος
ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διετάξατο τοῖς μαθηταῖς
λέγων πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ
ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πα-
τρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· δηλῶν ὅτι
πατὴρ ἀληθινῶς ὄν· πατὴρ, καὶ υἱὸς ἀληθι-
νῶς υἱὸς ὄν, καὶ πνεύματος ἁγίου ἀληθῶς ὄν·
πνεύματι ἁγίῳ τῶν ὀνομάτων ἐχ' ἀπλῶς,
ἐδ' ἐργῶν κειμένων, ἀλλὰ σημαίνοντων ἀ-
κρίτως τῶν ἰδιωτικῶν τῶν ὀνομαζομένων
B ὑποστάσιν τε καὶ δόξαν καὶ τάξιν ὡς εἶναι τῆ
μὴν ὑποστάσει τρία· τῆ ὁμοφωνία ἐν ταύ-
τῳ ἔχοντες τὴν πίσιν, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
Χριστοῦ, πᾶσαν ἀνερέκλιτον ἀναθεματικὴν ὁμῶν
κακοδοξίαν· καὶ εἶπε τῶν τῶν ὑψηλῶν γρα-
φῶν ὁρῶν πίσιν διδάσκει λέγων, ἡ καιρὸν ἡ
αἰῶνα εἶναι ἡγεγονέναι, πρὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,
ἀνάθεμα ἔστω καὶ εἰς λέγει τὸν υἱὸν κτίσμα
ὡς ἐν τῶν κτισμάτων, ἡ γῆνημα ὡς ἐν τῶν γῆ-
νημάτων, καὶ μὴ ὡς αὐτῆς γραφαὶ τῶν ἀδελ-
C δώκασι τῶν περὶ ἐρημῶν ἕκαστα· ἡ εἰς πάλ-
λο διδάσκει ἡ εὐαγγελίῳ παρ' ὃ παρελά-
βομεν, ἀνάθεμα ἔστω ἡμεῖς γὰρ πᾶσι τοῖς ὄν-
των θεῶν γραφῶν τῶν ἀδελφῶν, ὑποτί-
τῶν περὶ τῶν καὶ ἀποστόλων, ἀληθινῶς τε καὶ
ἐμφανῶς καὶ πιστεύομεν ἀκολοθεῖμεν τοιαύ-
ται μὲν αὐτῶν ἐν ἀνποχείᾳ τότε συνεληθῶ-
των περὶ τῆς πίστεως ἐκθέσεις ἐχόντων· αἷς καὶ
Γρηγορίου μὴ πῶ τ' Ἀλεξανδρείας ἐπιβὰς,
ὡς ἐπίσκοπος αὐτῆς καθυπέγραψε καὶ ἡ μὲν
D ἐκεῖ τότε γρηγορίῳ σιωπῶν ταῦτα πρᾶξα-
σα, καὶ ἄλλα πᾶ νομοθετήσασα διελύθη· ἐν
τῶν δ' ἐτῶν χρόνῳ καὶ τὰ δημόσια πρᾶγμα
συνέβη ταράσσειν ἔθνη· οἱ Φραγκοὶ κα-
λῶνται, τοῖς περὶ γαλλίαν κατέπερον ρω-
μαίοις· ἐν ταῦτ' ὅ, καὶ σεισμοὶ μέγιστοι ἐν τῇ
ἐώρα ἐχόντων· μάλιστα ὅ ἡ ἀνποχεία ἐπὶ ὄν-
αυτὸν ὄλον ἐσειέτω.

Κεφ. ια΄.

ὡς Γρηγόριος μὲν χειρὸς στρατιωτικῆς εἰς Ἀλεξανδρείαν
κατελήθην, Ἀθανάσιος ἐφοίτη.

ΤΟΥΤΩΝ γρηγορίων, καὶ Γρηγορίου κατή-
γαγον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συριανὸς τε ὁ
στρατηγός, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὀπλίται στρατιῶ-
ται, δεινὸς ὄντες περὶ ταχυχιλίους συνε-
λαμβάνοντες

λαμβάνοντο ἃ αὐτοῖς, καὶ οἱ ἐκεῖ τὰ δρεῖς φρονεῖντες ὅπως ἢ Ἀθανάσιος τῆς ἐκκλησίας ἐξωθῆμεν, τὸ συλληφθῆναι αὐτὸν διέφυγε, λεκτέον ἑσπέρα μὲν ἦν ὁ ἢ λαὸς ἐπανύχιζε, προσδοκώμενος σωτῆρος ἢ κείνῃ ὁ στρατηγός, καὶ Φάλαγγα τῆς στρατιῶτας τάξας παναχόθεν τῆς ἐκκλησίας Ἀθανάσιος ἢ ἑωρακὼς τὰ γινόμενα, φρογνίδα ἔθετο ὅπως ἀντὶ λαῶ μὴ δαμῶς βλάβη γῆρ δι' αὐτόν, καὶ προστάξας διακόνῳ κηρύττει ἐνυχῶ, αὐθις ψαλμὸν λέγεαθ παρασκευάσε συμφωνίας ἢ ἐκ τῆς ψαλμωδίας γρομῆς, διὰ μίας τῆρ πυλῶν τῆς ἐκκλησίας πάντες ἐξήσαν τέτα γρομῆς, οἱ στρατιώται δπόμαχοι ἔμθρον ὁ ἢ Ἀθανάσιος ἐν μέσσι τοῖς ψαλμοῖς ἀβλαβῆς διεσώζετο τέτον ἢ τὸν τρόπον διεκφυγών, ἔπει τῶν ῥώμῳ ἀνέδραμε καὶ Γεηροῖ μῆρ τότε τῆς ἐκκλησίας ἐκράτησεν ὁ ἢ Ἀλεξανδρέων λαὸς οἱ ἀνεγκόντες τὸ γεγονός, τῶ καλεμῆρ διονυσίος ἐκκλησίαν ἐπέστησαν τοσαυτά μὲν ἐν τῶ τῆτων εἰρηδῶ, εὐσεβίος δὲ ὄρα ἐβέλετο κατεργασάμθρ, διεπρεσεύετο ὡς ἰέλιον τὸν ῥώμης ἐπίσκοπον, αὐτὸν κειτῶ τῆρ καὶ Ἀθανάσιον γῆρας ὡς ἀκαλῶν, καὶ πρὸς αὐτὸν καλεῖν τὴν δίκην.

A quot autem Ariano dogmati illic favebant, militibus sese adunxere. Porro quare ratione Athanasius, cum Ecclesia expelleretur, manus eorum qui comprehendere ipsum volebant effugerit, dicendum arbitror. Iam dies vergebat in vesperam: & populus in Ecclesia pernoctabat, eo quod collecta expectaretur. Venit repente dux, & instructa militum acie Ecclesiam obsidet. Quae cum vidisset Athanasius, operam dedit ne populus ipsius causa damnum ullum pateretur. Mandat igitur Diacono ut orationem populo indiceret. Statimque praecipit ut psalmus recitaretur. Cum autem in recitatione psalmi suavis concentus totius multitudinis extitisset, per unam ex Ecclesiae januis omnes egressi sunt. Quod cum fieret, milites quidem quieti steterunt: Athanasius vero in media psallentium turba evasit incolumis. Atque ita imminente periculo liberatus, Romam se contulit. Ac tum quidem Gregorius Alexandrinam Ecclesiam occupavit. Populus autem Alexandrinus, id quod gestum fuerat permolestè ferens, Ecclesiam illam quae Dionysii dicitur, incendio consumpsit. Sed de his haecenus. Eusebius vero cum quaecunque voluerat perfecisset, legationem misit ad Iulium Romanae urbis Episcopum, rogans ut causa Athanasii iudex ipse esse vellet, & cognitionem negotii ad se traheret.

Κεφ. 16.

ὡς εὐσεβίου τελευταῖον, ὁ ἐν Κωνσταντινὸν πόλει λαὸς πάλαν αὐθις ἐπιθρόνισε καὶ ὡς οἱ ἀρειανοὶ Μακεδόνιον προεβάλλοντο.

CAP. XII.

Quomodo post mortem Eusebii, populus Constantinop. Paulum in sedem suam restituerit, & Ariani Macedonium delegerint.

Αὐτὸν οὖν ἐφθασε μαθῆν εὐσεβίος τὰ ὡς αἰετῆς ὡς Ἀθανάσιος κειθῆντα μιχερὸν γῆρ τὴν συνέδρον ἐπέβη, ἐτελεύτησε δὲ ὡς καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινὸν πόλει λαὸς, αὐθις εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸν Παύλον εἰσάγασι καὶ ταυτὸν ἢ καὶ οἱ ἀρειανίζοντες, ἐν τῆ λεγομένη ἐπὶ Παύλον ἐκκλησίᾳ χερεθῶν ἔσιν τὸν Μακεδόνιον καὶ τέτο ἢ ἐποίησαν οἱ πρῶτῳ εὐσεβίῳ τῶ πάντα κυκλῶν συμπεσῆποντες, τότε δὴ τὴν αὐθεντίαν διαδέξαμθρ εἰσι ἢ ἔτοι, Θεογνῆς νικαίας, μάριος Χαλκηδόνος, Θεόδοτος Ἡρακλείας ἢ ἐν Ἰράκη, ἑρσάκιος Σιγιδόνος ἢ ἀνω μυσίας, ἑάλης μερσῶν τῆς ἀνω παννονίας ἑρσάκιος μὲν ἐν καὶ ἑάλης ὑσερῶν μεταγρόντες, βιδελίον μετὰ

Verum Eusebio non licuit, ea quae à Iulio in causa Athanasii decreta essent cognoscere. Etenim paulo post hanc Synodum decessit è vita. Quapropter populus Constantinop. Paulum denuo in Ecclesiam introduxit. Ariani verò eodem tempore in Ecclesia quae ad Paulum dicitur, Macedonium ordinarunt Episcopum. Atque id factum est ab iis, qui antea quidem Eusebio cuncta turbanti operam navabant: tunc temporis verò auctoritatem omnem quasi successorio jure obtinebant: Theogni scilicet Nicæno, Mari Chalcedonio, Theodoro Heracleæ in Thracia Episcopo, Ursacio Singiduni in superiore Mœsia, Valente Mursæ in superiore Pannonia. Sed Ursacius & Valens postmodum pœnitentiâ ducti, libellum satis-

factionis Iulio obtulerunt Episcopo; & A doctrinæ consubstantialis subscribentes, in communionem recepti sunt. Tunc vero pro Ariana perfidia acriter decertantes, gravissimos bellorum motus adversus Ecclesias excitaverunt. Ex quibus bellis unum fuit illud quod à Macedonio factum est Constantinopoli. Ex hoc enim intestino Christianorum bello, crebræ in civitate ortæ sunt seditiones, multique eorum violentiâ oppressi periére.

CAPUT XIII.

De Hermogenis Magistri militum necē, & quomodo Paulus ob eam causam iterum pulsus sit Ecclesiâ.

HÆC cum audiisset Imp Constantius, qui tum Antiochiæ morabatur, mandavit Hermogeni Magistro militum quem in Thraciæ partes miserat, ut per Constantinopolim transiens, obiter Paulum Ecclesiâ exturbaret. Ille Constantinopolim ingressus, totam civitatem comovit, dum Episcopum per vim ejicere conatur. Statim enim populi seditio subsecuta est; cunctique parati erant Episcopum defendere. Cum autem instaret Hermogenes, ut militari manu Paulum expelleret, exacerbata populi multitudo, ut in talibus fieri solet, violento impetu in illum ruit: domoque ejus incensâ, pedibus illum trahentes interemerunt. Gesta sunt hæc duobus Augustis Consulibus: Constantio scilicet tertium & Constante iterum. Quo quidem tempore Constans Francos bello superatos, socios ac fœderatos populi Romani effecit. Constantius autem Imperator audita Hermogenis cæde, statim Antiochia digressus, equorum permutatione veloci Constantinopolim accurrit. Et Paulum quidem urbe expulit. Ipsam vero civitatem multavit, ex annonâ diurna, quam pater ejus Constantinopolitanis donaverat, adimens plus quam quadraginta millia modiorum, antea enim octoginta fere millia modiorum frumenti ab urbe Alexandria advecti, civibus erogabantur. Macedonium porro civitatis Episcopum designare distulit. Quippe infensus erat etiam illi, non solum eo quod præter ipsius sententiam ordinatus fuisset Episcopus: verum etiam eo quod ob seditiones inter ipsum ac Paulum excitatas, tum alii multi, tum Magister militum Hermogenes interfecti essent. Passus ergo illum plebem colligere in ea Ecclesia in qua fuerat ordinatus, rursus Antiochiam contendit.

νοίας τῶ ἐπισκόπῳ ἰκλίω ἐπίδόντες, τῆ ὁμοσίου τὲ δόξῃ συνλιθέμενοι, ἐκοινωνήσαν τότε ἡ διαπύρεως τὴν ἀρειανὴν συγκερταίνες ἀρσκειάν, ἐ τὲς τυχόντας κτ' τῶν ἐκκλησιῶν πολέμευς ἐτύρευσαν, ὧν εἷς ἦν ὁ δια μακεδόνι ἐν τῇ κωνσταντίνε πόλει γρηγόριος. ἑποῦ γδ τῶδε ἔμφυλις τῶν χριστιανῶν πόλεμος, συνεχεῖς ἐγένοντο κτ' τὴν πόλιν εἰσάσει, πολλοί τε ἐκ τῶν γρηγορίων σωματικῶς ἀπώλοντο.

Κεφ. ιγ'.

Περί τῆς ἰεροσύνης τῆ στρατηλάτου ἀειμάρτυρος, καὶ ὅπως παύλος διὰ τὸ τοῦτο ἐξώθη ὁ Παύλος τῆς ἐκκλησίας.

Ἦλθε ἡ τὰ γνώμενα εἰς ἀκοῆς κωνσταντίνου βασιλέως, καὶ τὴν ἀνιόχου διατίθετον ἐπέλεγε ἐν ἰερομοχίῳ τῶ στρατηλάτῳ. Ἐπὶ τὰ ἀράκια πεμπομένῳ μέρει, ὁ δὲ πάρερον ποιῆσαι. Ἐξοθήσεται τῆς ἐκκλησίας τὸ Παύλον ὃς κατὰ λαβὼν τὴν κωνσταντίνου πόλιν, ὅλῳ διάταραξε, βιαζόμενος ἐκβαλεῖν τὸν ἐπίσκοπον εἰσάσει γδ ἐνθὺς ἐκ τῆς δῆμος παρηκολάθει, καὶ ἐτοιμοίησαν ἀμύνας, ὡς ἡ ἐπέκτατο ὁ ἰερομοχίος διὰ στρατιωτικῆς χειρὸς ἀπελάσαι τὸν Παύλον, παρεξυθὲν τότε τὸ πλῆθος, οἷα ἐν τοῖς τοιαῖτοις φιλεῖ γίνεσθαι, ἀλοῦτερος ἐποίητο καὶ αὐτὴ τὰς ὁρμάς, καὶ ἐμπήσθη μὲν αὐτὴ τὴν οἰκίαν αὐτὸν ἡ στυραντῆς, ἀπέκλιψαν ταῦτα ἡ πέπεσαν ἡ ἐνύπαλεια τῶν δύο ἀνγύσαν, κωνσταντίνος τὸ τρίτον καὶ κωνσταντίνος τὸ δεύτερον καθ' ὃν χρόνον κωνσταντίνος φράγκων ἔθνος νικήσας, ὑποσπόνδους ῥωμαίων ἐποίησε κωνσταντίνος ἡ βασιλεὺς πρὸς τῆς ἀναιρέσεως ἰερομοχίος πυθόμενος, ἐκ τῆς ἀνιόχου ἰππεὺς ἐλάσας, κατὰ λαμβάνει τὴν κωνσταντίνου πόλιν καὶ τὸν μὲν Παύλον ἐξελάνθει τῆς πόλεως ἐζήμωσε ἡ τὴν πόλιν, ἀφελάντῃ σιλησεῖς ἡ τῶν ἀρχιερέων τῶν πατρῶν αὐτῆς ἡμερησίως, ὑπὲρ τέσσαρας μυριάδας, ὅλῳ γδ ἐγὼς μυριάδες ἐχορηγῆντο πρὸς τῆς εἰσεῖς ἐκ τῆς ἀλεξάνδρου κομιζόμενα πόλεως μακεδόνιον ἡ ἀναδείξαι τῆς πόλεως ἐπίσκοπον ὑπέθετο ὡρρίξιο γδ ἐμόνον αὐτῆς, ὅτι τῶν γνώμων αὐτῆς κεχειροτόνητο, ἀλλ' ὅτι καὶ διὰ τὰς μετὰ αὐτῆς τε καὶ παύλου γρηγορίων εἰσασεις, πολλοί τε ἄλλοι, καὶ ὁ στρατηλάτης ἰερομοχίος ἀνήρητο εἰσάσει ἐν αὐτῇ ἐν ἡ ἐχειροβλήθη ἐκκλησία σωματικῶς, αὐτῇ ἡ τὴν ἀνιόχου ἀνεχώρησεν.

Κεφ. ιδ'.

Ὅτι οἱ ἀρεινοὶ Ἰρηγόριον τῆς Ἀλεξανδρείας μίσησαν, γιῶργιον ἀνταπέσειλαν.

ΕΝ τῷ τῷ δ' ἐκ τοῦ ἀρεινοῦ Ἰρηγόριου ὡς μισέμενον, ἐν ταυτῷ ἡ καὶ διὰ τὸν τῆς ἐκκλησίας ἐμπροσθέντος, ἡ ὅτι ἦσαν τὴν αὐτῆς δόξαν σιωπῶντες ἀντέπεμπον τῷ γιῶργιον, ὅς ἐκ καππαδοκίας μὴν ὠρμάτω δόξαν ἡ δεινῶ ὡρετὴν αὐτῆς Ἰρηναίου ἐπέκλιθη.

Κεφ. ιε'.

Ὅτι Ἀθανάσιος ἡ Παῦλος εἰς τὴν Ῥώμην ἀπέβη, καὶ γράμμασιν ὁ γιῶργιον τῷ Ἰουλίῳ ἐπέστειλεν, κατέλαβον αὐτὸς τῆς ἰδίης ἑστῆς.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ἡ ΠΑΥΛΟΣ ὁ ἑσπέρην διαβῆναι εἰς τὴν ἰταλίαν ἐξέλαβον τῷ ἡ ἑσπέρην τῶν κωνσταντῶν παιδῶν μόνον ἐκράτει, κωνσταντῆν ἡ ἀδελφῶν αὐτῶν ἡ τῶν στρατιωτῶν ἀναρθεῖν, καθὰ ἡ ἡδη φθαλέως προεπιπορῶν καὶ αὐτὸ ἡ Παῦλος ὁ κωνσταντῆν πόλεως, ἡ ἀσκληπῆος γάλακτος, ἡ μάρκελλος ἀγκυρας τῆς μικρῆς γαλατίας, ἡ λέκιμος ἀδριανῆς πόλεως, ἀλλ' ἡ δι' ἄλλο κατηγορηθέντες, ἡ τῶν ἐκκλησιῶν ἐξελθόντες, ἐν τῇ βασιλευσῆ Ῥώμῃ ἐνέεισκον. γινώσκουσιν ἐν τῷ Ἐπισκόπῳ Ῥώμης ἰερίῳ τὰ καθ' ἑαυτῶν ὅτι, αἰτερονομία τῆς ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίας ἐχέσσης, παρρησιαστικῶς γράμμασιν ὡχύρωσεν αὐτῶν, ἡ τῆς ἀνατολῆς ἡ δὲ πρὸς ἑλπί, τὸν οἰκίον ἐκάστω τόπον ἀποδιδῶν, ἡ καθαπτόμενον τῷ ὡρετῶν κατελόντων αὐτῶν οἱ ἡ ἀναζεύξαντες ἐκ τῆς Ῥώμης καὶ τοῖς τύποις ἡ Ἐπισκόπου ἰερίου παρρησιῶντες, τὰς τε αὐτῶν ἐκκλησίας καλαμῶντες, καὶ τὰς Ἐπιστολάς ὡρετῶν ἐς ἐγράφησαν διαπέμπον. οἱ ἡ δεξάμενοι, ὡρετῶν ἐποιῶντο τὴν Ἐπιπληξίαν καὶ σύνοδον ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ κηρύξαντες, σιωπῶντες ἐν αὐτῇ, γνώμη κοινῇ σφοδρότερον δι' Ἐπιστολῆς ἀνείκαλξαι τῷ ἰερίῳ, δηλώντες μὴ δεῖν κανονίζεσθαι παρ' αὐτῶν, εἰ βέλονται ἐξελθῆναι πᾶσιν τῶν ἐκκλησιῶν μὴ ἡ γὰρ αὐτῶν ἀνιπεῖν, ὅτε ἀνάστον τῆς ἐκκλησίας ἡλευνον ταῦτα μὴν οἱ τῆς ἑσπέρης Ἐπισκοποὶ τῷ Ἐπισκόπῳ Ῥώμης ἰερίῳ διεπέμποντο ἐπειδὴ ἡ ἀθανάσιος εἰς τῷ Ἀλεξανδρίαν εἰσῆλθον, ὡρετῶν τῶν

CAP. XIV.

Quomodo Ariani amoto Gregorio, Georgium ejus loco substituerunt.

Eodem tempore Ariani Gregorium ab Alexandrina sede removerunt, utpote omnibus invisum ob incendum Ecclesie: simul etiam eò quòd ipsorum partes haud satis acriter tuebatur. Georgium vero in ejus locum miserunt, qui ex Cappadocia quidem erat oriundus: inter Ariani autem dogmatis sectatores præcipuus habebatur.

CAP. XV.

Quomodo Athanasius & Paulus Romam profecti, iterum proprias sedes recuperarunt, Iulii Romani Episcopi literis muniti.

Porro Athanasius post diuturnos labores, agrè tandem in Italiam pervenit. Interea in Occidentis partibus Constans, Constantini filiorum natus minimus, solus imperium administrabat, fratre ipse Constantino, ut supra commemoravimus, à militibus interfecto. Eodem tempore Paulus quoque Constantinopolis Episcopus, Asclepas Gazæ, Marcellus Ancyrae, quæ urbs est minoris Galatiæ, Lucius denique Hadrianoiopolis; alius aliam ob causam accusati & Ecclesiis suis pulsi, in urbem regiam adventant. Ubi cum Iulio Romane urbis Episcopo causam suam exposuissent, ille, quæ est Romane Ecclesie prerogativa, liberioribus literis eos communitos in Orientem remisit, singulis sedem suam restituens; simulque perstringens illos qui supradictos Episcopos temerè deposuissent. Itaque illi Romam digressi, & Iulii Episcopi literis freti, suas quisque Ecclesias occuparunt, & epistolas ad eos quibus scriptæ fuerant miserunt. Verum hi acceptis Iulii literis, reprehensionem contumeliæ loco duxere. Et convocata Antiochiæ Synodo in unum collecti, de communi omnium sententia conscriptis literis, Iulium vicissim acrius insultant; significantes non debere ab ipso discuti, si quos ipsi Ecclesiis suis expellere voluissent: neque enim se contradixisse, tunc cum Novatus Ecclesiâ ejectus est. Et hæc quidem Orientales Episcopi Iulio Romane urbis Episcopo rescripserunt, Cæterum quoniam Athanasio Alexandriam ingrediente, tumultus extitit eo-

M ij

rum qui Georgio Ariano adhærebant, a quo seditiones cædesque hominum consecutæ esse dicuntur: & Ariani probra ista & crimina in Athanasium tanquam in auctorem malorum omnium rejiciunt, de hac re pauca mihi dicenda sunt. Veras quidem rerum istarum causas novit Deus, qui ipsius veritatis est iudex. Hæc vero plerumque ita contingere, quoties vulgus intestinâ seditione agitur, prudentibus viris haudquam obscurum est. Frustra sunt igitur calumniatores Athanasii, qui horum causam illi adscribunt; ac præcipue Sabinus Macedonianorum Episcopus. Qui si secum ipse reputasset quot & quantis malis Athanasium & reliquos Homosianos affecerint Ariani, vel quot Synodi propter Athanasium congregatæ de his conquestæ sint, vel quæ ipse Macedonius hæresiarches per universas Ecclesias gesserit; aut tacuisset omnino, aut si loqui voluisset, Athanasium laudibus extulisset. Iam vero his omnibus consulto prætermittis, res gestas illius falso criminatur. Sed ne nomen quidem ipsum Macedonii hæreticorum principis usquam commemorat: id agens scilicet ut tragica illius facinora penitus occultet. Et quod multo plus habet admirationis, de Arianis quidem non male locutus est, quos tamen ipse fugiebat. Macedonii vero cujus ipse sectam sequebatur, ordinationem tacitus prætermisit. Quippe si ordinationis illius mentionem fecisset, commemoranda prorsus fuissent ejus viri scelera, sicut constat ex iis quæ in illa ordinatione gesta sunt. Sed de hoc haec tenus.

ὑπὸ γεωργίου τῆ δρειανῆ ἐχθροῦ ἐκ δὲ τῆτε φασὶ παραχρᾶς καὶ διαφθορὰς ἀνθρώπων γεγονέναι· οἱ τε δρειανίζοντες τὴν βλασφημίαν καὶ τὰ ἐκ τῆτων ἐγκλήματα ἐπὶ ἀθανάσιον ὡς ἀπὸν ἀναφέρουσι, βραχέα περὶ τῆτων λεκτέον· τὰς μὲν γὰρ ἀληθεῖς αἰτίας ὁ Θεὸς οἶδεν, ὁ αὐτῆς δὲ ἀληθείας κειτῆς ὅτι τὰ ταῦτα καὶ τὸ πλεῖστον εἴθε γινεαὶ ὅταν καθ' ἐαυτῶν σασιάζηται πλῆθη, οὐκ ἀγνοῦσα τοῖς εὐφρονεῖσι καθέστηκεν ὡς ἐμάτῳ ἀθανασίῳ τὴν αἰτίαν ἀναπέσειν οἱ λοιδορεῖντες αὐτὸν, καὶ μάλα σαδῶν, ὁ τῆς μακεδονίης πρεσβυτέρως ἀρέσεως ὅς ἐι διελογίζετο, πόσα κακὰ καὶ ἀθανασίῳ οἱ δρειανίζοντες, καὶ τῶν τὸ ὁμοῖοισιν φρονεῖντων ἐργὰ σαδῶν, ἢ ὅσα αἱ δι' ἀθανάσιον χροῖμασι σῴδοι ἀπαδύρανο, ἢ ὅσα αὐτὸς ὁ ἀρεσιάρχης μακεδονίῃ καὶ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν διεπράξατο, ἡσυχίαν ἤγειρ' ἢ φθεγῆσθαι, εὐφρημα ἀντὶ τῆτων ἐφθέγγετο· νῦν δὲ ταῦτα πάντα ἀποσιγήσας, ἐκείνα διαβάλλει· ἀλλ' ἐδ' ὅλως τῆ ἀρεσιάρχῃ μνήμῃ πεποιθῆ, πάντως πᾶτα τῆς δραματικῆς αὐτῆς τοιμῆμα καλῶτερον βελόμην, καὶ τὸ δὲ θαυμαστότερον, ἔς μὴ πέφθῃ δρειανῆς οὐκ εἶπε κακῶς ὃ δὲ ἠκολούθησε μακεδονίῳ, τῆτου καὶ τῆ χειροτονίαν ἀπέκρυψεν· εἰ γὰρ αὐτῆς ἐμνήσθη, ἐμνήσθη ἀν' παντὸς καὶ τῶν ἀδικημάτων αὐτῆ, ὡς τὰ ἐπ' αὐτῆς χροῖμα δεικνύσι τοσαῦτα μὲν περὶ τῆτε.

CAP. XVI.

Quomodo Imperator per Philippum Praefectum Praetorii, Paulum quidem eici & in exilium mitti iussit; Macedonium vero in sede episcopali constituit.

Porro Imperator Constantius Antiochiæ degens, cum ei nuntiatum esset, Paulum sedem suam denuo occupasse, eam rem permoleste tulit. Philippo igitur Praefecto Praetorii, utpote qui majorem reliquis provinciarum rectoribus potestatem obtineret, & Secundus ab Imperatore diceretur, mandat per epistolam, ut Paulum quidem pellat Ecclesiâ; Macedonium vero illius loco in Ecclesiam inducat. Praefectus itaque Philippus sedi-

Κεφ. ις'.

Ὅς ὁ βασιλεὺς παρεκένωσε δὲ Φίλιππον ἑπάρχῃ ἐξωστῆναι τὸν Παῦλον, καὶ εἰς ἐξορίαν πικρῶτα, Μακεδόνιον δὲ ἐκθρονισθῆναι.

Οἱ μὲν βασιλεὺς Κωνσταντῖος ἐν Ἀντιοχείᾳ διάγων, πυθόμενος παῦλον τὸν Παῦλον ἀπέβληκεν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, δι' ὅτι τῆς ἐπίθετο τὸ γινόμενον πρὸς αὐτὸν ἐν ἐπιγραφῇ ἀποπέμψαι τὸν ἐπάρχῃ Φίλιππον, ὡς μείζονα μὲν τῶν ἄλλων δέχοντων τὴν ἔξοσίαν κεκληρωμένῳ, δεύτερον δὲ καὶ βασιλείᾳ χηματίζοντι. ὅπως ἀν' τὸν μὲν Παῦλον τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλῃ, ἀντὶ τὴν δὲ εἰς αὐτῶν Μακεδόνιον ὁ ἐπ' ἐπαρχῆ Φίλιππος ἐυλαθεῖς τῶν ἀπὸ τῆ

πλήθους εσάν, τέχνη μετήλθε τὸν Παύλον καὶ κρύπται μὲν παρ' αὐτῶ τὴν τῆ βασιλείως βαλῶ πλάσασθαι ὃ δημοσίων πρᾶγματων ποιῆσθαι φρονησά, πρὸς οὖν εἰς τὸ λατρεῖν τὸ δημοσίον, ὡ ἐπώνυμων ζεύξιππῶ καὶ κείθεν μετ' ἀπέμπε) μὲ) πμῆς δ' ἦθεν τὸν Παύλον, ὡς ἀναγκαῖον εἶναι παρ' αὐτὸν, καὶ ἦλθεν ἐπεὶ ὃ ἐκεῖν ὃ ἦλθε μετ' ἀπεμφθεῖς, ἐπεδείκνυεν ἐνθύς ὁ ἐπαρχος τῆ βασιλείως τὸ πρὸς αἰμα κ' ὁ μὲν Ἐπίσκοπος ἐγνωμότως ἔφερε τὴν ἀκρίτον κατὰ δίκην ὃ δέισας τὲς ἀρεσκηκότας κ' τῆ πλήθους τὴν ὀργὴν. Ἐγὼ πολλοὶ σμυεληλῶ θῆσαν ἐν φήμης ὑπόπτε ἀεὶ τὸ δημοσίον. ἐν φρονησά μίαν τῆ λατρῆς θυρίδα κελεύει δι' ἧς ἐπὶ τὰς βασιλικὰς αὐλὰς ἀπαχθεῖς ὁ Παύλος, ἐμβληθεῖς τε εἰς πλοῖον ἐπὶ τῆτο ἐυτρεπιδέν, ταχέως ἐπ' Ἰξορίαν ἐπέμπετο πρὸς ἐταξέν τε ὁ ἐπαρχος ἐπὶ τὴν μακεδονίας μητροπόλιν θεσσαλονικὴν ἐλθεῖν, ἧς κ' ἐν πρῶ γόνων ὁ Παύλος ἐτύχωνεν ὡν ἐν ἧ τὰς διατρεβὰς ποιῆσθαι, ἀδεῶς τε Ἰπταίνην κ' τὰς ἄλλας τῆ ἐν ἰλλυριοῖς πόλεις μὴ μὴν Ἰξείναι αὐτῶ, ἐπὶ τὰ ἀνατολικά μέρη διασῆσαι ὁ μὲν ἐν Παύλῳ, ἀδῶ ἀρεσδοκίαν ἐκβληθεῖς τῆς ἐκκλησίας ἐν ταυτῶ κ' τὴ πόλεως, μὲ) σπυδῆς ἀπήγετο ὃ τῆ βασιλείως ἐπαρχος Φίλιππος, ἐν τῆ δημοσίᾳ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν ἠπειγέτο. σὺν αὐτῶ ὡς ἐν μηχανῆς πινὸς παρῶν ὁ μακεδόνι, ἐν τῶ ὀχημαὶ σὺνθερον τῶ ἐπάρχω ἐν πᾶσιν ἐδείκνυτο στρατιωτικῆ τε χεῖρ Ἰξίφηνος ἀεὶ αὐτὰς ἐτύχωνε δέος ὃ ἐντεδθεν κατὰ λαμβάνει τὰ πλῆθη κ' πάντας εἰς τὰς ἐκκλησίας σπυρρέον, οἱ τε τὸ ὁμοσῖε πῖσως, καὶ οἱ τῆ δρῶντὸ δόγματος ἕκαστοι κατὰ λαμβάνει τὴν ἐκκλησίαν σπυδᾶζόντες, ἐπεὶ ὃ ἐπαρχος ἅμα τῶ μακεδονίῳ πλησίον τῆ ἐκκλησίας ἐγχετο, τότε δὴ ἀλογος φόβος κατὰ λαμβάνει τὰ πλῆθη, ἀλλὰ γὰρ κ' τῆς στρατιωτικῆς αὐτῆς ἐπείγῃ οἱ παρόντες ὄχλος ἦσαν πολλὸς, πάροδος ὃ τῶ ἐπάρχω κατὰ σὸν τὸν μακεδόνιον ἐδέμια ἐγχετο, ὡθισμὸς ἀδῶ τῆ στρατιωτῶν ἐβλμάτῳ βίαιος ἐπεὶ ὃ συνωθήμενον τὸ πλῆθος, διὰ τὴν στενοχωρίαν ὑποχωρεῖν ἐχ' οἶόν τε ἦν, ἀνθίστασθ τῆς ὄχλος οἱ στρατιωτῶν νομίζόντες κ' ἐκόντας καλῶν τὴν πάροδον, σὺν νομοῖς τοῖς Ἰξίφει σιν ὡς ἀνεπιόντες ἐκέρχηντο, κ' δὴ κ' τῆ ἔργα ἐχονοῖ ἀπέθανον ἐν, ὡς λέγει, ἀεὶ τῆς τριχί

tionem populi pertimescens, Paulum circumvenire aggressus est. Et Imperatoris quidem mandatum penes se occultat. Specie vero publicorum negotiorum progressus ad balneum publicum quod Zeuxippi vocatur, Paulum honorificè ad se accersit: ejusmodi necessitatem adesse dicens, ut quamprimum illi veniendum esset. Paruit Paulus. Qui cum accitus venisset, statim Praefectus mandatum Imperatoris ei ostendit. Et Episcopus quidem se indictà causà damnatum animadvertens, patienter tulit. Praefectus vero circumstantis multitudinis impetum reformidans: plurimi enim rumore ac suspitione ducti illuc convenerant; unam ex lavacri januis aperiri jubet: per quam Paulus in palatium abductus & coniectus in navim ad id comparatam, confestim in exilium mittitur. Praecipitque ei Praefectus, ut Thessalonicam Macedoniae Metropolim, ex qua urbe Paulus jam inde à majoribus suis erat oriundus, proficisceretur, utque in ea civitate degeret. Et reliquas quidem urbes Illyrici adeundi facultatem ei concessit: ceterum ad Orientis partes vetuit accedere. Paulus igitur praeter expectationem, Ecclesià simul & urbe pulsus, celeriter abducitur. Praefectus autem Imperatoris Philippus, ex balneis publicis progressus, rectà ad Ecclesiam contendit. Aderat unà Macedonius, velut ex machina quadam demissus: & cum Praefecto in curru sedens, omnium oculis ostentabatur. Circa illos militum manus strictis gladiis incedebat. Quo spectaculo conterita est plebis multitudo: cunctique simul, tam Homusiani, quàm Ariani, ad Ecclesiam properarunt, praevnire singuli & Ecclesiam occupare summo studio adnitescentes. Postquam Praefectus unà cum Macedonio Ecclesiae appropinquare coepit, repentinus absque ulla causa metus plebem ipsosque adeo milites invasit. Nam quoniam ingens illic aderat hominum multitudo, ita ut Praefecto Macedonium deducenti nullus daretur transeundi locus, milites plebem violenter impellere aggressi sunt, sed cum contrita plebs, propter loci angustiam retrocedere non posset; rati milites plebem obsistere ac de industria transitum intercludere, velut in hostem irruentes, districtis gladiis uti & obvios ferire ceperunt. Tria igitur hominum millia ac praeterca centum & quinquaginta tunc

occubuisse dicuntur: alii à militibus trucidati, alii constipatione multitudinis oppressi. Post tam præclara facinora Macedonius, perinde quasi nihil mali gessisset, sed integer vacuusque esset ab omni culpa, à Præfecto verius quam per ecclesiasticam regulam in episcopali sede constituitur. In hunc modum Macedonius & Ariani per tot tantasque hominum cædes Ecclesia potiri sunt. Per idem tempus Imperator majorem Ecclesiam fabricabat, quæ nunc Sophia dicitur. Est autem conjuncta ei Basilicæ quæ cognominatur Irene, quam pater Imperatoris, cum prius esset modica, pulchram simul amplamque reddiderat. Et nunc ambæ uno ambitu comprehensæ, unius Basilicæ vocabulo appellantur.

CAPUT XVII.

Quomodo Athanasius Imperatoris minas veritus, Romam perrexit.

Eodem tempore alia rursus adversus Athanasium ab Arianis concinnata est calumnia ex hujusmodi occasione. Constantinus Augustorum pater, jampridem Alexandrinæ Ecclesiæ ad alendos pauperes annonam donaverat. Hanc Athanasium pretio vendere & in rem suam vertere solitum esse Ariani finxerunt. Quibus Imperator credens, mortem illi interminatus est. Verum Athanasium Imperatoris minas præveniens, fugam arripuit, seseque occultavit. At Iulius Romanæ urbis Episcopus cognitis insidiis quas Athanasio struxerant Ariani; simul etiam acceptis Eusebii literis jam mortui, Athanasium ad se vocat, gnarus ubinam delitesceret. Afferrunt eodem tempore etiam literæ, D quas Episcopi prius Antiochiæ congregati perscripserant. Aliæ præterea epistolæ ab Episcopis Ægypti ad eum missæ supervenere, quibus illi perspicue docebant, falsâ esse quæ Athanasio objicerentur. Iulius itaque contrariis inter se literis ad ipsum missis, rescribens Episcopis qui Antiochiæ convenerant, graviter conquestus est: primum quidem de acerbitate ipsorum epistolæ; deinde quod contra canones ipsum ad Synodum non vocassent: cum ecclesiasticâ regulâ interdictum sit, ne præter sententiam Romani Pontificis quidquam ab Ecclesiis decer-

Aλίς ἐκαλὸν πενήκοντα οἰκίῳ, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν σφαγῆτες οἱ δὲ, ὑπὸ ἑπλήθους φθαρῆνες ἐπὶ τοῖς τοιούτοις δὴ τοῖς κατορθώμασιν, ὁ μακεδόνιⓄ ὡς εἶδεν φαύλον πεπεραχῶς, ἀλλὰ καθαρὸς καὶ ἀθῶⓄ τῶν χειρῶν τυγχάνων, ὑπὸ ἑπαρχῆς μάλλον, ἢ ὑπὸ ἐκκλησιαστικῆ κανόνⓄ ἐνθεγνίⓄ) ἔτο μὴν ἐν μακεδόνιⓄ καὶ οἱ δεφανοί, διά τοσέτων φόνων τῆς ἐκκλησίας ἐκράτησαν καὶ τὸν καιρὸν τέτον, καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐκλίⓄεν, ἵπς (θρία μὲν) πρῶσα φρεῦται νυῖ σιωπῆσαι τῆ ἐπανάμω εἰρήνῃ, καὶ ὁ παλιῆ ἑ βασιλέως μικρὰν ἔσαν τὸ πρῶτερον, εἰς κάλλⓄ καὶ μέγεθⓄ ἠύξησε κοινῶν εἰσὶν εἰς ἓνα πρῶβολον ἀμφω ὀρώμηναι, μιᾶς τὴν πρῶσωνυμίαν ἔχασαι

Κεφ. ιζ.

ὡς ἂθανάσιⓄ φοβηθεὶς τὰς ἑ βασιλέως ἀπειλὰς, ἐπὶ τῷ ῥώμῳ ἀνέδραμεν

EΝ ΤΕΤΑΡΤῷ τῷ καιρῷ, καὶ ἕτερε διαβολῆ καὶ ἂθανάσιⓄ πρῶ τῶν δεφανιζόντων συρράπηⓄ), πρῶσασιν ἐφθυρόντων τοιαύτω τῷ ἀλεξανδρίαν ἐκκλησίᾳ σιτηγέσιον ἦδη πρῶτερον δεδῶρητο ὁ τῶν ἀνγέσων παλιῆ, εἰς διατροφὴν τῶν πτωχῶν τέτ' ἔφασαν ἕξαι γυεῖζιν τὸν ἀθανάσιον, καὶ εἰς οἰκίον δισφῶρεαδ κέρδⓄ πρῶσας ἐν ὁ βασιλεὺς, θάνατον ἀπῶ τὴν ζῆμίαν ἠπέλησεν ὁ δὲ πρῶσασιν μὲν τῆς βασιλέως ἀπειλῆς, χεῖται φυγῆ καὶ ἠ ἀφανῆς τότε δὴ ἐ ἰερίⓄ ὁ τῆς ῥώμης ἐπίσκοπⓄ γνῶς τὰ πρῶ τῶν δεφανιζόντων καὶ ἂθανάσιⓄ γνώμην, δεξάμηνⓄ δὲ ἐ τὰ εὐσεβῆς τῆ τελεδῆσῆκότος γράμματᾶ, κατὰ πρῶς ἑαυτὸν τὸν ἀθανάσιον, πυθόμηνⓄ τὰ τόπον ἔνθα κέρυπται φθάνει δὲ ἐν ταυτῷ τὰ γράμματᾶ, ἀπῆ οἱ ἐν ἀνλοχείᾳ πρῶτερον σωμαχθένης ἀπεςάλκησαν ἐπέμπειν δὲ ἕτερε γράμματᾶ πρῶς αὐτὸν πρῶ τῶν αἰγυπῶ ἐπισκόπων, διδάσκοντᾶ ψαδῆ ἐναντιὰ καὶ ἂθανάσιⓄ λεγόμενα: ἔτως ἐναντιῶν πεμπομένων τῶν γραμματῶν, ὁ ἰερίⓄ τοῖς ἐν ἀνλοχείᾳ σωμαχθέσιν ἀνιγράφοντᾶ πέμψαλο, πρῶτον μὲν τὸ ἐπαχθῆς τῆς αὐτῶν ἐπισολῆς ἐπίτᾶ πρῶ κανόνας ποιῶνται, διότι εἰς τὴν σύνοδον αὐτὸν ἐκ ἐκάλῆσαν, τῆ ἐκκλησιαστικῆ κανόνⓄ κελεύοντᾶ, μὴ δὲ πρῶ γνώμῃ τῆ ἐπισκόπε ῥώμης καν-

νίξεν τὰς ἐκκλησίας· καὶ ὅτι τῶν πῖσιν λελι-
 θότως ᾤσα χαράθησαν. ἐπὶ ᾧ ὡς καὶ τὰ ἐν
 τῆσδε παλαιᾷ πρᾶξι, ἐκ συναρπαγῆς
 ἐγγεγονέαι, διὰ τὸ ἐκ μονομερείας τὰ ἐν τῷ
 μαρεῶτι ὑπομνήματα πεπεράχθαι· ἔμην
 ἀλλὰ καὶ τὰ κτ' ἄρσενιον, φανερώς συκο-
 φανία ἐδέδεικτο· ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα
 διαπλεόνων, ὁ ἱεὺς τοῖς ἐν ἀντιοχείᾳ συν-
 αχθεῖσιν ἐγραφέ· παρεθέμεθα δ' ἂν καὶ τὰς
 πρὸς ἱεὺς ἐπιστολάς, καὶ τῶν παρ' αὐτῶν,
 εἰ μὴ τὸ πολυεπὲς αὐτῶν μῆκος ἐκόλυσε·
 (καὶ μὲν οὖν τῆς μακεδονικῆς αἰρέσεως,
 ἔκαστος ἡδὴ πρῶτον ἐμνημονεύσασθαι, τὰς
 πρὸς ἱεὺς ἐπιστολάς ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν
 συνόδων εἰς ἔθνη· καίτοι τὴν πρὸς τῶν ἐν
 ἀντιοχείᾳ πρὸς ἱεὺς ἐπὶ παραλείπει· τὸ δὲ
 συνήθως αὐτὰ ποιῶν ἐν οἷς μὴ γὰρ αἱ τῶν συν-
 ὁδῶν ἐπιστολὰς σιγῶσιν ἢ ἀθετῶσι τὸ ὁμοῦ-
 σιον, ταῦτας ἀπεδύωσεν ᾤσα· τὰς δὲ
 ἐναντίας, ἐκὼν ὑπερβαίνει· τὰς αὐτὰ μὴ
 πρὸς τῶν μὲν· ἔκαστος δὲ καὶ Παῦλος ἐκ
 τῆς Θεσσαλονικῆς ὑποκειμένου· εἰς τὴν
 Κόρινθον ἀπαίρειν, ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἀφίκετο·
 ἀμφὶ ἐν ταῖς καθ' ἑαυτὸς γνώμασι καθι-
 σῶσι τῶν ἐκεί βασιλεῖ.

A natur. Questus est item, regulam fidei
 clanculo ab ipsis adulterari. Præterea
 quæ olim apud Tyrum gesta essent, per
 dolum ac fraudem acta esse, cum mo-
 numenta gestorum in Marcote, ex altera
 tantum parte composita esse noscantur:
 sed & quæ de Arsenii cæde objecta es-
 sent, ea manifestissimæ convicta esse ca-
 lumnix. Hæc & ejusmodi alia, ad Epi-
 scopos Antiochiæ congregatos Iulius
 pluribus verbis perscriptit. Porro tam
 epistolas ad Iulium scriptas, quam re-
 sponsonem ipsius Iulii libens hoc loco
 apposuissem, nisi earum prolixitas me
 ab hoc consilio revocasset. Sabinus qui-
 dem Macedonianæ sectator hæreseos,
 cujus jam antea mentionem feci, in
 collectione gestorum synodaliū, epi-
 stolas Iulii neutiquam intexuit: tametsi
 eam minime prætermiserit, quam Epi-
 scopi Antiochiæ collecti ad Iulium scrip-
 sere. Verum Sabinus ita semper facere
 consuevit. Nam si quæ forte synodales
 epistolæ vocem consubstantialis aut re-
 ticeant, aut omnino rejiciunt, eas stu-
 diose operi suo inserit: contrarias vero
 sciens ac prudens silentio transilit. Sed
 de his satis. Non longo post tempore,
 Paulus Thessalonica Corinthum se per-
 gere simulans, in Italiam navigavit. Am-
 bo igitur earum partium Imperatori
 causam suam exponunt.

Κεφ. ιη΄.

Ὡς δὲ τῶν ἱσπερίων βασιλεῶν ἐζήτησε ᾤσα· ἡ ἀδελφὴ πρὸς
 φθῖναι τὰς λόγους δάσους πρὸς Ἀθανασίῳ καὶ Παύλῳ· καὶ
 ὅτι ἑτέραν οἱ πεμφθέντες ὑπηρέτων ἐκτίσιν
 πίστως.

Ὁ δὲ τῶν ἱσπερίων μερῶν βασιλεὺς
 γνῶσ τὰ καθ' ἑαυτὸς ἰδιοπαθῆ· καὶ
 πρὸς τὸν ἀδελφὸν γράμματ' ἀπαπέμ-
 πται, δηλών τρεῖς ἐπισκόπους πεμφθῆναι παρ'
 αὐτὸν, τὰς λόγους δάσους τῆς Παύλου καὶ
 Ἀθανασίου καθαιρέσεως· καὶ πέμπον· νάρ-
 κισ· ὁ κίλιξ, καὶ θεόδωρος· ὁ θράξ, καὶ μά-
 ρεις καλχηδόν· καὶ μαρκ· ὁ κύριος· οἱ
 πινες πρὸς ἀγρόμφοι, τοῖς μὴ πρὸς ἀθανά-
 σιον ἔδαμῶς εἰς λόγους ἐλθεῖν κατεδέξαν-
 το· τὴν δὲ ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκλήθεισαν πῖσιν ἰσο-
 κρηφάμφοι, ἑτέραν δὲ συγκατήσαντες, ἐκ-
 δεδώκασι τῷ βασιλεῖ κωνσταντῷ ἐν τέτοις
 ἔσαν τοῖς ῥήμασιν·

C A P. XVIII.

Quomodo Occidentalium partium Imperator
 petit à fratre, ut mitterentur qui de Athanasii
 Paulique depositione rationem redderent: &
 quomodo missi ab Oriente, aliam fidei
 formulam ediderunt.

AT Imperator Occidentalium par-
 tium, cum ea quæ perpetrati fuerant
 cognovisset, condoluit: datisque ad
 fratrem literis, postulavit tres ad se
 Episcopos mitti, qui de Pauli atque A-
 thanasii depositione rationem redde-
 rent. Missi sunt igitur Narcissus Cilix,
 Theodorus Thrax, Maris Chalcedo-
 nensis, & Marcus Syrus. Qui cum ve-
 nissent, congregati quidem cum Athana-
 sio recusarunt. Fidem verò Antiochiæ
 promulgatam penes se occultantes, al-
 teram fidei formulam à se compositam
 Constanti Augusto obtulerunt, cujus
 hæc sunt verba.

Alia fidei expositio.

Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, conditorem & opificem omnium: ex quo omnis paternitas in cælo & in terris nominatur. Et in unigenitum eius filium, Dominum nostrum Iesum Christum; qui ex patre genitus est ante omnia sæcula: Deum ex Deo, lumen ex lumine: per quem omnia facta sunt in cælo & in terris, visibilia simul & invisibilia: qui verbum est ac sapientia, vita & lux vera. Qui in novissimis diebus propter nos homo factus est, natusque ex sancta Virgine: Crucifixus etiam est ac mortuus & sepultus. Tertia vero die resurrexit à mortuis & ascendit ad cælos: sedetque ad dexteram Patris, & in fine sæculorum venturus est, ut iudicet vivos ac mortuos, & unicuique pro operibus suis mercedem reddat. Cujus regnum interminabile permanens est in infinita sæcula. Sedebit enim ad dexteram patris non solum in hoc sæculo, verum etiam in futuro. Et in Spiritum sanctum, hoc est in Paracletum, quem Dominus pollicitus Apostolis, post assumptionem suam in cælum misit, ut doceret illos ac suggereret omnia. Per quem etiam sanctificabuntur animæ eorum qui sincere in ipsum crediderint. Illos autem qui dicunt ex eo quod non erat extitisse filium Dei; & ex alia substantia, non autem ex Deo: & tempus aliquando fuisse cum non esset, Ecclesia Catholica alienos esse statuit. Cum hæc Imperatori multisque aliis tradidissent, nulla amplius re gesta discesserunt. Porro cum inter Occidentales adhuc & Orientales esset indiscreta communio; Sirmii, quæ civitas est Illyrici, alia hæresis exorta est. Nam Photinus qui ejus loci Ecclesiis præsidebat; ortus ex minore Galatia, & Marcelli ejus qui episcopatu dejectus fuerat, olim discipulus, magistri sui insistens vestigiis, filium Dei nudum ac simplicem esse hominem prædicavit. Sed de his plura suo loco dicemus.

A

Ἄλλη ἔκθεσις.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, πάτριον παντοκράτορα, κτίστην ἢ ποιητὴν τῶν πάντων, ὃς ἔχει πάντα πατέρα ἐν ἑρανοῖς ἢ ἐπὶ γῆς ὀνομαζόμενος, καὶ εἰς τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς ἡρηθέντα Θεὸν ἐκ Θεοῦ. Φῶς ἐκ φωτός δι' ἃ ἐγένετο τὰ πάντα ἐν τοῖς ἑρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ τε ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα λόγον ὄντα, καὶ ὁσίαν. καὶ ὁμοῦσιν, καὶ ὡμῶν, καὶ Φῶς ἀληθινὸν τὸν ἐπιεχάτων τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς ἐνανθεωπησαντα, καὶ ἡρηθέντα ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς τὸν σωθέντα, καὶ ὀδοθανόντα καὶ ταφέντα, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνεληλυθότα εἰς τὰς ἑρανας, καὶ καθεδόντα ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ σωτηρίας τῶν αἰώνων, κείμενον ζωῆς καὶ νεκρῶν, καὶ ὀδοδέναι ἐκάστῳ καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ: ἢ ἡ βασιλεία ἀκατάπαυστος ἔσται διαμνεῖ εἰς τὰς ἀπείρους αἰώνας: ἔσται καὶ καθεζόμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, ἢ μόνος ἐν τῷ αἰῶνι τρίτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὰ τε τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἅγιον, τὰ τε τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἅγιον, ὅπως ἐπαγγελία μὲν τοῖς ἀποστόλοις μὲν τὸ εἰς ἑρανας αὐτοῦ ἀνοδόν, ἀπέστειλε διδάσκαλον καὶ ὑπομνησάμενα πάντα δι' ἃ καὶ ἀγαθῶν αἰ τῶν εἰδικρινῶς εἰς αὐτὸν πεπεσυκότων ψυχαί: τὰς ἡλέγοντας ὃς ὄκονταν τὸν υἱὸν ἢ ὃς ἑτέρας ὑποστάσεως, καὶ μὴ ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἢ ποτε χερόν: ὅτε ὄκονταν, ἀλλοθίους οὐδὲν ἢ καθολικῆ ἐκκλησίας ταῦτα ἐπέδωκεν τῷ βασιλεῖ, καὶ πολλοῖς ἑτέροις ἐκδόντες, ἔδεν πλέον ἀνὴρ ἑλπίς ἀνεχώρησαν ἀδελφοὺς τοῖνυ ἐπὶ τυγχάνουσης τῆς μετὰ τῶν ὀυλικῶν τε καὶ ἀνατολικῶν κοινωσίας, ἐπιφύη ἐν σιερμῖα, πόλις ἢ αὐτῶν ἰλλυρῶν ἀρεσῆς ἑτέρας: Φωσινὸς γὰρ τῶν ἐκεῖ ἐκκλησιῶν πρὸς ὡς, ἡμῶν τῆς μικρῆς γαλατίας μαρκέλλης τὸ τε καθηρημένε μαθητῆς, ἀναλαθὼν τῷ διδασκάλῳ, υἱὸν ἀνθεωπον, τὸν υἱὸν ἐδογμασέ καὶ ἀεὶ μὲν τρίτῳ καὶ χώραν ἐξέμεν.

Κεφ. ιθ.

A

πρὸς τὴν μακροσχημὴν ἐκτίσιν.

CAPUT XIX.

De proluxa fidei expositione.

Τριετὴς ἦν τὸ μέσω διαδραμόντος χρόνου, αὐτῶν οἱ ἀνατολικοὶ Ἐπισκοποὶ συνεδροῖον ποιησάμενοι, καὶ ἑτέραν πάλιν συνάξαντες, τοῖς ἐν ἰταλίᾳ λαοσέλλασιν δι' εὐδοξίᾳ τῆ τότε Ἐπισκοπῆς γερμανικείας, καὶ μαρτυρείας, καὶ μακεδονίας, ὅς μόνον ἐστὶς τῆς ἐν κιλικίᾳ ἐπισκοπῆς ἦν ἡ πίστις διὰ μακροτέρων γραφείσθαι, παροδῆκας τὴν πλείστας ἀξιώματα προσλαβόντα ἀπέχεσθαι, ἐν τέτοις ἔξετέθη τοῖς ῥήμασι. Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεόν, πατέρα παντοκράτορα, κτίστην καὶ ποιητὴν τῶ πάντων, ἔξ ἧς πάντα πατέρα ἐν θεοῖς καὶ Ἐπι γῆς ὀνομάζοντες, καὶ εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν ἰσὺν χειρὸν, τὸν κύριον ἡμῶν, τὸν πατέρα πάντων τῶ αἰώνων γεννηθέντα ἐκ τῆ πατρὸς θεοῦ ἐκ θεοῦ φῶς ἐκ φῶτος δι' ἧς ἐγένετο τὰ πάντα ἐν τοῖς χρόνοις ἐκ τῆ ἐπι γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα λόγον ὄντα, καὶ ἁγίαν, καὶ ὁμοουσίαν καὶ ὁμοφύσην, καὶ φῶς ἀληθινὸν τὸν ἐκ τῶ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντα, καὶ γεννηθέντα ἐκ τῆ ἀγίας παρθένης, τὸν σαυρωθέντα, καὶ διποθανόντα, καὶ ταφέντα, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀναληφθέντα εἰς ἔρανον, καὶ καθεδέντα ἐκ δεξιῶν τῆ πατρὸς ἐρχόμενον ἐπὶ σιωπῆ τῶν αἰώνων κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ διποθεῖναι ἐκάστω καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἢ βασιλεία ἀκατάπαυστος ἔσθαι, διαμνῆς εἰς ἀπείρους αἰώνας καθέξου γὰρ ἐν δεξιᾷ τῆ πατρὸς, ἢ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τῆσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι περὶ ἡμῶν ἢ καὶ εἰς τὸ πνεύμα τὸ ἅγιον, ταῦτες εἰς τὸν ἀρχαίον ὅπως ἐπαγγελία μὲν τοῖς λαοσέλλοις, μὲν τὴν εἰς ἔρανον ἀνοδὸν ἀπέσειλε διδάξαι καὶ ὑπομιῆσαι αὐτὴς πάντα δι' ἧς καὶ ἀγαθόν ἡμῶν εἰλικρινῶς εἰς αὐτὸν πιστεύοντων ἡμῶν τὰς ἡλεγορίας ἔξ ὅσων ὄντων τὸν υἱόν, ἢ ἔξ ἑτέρας ὑποστάσεως, καὶ μὴ ἐκ τῆ θεοῦ, καὶ ὅτι ἦν ποτε χρόνος ἢ αἰὼν ὅτε μὴ ἦν, ἀλλοτεῖς οἶδεν ἡ ἀγία καθολικὴ ἐκκλησία ὁμοίως καὶ τὰς λέγοντας τρεῖς εἶναι θεοὺς, ἢ τὸν χειρὸν μὴ εἶναι θεὸν πρὸ τῶν αἰώνων, μὴ τε χειρὸν, μὴ τε υἱὸν θεοῦ εἶναι αὐτὸν, ἢ τὸν αὐτὸν εἶναι πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, καὶ ἀρχαίον τὸν υἱόν, ἢ ὅτι ἢ βασιλεύσει ἐδὲ θελήσει ἐχρησασθαι ὁ πατὴρ τὸν υἱόν

Transfacto post hæc triennii spatio, rursus Orientales Episcopi collecta Synodo, aliam fidei formulam conscripserunt, eamque per Eudoxium Germanicæ, Macedonium Mopsuhæstia in Cilicia Episcopum & Martyrium, ad Episcopos Italiae miserunt. Hæc autem fides proluxius scripta, & plurimis præter superiores accessionibus aucta, his verbis exposita est. Credimus in unum Deum patrem, omnipotentem, Creatorem omnium & Conditorum: ex quo omnis paternitas in cælo & in terris nominatur: & in unigenitum filium ejus Iesum Christum, Dominum nostrum, ante omnia sæcula genitum ex Patre, Deum ex Deo, lumen ex lumine. Per quem omnia facta sunt in cælo & in terris, visibilia & invisibilia. Qui verbum est & sapientia atque potentia: vita & lux vera. Qui in novissimis diebus propter nos homo factus est natusque ex sanctissima Virgine: qui crucifixus est & mortuus ac sepultus. Tertia autem die surrexit à mortuis, & ascendit in cælum, sedetque ad dexteram patris, venturus in fine sæculorum ut judicet vivos ac mortuos, & unicuique mercedem operis sui reddat. Cujus regnum interminabile, in infinita permanet sæcula. Sedet enim ad dexteram patris non solum in hoc sæculo, verum etiam in futuro. Credimus etiam in Spiritum sanctum, hoc est in Paracletum, quem Christus pollicitus Apostolis, post ascensum in cælum, misit ut doceret illos ac submoneret de omnibus: per quem etiam sanctificantur animæ eorum, qui sincerè in illum credunt. Illos autem qui dicunt filium ex eo quod non erat substitisse, aut ex alia substantia, non autem ex Deo; aut tempus aliquando vel sæculum fuisse cum non exstaret, pro alienis habet sancta & Catholica Ecclesia. Eos item qui dicunt tres esse Deos, aut Christum non esse Deum ante sæcula, neque Christum neque Filium Dei illum esse: aut eundem esse Patrem, & Filium & Spiritum Sanctum: aut filium esse ingentum; aut patrem non arbitrio suo ac voluntate genuisse Filium, eos in-

N

Κεφ

quam, anathematizat sancta & universalis Ecclesia. Nam neque citra periculum erroris dici potest, filium ex iis quæ non erant extitisse: cum nusquam in divinis libris id de illo proditum reperiamus. Neque ex alia præter Patrem prius existente hypostasi, sed ex solo Deo verè genitum esse didicimus. Unum enim ingenitum ac principii expertem esse, Christi scilicet patrem, divinus sermo pronuntiat. Sed neque eos qui sine sacræ Scripturæ auctoritate temere dicunt, fuit aliquando tempus cum non esset, præcogitare oportet animo aliquod temporis spatium antecedens, sed solum Deum qui sine tempore illum genuerit. Tempora enim & sæcula per illum facta sunt. Neque item existimandum est, filium patri coingenitum, & principii simul cum eo expertem esse. Quippe coingeniti & principio simul carentis, nec pater nec filius quisquam propriè dici potest. Sed patrem quidem solum principii expertem & incomprehensibilem esse cognovimus, qui impervia quadam & incomprehensibili ratione genuerit. Filium vero genitum fuisse ante sæcula; nec perinde ac patrem, ipsum quoque ingenitum esse; sed principium habere, patrem scilicet ex quo sit genitus. Caput enim Christi, Deus. Quamvis autem tres confiteamur res, tresque personas, Patris videlicet ac Filii & Spiritus sancti juxta sacras Scripturas: non ideo tamen plures facimus Deos. Unum enim ex se ipso perfectum & ingenitum, principii quoque expertem & invisibilem Deum novimus, Deum scilicet ac patrem unigeniti; qui ipse quidem solus ex seipso habet ut sit: reliquis autem omnibus copiosè præstat ut sint. Porro tamen si unum Deum esse dicamus patrem Domini nostri Iesu Christi qui solus sit ingenitus: Christum non idcirco negamus Deum esse ante sæcula: quod quidem faciunt Pauli Samosatensis discipuli, affirmantes illum post incarnationem ex profectu ac promotione quadam Deum esse factum, cum natura nudus ac simplex homo extitisset. Scimus enim illum, quamvis Patri ac Deo subiectus sit, nihilominus tamen genitum ex Deo, Deum naturà esse perfectum ac verum: & non ex homine Deum postea factum, sed ex Deo hominem propter nos

αναθεματίζει ἡ ἀγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία· ἔτε γὰρ ἔξ ὧν οὐδὲν λέγειν τὸν υἱὸν ἀσφαλές. ἐπεὶ μηδαμῶς τῆτο τῶν θεοπνεύτων γραφῶν ἐμφέρεται· ὡς αὐτῶν· ἔτε μὴν, ἔξ ἑτέρας ὑποστάσεως ὡσαύτῃ τὸν πατέρα ἀσυστάτου, ἀλλ' ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ γνησίως αὐτὸν γεννητῶς διδασκόμεθα· ἐν γὰρ τῷ ἀγγήτῳ καὶ ἀναρχῳ, τὸν Χριστὸν πατέρα ὁ θεὸς διδάσκει λόγῳ· ἀλλ' ἐδὲ τὸ ἦν ποτὲ ὅτε οὐκ ἦν ἔξ ἀγράφων ἰσοφαλῶς λέγοντας, χρονικὸν διάστημα ἀσυστάτου ἀπὸ αὐτῶν, ἀλλ' ἢ μόνον τὸν ὁμοίως αὐτὸν γεννητῶς Θεὸν καὶ ἁγίον γὰρ καὶ αὐτὸν γεγονότα δι' αὐτῶν· ἔτε μὴν σιμωανάρχον, ἔτε σιμωανῆτον τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ εἶναι, νομισέον σιμωανάρχη γὰρ καὶ σιμωανῆτης ἐδὲ ἰσὺς Κυρίου πατρὸς, ἢ υἱὸς λεχθῆσε· ἀλλὰ τὸν μὴ πατέρα, μόνον ἀναρχῶν ὄντα καὶ ἀνεφίλον, γεννητῶς ἀνεφίλως καὶ πᾶσαν ἀκαταλήτως οὐδαμῶς τὸν ὅτι υἱὸν γεννητῶς ἀπὸ τῶν αἰῶνων, καὶ μὴκέτι ὁμοίως τῷ πατρὶ ἀγγήτῳ εἶναι καὶ αὐτὸν, ἀλλ' ἀρχὴν ἔχειν τὸν γνηστῶτα πατέρα· κεφαλὴ γὰρ Χριστῶ, ὁ Θεὸς ἔτε μὴν τρία ὁμολογέτες πρῶτον, καὶ τρία πρῶτα, ἔτε πατρὸς καὶ ἔτε υἱὸς καὶ ἔτε ἁγίου πνεύματος· καὶ τὰς γραφὰς, καὶ δια τῆτο τῶς Θεοῦ ποιούμεν· ἐπειδὴ τὸ αὐτοτελὴ καὶ ἀγγήτῳ, ἀναρχῶν τε καὶ ἀόρατον Θεὸν, ἕνα μόνον οὐδαμῶς τῶ Θεὸν καὶ πατέρα ἔτε μονογενῶς, τὸν μόνον μὲν ἐξ ἑαυτῶ τὸ εἶναι ἔχοντα, μόνον οὐ τοῖς ἄλλοις πᾶσαν ἀφθόνως τὸ εἶναι πατρὸς· ἔτε μὲν ἕνα Θεὸν λέγοντες εἶναι τὸν ἔτε Κυρίου Ἰησοῦ Χριστῶ πατέρα, τὸ μόνον ἀγγήτῳ, διὰ τῆτο δὲνέμεθα τῶ Χριστῶ Θεὸν εἶναι ἀσυστάτου, ὁποῖοι εἶσιν οἱ διὰ Παύλου ἔτε Καμοσατέως, ὡς ἐροῦν αὐτὸν μὲν τῶ ἐνανθρώπησιν ἐν ἀσυστάτου κοπῆς τεθεοποιῶς λέγοντες, τῶ τῶ φύσιν ἕνα ἀνθρώπου γεγονέναι οὐδαμῶς γὰρ καὶ αὐτὸν, εἰ καὶ ὑποτίταται τῶ πατρὶ καὶ τῶ Θεῷ, ἀλλ' ὁμοίως ἁγίον· ἔτε ἐν τῷ Θεῷ, Θεὸν καὶ φύσιν τέλειον εἶναι καὶ ἀληθῆ, καὶ μὴ ἐξ ἀνθρώπων μὲν τῶ τῶ Θεόν· ἀλλ' ἐν Θεῷ ἐνανθρώπησιν

δι' ἡμᾶς, καὶ μηδὲ πώποτε διπολωκεῖν τὸ
 εἶναι Θεόν· βδελυσόμεθα δὲ πρὸς τέτοις καὶ
 ἀναθεματίζομεν, καὶ τὰς λόγον μὴ μόνον
 αὐτὸν ἔθε· ψιλὸν καὶ ἀνύπαρκτον Ἰησοῦ
 ὡς καλεῖται, ἐν ἑτέρῳ τὸ εἶναι ἔχοντα. οὐδὲ
 μὴν, ὡς τὸν προφορικὸν λεγόμενον ὑπό π-
 νων οὐδὲ, ὡς τὸν ἐνδιάθετον· Χειρὸν δὲ αὐτὸν
 καὶ υἱὸν ἔθε, καὶ μεσίτην, καὶ εἰκόνα ἔθε, μὴ
 εἶναι πρὸ αἰῶνων θελήσας· ἀλλ' ἔκτοτε Χει-
 ρὸν αὐτὸν γεγονέναι ἔθ' υἱὸν ἔθε, ὃς ἔτι
 ἡμετέραν ἐκ τῆς παρθένου Σάρκα ἀνείληφε,
 πρὸ τέσσαρτοςίων ὅλων ἔτη· ἔκτοτε γὰρ τὸν
 Χειρὸν δεξιῶν βασιλείας ἐρχήναι θελήσει,
 καὶ τέλει ἔξῃ ἀντὶ τῶν, μὲν τὴν σωτήριαν
 καὶ κρείων τοιαῦτοι δέ εἰσιν, οἱ δὲ μακρότεροι
 καὶ φωνηθεῖ, τῶν ἀγκυρογαλατῶν· οἱ τὴν
 πρῶτον ὑπαρξίν τε καὶ θεότητα ἔθε
 ἔθε, καὶ τὴν ἀτελεύτησιν αὐτῆ βασιλείαν
 ὁμοίως ἰσθῶσις ἀθετήσων, Ἰησοῦ φάσει
 τῆς σωτήριαν δοκεῖν τὴν μοναρχίαν Ἰσοῦ γὰρ
 αὐτὸν ἡμεῖς, ἔχ' ἀπλῶς λόγον προφορικὸν
 ἢ ἐνδιάθετον τῆς θεῆς, ἀλλὰ ζῶντα Θεὸν λό-
 γον, ἔκασθ' αὐτὸν ὑπαρχόντα ἔθ' υἱὸν θεῆ
 καὶ Χειρὸν. καὶ ἔτι προγνωστικῶς σωτήριαν
 καὶ σωδατεῖσόντα πρὸ αἰῶνων τῶν ἑαυτῆ
 πατρὶ, καὶ πρὸς πᾶσαν διακοινοσάμενον
 αὐτῶν τὴν δημοκρατίαν, εἴτε τῶν ὁρατῶν, εἴ-
 τε τῶν ἀορατῶν ἀλλ' ἐνυπόστατον λόγον
 ὄντα τῆς πατρὸς, καὶ Θεὸν ἐκ θεῆ· ὅσα
 γὰρ ἐστὶ πρὸς ὃν εἶπεν ὁ πατὴρ, ὅτι ποιήσω-
 μεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ
 καθ' ὁμοίωσιν· ὃς καὶ τοῖς πατέρας αὐτο-
 προσωπως ὄφθη δὲ δακρῶς τὸν νόμον, καὶ λα-
 λήσας διὰ τῶν προφητῶν, καὶ τὰ τελευ-
 ταια ἐνανθρωπήσας, καὶ τὸν ἑαυτῆ πα-
 τέρα πᾶσαν ἀνθρώποις φανερώσας, ἔθ' βασι-
 λεύων εἰς τὰς ἀτελεύτητας αἰῶνας· ἔθ' ἔθ' γὰρ
 πρὸς φάσιν ὁ Χειρὸς προσείληφεν ἀξίωμα.
 ἀλλ' ἀνοθεν τέλειον αὐτὸν, καὶ τῶν πατρὶ καὶ
 πάντα ὁμοίον πεπεσέμενον καὶ τὰς λέγον-
 τας ἢ τὸν αὐτὸν εἶναι πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον
 πνεῦμα, καθ' ἑνὸς καὶ τῆ αὐτῆ πράγματός τε
 καὶ προσωπως τὰ τρία ὀνόματα ἀσεβῶς
 ἐκλαμβάνουσι, εἰκότως ἀποκηρύσσοντες
 τῆς ἐκκλησίας, ὅτι τὸν ἀχώρητον καὶ ἀπαθῆ
 πάτερα, χωρητὸν ἅμα καὶ παθῆν διὰ τῆς

A factum esse, nec unquam Deum esse
 defuisse. Execramur praeerea & anathe-
 matizamus eos qui illum nudum duntaxat
 ac simplex Dei verbum, nec ullam subsistentiam praeditum, falso appel-
 lant, quod in alio suam essentiam habeat;
 nunc quidem instar verbi quod prolaticium
 vulgò dicitur; nunc vero instar verbi quod
 intetnum nominatur: Ipsum vero Christum
 ac Dominum, & filium Dei, ac mediatorem,
 atque imaginem Dei non fuisse ante saecula
 contendunt: sed ex eo tempore Christum
 ac Filium Dei illum esse cepisse, ex quo
 carnem nostram auflumpit ex Virgine,
 ante quadringentos circiter annos. Ab eo
 enim tempore, volunt Christum regni sui
 habuisse principium; & hoc regnum post
 mundi consummationem atque iudicium, finem
 habiturum. Huiusmodi sunt sectatores
 Marcelli atque Photini Ancyranorum, qui
 aeternam Christi essentiam ac divinitatem,
 ejusque perpetuum & immortale regnum
 perinde abrogant, ut monarchiam stabilire
 videantur. Nos verò intelligimus, illum non
 esse duntaxat verbum Dei prolatum & intetnum,
 sed verbum vivens ac perse subsistens,
 utpote Deum verbum, Deique filium &
 Christum. Nec per solam praescientiam illum
 cum patre semper fuisse, & ante omnia
 saecula cum eo fuisse versatum, inservientem
 illi ad creationem omnium rerum, tam
 visibilium quam invisibilium: Sed substantiale
 patris verbum, & Deum ex Deo illum esse
 profitemur, ipse enim est cui dixit pater:
 faciamus hominem ad imaginem & similitudinem
 nostram; qui antiquis patribus personam
 suam spectandam exhibuit, qui legem dedit;
 qui locutus est per Prophetas: qui ad
 extremum homo factus, patrem suum cunctis
 hominibus manifestavit: qui denique regnat
 in perpetua saecula. Neque enim ullam
 dignitatem recens adeptus est Christus:
 sed cum ab omni aevō perfectum, patrique
 per omnia similem fuisse credimus. Illos
 etiam qui eundem esse dicunt Patrem ac
 Filium & Spiritum sanctum, tria haec
 nomina de una eademque re ac persona
 per summam impietatem accipientes, merito
 ab Ecclesia relegamus, eo quod patrem,
 qui nec comprehendi nec pati potest,
 passioni & comprehensioni sub-

jiciunt per incarnationem ; Cujusmodi A sunt, qui à Romanis quidem Patropas-
fiani, à nobis verò Sabelliani dicuntur.
Nos enim scimus, Patrem quidem
qui misit, in propria immutabilis Dei-
tatis permansisse natura : Christum au-
tem qui missus est, carnis assumptæ dis-
pensationem impleffe. Similiter &
eos qui impudenter negant Christum
voluntate & arbitrio patris extitisse,
involuntariam ac violentam quandam
necessitatem attribuentes Deo, ita
ut invitus filium gignat, impiissimos
& à veritate alienos esse censemus : B
eo quòd tum communes de Deo no-
tiones, tum contra mentem ac sen-
tentiam scripturæ divinitus inspiratæ,
talia de illo audeant pronuntiare. Nos
enim Deum sui juris arbitriique esse, &
sponte ac voluntarie filium genuisse,
piè ac religiose credimus. Porro etiã
cum timore ac reverentia credamus id
quod de illo dictum est : Dominus
creavit me principium viarum suarum
ad opera sua : non tamen eum perin-
de factum esse intelligimus, ac reli-
quas creaturas quæ per illum factæ
sunt. Impium enim & ab Ecclesiasti-
ca fide prorsus alienum est, condito-
rem cum operibus ab ipso conditis
comparare, & eodem cum extraneis
generationis modo illum editum esse
arbitrari. Quippe unigenitum filium,
solum ac semel tantum verè germani-
que genitum esse, divinæ nos scriptu-
ræ docent. Sed neque tametsi dica-
mus filium per seipsum esse, & vivere
ac subsistere perinde ac patrem, illum id-
circo à patre separamus, spatia quædam
locorum & intervalla inter illorum con-
junctionem corporali more intelligen-
tes. Credimus enim, eos absq; ullo me-
dio atq; interstitio conjunctos esse, nec
à se invicem posse ullatenus separari :
quippe cum pater quidem sinu suo to-
tum complectatur filium : filius verò
quasi appensus toti adhærescat patri,
solusque in patris gremio perpetuò con-
quiescat. Credentes igitur sanctissi-
mam & perfectam undique Trinita-
tem ; & patrem Deum, ac filium
quoque Deum dicentes, non tamen
duos, sed unum esse confitemur De-
um, ob unum honorem divinitatis,
& absolutissima i unius regni concor-
diam : ita ut pater quidem generali-
ter omnibus, & ipsi quoque filio do-
minetur : filius verò subjiciatur patri ; &

ανανθρωπήσεως ὑποσθέν) τοῖστοι γὰρ εἶ-
σιν οἱ πατροπασσιανοὶ καὶ ῥωμαῖοι. Καθε-
λιανοὶ δὲ παρ' ἡμῶν λεγόμενοι οἰδαμεν γὰρ
ἡμεῖς, τὸν μὴ ἀποσειλάντα πατέρα, ἐν τῷ οἰ-
κείῳ τῆς ἀναλλοιώτης θεότητος ἦθει μεμεληκέ-
ναι τὸν δὲ δόξα λαλεῖν Χριστὸν, τὴν τῆς ἀνα-
θρωπήσεως οἰκονομίαν πεπληρωκέαι ὁμοίως
ἢ ἡ τῆς ἐβελήσεως, ἐδὲ θελήσει γεγενῆσθαι τὸν
Χριστὸν εἰρηκότας ἀνδραβῶς ἀνάγκη δὲ δη-
λον ὅτι ἀβελήθον ἔσαν καὶ ἀπροαίρετον πατε-
ρικότας τῷ Θεῷ, ἵνα ἀκὼν γνησίη τὸν υἱόν,
δυσσεβέες ἄγας καὶ τὴν ἀληθείας ξένως ἑπιγνώ-
σκομεν ὅτι ἐκ τῆς κοινῆς ἐνοίας πρὸς Θεῷ,
καὶ δὴ καὶ τὸ βέλημα τῆς θεοπνεύσεως γρα-
φῆς, τοιαῦτα τελομένη καὶ πρὸς αὐτῆς διοεσα-
σαι αὐτοκράτορα γὰρ ἡμεῖς τὸν Θεόν, Κύριον
αὐτὸν εἰμὲν εἰδότες, ἐκασίως αὐτὸν καὶ θελόντα
τὸν υἱὸν γεγενῆκεναι, εὐσεβῶς ὑποφύλακτον
πσεύοντες ἢ ἐμφοδῶς καὶ τὸ παρὶ αὐτῆς λεγόμε-
νον, Κύριον ἐκλήσει με δεχθῆναι ὁδῶν αὐτῆς εἰς
ἔργα αὐτῆς, ἔχ' ὁμοίως αὐτὸν τοῖς δι' αὐτῆς
γρομένοις κλισμασιν ἢ ποιήμασι γεγενῆσθαι
νοῦμεν ἀσεβέες γὰρ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικῆς πίστεως
ἀλλότριον, τὸ τὸν κλισμὸν τοῖς δι' αὐτῆς ἐκλι-
σμοῖς δημιουργήμασι παθεῖν ἀλλήλων, καὶ τὸν αὐ-
τὸν τῆς γνέσεως τοῖς ἀλλοτρίοις τρεῖσιν ἔχον
καὶ αὐτὸν νομίζειν μόνον γὰρ καὶ μόνως τὸν μονο-
γενῆ υἱόν, γινώσκοντας καὶ ἀληθῶς διδασκασθῆναι
ἡμᾶς αἰθεῖαι γραφῆναι γεγενῆσθαι ἀλλ' ἐδὲ τὸν
υἱὸν καθ' ἑαυτὸν εἶναι, ὡς τε καὶ ὑπάρχει ὁ-
μοίως τῷ πατρὶ λέγοντες, διὰ τῆτο χωρὶς ὡς
αὐτὸν ἔπατος, τόπος ἐκ διασημαία πνα με-
ταξὺ τῆ σωμαφείας αὐτῶν ῥωμαῖκῶς ἐπι-
νοῶντες πεπσεύκαμεν γὰρ ἀμεσίεῦτως αὐτῶν
καὶ ἀδιαστάτως ἐπισποῦσθαι, ἐκ ἀχωρίως
ὑπάρχειν ἑαυτῶν ὅλον μὴν ἔπατος ἐνε-
σερισμένως τὸν υἱὸν ὅλα δὲ ἔπατος ἐξηρημένως
καὶ παρῶς φουκότος τῷ πατρὶ, καὶ μόνον τοῖς
πατρῶοις κόλποις ἀναπαύομενον διωκεῖν
πσεύοντες ἐν εἰς τὴν παντέλειον τριάδα τῆ
ἀγνωστικῆ, τὸν πατέρα λέγοντες Θεόν, καὶ τὸν
υἱόν, ἐδὲ δύο τέτατος Θεοῦ, ἀλλ' ἕνα ὁμολογῶμεν,
μὴ τὸ τῆ θεότητος ἀξίωμα, ἐκ μίας ἀκεῖν
τῆς βασιλείας τὴν σωμαφείαν πανταρχῆ-
τος μὴν καθόλα ἔπατος πάντων, ἐκ αὐτῆς
υἱὸς τῆ δὲ υἱὸς ὑπὸ τῆσιν ὡς τῆσιν ὡς τῆσιν ὡς τῆσιν

ἐκτός ἢ αὐτῶν πάντων τῶν μετ' αὐτὸν βασι-
 λεύουσι τῶν δὲ αὐτῶν ἡγουμένων, καὶ τὴν ἁγίαν
 πνεύματος χάριν, ἀφθόνως τοῖς ἀγίοις δωρη-
 μένη πατρικῶς βεβλήματι· ἕτως ἄρα τὸν πατρί-
 ἐν Χριστῷ μοναρχίας σωφιστικῶς λόγον, ὡς ἄ-
 δεδῶκασιν ἡμῖν οἱ ἱεροὶ λόγοι ταῦτα ἡλικακά-
 δημεν καὶ τὴν ἐν ἀπίστῳ ἐπιτεθεῖσαν πίσιν;
 πλαύτερον ἐπεξεργάσασθαι, καὶ κατὰ τὴν
 φιλομυμίαν ἀλλ' ἵνα πᾶσαν τὴν καὶ τὴν ἡμετέ-
 ραν ὑπολήψεως ἀλλοτριᾶν ἀποκαθάρσωμεν
 ὑποψίαν ὡς ἀπὸ τοῖς τὰ καθ' ἡμᾶς ἀγνοῦσι καὶ
 γινώσκουσιν οἱ καὶ τὴν δύσιν πάντες, ὁμοῦ μὴν τὴν συ-
 κοφανίας τῶν ἑτεροδόξων τὴν ἀναίδειαν, ὁ-
 μοῦ ἢ τῶν ἀνατολικῶν τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐν
 Χριστῷ φρόνημα, μαρτυρούμενοι ἀδιάσωτος
 ὑπὸ τῶν θεοπνευστων γραφῶν παρ' αὐτοῖς
 ἀδιασρέφως.

Κεφ. κ'.

Περί τῆς ἐν σάρτει συνόδου.

ΤΑῦτα οἱ καὶ τὰ ἑσπερία μέρη ἐπίσκο-
 ποι, διὰ τὸ ἀλλογλώσσος εἶναι, καὶ διὰ
 τὸ μὴ συνίεναι, ἐπεσοδὲ ἔχοντο, δεχέμεν τὴν
 ἐν Νίκαιᾳ πίσιν λέγοντες, καὶ μηδ' ἐν περαιτέρῳ
 περὶ ἐργάζεσθαι ἐπὶ ἐν πάλιν γράψαντες ἡ
 βασιλείας, ὡς ἐδοξοθῆναι Παύλῳ καὶ ἀθα-
 νασίῳ τὰς οἰκείας τόπους, ἐδὲν πλέον ἡνυῖτο
 ἑσπερία καὶ μετὰ τὴν πληθύνει ἐγένετο σιωπῆς
 συνόδον ἄλλην ὡς ἀκαλῶσι ἡμέρας οἱ
 πατρί Παύλον καὶ Ἀθανάσιον, ὡς καὶ τὰ
 κατ' αὐτὰς, καὶ τὰ τῆς πίστεως, ἐπὶ οἰκουμε-
 νικῆς συνόδου πέρας λαβεῖν, διδάσκον-
 τες ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως, τὰς καθαιρέ-
 σεις γίνεσθαι κηρύσσεται ἐν αὐτοῖς οἰκου-
 νικῆ συνόδου ὡς ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν, πό-
 λιν δὲ αὐτῆ ἰλλυριῶν, γινώμη τῶν δυεῖν βα-
 σιλέων, ἡ μὲν διὰ γραμμάτων ἀιτήσαν-
 τες, τὴ δὲ τῆς ἐώας ἐτοιμῶς ὑπακύν-
 σαντες ἐνδέκατον ἔτη ἦν ἀπὸ τῆς τελευ-
 τῆς τῆ πατρὸς τῶν δυο ἀνθρώπων ὅπατοι δὲ
 ἡσαν ἱεροφάνης καὶ εὐσεβίου, ὅτε ἡ ἐν Ἐκκλησίᾳ
 σιωπῆ ἠνυῖτο συνόδου ἐκ μὲν ἐν τῶν ἑσπε-
 ρίων μερῶν, πατρί τὰς τριακοσίας σιωπῆ ἡλθον
 ἐπίσκοποι, ὡς φησὶν ἀθανάσιος ἐκ τῶν
 ἐώων. ἐβδόμηκοντα ἕξ μόνον ὁ Ἐκκλησίας φησὶν,
 ἐν οἷς καὶ ἡριθμῆτο καὶ ἰσχυρὰς ὁ τῶ μαρεώτε

A præter illum universa quæ post ipsum
 sunt & per ipsum facta sunt gubernet
 ac regat, & sancti Spiritus gratiam pa-
 tris arbitrio sanctis affatim largiatur. Sic
 enim ejus quæ in Christo est monarchiæ
 rationem constare, sacra nobis eloquia
 tradiderunt. Hæc post fidei formulam
 brevi compendio antehac editam, fu-
 sius exponere coacti sumus, non inani
 ac superflua ambitione impulsî: sed ut
 omnem de fide nostra sinistram suspi-
 cionem apud eos diluamus, qui sententiam
 nostram penitus ignorant: utque
 universi qui in Occidentis partibus de-
 B gunt, & impudentem adversariorum
 calumniam apertè cognoscant; & Ca-
 tholicam Orientalium de Christo do-
 ctrinam, divinarum scripturarum te-
 stimonio disertissimè confirmatam, a-
 pud eos qui mentem minimè perversam
 gerunt.

CAPUT XX.

De Concilio Serdicensi.

VERUM Occidentales Episcopi, tum
 quod Græci sermonis ignari essent;
 tum quod ea minimè intelligerent, ne-
 quaquam admiserunt: Nicenam fidem
 sufficere; ne quidquam amplius cutio-
 se inquirendum esse asseverantes. Rut-
 fus verò cum Imperatoris literæ, quibus
 mandabat ut Paulus & Athanasius sedi-
 bus suis restituerentur, nihil proficerent:
 plebs enim continuis pene seditionibus
 agitabatur; Paulus & Athanasius aliud
 Concilium convocari postulant; ut tum
 ipsorum negotium, tum fidei causa;
 generalis Synodi sententiâ terminaretur.
 Docebantque non aliam ob cau-
 sam se fuisse depositos, quam ut fides
 subverteretur. Indicitur ergo iterum ge-
 nerale Concilium apud Serdicam, quæ
 urbs est Illyrici: idque de sententiâ
 duorum Imperatorum, quorum alter
 hoc per literas flagitaverat; alter ve-
 rò, Orientis scilicet Imperator, libenter
 annuerat. Annus tunc agebatur un-
 decimus ab obitu parentis duorum Au-
 gustorum: Consules autem erant Ru-
 finus & Eulebius; quo tempore Syn-
 odus Serdicæ congregata est. Et ex
 Occidentis quidem partibus trecenti
 circiter convenerunt Episcopi, ut scribit
 Athanasius. Ab Oriente verò septuagin-
 ta sex tantum adfuisse refert Sabinus,
 quorum è numero fuit Ischyraus Mareo-
 N iij

tica Episcopus, quem illi ipsi à quibus A
 depositus erat Athanasius, Episcopum
 ejus regionis constituerant. Quippe alii
 infirmitatem corporis causati sunt: alii
 praestituti temporis angustiam praecon-
 derunt, culpam omnem conferentes
 in Iulium Romanae urbis Episcopum:
 cum tamen ab eo tempore quo Syno-
 dus indicta fuerat, & quo Athana-
 sius Synodi confessum expectans, Ro-
 mae commorabatur, anni & sex men-
 sium spatium intercessisset. Cum er-
 go Serdicam omnes convenissent, Epi-
 scopi quidem Orientis conspectum
 Occidentalium refugerunt: negantes
 se in colloquium cum illis venturos es-
 se, nisi prius Paulum & Athanasium è
 suo cœtu eiecissent. Sed cum Proto-
 genes Serdicensis, & Hosius Episcopus
 Cordubæ, quæ civitas est Hispania ut
 supra dixi, nequaquam pati possent
 ut Paulus & Athanasius à consessu ex-
 cluderentur, Orientales illico discef-
 ferunt. Regressique Philippopolim ur-
 bem Thraciæ, Concilio seorsum habi-
 to, vocem quidem consubstantia-
 lis palam anathemate damnarunt:
 ἀνομοίς autem vocabulum & opinio-
 nem literis suis inferentes, quoquo ver-
 sus transmiserunt. Episcopi verò Serdi-
 cæ constituti, primum quidem illos ob-
 desertum Concilium, condemnarunt:
 Deinde Athanasii accusatores digni-
 tate suâ spoliarunt. Et confirmata Ni-
 cænæ fidei formula, ἀνομοίς quidem vo-
 cabulum rejecerunt: consubstantialis
 autem vocem apertius promulgarunt,
 scriptasque eade re literas quoquo ver-
 sum etiam ipsi miserunt. Porro utri-
 que recte se atque ordine fecisse existi-
 mabant. Orientales quidem, eò
 quòd Occidentis Episcopi eos qui à se
 depositi fuerant recepissent: Occiden-
 tales verò, propterea quod hi qui istos
 deposuerant, ante causæ cognitionem
 aufugissent: & eò quòd ipsi quidem
 Nicænam fidem custodirent: illi verò
 eam adulterare ausi fuissent. Paulo igitur
 & Athanasio sedes suas restituerunt:
 itemque Marcello Ancyrae Galatiæ ur-
 bis Episcopo. Qui cum diu antea de-
 positus fuisset, ut in superiori libro com-
 memoravi, tunc vehementissimè labo-
 ravit, ut adversus ipsum prolata sen-
 tentia rescinderetur: docens verba li-
 bri sui non fuisse intellecta, atque id-
 circo se in suspensionem venisse erroris
 Pauli Samosatensis. Sciendum tam èst,
 τῶν Ἐπισκοπῶν, ὃν οἱ καθελόντες ἀθανάσιον, εἰς
 τὴν Ἐπισκοπὴν τῆςδε τῆς χώρας χειροτο-
 νῆσι προεβάλλοντο δὲ, οἱ μὲν ἀσθενεῖαν τῆς
 σώματος· ἄλλοι δὲ τὸ σενὸν τῆς προθεσμίας
 ἐμέμφοντο, τῶν ἀπὸ τῆς ἰσθμίου τὸν Ἐπι-
 σκοπον ῥώμης ἀναφέρητες· καίτοι ἐναντὶ
 ἑξ ἑμιλιῶν διαγρομῶν, ἀφ' ἧ ἤ τε συν-
 ὁδοῦ ἐκεκλήρυκτο, καὶ οἱ ἀπὸ ἀθανάσιον ἐν τῇ
 ῥώμῃ διέτελλον, τῶν συνόδων ἀειμυόντες·
 οἷς ἐν συνήλθον ἐν τῇ καρδικῇ, οἱ μὲν ἀνατο-
 λικοὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἑσπερίων ἐλθεῖν οὐκ
 ἐβόλοντο, φάσκοντες μὴ ἄλλως εἰς λόγους
 ἐλθεῖν, εἰ μὴ τὰς ἀπὸ ἀθανάσιον καὶ Παύλου
 ἐξελάσωσι τὴν συλλόγην· ὡς ἡ πρωτοχρησ-
 τὸ (καρδικῆς Ἐπισκοπῆς, καὶ ὅστις ὁ καθ' ἑσ-
 πέρην, πόλις ἡ αὕτη τῆς ἰσπανίας ὡς ἐπὶ πρότερον
 εἶρη), οὐκ ἠνεύχοντο μὴ παρεῖναι τὰς ἀπὸ
 Παύλου καὶ ἀθανάσιον, ἀπεχώρην ἐνθὺς
 καὶ χρομῶν ἐν τῇ Φιλίππε πόλει τῆς θρα-
 κίας, ἰδίᾳ ζῶν ποιῶντες συνόδον καὶ φανερί-
 λοιπὸν τὸ μὲν ὁμοῖον ἀναθεματίζου-
 τὴν ἡ τὰ ἀνομοίς δόξαν, Ἐπιστολάς συγγρα-
 ψάντες, πανταχῆ διαπέμπον· οἱ δὲ ἐν
 καρδικῇ, πρῶτον μὲν τῶν ἐρημῶν κατε-
 ψηφίσαντο· ἔπειτα τὰς καθ' ἑσπερίων ἀθανά-
 σίος τῆς ἀσίας ἀφείλοντο· τὸν ὅρον τῆς πῆ-
 σεως τῆς ἐν νικαίᾳ κρατύναντες, καὶ τὸ ἀνο-
 μοῖον ἐκκαλόντες, τὸ ὁμοῖον φανερίᾳ τε
 ἐν ἐκδιδοῦσι καὶ ἐγγράψαντες τε (ἐν αὐτῇ
 πανταχῆ διαπέμπον) γνώμη μὲν ἐ-
 κάτεροι τοιαύτῃ δικαίως πεποιμέναι νομί-
 σαντες, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ, ὅτι τὰς ἑσπε-
 ρίων καθαιρεθέντας οἱ ἑσπερίοι προσεδέ-
 ξαντο· οἱ δὲ ἑσπερίοι, ὅτι πρὸ διαγνώσεως
 οἱ καθελόντες ἀπέφυγον, καὶ ὅτι αὐτοὶ μὲν
 τῶν ἐν νικαίᾳ πῆσιν ἐφύλαθον, ἐκείνοι
 δὲ ἀδραχαρατῆν ἐτόλμισαν· ἀποδιδοῦ-
 σιν ἐν τὸν τόπον τοῖς ἀπὸ Παύλου καὶ ἀθα-
 νάσιον ἐπὶ μίῳ καὶ μαρκέλλῳ τῶ ἀγνώ-
 ρας, τῆς πρὸς τῇ μικρᾷ γαλατῆ· οἱ
 πάλαι μὲν καθήεντο, ὡς ἐν τῇ πρὸς
 τέτου βιβλίῳ πεποιήμεθα μνήμῃ· τότε
 δὲ ἐν τῇ τῶν καταδικῶν ἀναπαλαῖσαι ἐ-
 σπέδασε, διδάξας ὡς ἐνοησῆν ἢ ὑπὸ ἀπὸ
 ἐν τῷ βιβλίῳ φράσις, ἐπὶ τὰ τέτα ὑπόνοιαι
 τὰς ἑσπερίων λαβεῖν ἐκ ἀγνοησῆν μέτρη

ὅπ τὸ μαρκέλλου βιβλίον ὁ παμφίλῳ ἐνεί-
 βη. ἀνεσκένασεν ἐν ὄλοις τρισὶ βιβλίοις
 πρὸς αὐτὸν διαλεγόμενον, ἃ πρὸς μαρ-
 κέλλον ἐπέγραψεν καὶ τίθησι μὴν τὰ ῥήματα
 μαρκέλλου πρὸς αὐτὰ ἡ διαγωνίζεσθαι, ὡς ἡ-
 λὸν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καθὰ (καὶ ἐλλί-
 λένος κ. Παύλου ὁ Σαμοσατέως, ἔμαρ-
 κέλλου εἰσαγωγή).

A Eusebium Pamphili adversus Marcelli
 librum disputantem, confutasse eum tri-
 bus voluminibus quæ contra Marcel-
 lum inscripsit. At verba quidem ipsa
 Marcelli in iis profert: ipse verò adver-
 sus ea differens, probare conatur Mar-
 cellum perinde ac Sabellium Libycum
 & Paulum Samosatensem, Christum sim-
 plicem duntaxat hominem asserere.

Κεφ. κα΄.

Ἀπολογία ἐπὶ τοῦ βιβλίου τῷ παμφίλῳ.

CAPUT XXI.

Eusebii Pamphili defensio.

Β **Ε**πειδὴ δὲ τινες ἐπεχείρησαν καὶ αὐτὸν
 λοιδορεῖν, Φημί δὴ τὸν παμφίλῳ ἐν-
 σέβειον, ὡς δὲ φησὶ ἐν οἷς λόγοις ἐξέδω-
 κε, μικρὰ καὶ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ὅτι ἀκαίρην
 ἠγεῖμαι πρῶτον μὲν γὰρ, τῇ ἐν νικαίᾳ
 συνόδῳ τὸ ὁμοῦσον δεξιᾶ καὶ παρῆν καὶ
 συνέθετο λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τρίτῳ
 βιβλίῳ τῷ εἰς τὸν βίον Κωνσταντίνου καὶ λέξιν
 ταῦτα πάντας δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς ὁμοῦσαν
 ἐλευθέρων, εἰς ὅτε ὁμογενήματα καὶ ὁμοδό-
 ξους αὐτῶν ἴπῃ τοῖς ἀμφισβητημένοις ἀ-
 πασι τὸ ἐπ' αὐτῶν καλέσθαι ὡς ὁμόφωνον
 κρηθῆναι τῷ ἐν νικαίᾳ πᾶσι· εἰ τοίνυν ἐν-
 σέβει τῆς ἐκείσε συνόδου μνήμην ποιᾶ-
 μῶν, λελύσθαι μὲν τὰ τότε ἀμφισβητή-
 μῳ λέγει, πάντας ὁ ὁμοφρονῆσαι καὶ ὁμο-
 δοξεῖν, πῶς δὲ φησὶ αὐτὸν πᾶσι ὑπο-
 λαμβάνειν· πλανῶνται δὲ καὶ δόξαντες,
 φροῦν αὐτὸν νομίζοντας τὰ αὐτῶν ἀλλ' ἐρεῖ
 πᾶσι ὡς ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν φησὶ ὅτι δοκεῖ,
 τῷ συνεχῶς λέγειν διὰ χειρὸς πρὸς ὃν
 ἀποκρινόμεθα, ὅτι τῇ λέξει ταύτῃ πολλὰ
 καὶ τοῖς ἐκκλησίας ἐχρήσαντο, ἔταῖς ἀλ-
 λαις ταῖς μνησθεῖς τῶν οἰκονομιᾶν τῆς ἀν-
 θρωπότητος ἔσθ' ἡμεῖς καὶ πρὸς γε ἀ-
 πάντων τέτων, ὁ δὲ πᾶσι ταῖς λέξεσι ταύ-
 ταις ἐχρήσατο, καὶ δὲ πᾶσι ὡς κακοδοξίας
 διδάσκαλος ἐνομιᾶται ἐπὶ μὴν καὶ δόξαις
 κλισματὸν υἱὸν ὡς ἐν τῶν ἄλλων τολμήσαντος
 εἰπεῖν, ἐπάχθον ὅτι ἐν σέβει πᾶσι τέσσα ἐν
 τῷ πρῶτῳ βιβλίῳ τῷ πρὸς μαρκέλλον καὶ
 λέξιν φησὶ ὁ μονογενὴς υἱὸς τῶ Θεοῦ μόνον
 αὐτὸς, καὶ ἔσθ' ἄλλο ἀνηγόρευται τε καὶ ἐστὶν
 ὄθεν εἰκότως ἀν τις μέμψαιτο τοῖς κτισμα-
 αὐτὸν φάσμα τε τολμήσαντος, ἔσθ' ὄντων

B **S**ed quoniam hunc quoque, Eusebi-
 um Pamphili intelligo, nonnulli cri-
 minari conati sunt, perinde quasi Aria-
 num dogma in libris suis secutus fuerit,
 opportunum fore cenſeo pauca de eo
 differere. Primum igitur Concilio Ni-
 cæno quo filium Patri consubſtantialem
 fuiſſe decretum eſt, & interfuit & con-
 ſenſit. In tertio verò libro quem de vita
 Conſtantini ſcripſit, ita loquitur. Om-
 nes Imperator ad concordiam incitavit,
 donec univerſos in iis de quibus antea
 diſſentiebant, concordet atque unani-
 mes præſtitiffet. Adeo ut fides omnium
 conſona apud Nicæam obrinuerit. Cum
 igitur Eusebius illius Concilii mentio-
 nem faciens, cunctas animorum diſſen-
 ſiones ſopitas eſſe dicat, & univerſos in
 unam eandemque conſpiraffe ſententi-
 am, quid cauſæ eſt cur nonnulli eum
 exiſtiment Ariano dogmati conſentire?
 Falluntur etiam Ariani, qui illum opi-
 nioni ſuæ ſuffragari arbitrantur. Sed di-
 cet forte aliquis, illum Ariani dogma-
 tis aſſertorem videri, propterea quod
 in libris ſuis crebrò dicere ſolet, per
 Chriſtum. Cui nos id reſpondemus; &
 hac loquendi ratione, & aliis huiusmodi
 quæ diſpenſationem humanitatis Ieſu
 Chriſti designant, Eccleſiaſticos Scri-
 ptores ut conſueviſſe: & ante hos omnes
 Paulum Apoſtolum iisdem vocibus u-
 ſum fuiſſe, qui tamen perverſi dogmatis
 magiſter nunquam eſt exiſtimatus. Cæ-
 terum cum Arius Filium Dei creatu-
 ram perinde ac cætera quæ à Deo creata
 ſunt, auſus ſit dicere, audi ſi placet,
 quænam de hac re fuerit Eusebii ſenten-
 tia in libro primo contra Marcellum,
 unigenitus, inquit, Dei filius, ſolus ipſe
 & non alius & prædicatur & eſt. Unde
 meritò quis reprehenderit eos, qui crea-
 turam illum dicere non dubitarunt, ex

nihilo conditum perinde ac reliquas creaturas. Quomodo enim filius fuerit, quomodo unigenitus, si eandem cum cæteris creaturis nativam sortitus est, unusque est è numero rerum creaturarum, utpote qui una cum illis ortus sit ex nihilo. Verum divina oracula non ita de illo prædicant. Deinde paucis interjectis hæc subjicit. Quisquis igitur Filium Dei ex nihilo factum, & creaturam è non existente productam esse asserit, is non animadvertit, se nudum quidem nomen filii ei concedere, revera tamen eum filium pernegare. Qui enim ex nihilo factus est, verè filius Dei esse non potest, sicut nec quidvis aliud quod factum sit. Verus autem Filius Dei, utpote qui ex illo tanquam ex Patre genitus est, unigenitus & dilectus Patris meritò dicitur. Ob eam etiam causam Deus ipse est. Quis enim alius Dei factus esse possit, quam illi ipsi per omnia simillimus. Condit quidem urbem Imperator, sed eam non gignit: filium autem gignere dicitur, non condere. Artifex autem faber dicitur ejus quod fabricatus est, non pater. Filii vero sui nequaquam faber dicitur. Ita quoque summus lujus universi Deus, filii quidem sui pater, mundi verò faber & conditor meritò dicitur. Quod si semel in Scripturis invenitur dictum, Dominus creavit me initium viarum suarum ad opera sua; sensum ipsum verborum inspicere debemus, quem paulo post exponam: nec ut Marcellus facit, ob unicum testimonium, præcipuum Ecclesiæ dogma convellere. Hæc & alia plurima ab Eusebio Pamphili dicta sunt in libro adversus Marcellum. In tertio autem ejusdem operis libro docens, quomodo intelligenda sit hæc vox κτίσμα, ita loquitur. His ita constitutis, consequens est, ut quemadmodum illa quæ præcesserunt, sic etiam hæc verba: Dominus condidit me initium viarum suarum ad opera sua, de eadem persona dicta sint. Quod si creatum se esse dicit, non ita accipiendum est quasi dicat, se de non existentibus ad id quod est pervenisse, & perinde ac reliquas creaturas ex nihilo conditum esse, sicut nonnulli perpetam existimarunt. Sed id dicit, utpote qui subsistat ac præexistat ante constitutionem totius mundi; à patre autem suo ac domino

A ὁμοίον τοῖς λοιποῖς κτίσμασι γινώσκον καὶ πῶς γὰρ ἐπὶ ἑσῶν υἱὸς πῶς ἢ μονογενῆς τῷ Θεῷ, ὁ τῷ αὐτῇ τοῖς λοιποῖς κτίσμασι ἐπιγραφομένου φύσει, τῶν τε πολλῶν γενεῶν ἕσαι εἰς, ἀτετῆς δὲ ὁκόντων κτίσεως ὁμοίως αὐτοῖς μεταχρῶν κοινανίας ἀλλ' ἐχ' ὡδ' ἐπεὶ αὐτὰ τὰ θεῖα παιδεύει λόγια εἰτα μὲν ὀλίγα πάλιν ἐπιφέρει ὁ τοῖσι γινώσκοντι δὲ ὁκόντων καὶ κτίσμα ὡς ἡγεμενον ἐκ τῆς μηδ' ὄντος οὐκ ὀκλήσῃ, λέλθε τῆνομα μὲν ἀπὸ μόνου χαλεζόμενον τὸ ἢ ἀληθῶς, υἱὸς εἶναι ἀνεύμενον ὁ γὰρ δὲ ὁκόντων γεγονώς, ὁκ ἀληθῶς γινώσκον υἱὸς τῷ Θεῷ, ὅπ μὴ ἢ ἄλλο τι τῶν γινώσκον ἀλλ' ἀληθῶς υἱὸς τῷ Θεῷ ὁ δὲ αὐτῆ, ὡς ἀτε ἐκ πατρὸς ἰσοτεχθεῖς, εἰκότως ἀν καὶ μονογενῆς καὶ ἀγαπητὸς χηματίσει τῷ πατρί: ἔτω ἢ, ἢ Θεὸς ἀν εἴη τι γὰρ ἀν καὶ Θεὸς γινώσκον, ἢ τὸ τῷ γε γινώσκοντι ἀφωμοιωμένον κτίσει μὲν ἐν βασιλεὺς πόλιν, ἀλλ' ἐ γινώσκον πόλιν γινώσκον ἢ υἱὸν, ἀλλ' ἐ κτίσει λέγε' καὶ τεχνίτης δημιουργός, ἀλλ' ἐ πατρὸς γινώσκον ἀν τῷ πρὸς αὐτῆ δημιουργεμενα τῷ ἢ δὲ ἀτῆ φησὶ υἱὸς, ὁκ ἀν δημιουργός λεχθεῖν ἢ δὲ καὶ ὁ τῶν ὄλων Θεὸς τῷ μὲν υἱὸς πατρὸς: ἢ ἢ κόσμος, κτίσεως ἀν εἰκότως καὶ ποιητῆς λέγοιτο εἰ ἢ ἅπαρ πᾶ τῆ γραφῆς εὐεῖσκοις εἰρημένον τὸ, Κύριον εἰτισέ με δόχην ὁδῶν αὐτῆ, εἰς ἔργα αὐτῆ, τῶν ἐν ἐπισκοπῆν χεῖρ ἢ λόγῳ, ὅν μικρὸν ὑπερὶ ἐπιθήσεται, ἀλλὰ μὴ καὶ μάρκελλον ἐκ μίας λέξεως, τὸ κυριώτατον τ' ἐκκλησίας ὡς σαλεύειν δόγμα τοιαῦτα μὴν καὶ ἕτερα πλείονα ὁ παμφίλῃ εὐσεβίῃ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τῷ πρὸς μάρκελλον φησὶν ἢ ἐν τῷ τρίτῳ ἢ αὐτῆ, διδασκων πῶς δ' εἰ τὸ κτίσμα τὴν λέξιν ἐκδέχεται. τοιαῦτα φησὶν τῶν τῶν οὐκ ἐπιπὴ καὶ ἑσκαδασμένων, ἀκόλαστον εἰς μὴ τῶν ὡς ἐκκλησιῶν ἀπάντων, ἢ τὸ, Κύριον ἐκτισέ με δόχην ὁδῶν αὐτῆ εἰς ἔργα αὐτῆ, λέξιν χθαί εἰ ἢ λέγει ἐκτίσει αὐτὸν, ἐχ' ὡς ἐκδέχεται μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρελθῶν ταῦτα ἀνεῖποι, ἐδ' ὡς τοῖς λοιποῖς κτίσμασι καὶ αὐτῆ ἐκ τῆς μηδ' ὄντος ὁμοίως γεγονώς, ὁ ἴνας ἐκδέχεται ὡς φησὶν ἀλλ' ὡς ὑφ' ἑσῶς μὴ καὶ τῶν πρῶν τε καὶ πρῶν ἀρχῶν τῆς ἢ παντὸς κτίσεως συστάσεως ἀρχῆν ἢ τῶν ὄλων ὑπὸ ἢ κυριώτατον

Ἐξ αὐτῆ πατρὸς κατὰ τὸ αὐτὸ τὸ ἐκλίσειν
 ὄντα ὅσα, ἀντὶ τῆ κατέταξεν ἢ κατέστησεν
 εἰρημνῆ· διαρρήδην ἐν τῆς ἐν ἀνθρώποις
 ἀρχόντας καὶ ἡγεμόνας, κτίσιν ὠνόμασεν ὁ
 εἰπὼν Δόξολογῶ, Ἰσοτάγηε ἐν πάσῃ
 ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βα-
 σιλεῖ, ὡς Ἰσραὴλ, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι
 αὐτῆ πεμπομνῆ· καὶ ὁ εἰπὼν ἡ παροφῆ-
 της, ἔτοιμάξτε τὴν Ἰσραὴλ καλεῖσθαι τὸν Θεὸν σε
 Ἰσραὴλ· διότι ἰδὲ σερεῶν βρογνίω, καὶ κτί-
 ζων πνεῦμα, καὶ ἀναγγέλλων εἰς ἀνθρώπους
 τὸν Χριστὸν αὐτῆ· τὸ κτίζων, ὅτι ἐκ τῆ γε-
 γονότῃ ἀνπαρξίας παρείληφεν· ἐγὼ
 τότε ἐκλίσειν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα, ὅτε τὸν Χρι-
 στὸν αὐτῆ δι' αὐτῆ πᾶσιν ἀνθρώποις κἀνήγ-
 γειλεῖ· ἐδὲν γὰρ παροφῆσιν Ἰσραὴλ τὸν ἥλιον
 ἀλλ' ἡ μὴ καὶ παροφῆσιν ἀπεσέλλετο ἡ,
 καθ' ὃν καιρὸν ἦσαν οἱ Δόξολογοὶ συνηθῆσθαι,
 ὅτε δίκην βρογνίω ἐγγεῖτο ἡ· ἐκ τῆ ἔρα-
 νῆ, ὡς παρ' ἐρεμνῆς πνοῆς βιαίας ἐπληρώ-
 θησαν ἡ πνεύματῃ ἀγίῃ· καὶ ἔτως εἰς πάν-
 τας ἀνθρώπους, τὸν Χριστὸν τῆ Θεῶ κἀνήγει-
 λαν, ἀκολούθως τῆ παροφῆσιν φησάσῃ, διότι
 ἰδὲ σερεῶν βρογνίω, καὶ κτίζων πνεῦμα, καὶ
 ἀναγγέλλων εἰς ἀνθρώπους τὸν Χριστὸν αὐτῆ
 Ἐκτίζων, ἀντὶ τῆ κατὰ ἐμπῶν, ἢ κατὰ ἀσ-
 σαν εἰρημνῆ· τῆς ἡ βρογνίω, καθ' ἕτερον τρέ-
 πον τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα δηλῆσῃ· καὶ
 ὁ λέγων δὲ, καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ
 ὁ Θεὸς, ἐχ' ὡς μὴ ἔχων καρδίαν τῆτο ἔλεγε
 καθαρὰν δὲ αὐτῆ τῆ διάνοιαν ἀποτελεσθῆ-
 ναι ἡ χεῖρ ἔτως εἴρη· καὶ, ἵνα τῆς δύο κτίση
 εἰς ἓνα καιρὸν ἀνθρώπον, ἀντὶ τῆ συναγά-
 γῃ ὅσα μῆποτε τοῖστέον ἐστὶ καὶ τὸ, ἐν δὲ
 σαδὲ τὸν καιρὸν ἀνθρώπον, τὸν κτὶ Θεὸν κτῆ-
 θῆναι καὶ τὸ, εἴ τις ἐν ἐν Χριστῷ καιρῆ κτίσις·
 καὶ ὅσα ἄλλα ἔνρη πῆς ἀν τοῖστέω τρέπω
 τῆ θεόπνοισον γραφῆν διεδονόμῃ, μὴ
 θαυμάσις εἰ μέγα φορικῶς ἢ ἐν τῆ, κύριῃ
 ἐκπέ με δεχθῆν ὁδῶν αὐτῆ, τὸ ἐκλίσειν ἀντὶ Ἐ
 κατέστησεν ἢ κατέταξεν· Τοιαῦτα μὲν ὁ εὐσε-
 βιῃ ἐν τοῖς πρὸς μαρκελλον διέξεισιν ἡμεῖς
 ἡ αὐτὰ παρεθέμεθα, διὰ τῆς μάτῃ ἐρεχε-
 λῆσας, καὶ βλασφημεῖν τὸν ἀνδρα Ἰσραὴλ
 ῆσαυίας· ἐπεγὼ ἔχασσι δὲ εἶξαι, ὅτι εὐσεβιῃ
 ἀρχῆν τῆ Ἰσραὴλ εἰς δὲ ἰδῶσι τῆ ὑφ' ἡ τῆ Θεῶ,

A princeps ac rector hujus universi consti-
 tutus sit : adeo ut verbum hoc *κτίσειν*,
 positum sit hoc loco pro constituit. Cer-
 te Apostolus Petrus, principes & recto-
 res qui hominibus præfunt, disertè
 creaturam appellat, his verbis: Subjeçti
 estote omni humanæ creaturæ propter
 Dominum; sive regi tanquam præcel-
 lenti; sive rectoribus tanquam ab illo
 missis. Propheta quoque cum dicit: Præ-
 parate Israel ad invocandum Deum tu-
 um : quoniam ecce qui firmat toni-
 tru & qui creat spiritum, & qui ad-
 nuntiat hominibus Christum suum :
 hoc verbum *κτίσειν*, non accepit pro eo
 quod factum est cum antea non esset.
 Neque enim tunc Deus creavit spiri-
 tum, cum Christum suum per illum
 cunctis hominibus annuntiavit. Nihil
 quippe sub sole novum est. Sed erat
 quidem antea spiritus & subsistebat :
 Missus est autem tunc cum Apostoli
 congregati essent : quando sonus instar
 tonitru factus est de cælo tanquam
 ingruentis spiritus vehementis : & re-
 pleti sunt Spiritu sancto. Atque ita
 Christum hominibus prædicarunt,
 juxta prophetiam quæ dicit : ecce is
 qui firmat tonitru & qui creat spiritum,
 & qui annuntiat Christum suum ho-
 minibus, ubi vocabulum illud cre-
 ans, positum est pro, mittens, vel
 pro, disponens atque constituens.
 Tonitru vero similiter Evangelii præ-
 dicationem significat. David quoque
 cum dicit : Cor mundum crea in me
 Deus, non hoc dixit, quasi cor an-
 tea non haberet : sed orabat ut mens
 pura in se ipso perficeretur. Eadem
 ratione dictum est illud, ut duos in
 unum novum hominem crearet, id
 est, conjungeret. Vide autem an-
 non ejusdem generis sit & illud: Indua-
 mini novum hominem qui est secun-
 dum Deum creatus. Item illud, si
 qua igitur in Christo nova creatura; &
 quæcunque alia ejusmodi reperiri pos-
 sunt ab iis, qui scripturas divinitus inspi-
 ratas curiosè scrutantur. Ne mireris er-
 go, si in hoc loco, Dominus creavit me
 initium viarum suarum, verbum creavit
 translativè positum est pro, constituit &
 rectorem ordinavit. Hæc Eusebius scri-
 bit in libris contra Marcellum. Qua-
 nos hic adduximus propter eos, qui il-
 lum frustra criminari & traducere co-
 nantur. Neq; enim probare possunt, Eu-
 sebius initium essentia filio tribuisse,
 O

FF.
 και
 τῆ
 απο
 γυ-
 ρως
 εχ
 ει
 γυ-
 με-
 λε-
 υθ
 οδ
 τ αι
 πτω
 ατε
 ι μο-
 πα.
 Θεο
 ωμι-
 λλ
 εν λ
 ε πα-
 ρμι-
 εν δ
 Θεο
 αν ε
 ε τῆ
 Θε
 ε, το
 σερε
 μι
 παρ
 τῆ
 λογ
 τῶ
 λῆ
 ὁ δ
 τῆ
 εκτι
 λῆ
 ε δ
 αν ε
 αν ε
 ε δ
 κτῆ
 κτῆ
 κτῆ

tametsi dispensationis vocabulis passim A in libris suis utatur : praesertim cum scriptorum Origenis imitator & admirator exstiterit, in quibus filium ex patre genitum semper praedicari reperient, quicumque reconditam Origenis doctrinam intelligentia assequi possunt. Atque haec obiter à me dicta sint, ut Eusebii obtrictatoribus respondeam.

καὶ ταῖς τ' οἰκονομίας λέξεσιν ἐν τοῖς βιβλίοις ἐνείσκησιν αὐτὸν καὶ αὐτῶν μάλιστα ὅ, ὅτι ζηλωτὴς καὶ θαυμαστὴ τῶν ἀειχρῶν βιβλίων ἐστίν, ἐν οἷς πάντα χετὸν ἕν ἐν ἑ πατρὸς γρηθηθέντα ἐνείσκησιν οἱ τῶν ἀειχρῶν βιβλίων τὸ βαθὺ καὶ ἀνοήσαι δυνάμει καὶ ταῦτα μὴ ἐν παρεκβάσει, διὰ τῶν λοιδορῶν ἀπαιρησάσας τὸν εὐσεβιον εἶρη.

CAPUT XXI.

Κεφ. κβ΄.

Quomodo cum Imperator Orientis, Paulum & Athanasium à Serdicensi Synodo restitutos nollet admittere, Occidentis Imperator ei bellum minatus est.

Ἡ τῆς ἐν καρδίῃ συνόδου ἀποδείξις τῶν θρόνων ἀναστὰς τῶν Παύλου καὶ θρασυλίας τῆς ἐκείνου διχομῆνης πόλεμον ὁ τῶν ἰσπερίων ἀπειλοῦσε βασιλεὺς.

CAeterum Episcopi, tam hi qui Serdicæ confederant, quàm illi qui apud Philippopolim Thraciæ separatim Concilium habuerant, cum singuli id quod sibi visum fuerat peregissent, ad suas quisque civitates reverfi sunt. Exinde igitur ab Oriente divulgus est Occidens; & communionis inter utrosque limes fuit mons Sucorum, qui Illyrios Thracasque disternat, ad hunc usque montem indiscreta & promiscua erat omnium communio, licet in fide inter se dissentirent. Ulterius verò degentibus nequaquam communicabant. Huiusmodi per id temporis rerum confusio ac perturbatio in Ecclesiis fuit. Posthæc verò Imperator qui in Occidentis partibus Imperium regebat, ea quæ Serdicæ acta fuerant, fratri Constantio statim significavit: hortatusque est ut Paulum & Athanasium in sedes suas restitueret. Sed cum Constantius ejus rei executionem quotidie differret, Occidentis partium Imperator hanc ei rursus optionem detulit, ut vel Paulum & Athanasium redintegrata dignitate reciperet, suasque illis Ecclesias redderet: vel nisi id fecisset, hostis ipsius esset, bellumque protinus expectaret. Literæ autem quas ad fratrem scripsit, sunt huiusmodi. Sunt hic apud me Athanasius & Paulus: quos quidem pietatis causâ persecutionem pati percontatus cognovi. Si ergo pollicitus fueris, te suas illis sedes redditurum, & in eos animadversurum qui sine causâ illos infectantur, viros ad te mittam. Quod si hæc ita ut dixi facere recusaveris, scias velim illuc me venturum esse, teque invito suas illis sedes redditurum.

OΙ μέντοι ἐν καρδίῃ συνελθόντες, καὶ ἐν Φιλίππης πόλει τῆς θράκης ἰδιόζουσα συνέδρια ποιησάμενοι, τὰ δοκούντα αὐτοῖς ἐκάτεροι πρᾶξαντες, καὶ πόλεις τὰς ἑαυτῶν ἀνεχώρησαν διασπᾶτο ἐν τῆς ἀνατολῆς ἢ δύσεως καὶ ἠν ὄρω τῆς κοινωνίας αὐτοῖς, τὸ ὄρω τὸ λεγόμενον πῶσις, ὅπως ἐστὶν ἰλλυριῶν καὶ θρακῶν καὶ ἕως μὲν ἑ ὄρω τῶν φρεσῶν ἦν ἡ κοινωνία, διαφόροις τυγχάνουσιν τ' ἰσπερίων περαιτέρω δὲ ἀλλήλοις ἐκκοινωνῶν τοιαύτη τις ἦν τότε τῆς ὁμοιωτικῆς ἐκκλησίας καταστάσεως σύγχυσις καὶ ταῦτα ἵέουθεν ὁ τῶν ἰσπερίων μερῶν βασιλεὺς, τὰ ἐν τῇ καρδίῃ γρηθηθέντα γνώμενα πρὸς ἀδελφὸν φωνησάντων καθίστησι, διδοῦσάσας τοῖς ἀδελφοῖς Παύλον καὶ ἀθανάσιον τῶν ἰδίων πόλεων παρεκελεύετο ὡς ὁ κανονιστικὸς πατριάρχης πρὸς τὰ γραφόμενα, ἀξίως αὐτοῖς ἀπέπεσε ὁ τῶν ἰσπερίων μερῶν βασιλεὺς, ἡ δὲ ἐστὶν ὁ δαυτῶν ἀδελφῶν Παύλον καὶ ἀθανάσιον ἐν τῇ ἐκεία τάξει, ἐδοῦσάσας αὐτοῖς τὰς ἐκκλησίας ἢ μὴ ποιῆσαι τὸ, ἐχθρόν τε εἶναι καὶ πρὸς ἀδελφὸν γραφέντα, τὰ δὲ ὡς ἐστὶν παρ' ἐμοὶ ἀθανάσιον καὶ Παύλον ἀλλὰ πτωχὸν νόμον διέγνω, εὐσεβείας αὐτῶν χάριτι διώκεσθαι εἰ μὲν ἐν ἐπαγγελίῃ διδοῦσάσας τέτοις τῶν θρόνων, ἐπαμύνομενον τῶν μετ' αὐτοῖς πρὸς ἐκκοινωνίαν, διδοῦσάσας ὡς ἐστὶν αὐτοῖς ἀνδράσιν εἰ δὲ ἀναγενοῖς ταῦτα ἐπιποιεῖν, εὐ ἰδί, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ αὐτοῖς γρηθηθέντα, καὶ ἀκοινοῦσας τέτοις τῶν οἰκίας διδοῦσάσας θρόνων.

Κεφ. κγ΄.

Ὡς φοβηθῆς ἰκωναντι. Ὁ τὰς ἀπὸ τῆς αἰτίας, δι' ὅπως
λαὸν ἐκάλεσε τὸν ἀθανάσιον, καὶ εἰς τὴν ἀλιξάνδρειαν
ἔπεμψεν.

ΤΑῦτα γὰρ ὁ τ' ἑώας βασιλεὺς, εἰς ἀγω-
νίαν ἐτὴν τυχεῖσαν καλέσῃ· μέγα πεμ-
ψάμηνός τε ἐνθὺς πλείους τῶν ἀνατολικῶν
ἐπισκόπων, τὴν τε ἀγροῖον ἑ ἀδελφῶν παρὸ
πίθι, καὶ πάλιν ἑ περὶ τῆς διεκρινθένσης· οἱ δὲ,
κρείσσον ἔφασαν τῶν ἐκκλησιῶν πᾶσα χωρῆ-
σαι τοῖς πάλιν ἀθανάσιον, ἢ ἐμφύλιον ἀναδέ-
ξασθαι πόλεμον· ὅθεν ἐπ' ἀνάγκη κατὰ τὸν ὁ
βασιλεὺς, ἐκάλεσε πρὸς ἑαυτὸν τὸν πάλιν ἀθα-
νάσιον καὶ τὸν πάλιν πᾶσα ἑξήμα τὸν Παῦλον
μὲν δὲ τὸν ἐπισκόπων καὶ τ' ἀλλῆς τιμῆς, γράμ-
μασί τε πάλιν τοῖς οἰκείοις ὁ τῶν ἑσπερίων
βασιλεὺς, ἐπέτε καὶ τοῖς δὲ τὸν συνόδου καλοχυ-
ρώσας, ἀποπέμψας ἐπὶ τῶν κωνσταντίνης πόλιν·
ἑ δὲ ἀθανάσιον ἐπ' ἑσπερίων κωνσταντίνης, καὶ ἀμφι-
βάλλοντι· ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν· ἢ λαβεῖτο γὰρ
τὰς τῶν συγκοφανίων σκιδωρίας ὁ βασιλεὺς τ'
ἑώας αὐτὸν ἐχ' ἀπαξμόνον, ἀλλὰ καὶ δις καὶ
τρὶς ἐκάλεσε παρ' ἑαυτὸν· ὡς τὰ παρ' αὐτῶν
γράμματα δεικνύει, ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς με-
ταβλήσεια γλώσσης, τὸ ἐπιτετὸν τὸν τρέπον·

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου πρὸς ἀθανάσιον
Κωνσταντίνου· νικητῆς ἀνγυς, ἀθανάσιον
ἐπισκόπου

Ἐπὶ πολὺ σε κλυδωνίζουσα ἡ χεῖρα ἑξουσίας τοῖς
τῆς θαλάσσης ὁμοίως κύμασιν ἀγρίοις, ὅσα
ἀφῆκεν ἡ τ' ἡμετέρας ἡμεροῦσι· Φιλανθρω-
πία γυμνωθέντα σε τῆς πατρώας ἐπίσεως, ἑσε-
ρηθέντα τῶν ἰδίων, ἑ πλανώμενον ἐν θηριώδε-
σιν ἀνοδίας, ἐπαρεῖδεν ἡ ἀκάματος ἡμῶν ἐυ-
σέβεια· εἰ καὶ τὰ μάλα ἐπιπολὺ ὑπέθεμεν
γράψαι τὴν πρὸς σε τῆς ἐμῆς διανοίας, πρὸς
δοκῶν ἀνταίρετόν σε πᾶσα ἑξουσίας πρὸς ἡμᾶς,
καὶ τῶν καμάτων αἰτεῖν θρασυκατόμως ἐπει-
δὴ ἴσως ὁ φόβος τὴν πρὸς σε τῆς σῆς πρὸς
δέσεως ἐνεπόδιζε, δια τῆτος δωρεᾶς πληρέ-
στα γράμματα πρὸς τὴν σὴν ἐξουσίαν
διεπέμψαμεθα ἵνα ἀφόδως ταῖς ἡμετέρας
πρὸς ὁμοίως ταχέαν τὴν σὴν πρὸς ἡμᾶς πα-
ραχρῆν ἀπεδάσῃς, ὑπὲρ τῆς σὴν ἐπιθυ-
μίας ἀπολαύσας, καὶ πρὸς ἡμῶν τῆς φι-
λανθρωπίας, τοῖς ἰδίοις ἀποκαταστάσῃς τῆτος
γὰρ ἕνεκα καὶ τὸν δεσποτὴν καὶ ἀδελφόν μου κών-

A
CAP. XXIII.
*Quomodo Constantius fratris minas veritus
Athanasium suis literis evocavit &
Alexandriam misit.*

HÆc cum Imperator Orientis co-
gnovisset, in maximam redactus
est difficultatem. Statimque accersitis
haud paucis Orientis Episcopis, fratris
sui conditiones eis proposuit, & quid-
nam faciendum esset interrogavit. Illi
satis esse dixerunt ut Athanasio conce-
derentur Ecclesiæ, quàm ut civile bel-
lum susciperetur. Proinde Imperator
necessitate constrictus, Athanasium ad
se vocat. Interim Occidentis Imperator,
Paulum cum duobus Episcopis & reli-
quo honorifico apparatu Constantino-
polim mittit, tùm suis, tùm Synodi li-
teris communitum. Sed cùm Athana-
sius adhuc reformidaret, & utrum ad
Constantium proficisceretur nec ne,
anceps atque animi dubius hæretet :
metuebat enim calumniatorum insidi-
as: Orientis Imperator non semel, sed
iterum ac tertio eum ad comitatum
suum evocavit, sicut literæ ipsius o-
stendunt, quæ ex Latino sermone in
Græcum conversæ, sic habent.

Epistola Constantii ad Athanasium.
Constantius Victor Augustus Athanasio
Episcopo.

Jaetari te diutius vexarique sævissi-
mis maris fluctibus, clementiæ nostræ
humanitas non sinit. Nec te patrio la-
re nudatum, bonisque spoliatum, & in
desertis atque inviis oberrantem locis
despexit indefessa pietas nostra. Et
quamvis mentis meæ propositum ad te
scribere diutius distulerim, expectans
dum ipse tua sponte ad nos venires,
& ærumnarum tuarum remedium po-
stulares; tamen quia voluntatis tuæ
propositum fortasse metus impedit,
idcirco literas indulgentiæ plenissimas
ad gravitatem tuam misimus, ut abs-
que metu nostris conspectibus præsen-
tiam tuam quamprimum exhibere
festines: quò scilicet compos voto-
rum tuorum, & humanitatem no-
stram expertus, tuis sedibus resti-
tuaris. Hujus enim rei causâ Do-
minum ac fratrem meum Constantem
O ij

victorem Augustum pro te hortatus A
sum, ut veniendi tibi concederet facul-
tatem, quò ambobus nobis simul an-
nuentibus patriæ restitutus, hoc gratiæ
nostræ pignus habeas.

Altera epistola ad Athanasium.

Constantius victor Augustus Athanasio
Episcopo.

Et si superioribus literis abunde tibi
significavimus, ut securè ad comitatum
nostrum venires, eò quòd te ad tuas se-
des dimittere magnopere cupiamus: B
tamen has etiam literas ad gravitatem
tuam nunc dedimus. Quibus hortamur
ut sine ulla suspitione ac metu, conscen-
sis publicis vehiculis ad nos venire festi-
nes, ut iis quæ optas perfrui possis.

Alia epistola ad eundem.

Constantius victor Augustus Athanasio
Episcopo.

Dum Edessæ commoraremur, præ-
sentibus presbyteris tuis placuit, ut
misso ad te presbytero ad comitatum
nostrum venire properares, quò ubi in
conspectum maiestatis nostræ venisses, C
statim Alexandriam proficiscerere,
sed quoniam plurimum jam temporis
preterit ex quo acceptis à nobis lite-
ris non advenisti, ideo te nunc quoque
commonendum curavimus, quò præ-
sentiam tuam nobis nunc saltem studeas
exhibere, atque ita patriæ tuæ restitui
& voti tui compos fieri possis. Ad
plenioram autem notitiam, Achetam
diaconum misimus: ex quo discere po-
teris, & quodnam sit mentis nostræ
propositum, & quòd ea quæ cupis fa-
cile consecuturus sis. Has epistolas D
cum Athanasius accepisset Aquilejæ:
quippe Serdicâ digressus illic commo-
rabitur: statim Romam contendit.
Ostensisque literis Julio Episcopo, Ec-
clesiam quidem Romanam maximo
gaudio affecit. Iam enim credebant,
Orientalium quoque partium Impera-
torem ipsorum fidei consentire, quip-
pe qui Athanasium ad se evocaret. Iu-
lius vero ad clerum & populum
Alexandrinum hæc de Athanasio
scripsit.

σαντα τὸν νικητὴν αὐγεστον, ὡς ἂν σὲ παρ-
κάλεσα, ἵνα ἔλθῃς εἰς τὴν αἰχμήν, ἐπὶ τῷ
ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐπιθυσιῶν, τῇ πατρὶδι
ἀποκατασταθῆς, ἔχων τὸ τοῦ ὑμῶν χρέι-
τος ἐνέχυρον.

Ἄλλη ἐπιστολὴ πρὸς ἀθανάσιον

Κωνσταντῖνος νικητὴς αὐγεστον, ἀθανάσιον
ἐπισκόπον

Εἰ ἐμείλιθα διὰ προτέρων γραμμάτων
ἐδηλώσαμεν, ὅπως ἀμειλίμως εἰς τὸ ἡμέτε-
ρον κομιτᾶτον ἀπαρχήν, διὰ τὸ μάλιστα βου-
λεύεσθαι ἡμᾶς διπλοῦσαι σε εἰς τὰ ἴδια, ὅμως
κὴν ταῦτα τὰ γράμματα πρὸς τὴν σὴν ἐπι-
ρότην ἀδηλώκαμεν διὸ προτερόμεθα,
χωρὶς πνός ἀπιστίας κὴ φόβου ἐπισηναί σε δι-
μοσίοις ὀχλήμασι, κὴ ἀπαρχάσαι πρὸς ἡμᾶς,
ἵνα ὡν ἐπιθυμῆς, διπλοῦσαι διωθηθῆς.

Ἄλλη ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτόν

Κωνσταντῖνος νικητὴς αὐγεστον, ἀθανάσιον
ἐπισκόπον

Ἦν ἵνα ἐν τῇ ἐδέσει διεπιβόμεν, παρῆναι
τῶν σῶν πρεσβυτέρων, ἤρρεσεν ὅπως διπλοῦ-
σῆς πρὸς σε, ἐλθῆν πρὸς τὸν
μέτερον κομιτᾶτον ἀπαρχῆς, ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὄντι
τὴν ἡμέτερον πρὸς ἡμᾶς, ἐνθὺς εἰς τὴν Ἀλε-
ξανδρείαν ὁδεύσαι ἀλλ' ἐπειδὴ πλείους χρο-
νῶν παρήλθεν, ἀφ' ἧς γράμματα δεξάμεθα
παρ' ἡμῶν ἐκ ἀπήνησας, διὰ τὸ τοῦ καὶ
ὑπομνήσασθαι ἀπαρχάσαι ἡμᾶς, ἵνα κὴν τὸ
σὴν παρσίαν ταχέϊαν ποιῆσαι πρὸς ἡμᾶς
ἀπαρχῆς, καὶ εἶτω διωθηθῆς τῇ πατρὶδι σε-
ποκατασταθῆναι καὶ τῆς ἐυχῆς σε ἐπιτυχῆσαι
πρὸς ἡμᾶς πληρεστάτην διήγησιν, ἀχῆται τὸ
διάκονον ἀπεσείλαμεν, παρ' ἧς διωχῆς μα-
θεῖν τὸ τε ἡμετέρας ψυχῆς τὴν προαίρεσιν, καὶ
ὅπ τε τῶν ὡν ἐυχῆ, τυχεῖν διωχῆς ταῦτα
τάς ἐπιστολάς ἐν τῇ ἀκυλῆνι δεξάμενος ἀθα-
νάσιος, ἐκεῖ γὰρ τὴν καρδιῆς ἀναχωρήσας δι-
ωχῆς, ἐνθὺς ἐπὶ τὴν ῥώμην ἀνέδραμεν ἐπι-
δείξας τὰ γράμματα τῷ ἐπισκόπῳ ἰε-
λίου, ἐν μεγίστῃ μὴν χαρᾷ τὴν ῥωμαίων ἐκκλη-
σίαν κατέσπασεν ἐδόκει γὰρ κὴ ὁ τῆς ἐώας βα-
σιλεὺς σωπῆσθαι αὐτῶν τῇ πίσει, διὰ τὸ κα-
λεῖν ἀθανάσιον παρ' ἑαυτὸν ἰερίῳ ἢ τοῖς ὁ-
μοῖσι ἀλεξανδρείᾳ κληρικῶς τε καὶ λαοῖς, τὰς
ἀπὸ ἀθανασίου ἐπέσειλεν.

Ἐπιστολή Ἰουλίᾳ ἐπίσκοπῳ ρώμης, πρὸς τὰς
ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

*Epistola Iulii ad Alexandrinos pro
Athanasio.*

Ἰούλιος ἐπίσκοπος ἐπρεσβυτέροις, καὶ διακό-
νοις, καὶ λαῷ παροικούντι Ἀλεξάνδρειαν, ἀγα-
πητοῖς ἀδελφοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Iulius Episcopus, Presbyteris, Diaco-
nis, & populo Alexandriam inco-
lenti, dilectis fratribus in
Domino salutem.

Συγχαίρω καὶ γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί,
ὅτι τὸν καρπὸν τῆς ἐαυτῶν πίστεως ἐπὶ ὀφθαλ-
μῶν λαίπρον ὁράτε· τὲρο γὰρ ἀληθῶς ἀνὴρ ἰδοί-
χρῶμενον ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ ἐπιπεπισκόπε με-
θανασίᾳ ὃν διὰ τὴν καθαρότητα τῆς βίης,
καὶ διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς, ὁ Θεὸς ὑμῖν δὴ-
δίδωσιν· ἐκ δὴ τῆς σωτηρίας ἐστίν, καθαρὰς
ὑμῶν καὶ μετὰς ἀγάπης αἰεὶ τὰς εὐχὰς ἀνε-
νύσσοι καὶ πρὸς τὸν Θεὸν μνήμονες γὰρ ὄντες
τῶν ἐρασιῶν ἐπαγγελῶν, καὶ τῆς πρὸς αὐτὰς ἀ-
γάπης, ἣν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς σωτηρίας
ἀδελφοὶ μετὰ παιδείᾳ ἐγνώστε ἀληθῶς, καὶ
καὶ τὴν προσέσσαν ὑμῶν ὁρῶν πᾶσαν κατὰ κλήρω-
τε τῆτο, ὡς ἐκ ἀνείς τέλει· ὅτι ἀφ' ὑμῶν ἀ-
ποχοινωθήσε, ὃν ἐν ταῖς θεοσεβείαις ὑμῶν
ψυχῆς ἐχρήκατε ὡς παροῖκα αἰεὶ ὄσκειν, ἔ-
πολλῶν μοι χρεῖα λόγων πρὸς ὑμᾶς ἐπισέ-
λον· ὅσα γὰρ ὑμῖν λέλεκται παρ' ἐμοῦ, ταῦτα ἢ
ὑμετέρα πιστὸς πρὸς ἀλαβὴν ἐπεπλήρωσεν· καὶ Χει-
σὶ χάριον τὰ τῆς κοινῆς ὑμῶν πάσης εὐχῆς
συγχαίρω τοίνυν ὑμῖν, πάλιν γὰρ ἐρῶ, ὅτι τὰς
ψυχὰς ἀκαταμαχητὰς ἐν τῇ πίστει τῆς ἡμέρας
τε καὶ αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν μετὰ θανάτῳ ὅτι ἐ-
λατῶν συγχαίρω, ὅτι καὶ πῶς πολλὰ πάγων λυ-
πηρά, ἐδεμίαν ἄραν ἐπιλήσμων γένοιτο τῶν
μετέρας ἀγάπης καὶ τῶν ὑμετέρας πόθων· εἰ γὰρ καὶ
τῶ σώματι πρὸς καιρὸν ἐδόξεν ἀφ' ὑμῶν ἀ-
φελκυσθῆναι, ἀλλὰ τῶ πνεύματι διαπαντός,
ὡς σωτῶν ὑμῖν διήγει· καὶ ἐγὼ γε ἀγαπήσει τὸν
χρῶμα καὶ αὐτὸ πᾶντα πειρασμὸν, ὅτι ἀ-
δόξον ἢ γὰρ μαγνητῆρα καὶ γὰρ ἐν ὑμετέρα καὶ
ἠέτα πιστὸς ἐγνώσθη πᾶσι καὶ δεδοκίμα-
σαι· εἰ γὰρ μὴ τοσαῦτα συμβεβήκει, πῶς ἀν' ἐπί-
σθουσαν, ἢ ὑμᾶς τοσαῦτα κείσιν καὶ τοσαῦτα
ἀγάπῳ πρὸς τὸν τηλικῆτον ἐπίσκοπον ἐχθρῶν,
ἢ ἐκείνον τοσαῦτα δρετοῖς πρὸς ἐβελήσας,
δι' αἷς καὶ τῆς ἐν ἐρασιῶν ἐλπίδι· ὅτι ἀλ-
λότῳ γὰρ ἡροῖσθ' ἐπέτυχε τοίνυν οἰωδὴ πο-
τε τρῶπι καὶ ἐν τῶ νῦν, καὶ ἐν τῶ μέλλοντι,
καὶ ὁμολογίας ἐνδοξον μαρτυρίαν δια-
φόρως γὰρ κατὰ τε γῆν καὶ καὶ θάλατ-
ταν πολλὰ περαδῆς, τῶν σκιδωείων

Gratulor & ipse vobis, fratres dile-
ctissimi, quod fructum fidei vestrae ante
oculos jam videtis. Hoc enim revera
ita esse, quivis facile perspiciat in fra-
tre & Coepiscopo meo Athanasio :
quem Deus tum ob vitæ integritatem,
tum ob preces vestras vobis restituit.
Ex quo apparet, quam puras semper
plenasque caritatis preces obtuleritis
Deo. Memores enim caelestium pro-
missionum, & tendentis ad illas institu-
tionis, quam ex fratris mei Athanasii
doctrina didicistis, verissimè cogno-
vistis, & juxta rectam fidem vestris men-
tibus infitam id praevidistis, Athanasium
non perpetuò à vobis posse disjungi,
quem in sanctis pectoribus vestris tan-
quam praesentem assidue gerebatis.
Quocirca mihi nunc ad vos scribenti,
multis verbis non est opus. Quaecun-
que enim vobis dici à me potuerint, ea
jam praecoccupavit fides vestra : & per
Christi gratiam completa sunt, quae
communibus votis omnes optastis. Gra-
tulor itaque vobis : iterum enim dicam :
quod animas vestras in tuenda fide in-
expugnabiles conservastis. Ipsi quoque
fratri meo Athanasio non minus gratu-
lor, quod quamvis multa acerba pertu-
lerit, nunquam tamen oblitus sit carita-
tis ac desiderii vestri. Nam licet ad tem-
pus corpore à vobis videbatur abstra-
ctus, spiritu tamen praesens vobiscum
perpetuò versabatur. Atque ego quidem,
dilectissimi, omnes illas quas pertulit ve-
xationes, non in glorias nec inutiles fuisse
existimo. Nam & vestra & illius fides
eà ratione ac universis cognita & com-
probata est. Nisi enim tot ac tanta con-
tigissent vexationes, quis unquam
crederet, aut vos de tanto Episcopo
tale tulisse iudicium, tantoque carita-
tis ardore eum complexos esse : aut il-
lum tot ac tantis virtutibus ornatum
fuisse : propter quas caelestium etiam
praemiorum spe minimè fraudandus est.
Adeptus est igitur undecumque gloriosum
confessionis testimonium, tum in hoc,
tum in futuro saeculo. Multas siquidem
calamitates terræ marique perpeffus,

cunctas Arianae hæreseos insidias conculcavit: ac sæpe per invidiam fraudesque inimicorum in vitæ discrimen adductus, mortem contempsit, omnipotentis Dei, & Iesu Christi Domini nostri præsidio munitus: confidens futurum ut non solum inimicorum insidias effugeret, verum etiam vobis ad consolationem vestram restitueretur; majora vobiscum trophæa referens ex conficiendi recte factorum. Ex quibus ad extremos usque terrarum fines gloriosus innotuit, ob vitæ integritatem probatus, & in proposito quidem animi sui cælestique doctrina fiduciam gerens: vestro autem constanti ac perpetuo iudicio dilectus atque adamatus. Redit ergo ille nunc ad vos splendidior, quam cum à vobis discederet. Nam si pretiosa metalla, aurum dico & argentum, ignis explorat ac purgat, quid de tanto viro pro dignitate dici possit, qui tot malis periculisque superatis, nunc tandem vobis restituitur, non solum nostro iudicio, sed etiam universæ synodi sententiâ innocens declaratus. Quocirca, fratres carissimi, cum omni secundum Deum gloria atque lætitia suscipite Episcopum vestrum Athanasium, & unâ cum eo quotquot ærumnarum illius focii ac participes extiterunt. Et votorum vestrorum compotes facti gaudete: qui pastorem vestrum esurientem, ut ita dicam, atque sitientem pietatem vestram, salutaribus scriptis aluistis atque potastis. Vos enim illi in peregrinis regionibus degenti solatio fuistis. Vos illum persecutionibus atque insidiis appetitum, fidelissimis animis vestris ac mentibus confovistis. Ego certe magnopere delector, dum cogito atque animo prospicio uniuscujusque vestrum in ejus reditu lætitiâ, & plebis religiosissimos occursum, & convenientium celebrem festivitatem, & quis vobis qualisque dies ille futurus sit, cum frater quidem meus revertetur, præterita autem mala finem accipient, & pretiosus atque optabilis reditus in plenissimi gaudii alacritate cunctos copulabit. Hoc porro gaudium maxima ex parte ad nos usque pertingit, quibus divinitus concessum esse constat, ut in tanti viri notitiam pervenire possemus. Decet igitur ut hanc epistolam nostram claudat precatio. Deus omnipotens, & filius ejus

A πᾶσαν τῆς ἀρτανῆς ἀρέσεως κατέπαύσῃ, καὶ
πολλάκις διὰ φθόνου καὶ εἰς κίνδυνον ἐπέβ-
λαθεῖς, κατέφραξεν τὸ θάνατον, φρεσὶ μὲν
ὑποδὲ παύλοιο κράτορος Θεοῦ, καὶ τῆς Κυρίας ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλπίσων ἅμα καὶ τὰς Ἐπιβλασ-
τικὰς ἐκκλίνας, καὶ δοκασίας ἀθήσεως πρὸς ὑμείραν
ᾧ δὲ ἀλλήλων, φέρων ὑμῖν ἅμα ἐκ τῆς ὑμετέ-
ρας σωματικῆς μερίονα τὰ τεσπάρτα: οὗ οἱ
καὶ ἀγχι τερμάτων πάσης τῆς γῆς ἐνδοξοῦ
ἐγνώθη, δοκιμασθεὶς ἐκ τῆς βίης παρρησια-
σάμενος: μὴν τῆ προθέσει καὶ τῆ ἐραρίᾳ διδα-
σκαλίᾳ ἀποδείχθεις ὅτι ἀθανάτω κείσει παρ
ὑμῶν ἀγαπώμενος: ἐπανέρχεται τοιγαυ-
τὰ πρὸς ὑμᾶς, λαμπρότερος ἢ ἢ ὅτε παρ ὑμῶν
ἀπεδήμησεν εἰς τὸς πλείους ὕλας, χρυσὸν
δὴ λέγω καὶ ἀργυρον, εἰς καθαρότητα τὸ πᾶν
δοκιμασθεὶς, ἢ ἂν τις εἴποι καὶ ἀξίαν τῶν τοσού-
τε ἀνδρῶν, ὅς τοσούτων ἐπιψέων πυρῶν, ὅς το-
σούτους κινδύνους νικήσας, ἀποδίδοι ἡμῶν ὑμῶν
ἀθῶτα, ἐπαρ ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ παρ ἁ-
πάσης τῆς συνόδου ἀποδεχθείς ὑποδέξασθαι
τοῖσι, ἀγαπήτοισι ἀδελφοῖσι, καὶ πάσης τῆς καὶ
Θεοῦ δόξης τῆ καραίας τὸν Ἐπίσκοπον ὑμῶν
ἀθανάσιον, καὶ τῶν οἱ τινας αὐτῶν κοινῶν
C γεγόνασι καὶ χαίρετε, τῶν εὐχῶν ἀπολαύ-
τες, οἱ τὸν ποιμνία τὸν ὑμέτερον, ἢ ἔτις ἐ-
πω, ποθέντα ἐδιδῶντα τὴν ὑμείραν Θεοσε-
βειαν, ὡς ἡμεῖς γραφαῖς ἐβρέψατε τε καὶ
ἐποίησατε καὶ τῆς Ἐπιβλαστικῆς διαπο-
θεῖς, ὑμεῖς ᾧ δὲ ἀμυνθεῖα γεγονάτε ἐδιδῶντα
νον, καὶ Ἐπιβλαστικὸν ἐθάλασε ταῖς π-
σοδάταις ἑαυτῶν ψυχῆς καὶ διανοίας: ἐμῶν
ἢ ἡ ἐνφραίνῃ, ἐνοεμῶν καὶ πσοεῶν ἢ τῶν
γισμῶν, τὴν Ἐπιβλαστικὴν ἐπανόδω, ἐκάστω ὑμῶν
D χαρῶν, καὶ τῶν πλείους τὰς Θεοσεβείας ἀ-
πανήσας, καὶ τὴν ἐνδοξοῦ τῶν σωματικῶν
ἐορτῆν καὶ πῶς ἐκείνη ἡμέρα ὑμῶν καὶ ποία ἐστὶν
ἐπανερχομένη μὴν τῆ ἀδελφῆ μετὰ πᾶσα-
μῶν ὅτι τῶν σωματικῶν, καὶ τῆς πολυμ-
τα καὶ ἐν τῆ ἐπανόδου, εἰς ἐνφροσύνῃν πᾶ-
πληρῆσάτης χαρῆς σωματικῆς τὰς πᾶ-
τας ἢ τοιαύτη χαρὰ καὶ τὸ μέγιστον μέγιστον
ἡμῶν φθάνει, οἱς θέσθαι καὶ τῆτο σωμα-
χωρηθῆς σωματικῆς, ὅπως εἰς γνώσῃν τῶν
τηλικῆτου ἀνδρῶς ἐλθεῖν δεικνῶμεν ἐ-
ἐν τῆ ἐν τῶ ἐπιστολῶν τελειῶσαι κα-
λόν ὁ Θεὸς ὁ παύλοιο κράτορ, καὶ τῆτο ὑμῶν

ὁ Κύριος καὶ ζωὴς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, δινε-
 κήτην χάριν ταύτην ὑμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ, διδόν-
 παύλων τῆ θουμασῆ ὑμῶν πῖσει, ἣν περὶ τὸν
 ἐπίσκοπον ὑμῶν ἐν δόξῳ μαρτυρία ἐνεδείξα-
 δεῖνα ὑμῖν τε καὶ τοῖς μετ' ὑμᾶς ἐπιτάβια, καὶ
 ἐν τῷ μάλλον ἰλά βελήονα μένοι, ἀ ὀφθαλμὸς
 οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἤκουσε, καὶ οὐκ ἔσθη καρδίαν ἀν-
 θρώπων ἐκ ἀνάβη' ἀ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀ-
 γαπῶσιν αὐτόν, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, δι' οὗ τῷ παντοκράτορι Θεῷ ἡ δόξα εἰς τὰς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν ἑρρῶδες ὑμᾶς εὐχο-
 μαι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Τέτοις πεπεδικώς
 τοῖς γράμμασιν ἀθανάσιος. Ἐπὶ τὴν ἀνατο-
 λην παρεχόμενος Κωνσταντῶν ὁ βασιλεὺς, ἐκ
 ἀπεχθῶς μὲν τότε ἀπεδέξατο. Ἐφίλειος δ'
 αὐτὸν ἐπεχειρεῖ, ἐκ κατὰ σκωθῆς τῆς δεφάνι-
 ζόντων ὑποδαλλόμενος καὶ φησὶ πρὸς αὐ-
 τὸν τὸν μὲν ἄρονον τὸν σαυτῶν ψήφῳ τῆς σω-
 ὄδε, καὶ ἡμεῖρα σωμαίνεσθ' ἀπειλήφας' ἐπει-
 δη δ' εἰσιν ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ τινες τῶ λαῶ,
 διακρινόμενοι τὴν πρὸς σε κοινωνίαν, μίαν ἐν
 τῇ πόλει ἐκκλησίαν ἐαθ' ἔχον ἀλύτῃς πρὸς τὴν
 πρῶτασιν ταύτην ἀθανάσιος γοργῶς ὑπα-
 πνήησε ἐφ' ἡσὶ, ὁ βασιλεὺς, ἐπ' ἕξασίας μὴ
 ἔχῃς κελεύειν τε καὶ πρᾶπειν ὅσα ἀν' ἑλῆς χά-
 ρειν ὅ καὶ αὐτὸς αἰτῶ καὶ δέομαι, δός μοι τῶ δὲ
 βασιλέως δώσεν ἑτοίμως ἐπαρθελαμένε,
 ἐνθὺς ἐπήγαμεν ἀθανάσιος, τὴν αὐτὴν ἀξίωσιν
 χάριω λαβεῖν, ἣν ὁ βασιλεὺς ἐπεζήτη λαβεῖν
 μίαν γὰ καὶ αὐτὸς ἐκκλησίαν ἀπονεμηθῆναι
 ἡξίεσ κατ' ἐκάστην πόλιν τοῖς διακρινόμενοις
 πρὸς τὴν τῶν δεφάνιζόντων κοινωνίαν τῷ ἀ-
 θανασίῳ τοῖνω γνῶμην λυσιτελεῖ γνόντες
 οἱ δεφάνιζόντες, ὑπερτίθεσθ' μὲν τῶτο ἔλε-
 γον πρᾶπειν ὅ τὰ δοκῶντα τῷ βασιλεῖ
 παρεχόμεν διόπε ὁ βασιλεὺς ἀθανάσιος
 τε καὶ Παύλῳ καὶ μαρκελλῶ τῶς ἰδίου ἀπε-
 δίδου θεόνοους' ἐπ' μὴν καὶ ἀσκληπᾶ τῷ γά-
 λης, καὶ λουκίῳ ἀδριανουπόλεως' καὶ γὰ ἔτσι
 ὑπὸ ἐν Ἐαρδικῇ συνόδῳ ἐδέχθησαν ἀσκλη-
 πᾶς μὴν ὑπομνήματα ἐπιδείξας, ἐν οἷς ἐδέ-
 δεφῆτο ἐν ἐσθῆδι ὁ παμφίλεξ' ἀμα πλείοσι δια-
 γνῶς τὰ κατ' αὐτόν, καὶ ἀποδοὺς τῷ ἀξίαν αὐ-
 τοῦ Λάκιος δ', ὅτι οἱ κατ' ἠγοροῦντες αὐτῶ Φυγῆ
 ἐχρησάντο πρὸς ἀγμάτα ἐν τῷ βασιλέως
 εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐφοῖτα πόλεις, κελεύοντα

A Dominus ac servator noster Iesus Chri-
 stus, hanc gratiam vobis perpetuam
 tribuat: premium referens admirandæ
 fidei vestræ, quam illustri testimonio
 erga Episcopum vestrum declarastis;
 ut vos posterosque vestros hic & in
 futuro sæculo præstantiora maneat,
 quæ nec oculus vidit, nec auris audivit;
 nec mens hominis comprehendit;
 quæ scilicet præparavit Deus iis qui
 ipsum diligunt, per Dominum no-
 strum Iesum Christum: per quem om-
 nipotenti Deo gloria in sæcula sæ-
 culorum amen. Valere vos opto, fra-
 tres carissimi. His literis fretus Atha-
 nasius, in Orientem perrexit. At
 Imperator Constantius, tum quidem
 non infenso animo eum excepit. Sug-
 gerentibus tamen Arianis circumveni-
 re illum conatus est, his verbis ho-
 minem compellans, sedem quidem
 tuam ex decreto Concilii & ex con-
 sensu nostro recuperasti. Sed quoni-
 am Alexandria quidam ex populo
 communionem tuam refugiunt, finas
 illos unam in civitate Ecclesiam habe-
 re. Ad hanc petitionem illicò Atha-
 nasius respondit his verbis. Tuæ po-
 testatis est, Imperator, jubere, & fa-
 cere quodcumque volueris. Ego ve-
 rò à te vicissim beneficium peto ac po-
 stulo, quod mihi concedas velim.
 Cùmque Imperator alacri animo da-
 turum se promississet, continuo sub-
 junxit Athanasius, petere se ut idem
 sibi concederetur, quod Imperator ab
 ipso exegerat. Nam & ipse postulabat,
 ut per singulas civitates una Ecclesia tri-
 bueretur illis, qui Arianorum commu-
 nionem refugiebant. Cùm autem
 Ariani sententiam Athanasii suis parti-
 bus incommodam esse intelligerent,
 id quidem in aliud tempus differendum
 esse dixerunt: Imperatorem vero passi
 sunt ea agere quæ vellet. Ille igitur
 Athanasio, Paulo atque Marcello: A-
 sclepe item ac Lucio, quorum alter Ga-
 zæ, alter Hadrianopolis erat Episco-
 pus, sedes suas restituit. Nam & isti à
 Serdicensi Concilio suscepti fuerant:
 Asclepas quidem cùm acta exhibuisset,
 ex quibus constabat Eusebium Pamphi-
 li unà cum pluribus aliis de ipsius ne-
 gotio cognoscentem, pristinum digni-
 tatis gradum ipsi reddidisse: Lucius verò,
 eò quòd accusatores ipsius aufugerant.
 Proinde Imperatoris edicta ad ipsorum
 missa sunt civitates, quibus jubebatur

ut illos prompte susceperent. Et An-
cyræ quidem cum Basilius exturbaretur,
Marcellus verò in ejus substitue-
retur locum, non mediocri tumultus
exortus est, qui calumniandi occasio-
nem præbuit adversariis: Gazæi vero,
libenter Asclepam susceperunt. Con-
stantinopoli autem, Macedonius Pau-
lo ad modicum tempus loco cessit,
in privata quadam urbis Ecclesia seor-
sum conventus agens. Pro Athanasio
vero Imperator ad Episcopos & cleri-
cos & ad populos scripsit, ut libentibus
animis eum exciperent. Sed & per
alias literas jussit, ut quæcunque
in judiciis contra illum acta fuerant,
abolerentur. De utraque rescriptæ
literæ sic se habent.

Epistola Constantij pro Athanasio.

Victor Constantius Maximus Augu-
stus, Episcopis & presbyteris Ca-
tholicæ Ecclesiæ.

Non est derelictus à Dei gratia reve-
rendissimus Episcopus Athanasius. Sed
quancquam brevi temporis spatio hu-
manæ probationi subjacuit, divinâ ta-
men suffragante providentiâ, justam
meruit referre sententiam: restitutus
tum Dei voluntate, tum nostro judicio,
in patriam simul & in Ecclesiam, cui di-
vino nutu præsidebat. Huic consequen-
tia à nostra oportet præstari clementia:
ut scilicet cuncta quæ antehac adversus
illos qui illi communicabant, decreta
sunt, nunc oblivioni tradantur: omnis-
que deinceps contra illum cesset su-
spicio. Et immunitas quæ clerici qui
cum eo sunt, olim fruebantur, ipsis,
ut par est, confirmetur. Hoc etiam
nostræ in illum indulgentiæ adjicien-
dum esse censuimus, ut omnes sacri
ordinis viri intelligant, securitatem
cunctis qui Athanasio adhæserunt, sive
Episcopis, sive clericis, esse concessam.
Recti vero singulorum proposi-
ti certissimum erit indicium, firma
cum illo consensus: Quicumque ergo
meliori judicio usi, & sanio-rem partem
secuti, communionem ejus amplexi
sunt, eos omnes jussimus juxta ex-
emplum superioris providentiæ, nunc
quoque datâ à nobis non sine Dei volun-
tate, indulgentiâ perfrui.

ἑτοιμῶς αὐτὰς ὑποδέχεσθαι ἐν μὲν ἐν ἀγκύ-
ρα βασιλείᾳ ἐξωθούμενα, καὶ ἀνείσοιτο
μαρκέλλῃ, ταραχῇ δὲ ἢ τυχεῖσα ἐγγυεῖ, ἢ
πρόφασιν λοιδορίας παρέχετοῖς τὰ ἐναντία
φρονέσαν ἀσκληπᾶν ἢ ἑτοιμῶς γαζαῖοι ἐδέ-
ξαντο ἐν ἢ τῇ κωνσταντίνῃ πόλει μακεδό-
νι Παύλῳ πρὸς ὀλίγον ἰστέξεσθαι, καὶ ἑα-
τὸν ἐν ἰδιὰ ἑσθὲ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως τὰς
συνόδους ποιῆσθαι ἵππερ μέντοι ἀθανά-
σις, ὁ βασιλεὺς ἑπισκόποις τε καὶ κληρικῶς
κῆλαοῖς, πρὸς ἑασμένως αὐτὸν ἀποδεχθῆναι
ἐπέσειλεν ἐπὶ μὲν τὰ καὶ αὐτὸ ἐν δικασ-
εῖοις πρᾶχθέντα, δι' ἐτέρων γραμμάτων ἀ-
φανισθῆναι ἐκέλευσε τὰ ἢ πρὸς ἀμφοτέρων
τέτων γραφέντα, ἔστι τὰδε.

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου ὑπὲρ ἀθανασίου
Νικηίου κωνσταντίνου, μέγιστου, σεβαστάου, ἑπι-
σκόποις καὶ πρεσβυτέρῳ τῆς καθολικῆς
ἐκκλησίας

Οὐκ ἀπελείφθη τῆς τῶ Θεοῦ χάριτος ὁ ἀ-
δεσμοῦ τῶ ἑπισκόπου ἀθανασίου ἀλλ'
εἰ καὶ ἐν βραχείᾳ χρόνῳ τῆς ἀνθρώπων δο-
μασία ὑπέβληθη, ὁμῶς τὴν ὀφειλομένην πα-
ρα τῆς πατρὸς φρονήσεως ἀπνεύγαλο ἡ-
φον ἀπολαύων βεβλήσθη κρείττονος, καὶ κρ-
σθῆμεν ἡμεῖς τὴν πατρὶδα ὁμῶς καὶ τὴν ἐκκλη-
σίαν, ἧς θεῶν νεύματι πρὸς ἀτῆς ἐτύχων
τέτω τὰ ἀκόλῳθθα ἔδει ὡσαύτῃ ἡμεῖς
ἰστέξεσθαι πρᾶσθῆναι ὡσεὶ πάντα τὰ πρὸς
τέτω καὶ τῶ αὐτῶ κεκοινωνηκότων ὠρισμένῳ
νὸν ἀμνηστία ὡσαύτῃ δὲ θῆναι, πᾶσαν τε ἰστέξεσθαι
τὴν καὶ αὐτὸ χολάσαι τε λοιπὸν, τὴν τε ἀπ-
λθανῆς ἐτύχων πάλαι οἱ ἅμα αὐτῶ κληρικῶς
τέτοις βεβαιωθῆναι πρὸς σπῆκόντως ἀλλὰ μὴ
καὶ τῶ τῆ εἰς αὐτὸν χάριτι πρὸς σπῆκόντως ἐπὶ
καὶ ὡσαύτῃ, ὡσεὶ πάντας τῶς τῶ ἱερέων καὶ τῶ
γε γνώσκων, ἐν δὲ δὲ τὸ ἀφοβὸν πᾶσι τῶ
αὐτῶ πρὸς σπῆκόντως, εἴτε ἑπισκόποις, εἴτε
κληρικῶς, ἰκανὸν ἢ γνώριμα τῶ ἐκάστω ὀφθῆναι
πρὸς ἀμνηστίας ἔσται, ἢ πρὸς τέτων ἐνωσις
ἢ ἀντὶ καλλίων ὁμῶς κρίσεως τε καὶ μοίρας
ἡγούμενοι, τὴν τέτω ἔλῳν κοινωσίαν, τέτω
πάντας ἐκελευσάμεν, καὶ ὁμοιότητά τῶ
φθανέσης πρὸς ἀμνηστίας, καὶ νὸν τῶ ἡμῶν
λήσει τῶ κρείττονος ὡσαύτῃ θεῖος χάρις
ἀπολαύειν

Ἀλλη ἐπιστολῇ τοῖς ἀλεξανδροῦσι πεμφθεῖσα^A
Νικητῆς κωνσταντίνου, μέγιστος, σεβαστός, τῶν
λαῶν τῆς κτ' Ἀλεξανδρείαν καθολικῆς
ἐκκλησίας

Epistola ad Alexandrinos.

Victor Constantius Maximus Augustus,
populo Catholicæ Ecclesiæ
Alexandrinorum.

Σκοπὸν ποιῆμενοι τῶν ὑμετέρων ἐν ἅπα-
σιν ἐνομιάν, εἰδότες τὸ ὅτι ἂν Ἐπιπολὺ τῆς Ἐ-
πίσκοποι ἐν τῷ παρονοίας ἐπέσειδε, ἀθανά-
σιον τὸν Ἐπίσκοπον, ἀνδρα τοῖς πάσι διὰ τε
τῶν παρονοσῶν ὀρθότητά, καὶ διὰ τῶν οἰκείαν
ἐντροπῶν γνώσειμον, πάλιν παρὸς ὑμᾶς δόσο-
σεῖλαι ἐδικαιώσαμεν ἵετον σινηθῶς καὶ προσ-
κόντως ὑποδέξασθαι, καὶ ταῖς παρὸς τὸν
Θεὸν ἐυχαιῖς βοηθῶν προσησάμενοι, τὴν ὑμῶν
τε πρόβασιν καὶ ἡμῶν δόξασιν ὁμόμοιαν καὶ εἰρή-
νῳ καὶ τὸν τῷ ἐκκλησίας θεσμὸν διαρκῆ φυ-
λάττειν παρὰ δόξατε· ἐδὲ γὰρ ἔυλογον ἐστὶν δι-
χόμοιαν πᾶσι ἢ ἴσασιν ἐν ὑμῶν κινήθησαν, ὑπεναν-
τιαν τῆς τῶν ἡμετέρων καθεῶν ἐμοιολίας· καὶ
τῆτο μὴ ἀπεινᾶν ἀφ' ὑμῶν πανηλεῶς βελο-
μαθα τὸ δέγε ταῖς ἐυχαιῖς ὑμᾶς διαρκῶς αὐ-
τῶν, ὡς παρονοσῶν, παρονοσῶν Ἐπίσκοπων χρω-
μαρῶν παρὸς τὸ θεῖον ἐμμελῶν, σινηθῶς παρο-
νοσῶν ὡς ἀντὶ τοιαύτης ὑμῶν παρονοσῶν εἰς
τὰς ἀπάντων ἐυχαιῖς διαλαμψῶς, Ἐκ τῶν
ἐθνῶν οἱ τῶν εἰδῶλων πλάνη ἐπὶ καὶ νῦν
προγανέχοντες, Ἐπιπολὺ τῆς ἱεραῖς ἱρησκείας ἐπί-
γνωσιν παρονοσῶν ἀπὸ οἰν, ἀλεξανδροῦς
παρονοσῶν καὶ ἀνθῖς ἐν παρονοσῶν, τοῖς
παρονοσῶν ἐμμελῶν τὸν Ἐπίσκοπον, ὑψί-
φω δὲ κρείττονος καὶ ἡμετέρας γνώμης ἀπὸ ἀλ-
μῶν, ἡδῶς δέξασθε, καὶ πάσῃ ψυχῇ καὶ γνώ-
μῃ ἀσπασθὸν ἡγήσασθε τῆτο γὰρ ὑμῶν πρέπει,
καὶ τῇ ἡμετέρᾳ πραότητι παρονοσῶν σινηθῶ-
κεν ὑπὲρ γὰρ τῆς πάσῃ ἀνασῶν, καὶ ἴσασ-
σεως παρὸς παρονοσῶν παρονοσῶν τῶν ἐβελοκα-
κίαι χρωμαρῶν, τοῖς παρὸς ὑμῶν δικασίαις δια-
γραμμάτων παρονοσῶν ἀπακίας ἐς ἀν-
σασῶν κατὰ μάθοιεν, τῇ τῶν νόμων ὑπο-
βάλλειν ἐκδικίαι ἀμφοτέρων τοῖσιν συνορῶν-
τες, καὶ τὴν ἡμετέραν καὶ τῆς κρείττονος γνώ-
μης, καὶ τὸν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὁμομοίας λόγον, καὶ
τὴν καὶ τῶν ἀτάκτων πμωσίαν, τὰ πρέποντα καὶ
ἀρμόζοντα τῶν ἱεραῖς ἱρησκείας θεσμῶν δια-
φυλάττειν, καὶ τὸν παρονοσῶν διὰ πάσης
αἰδῶς καὶ ἡμῶς ἀγόντες, τὰς ἐυχαιῖς ἀμα-
αὐτῶν ὑπὲρ τε ἑαυτῶν καὶ τῆς τῆς βίαις παντός

Cum ante oculos semper habeamus
vestram in omnibus disciplinam, nec
ignari simus jampridem vos Episcopali
providentia destitutos esse, æquum cen-
suimus Athanasium Episcopum, virum
ob vitæ sanctimoniam morumque pro-
bitatem omnibus cognitum, ad vos
remittere. Hunc igitur cum ex more
institutoque vestro, & sicut decet,
exceperitis, vestrarumque ad Deum
B precum adiutorem constitueritis, date
operam ut congruentem vobis mihi-
que ipsi gratissimam concordiam at-
que pacem, juxta Ecclesiæ legem per-
petuò conservetis. Neque enim ratio-
ni consentaneum est, ut ulla inter vos
dissensio aut seditio excitetur adver-
sus temporum nostrorum felicitatem.
Et hoc quidem malum penitus à vo-
bis abesse volumus & optamus. Ut
autem in consuetis ad Deum preca-
tionibus assidue perseveretis, illo an-
tistite atque adiutore, sicut superius
dictum est, utentes, vos hortamur :
C quò scilicet hujusmodi proposito ve-
stro ad omnium aures perlato, ipsi et-
iam gentiles qui simulachrorum cultu
atque errori adhuc sunt mancipati, ad
sacrofanctæ religionis notitiam prom-
ptissime contendant, Alexandrini cari-
ssimi nobis. Iterum ergo voshorta-
mur, ut in iis quæ diximus persistatis.
Episcopum autem vestrum Dei de-
creto nostræque sententiæ ad vos dire-
ctum, libenter excipite, & totis ani-
mis ac sensibus vestris complectendum
existimate. Id enim & vobis deco-
rum, & nostræ clementiæ congruum
esse constat. Ut autem omnis tu-
D multus ac seditiois occasio male-
volis animis adimatur, iudiciis
qui apud vos sunt per literas mandavi-
mus, ut quotquot seditiosos depre-
henderint, legum vindictæ subijciant.
Hæc igitur duo contemplantes, tum
nostram Deique sententiam, tum
curam de vobis deque vestra concordia
à nobis susceptam, & pœnam adver-
sus immorigeros constitutam : date
operam ut quæcunque sacratissimæ
religionis legibus conveniunt, se-
dulo custodiatis, & prædictum Epi-
scopum omni honore ac reverentia
prosequentes, unâ cum illo, tum
pro vobis ipsis, tum pro totius generis
P

humani disciplinâ, univerforum Deo ac A ἐνομίας τῶ τῶ ὅλων πατρὶ Θεῷ ἀναπέμ-
patri preces offeratis. πειν σπευδ' ἄζει

Epistola de abolendis quæ contra Athanasium acta fuerant.

Victor Constantius Augustus Nestorio. Et eodem exemplo, Augustamnica, Thebaidis & Lybia Præsidibus.

Si quid ad noxam & contumeliam eorum qui cum Athanasio communicant, antehac gestum reperitur, id omnino volumus aboleri. Nam & immunitatem, quam ejus clerici olim habuerunt, eandem nunc iterum habere decernimus. Hanc vero jussionem nostram ita volumus custodiri, ut restituta Ecclesiæ suæ Athanasio Episcopo, hi qui cum eo communicant, eandem habeant immunitatem, quam & ipsi prius habuerunt, & reliqui obtinent clerici quò rebus suis ita constitutis, ipsi quoque lætitia perfruantur.

CAPUT XXIV.

Quomodo Athanasius Alexandriam rediens, cum per Hierosolimam transiret, a Maximo in communionem susceptus est, & Synodum Episcoporum collegit, in qua confirmata est fides Nicæna.

HUjusmodi literis munitus Athanasius Episcopus, arrepto per Syriam itinere in Palaistinam pervenit. Ingressusque Hierosolimam, Maximo ejus civitatis Episcopo cuncta quæ in Sordicensi Concilio gesta fuerant exposuit, & qualiter Imperator Constantius decreta Synodi consensisset: deditque operam ut Episcoporum illius provincie Synodus congregaretur. Maximus vero nihil cunctatus, quosdam ex Episcopis Syriæ ac Palaestine accersit; celebratoque ex more Concilio, ipse quoque communionem & pristinam dignitatem Athanasio restituit. Sed & Synodus Alexandrinis & universis per Syriam & Ægyptum Episcopis ea quæ de Athanasio statuta judicataque erant, per literas significavit. Quæ de causâ, inimici Athanasij Maximum non mediocriter irriserunt, quòd cum antea deposuisset Athanasium, tunc repente mutato consilio, perinde quasi nihil prius gestum esset, sententiam pro eodem tulerat, qua communio illi ac dignitas reddebatur. His compertis Ursacius & Valens, qui prius Arianorum dogmati

Επιστολή πρὸς τὸν ἀφανιδθῆναι τὰ πρᾶχθῆναι καὶ ἀθανασίᾳ

Νικητῆς κωνσταντίνου αὐγουστονεσορίῳ τῶ ἀπὸ τύπου καὶ τοῖς ἐν αὐγουστονικήῳ ἐπιθεαῖδι καὶ λιβύῃ ἡγεμόσιν

Εἴποτε πρότερον ἐπὶ βλαβῇ καὶ ὑβρὶ τῶ κοινωνούντων ἀθανασίῳ τῶ ἐπισκόπῳ πρᾶχθεν ἐνεύσκε, τῆτονδὸν ἀπαλειφθῆναι βεβλόμεθα καὶ τὴν ἀλειεργησίαν ἣν οἱ ἀπὸ κληρικοὶ εἶχον, τὴν αὐτὴν πάλιν θέλομεν ἔχειν τούτῳ ἣ τὴν ἡμεῖσαν πρὸς ἄξιν Φυλαχθῆναι βεβλόμεθα ὡς ἐδοδοθῆναι ἀθανασίᾳ ἡ ἐπισκόπῳ τῆ ἐκκλησίας, τὴς κοινωνούντων ἀπὸ ἔχων ἀλειεργησίαν ἣν αἱ εἶχον, καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ ἔχων ἢ ἕτως ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ χαίρωσιν

Κεφ. κδ.

Ἄνε ἀθανασίῳ ἐπὶ τῶ ἀλιεργησίᾳ ἡμεῖς ἡ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς ἐν αὐγουστονικήῳ ἐπιθεαῖδι καὶ λιβύῃ ἡγεμόσιν, τὰ ἐν ταύτῃ κυρίῳ συνήγαγον

ΤΑῖς τοιαύταις ἐπιστολαῖς ὀχυρωθεὶς ἀθανασίῳ ὁ ἐπίσκοπος, δια τῆς συμεορμήσας, τῆς παλαιστίνης ἐπέδῃ καταλαβόντε τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ τῶ ἐπισκόπῳ μαξιμῷ καὶ ἀφανιδθῆναι ποιήσας, τὰ τε ὑπὸ τῆς ἐν Καρδὴ καὶ σινοδῆ γνωσθέντα, ἣ ὡς ὁ βασιλεὺς κωνσταντῖνος τῆ ἐκείνων κρίσει ἐγγύετο σύμψυχον πρὸς ἀθανασίῳ ἐπισκόπῳ τῶν ἐκτὸς ἐπισκόπων ἡμεῖς Μαξιμὸς τε μηδὲν μελλήσας, μετὰ δὲ τῶν ἐπισκόπων καὶ καθίσας σινεδριον, ἀποδοῦναι καὶ αὐτὸς τὴν κοινωνίαν ἀθανασίῳ ἐπὶ τὴν ἀξίαν γράφειτε καὶ αὐτῇ ἡ σύνοδος τοῖς τε ἐν Αἰγύπτῳ καὶ παλαιστίνῃ ἐπισκόποις, τὰ ἐγνωσμένα καὶ ἐψηφισμένα πρὸς ἀθανασίῳ ἐπὶ ὧσφόδρα καλεμωκίσαστο ἡμαξίμοι οἱ ἀπεχθῆσ ἔχοντες πρὸς ἀθανασίῳ, ὅτι πρότερον καθελὼν αὐτον, αὐτὸν ἐκ μετὰ μελείας ὡς μηδενὸς ἡγομένους, ὑπέφειλε ἀθανασίῳ ἔξῆνεγκεν, τὴν τε κοινωνίαν αὐτῶ καὶ τὴν ἀξίαν παρέχουσιν ταῦτα γινώσκοντες ἡμεῖς καὶ ἀλλῆς, οἱ πρὸς τὸ δευτέρον δόγμα

αἰθέτερον διαπύρως ἀσπιδάζοντες, καὶ ἁγνότες τότε τῆς ἀσπιδόσεως ἀσπίδος, ἡ τῆς τῶν ῥώμην ἀνήλθον βιβλίον τε μέλανοίς τῶν ἡσυχαστῶν ἡσυχαστῶν, τῶν τε ὁμοσίου συνένθετο καὶ γράμματα πρὸς ἀθανάσιον διαπεμφθέντα, κοινωνεῖν αὐτῶν ἔλοιπε ὁμολόγησαν ἕτω μὴν ἐν τότε ἐξασκίθη καὶ ἐάλης τοῖς ἡσυχαστῶν γεγονόσιν ἡσυχαστῶν, ὡς ἐφίλω, τῶν ὁμοσίου συνένθετο ἀθανάσιον ἢ διὰ πλησίον ἡσυχαστῶν ἀλεξάνδρειαν ἐπορεύετο καὶ πόλεις τε παριὼν ἐδίδασκε, τὰς μὲν ἀρειανίζουσας ἐκτρέπετο, ἀσπιδόσεως ἢ τὰς τὸ ὁμοσίου ὁμολογούσας ἐν πεισῶν ἢ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ χειροτονίας ἐποίησεν καὶ τὸ γέγονεν δὲ ἐπὶ ἐτέρας μέμψεως κατ' αὐτῶν, ὅτι ἐν ταῖς ἄλλων παρρησιαῖς χειροτονεῖν ἐπεχείρει τὰ μὴ ἐν καὶ ἀθανάσιον, ἕτως τότε ἀσπιδόσεν.

A mordicùs adhaeserant, damnato priore studio, Romam se conferunt. Et libellum penitentiae Iulio Episcopo porrigentes, vocem ac fidem consubstantialis amplexi sunt: scriptisque ad Athanasium literis, affirmarunt se cum illo communionem in posterum servaturos. In hunc igitur modum Ursacius & Valens prospero rerum Athanasii successu prostrati devictique, tunc temporis in fidem consubstantialis consentire. Athanasius verò per Pelusium iter faciens Alexandriam, in singulis per quas transibat civitatibus, cunctos commonebat ut Arianos quidem averterentur: eos vero susciperent qui consubstantialis fidem profiterentur. In quibusdam etiam Ecclesiis ordinationes fecit. Quæ res alterius adversus illum criminatio- nis ansam præbuit, propterea quòd in aliorum Ecclesiis ordinare tentasset. Et res quidem Athanasij, tunc temporis in hujusmodi statu erant.

Κεφ. κς.

Περὶ τῆς τυραννὸς μαγνητικῆς βετρανίου.

CAP. XXV.

De Magnentio & Vetranione tyrannis.

ΕΝ τῷ τῶν δημοσίων ἐξ ἡ τυχῶσα παραγῆ διεδέχετο πρὸς ἡς ὅσα κεφαλαιώδη ἀσπιδόσεν ἐκ ἀναγκαῖον, ἀναλαβόντες βραχὺ λέξομεν ὅτι τὸ κῆρυξ τῆς Κωνσταντίνου πόλεως τελευτήσασθαι, οἱ τρεῖς αὐτῶν παῖδες τῶν βασιλείων αὐτῶν διεδέξαντο, ὡς ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ πεποιήμεθα μνήμην ἰστέον ἢ ὅτι συνεβασίλευσε τῆς ἀνεψιῶς αὐτῶν, ὃ ὄνομα δαλμαπῶν ὁμῶνυμῶν τῶ ἰδίου πατρὸς. ὃν ἐπὶ ὀλίγον συμβασίλευσαν οἱ στρατιῶται ἀνείλον, ἐκελεύοντο κωνσταντίνου σφαγῆν, ἀλλὰ μὴ κωλύοντο. ὡς δὲ κωνσταντίνου ὁ νέος τοῖς τῶ ἀδελφῶν μέρεσιν ἡσυχαστῶν, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιῶν συμβαλῶν ἀνῆρεθη, ἡδὴ πολλάκις πρότερον εἰρηταιμῆν δὲ τὴν ἐκείνης ἀνάγκῃ, ὃ πρῶτος πρὸς ῥωμαίους ἐκινήθη πόλεμος, καθ' ὃν κωνσταντίνου ἐδὲν ἐπύσθη ἐντυχῶς νυκτομαχίας γὰρ πρὸς τὰς ὄρας ῥωμαίων καὶ πρῶτων ἡσυχαστῶν, ἡσυχαστῶν τότε τὰ πρῶτων πρὸς ὀλίγον ἐδέξε γίνεσθαι καθ' ὃν καιρὸν ἕτε τὰ χριστιανῶν ἡσυχαστῶν, ἀλλὰ δι' ἀθανάσιον, καὶ τὴν τῶ ὁμοσίου λέξιν

Interea vero ingens motus republicam concussit. De quo pauca dicam, summa duntaxat rerum capita quæ necessario commemoranda sunt, paulò altius repetens. Mortuo Constantino, tres ejus liberi in Imperio successere, quem admodum in superiore libro retulimus. Sciendum porro est, unà cum illis imperasse cognatum ipsorum Dalmatium, patri suo cognominem. Qui cum brevi tempore Imperium obtinisset, a militibus est interfectus, non jubente id quidem, sed neque prohibente Constantio. Qualiter autem Constantinus junior dum in fratris sui ditionem invadit, ipse quoque à militibus peremptus est in conflictu, jam antea à nobis non semel commemoratum est. Post ejus cædem, bellum Persicum adversus Romanos excitatum est. In quo bello Constantius nunquam prospere rem gessit. Nocturnâ enim pugna circa Romanorum ac Persarum fines commissa, Persæ tunc, licet ad modicum tempus, superiores fuisset videbantur. Eodem tempore res quoque Christianorum haud multo paciores fuere: sed propter Athanasium & ob vocem consubstantialis, bellum

per Ecclesias erat. Dum in hoc statu res A
essent, in Occidentis partibus Magnen-
tius quidam tyrannus exoritur: qui
Constantem earum partium Imperato-
rem in Galliis tum degentem, per infi-
dias interemit. Quo facto, ingens bel-
lum civile conflatum est. Nam Ma-
gnentius quidem tyrannus univēsa Ita-
lia potiebatur. Africam quoque sub di-
tionem suam redegerat: ipsasque adeo
Gallias obtinebat. In Illyrico vero apud
urbem Sirmium alter à militibus leva-
tus est tyrannus, nomine Vetrano. Sed
& in urbe Roma tumultus haud exigu-
B
us fuit. Nam Nepotianus fororis Con-
stantii filius, gladiatorum manu stipatus,
Imperium arripuerat. Verum hunc qui-
dem Magnentii duces peremēre. Ipse
verò Magnentius reliquas Occidentis
provincias hostiliter invadens, univēsa
vastabat.

CAP. XXVI.

Qualiter mortuo Occidentis partium Impera-
tore, Paulus & Athanasius iterum suis sedibus
puls: & Paulus quidem cum in exilium abdu-
ceretur occisus est: Athanasius fuga se
proripuit.

A Tque hæc omnia mala uno fere
eodemque tempore confluerunt.
Quarto enim anno post Serdicensē
Concilium hæc gesta sunt, Consulatu
Sergii & Nigriniani. Quæ cum nuntiata
essent, totius quidem Imperii summa ad
unum videbatur pervenisse Constanti-
um. Ipse verò in Orientis partibus Im-
perator appellatus, adversus tyrannos
totis viribus se accinxit. Interea inimi-
ci Athanasij opportunum tempus sibi
oblatum rati, rursus in illum nondum
Alexandriam ingressum, gravissimas ca-
lumnias confingunt: docentque Impe-
ratorem Constantium, univēsam Ægy-
ptum ac Libyam ab illo subverti. Porro
criminatione ex eo potissimum augeba-
tur, quod is in aliorum Ecclesiarum or-
dinationes facere præsumpsisset. In
hoc rerum statu ingressus Alexan-
driam Athanasius, Episcoporum Ægy-
pti concilia congregavit. Qui qui-
dem convenientem prorsus cum Ser-
dicensi Synodo, & cum ea quam Hiero-
solymsis Maximus convocaverat, tu-
lere sententiam. At Imperator, qui
jam pridē Arianorum opinione erat im-
butus, cuncta quæ paulo ante statuerat

ἀπὲρ τὰς ἐκκλησίας πόλεμον ἦν ἐν τέτοις
καθεστώτων τῶν πραγμάτων, μαγνέντιος πρὸς
τὰ ἑσπέρεια μέρη ἐπεφύη τυραννὸς ὅς Κων-
σταντῖα τῆν ἑσπερίων μερῶν βασιλευσέντα, ἀπὲρ
τὰς γαλλίας διάγοντα, ἐκ συσθηδῆς ἀνείλετο
ἡρωδῆμα, ἐμφύλιον μέγιστον ἀνερρπίδον
πόλεμον μαγνέντιον μὴν γὰρ ὁ τυραννος, πά-
σης Ἰταλίας ἐκράτει, ἀφεικνίν τε καὶ λιβύων
ὑφ' ἐαυτῶν πεποίητο, καὶ αὐτὰς τὰς γαλλίας ἐ-
χελαδῶν ἐν ἰλλυρικοῖς ἔτι, ἐν σερμίου πόλει, ἐ-
πὸ τῶν στρατιωτῶν ἕτερον ἐρητήτο τυραννον
ὄνομα ἢ αὐτῶν βερετανίων ἐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆν
ῥώμην ταραχὴν κατεῖχεν ἔκωνσταντιος γὰρ
δελφιδῆς ἦν, ὧν νεπολιανὸς ὄνομα, ὅς αὐτὸν
ποίητο τῆ βασιλείας, χειρὶ μονομάχων ἐ-
ρυφορέμῳ νεπολιανὸν μὴν ἐν οἱ μαγνέντιος
καθεῖλον στρατηγὸν μαγνέντιον ἢ Ἰππικῶν
πάντα τὰ ἑσπέρεια κατεσρέφετο.

Κεφ. κς'.

ὡς τῆ βασιλείας τῆν ἐσπερίων τελευτήσαντος, αὐτὸν τῆν ἰσ-
τὴν ἐκλήθησαν τόπων Παύλον καὶ Ἀθανάσιον καὶ ὡς Παύλον
μὴν εἰς ἐξορίαν ἀπαρῶμαι ἀιρηθῆναι ἀθανάσιον
δὲ ἀπέδρα.

C Τούτων ἢ πάντων τῶν κακῶν σύρροια
βραχεῖ γέρονε χρόνῳ τέλει γὰρ ὑστέρῳ
ἔτει μὲν τὴν ἐν Καρδικῇ συνόδον γέγονε, καὶ
τὴν ὑπάσειαν σεργίου καὶ νιγριανῶν τέτων ἀρ-
θῶν, ἐδόκει μὴν εἰς κωνσταντινον μόνον ἀπε-
ληλυθέναι τὰ τῆ βασιλείας αὐτοκράτορος
τοῖς ἀνατολικῶν ἀναδειχθεῖς μέγιστον, καὶ τῶν
τυραννῶν παύσειον ἦν ἐν τρεπίσταθς καιροῖς
ἐν καιροῖς οἱ πρὸς ἀθανάσιον διαφερέμῳ
ἐκείνων νομισαντες, αὐτὸν κατ' αὐτὸν καὶ μὴ
D πω τῆς Ἀλεξανδρείας Ἰππικῶν, μέγιστον
διαβολὰς ἔξεργάζοντο διδάσκοντες τὴν
βασιλέα κωνσταντινον, ὡς εἴη πάσαν ἀνατο-
πων αἴγυπτον ἐλιβύων μάλιστ' ἢ τὴν δι-
εολίω ἠύξησεν, τὸ χειροτονίας αὐτὸν ἐν αὐ-
λοπείας παρρησίας ποιήσαντος ἀθανάσιος
ἐν τούτῳ καταλαβῶν τὴν Ἀλεξανδρείαν
συνόδους τῶν ἐν αὐτῇ τῶν Ἰππικῶν συνήθη-
σεν οἱ ὁμόφωνα ἐψηφίσαντο ἵνα ἵνα ἐν σαρ-
δικῇ συνελθῶσι, καὶ τῆν αὐτῶν μαξίμην ἐν τῆ
ἱεροβλύμοις ἡρωδῆμα συνόδῳ ὅ τῆ βασιλείας
καὶ αὐτὸς παλαι τῆν ἄρειαν κατεχόμενον
δόξην, πάντα τὰ μικρὸν ἐμπροσθεν αὐτοῦ

δεδογμῶμα εἰς τὸνανθόν μελέσσει. Ἐπὶ τῷ
 Ἰον μὲν, τῆς κωνσταντίνης πόλεως τὸν Ἐπίσκο-
 πον Παύλον ἐξόρισον ἡμέρας ἐκείδουσεν, ὃν
 οἱ ἀπαγαγόντες ἐν κενσῶ τῆς Καππαδο-
 κίας ἀπέπνιξαν μαρκέλλε ἢ ἐκβληθέντ^ς,
 αὐθις τῆς ἐν ἀγκύρα ἐκκλησίας ἐγκρατῆς
 βασιλείᾳ γέγονε Λέκι^ς ἢ ὁ τῆς ἀδριανου-
 πόλεως, σιδηροδέμι^ς ἐν εἰρκτῇ διεφθά-
 ρῆ τοσῶτο ἢ ἐπεκράτησε τὰ κατὰ ἀθανασί-
 λεγόμῶμα, ὡς εἰς ἀμετρον ὄργῳ ἐκπεσεῖν
 τὸν βασιλέα, κελεύσαι τὴν ἀναρεθῆναι αὐ-
 τὸν, ἐνθα ἀν' ἐνείσοκοιο^ς σὺ αὐτῶ δὲ, θεόδ^ς α-
 λον καὶ ὀλύμπιον, παρθεῶτας ἐκκλησιῶν ἐν
 θράκη Ἀθανάσιον ἢ τὰ τῶ βασιλεῖ δε-
 δογμῶμα σὺ ἐλάθειν ἀλλὰ παρθεῶτο^ς ὄμιλος,
 αὐθις φυγῇ ἐχρῆσατο, καὶ ἔτιω τῷ ἀπει-
 λῶ ἔβασιλέως διεφυγῆ ταύτῳ αὐτὴ τὴν
 φυγὴν διεβάλλον οἱ θρεανίζοντες, καὶ μά-
 λιστα νάρκιος^ς ὁ νερωιάδ^ς ἢ ἐν κιλικίᾳ
 Ἐπίσκοπ^ς, καὶ γέωργ^ς ὁ λαοδικίας, καὶ
 λεόν^ς ὁ ἢ ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας τότε
 παρθεῶτως ὅτις ἦνικα πρῆσούτερ^ς ἦν, ἀφι-
 ρέτη ἢ ἀξίας, ὅτι γυναικὶ σιδημερεῶν ἐν-
 σολίω ὄνομα, καὶ τὴν εἰς αὐτὴν αἰχρᾶν ὑπό-
 νοιαν ἔπικρύψαι παρθεῶτας, τῶν ἡνθικῶν
 ἐξέτερῶν αὐτὸν, ἢ λοιπῶ παρρησιέσερον
 τῇ γυναικὶ σιδητήρη, ὡς μὴ ἔχων δι' αἰεὶς
 αὐτὴν διεβάλλετο γνώμη ἢ παρθεῶτ^ς βα-
 σιλέως κωνσταντίνε, ἢ ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας
 παρθεῶτῆ ἐπίσκοπ^ς μ^ς σέφανον, ὅς
 πλάκιον διεδέδεκτο παρθεῶτερον τοσῶτα μὴν
 κατὰ τέτα

A in contrarium mutavit. Ac primum qui-
 dem Constantinopoleos Episcopum
 Paulum deportari in exilium jubet.
 Quem quidem hi qui abducebant, in
 oppido Cappadociae Cucuso strangula-
 runt. Marcello quoque expulso, Ancy-
 ranae Ecclesiae sacerdotium iterum obti-
 nuit Basilius. Lucius vero Hadriano-
 poleos Episcopus, catenis ferreis vincus
 in carcere interiit. Ea porro quae de
 Athanasio dicebantur, tantum ponderis
 atque auctoritatis habuerunt, ut Impera-
 tor incredibili furore succensus, necari
 illum iusserit ubicunque esset repertus,
 & unà cum illo Theodulum atq; Olym-
 pium, Ecclesiarum in Thracia praesules.
 Verum Imperatoris mandata Athana-
 sium minime latuerunt. Qui rem praes-
 fentens, denuò fugam arripuit, atq; hoc
 modo minas principis evasit. Hanc il-
 lius fugam criminati sunt Ariani: praes-
 cipue Narcissus Neroniadis Ciliciae ur-
 bis Episcopus, Georgius Laodiceae,
 & Leontius, qui Antiochenae Eccle-
 siae tunc temporis praesidebat. Qui
 cum esset presbyter, eo dignitatis gra-
 du dejectus fuerat, propterea quòd cum
 muliere quadam, Eustolio nomine, per-
 petuò degens, ut omnem turpis cum il-
 la consuetudinis suspicionem adimeret,
 genitalia sibi membra praeciderat: atque
 exinde liberius cum ea versabatur, ut-
 pote jam carens illis propter quae antea
 in suspitione criminis vocabatur. Post-
 ea tamen sententiae ac studio Impera-
 toris Constantii, ad Antiochenae Eccle-
 siae Episcopatum promotus fuerat post
 obitum Stephani, qui Flaccillo succes-
 serat. Sed de illo haecenus.

Κεφ. κζ'

CAPUT XXVII.

Ὡς Μακεδόν^ς ἢ θρόν^ο ἐπιλάβομεν^ς, πολλὰ κατὰ τὴν
 μὴ φρονέοντας τὰ ἀπὸ πεποιθέν^{των}

D Quomodo Macedonius, cum sedem Constani-
 nop. occupavisset, eos qui ab ipso dissentiebant,
 plurimis malis affectit.

Τότε δὲ καὶ ἐν κωνσταντίνῃ πόλει μα-
 κεδόν^ς τῶν ἐκκλησιῶν ἐγκρατῆς γί-
 νε^ς, Παύλε ἐκποδῶν ἡρομένε, καθ' ὄνει-
 ρηταιτόπον παρρησίαν τὴν κατὰ βασιλεῖ
 μεγίστην κτισάμην^ς, χριστιανικὸν ἐκίνη-
 σε πόλεμον, ἐχ' ἡθῶνα ἢ ὑπὸ τὸν αὐτὸν
 χρόνον ἐποίεν οἱ τύρανοι πείσας γὰρ τὸν
 βασιλέα συλλαμβάνεω^ς αὐτῶ πορθεῖν
 τὰς ἐκκλησίας, παρθεῶτῆ νόμῳ κυ-
 ρέω^ς, ὅσα κακῶς πράθειν ἐβόλο^ς καὶ τὸ

E A tempestate Macedonius apud
 Constantinopolim Ecclesiis potitus
 est, Paulo, sicut diximus, è medio subla-
 to. Qui maximam libertatem apud prin-
 cipem nactus, bellum inter Christianos
 commovit, nihilo levius eo quod tunc
 temporis à tyrannis gerebatur. Nam
 cum persuasisset Imperatori, ut sibi Ec-
 clesias vastanti opem ferret, operam de-
 dit ut quaecunque nefarie agere decre-
 verat, lege latà confirmarentur. Conti-

nuò igitur in singulis civitatibus propo-
 sita lex est, & militaris manus ad præ-
 ceptorum regalium executionem desti-
 nata. Pellebantur non modo ab Eccle-
 siis, verùm etiam ex civitatibus, qui-
 cunque consubstantialis fidem asser-
 ebant. Et initio quidem id unum
 agebant, ut eos expellerent. Postea
 vero progrediente ulterius malo, ad id
 se verterunt ut communicare sibi et-
 iam invitos cogerent; parum scilicet
 de Ecclesiis solliciti. Eratque ea vis
 nihilo minor illà, quam olim adhibue-
 rant hi qui Christianos ad simulacrorum
 cultum adigebant. Quippe verbera ac
 tormenta, & omnis generis cruciatus
 admovebantur. Alii bonorum proscrip-
 tione, alii exilio multati sunt. Et hi
 quidem in ipsis cruciatibus interierunt:
 illi vero dum ad exilium abduceren-
 tur, necati sunt. Et hæc quidem per
 omnes urbes Orientalis Imperij gere-
 bantur, maxime vero Constantino-
 poli. Hanc intestinam persecutionem,
 cum antehac modica esset, Macedo-
 nius Episcopatum adeptus auxit pluri-
 mum. Achaia vero & Illyrici civitates,
 & reliquæ Occiduarum partium Eccle-
 sia, tranquillæ adhuc erant & incon-
 cussæ, tum quòd inter se consentirent?
 tum quòd fidei regulam à Nicæno Con-
 cilio traditam constantissime retine-
 rent.

Α ἄντεθεν κατὰ πόλεις μὴ νόμο· προῦθετο
 στρατιωτικῆ ἢ χειρ' ὑπεργεῖν κεκέλευστο τοῖς
 βασιλέως θεασίσμασιν ἔξωθεντό τε οἱ
 φρονεῖντες τὸ ὁμοῖσιον, ὅσα ἐν τῇ ἐκκλη-
 σιῶν μόνον, ἀλλ' ἠδὲ ἐν τῶν πόλεων καὶ τὸ
 μὴ πρότερον αὖτις τὸ ἔξωθεῖν μόνον ἐρχόλα-
 ζον· ἀπεθαίνοντο ἢ τὰ κακὰ, ἢ τὸ ἀ-
 ἀγκάζειν συγκοινωνεῖν αὐτοῖς ἐτρέποντο,
 μικρὰ τῶν ἐκκλησιῶν φρονίσαντες· ἦν δὲ ἡ
 ἀνάγκη ἔμειον, ἢς πρότερον παρέχον οἱ τοῖς
 ἀγάλασι ἀποσχωεῖν ἀναγκάσαντες· καὶ
 γὰρ παντοίας αἰτίας ἀποσέφερον, καὶ ἐρε-
 βλώσεις ποικίλας, καὶ δημύσεις χερμα-
 τῶν ἔξορῆαις τε πολλοὶ ὑπεβάλλοντο· καὶ
 οἱ μὴ ταῖς βασάνοις ἐναπέθησκον· οἱ δὲ
 ἐφθείροντο, κατὰ τὰς ἔξορῆαις ἀπαγόμενοι· καὶ
 ταῦτα ἐγίνοντο κατὰ πάσας μὴ τὰς ἀνατολι-
 κάς πόλεις, ἔξαιρέτως ἢ ἐν τῇ κωνσταντίνῃ πό-
 λει· τῆτον μὲν ἐν τὸν ἐμφύλιον διαγωγῆς
 βραχὺν ὄσα πρότερον, εἰς τὴν ἐπισκοπὴν
 παρελθὼν μακεδόνιο· ἠύξησεν αἱ ἢ πρὶ τῆ
 ἐλλάδα πόλεις καὶ ἰλλυρικὰς καὶ τὰ ἰσπερία με-
 ρη, ἔμμερον ἐπ' ἀσάλυτοι, τῶ συμφανείν τε αὐ-
 λήλοισ, καὶ τὸν ἀσπιδόθεντα ἐν τῇ ἐν νικαῖᾳ
 C σιμώδῃ κανόνα κρετίν

CAPUT XXVIII.

De malis Alexandria perpetratis à Georgio
 Ariano, ex narratione ipsius Athanasij.

Quæ vero Georgius eodem tempo-
 re Alexandria perpetravit, ipsum
 Athanasium qui ea pertulit & qui cun-
 ctis interfuit, narrantem audiamus. Hic
 igitur in apologetico quem de fuga sua
 conscripsit, de his quæ tunc gesta sunt
 loquens, his utitur verbis. Inde enim
 venerunt Alexandriam, iterum me qua-
 rentes ad necem, Et quæ tum gesta sunt,
 longe pejora fuere prioribus. Milites
 enim repente Ecclesiam circumdede-
 runt, & in orationis locum successit
 prælium. Post hæc Georgius qui ex
 Cappadocia ab ipsis missus fuerat, qua-
 dragesimæ tempore superveniens, sce-
 lera quæ ab ipsis didicerat, adauxit.
 Nam post octavas Paschæ, virgines in
 carcerem trudebantur; Episcopi à mi-
 litibus ducebantur vinculis constricti;

Κεφ. κη'.

Πρὶ τῆς γεγονότων ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὸ Γεωργίου Ἀριαν-
 οῦ, ἐκ τῆς Ἀθανασίου διηγήσεως.

Ὅτι ἡ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ Γεώργιος ὑπὸ τῆ
 αὐτὸν χρόνον εἰργάζετο, τῶ Φωνῆς Ἀ-
 θανασίᾳ τὰ πεπονθότα καὶ παρόντα τῶ
 γνωμόμοις, ἐπάναστον ἐν γὰρ τῶ διπολογη-
 τικῶ αὖτις τῆς φυγῆς ἑαυτῆ λόγῳ, καὶ λέγει
 αὖτις τῶν ἐκεῖ γενημένων φησί· Καὶ γὰρ
 τῶ Ἀλεξανδρείαν ἐπεφύσησαν ζητηῖνες πα-
 λιν ἡμᾶς ἀποκτεῖναι καὶ γέροντα τὰ ὑστέρα, χρο-
 νῆα τῶν πρώτων· στρατιώται γὰρ ἔξαιρέτως
 τὴν ἐκκλησίαν ἐκύκλωσαν· καὶ τὰ πόλεις
 ἀντὶ τῶν ἐυχῶν ἐγίνετο· εἴτα εἰσελθὼν τῆ τε-
 σαρακοσῆ, ὁ παρ' αὐτῶν ἀποσταλείς ἐν κα-
 παδοκίας γεώργιο, ἠύξησεν ἂ παρ' αὐτῶ
 μεμάθηκε κακὰ· μὴ γὰρ τὰ ἔσδομα τὰ πα-
 ρθῆνοι εἰς δεσμωτήριον ἐβάλλοντο
 ἐπισκοποῦν ἡ γοῖο ὑπὸ στρατιωτῶν δεδεδωμένοι

δεφανών, και χηρών ήρπάζοντο οικίαι τε, και αρ-
 τοι εφοδοικη τή οικιών εχνοιο και νυκτος οι
 χειριστοι κατεφέρνοντο επεσφραγισθησαν
 οικίαι και αδελφοι κληρικων, υπερ των αδελ-
 φων οκνηδωδον και δενα μην ταυτα δεινό-
 τερα η, τα μεθ' αυτα τετελεμηθη. τή γδ
 εβδομαδι μετ' αυτην πεντηκοστην, ο λαος
 ηγεσας εξηλθε πασι το κοιμητηριον ευ-
 ξααδς, δια το παντας δυοσερεφειδς τλω
 παθς γεωργιον κοινοίαν' αλλα τετο μαθων
 ο παμπονηθ αυτος, παροξυνει τον στρα-
 τηλατιν σεβαστιανον μαχησθον οβαι και λοι-
 πον αυτος με πληθους στραιωτην, οπλα και
 ξιφη γυμνα και τόξα και βελη φεργήλων, αρ-
 μησεν εν αυτη τη κρεακη και των λαων και
 ολιγας ευρων ευχουμης, οι γδ παλεισοι λοι-
 πον δια την ωραν αναχωρησαντες ετυχον,
 τοιαυτα εεργασατο, οια παρ αυτων επρεπε
 παραχθηναι πυρκαϊαν γδ αφας, και εησας
 παρθενες πασα το πυρ, ηνάγκαζε λεγειν αυ-
 τας της δρεικς πισεως ειναι ως η νικασας αυ-
 τας εελεπε, και μη φεργήσας ε πυρς,
 γυμναςας λοιπον, ετω καλεκοφεν αυτας εις
 τα παρσσωπα, ως μετ' χρονον μογς επιγα-
 δηναι ανδρας τε κρατησας τεσσαρακοντα,
 καινοτερω τροπω καλεκοφεν' ρα εδς γαε τας
 δυο των φοινικων ενθς τεμων εν εαυταις
 εχασας ετι τας σκολοπας, τα νωτα τετων
 ετως εξεδειξεν, ως τινας μην πολλας χει-
 ρεργηθηναι, δια τας δυοπαχυτας εν αυ-
 τοις σκολοπας τινας η και μη φεργητας, δυο-
 θανειν παντας μη εν τας παλειφθεντας
 αβρωας, και την παρθενον εξωρισαν εις τλω
 μεγαλιω οασιν τα η σωματα των τετελεθη-
 τηκτων, εδ' ε τοις ιδιοις και την δρεχην δυοδο-
 βηναι σιωεχωρησαν' αλλι' εκουσαν ως ηθελη-
 σαν, αταφα εαλοντες, υποε ε δοκειν αυτας
 λανθανην τλω τοσαυτην αμοτητα' περατ-
 ησαι η τετο πεπλανημενοι ηη διανοια οι παρ-
 φερες των γαε οικειων των τετελεθηκτων,
 χαιρωνων μην δια την ομολογιαν, θρωγντων
 η δια τα σωματα, μειζον εξηχαιτο και αυτων
 ο τ' ασεβειας και αμοτητος ελεγχος, και ενθς
 δυο της αιβυπης και των λιβυων, εξωρισαν μην
 επισκοπους, αμμωνιον, θμειν, γαϊον, φιλωνα,
 εεμην, πληνιον, ψενοσιεν, νειλ αμμωνα,

A pupillarum viduarumque aedes & anno-
 nae diripiebantur: irruptiones in domos
 facta: Christiani noctu ad tumultum de-
 portati. Obsignabantur domos, & cleri-
 corum fratres pro fratribus suis pericli-
 tabantur. Gravia quidem ista: sed mul-
 to graviora fuere quae postea commil-
 sa sunt. Hebdomade enim quae est
 post sanctam Pentecosten, populus cum
 jejunasset, orationis causa egressus est
 ad caemeterium, eo quod omnes com-
 munionem cum Georgio averarentur.
 Quod ubi didicit nequissimus Geor-
 gius, Sebastianum ducem, secta Ma-
 nichaeum, adversus eos instigat. Ille
 cum multitudine militum armatorum,
 gladios districtos arcusque & tela ge-
 stantium, impetu facto in populum ir-
 ruit die Dominico. Paucisque in-
 ventis qui orationi vacabant: plerisque
 enim ob tempus diei jam discesserant,
 talia gessit, qualia decuit eum agere
 qui Arianis patebat. Incenso enim
 rogo, virgines igni admotas profiteri
 coegit, se Arianas esse. Et cum illas
 invicto animo esse flammisque con-
 temnere videret, detractis quibus te-
 gebantur velis, ita faciem illarum ce-
 cidit, ut post multos dies aegre agno-
 scerentur. Viros autem quadraginta
 comprehensos, novo quodam & inusu-
 tato modo verberavit. Virgis enim pal-
 meis recens ex arbore defectis, quae
 suos adhuc haberent aculeos, terga
 illorum ita dilaceravit, ut quidam ex
 eis ob auleos altius infixos atque im-
 pactos, chirurgorum opera diutius usi
 fuerint: nonnulli dolorem verberum
 non ferentes, mortem oppetierunt.
 Reliquos omnes, & cum iis virginem
 quandam in majorem Oasim relega-
 vit. Porro mortuorum cadavera,
 initio quidem propinquis reddi mini-
 me sinebant: sed insepulta projicien-
 tes, prout ipsis visum erat occultab-
 ant, ne tantae crudelitatis conscii vi-
 derentur. Verum vecordes isti erro-
 re mentis obcaecati id agebant. Nam
 cum mortuorum necessarii, ob confes-
 sionem quidem illorum gauderent: ob
 insepulta autem cadavera maerore con-
 ficerentur, tanto manifestius convicta
 impietas istorum & crudelitas divulga-
 batur. Post haec autem ex Aegypto &
 utraque Libyam exilium deportarunt,
 Episcopos quidem: Aminonium,
 Thnuim, Cajum, Philonem, Hermen,
 Plinium, Psenosirim, Nilaminonem,

Agathonem, Anagampum, Ammonium alterum & Marcum, Dracontium, Adelphium & Athenodorum: Presbyteros vero Hieracem & Dioscorum. Eosque cum ducerent, tanta acerbitate tractarunt, ut quidam eorum per itinera, alii in ipso exilii loco mortui sint. Episcopus vero plures quam triginta, in fugam egerunt. Idem enim illis studium erat quod olim Achaab, ut veritatem e medio tollerent. Hæc de iis quæ à Georgio gesta sunt Alexandria Athanasius ad verbum scribit. Interea vero Imperator exercitum duxit in Illyricum; illuc enim illum proficisci cogebat publicane necessitas, & præcipue quod Vetrano illic à militibus Imperator appellatus fuisset. Cumque Sirmium venisset, isto fœdere, in colloquium venit cum Vetrano: effecitque ut milites qui imperatorem illum renuntiaverant, ad partes suas transfrent. Illi ergo à Vetrano deficientes, solum Constantium acclamaverunt, nulla Vetrano mentione facta. Qui statim proditum se intelligens, ad pedes Imperatoris provolutus est. At Constantius, detracta illi purpura ac regio diademate, benigne & clementer erga eum se gessit, monens ut in privati habitu tranquillius degeret. Quippe homini ætate provento, vitam negotiorum expertem magis convenire, quam nomen plenum curæ ac sollicitudinis. Et res quidem Vetrano hunc exitum habuere. Imperator vero amplissimos ei redditus ex publicis functionibus præberi iussit: ac sæpenuero ad illum Prusæ in Bithynia degentem literas scribens, affirmavit sese illi maximorum bonorum auctorem fuisse, qui tot ac tantis curis atque ærumnis quæ Imperium comitari solent, ipsum liberasset. Nec se recitè agere, qui iisdem illis quæ ipsi præstiterat bonis minimè frueretur. Sed de his hæcenus. Per idem tempus Imperator Constantius Gallum patrualem suum Casarem nuncupavit: impositoque illi suo nomine, misit eum Antiochiam Syriae, eo consilio ut Orientis partes per illum defenderentur. Qui dum Antiochiam ingrederetur, signum salvatoris in Oriente apparuit. Nam columna quadam effigiem crucis gerens, in caelo visa, maximum stuporem spectantibus incussit. Reliquos vero duces cum in-

A ἀγάθωνα, ἀνάγαμφον, ἀμμώνιον, μάρκον, δρακόντιον, ἀδελφίον, ἀμμώνιον ἕτερον καὶ ἕτερον μάρκον, ἀθωόδωρον καὶ πρεσβυτέρους, ἱερακα καὶ διόσκορον ἕξτω πικρῶς ἤλασαν αὐτούς, ὡς πᾶσι μὴ ἀντὶ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς, πᾶσι δ' ἐν αὐτῶν τῶν ἐξορισμῶν ἀποθανεῖν ἐφυγάδισαν ἢ ἑπισκόπους πλείους ἢ τριακοῖσι παρὰ τὸ ἦν αὐτοῖς καὶ τὸν ἀχαάβ, εἰ δὲ τὸν ἐξάραι τὴν ἀλήθειαν τοιαῦτα μὴ ἀθανάσιον πρὸ τῶν ὑπὸ γεωργίου καὶ τὴν ἀλεξάνδρειαν ἡγουμένων οἰκείαις διεξήλθε φωναῖς ὁ ἱβασίλευς, ἐπιτῶν ἰλλυρίδα ἐστρατοπεδεύοντο ἢ γε γὰρ αὐτὸν ἐκείσε, τῶν δημοσίων χρεῶν ἢ ἀνάγκῃ μάλιστ' ἢ ἡ βετερανίων καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀναγέρσεισι: ἡγουμένων δ' ἐν σιρμῶ καὶ σιυθίκας ἐντυγχάνει τῶν βετερανίων, κάσασκιδάξαι τὴν μετὰ τῆς ἀνακηρύξεως αὐτὸν στρατιώτας οἰκαὶ μέλαθροισι, κωνσταντῖον μόνον ἀνεφώνον ἀνεγείσον καὶ βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα βετερανίων καὶ ἱβασίλευς μὴ μὴ βοωνίων ἐγένετο ὁ ἱβασίλευς αἰδοῦμενος προσείδοιτο, ὡς τὰς πόδας ἐκλυιδεῖτο ἱβασίλευς Κωνσταντῖος ἱβασίλευς ἀφελῶν τὸν βασιλικὸν σέφανον καὶ τὴν ἀλεργίδα, Φιλανθρωπένε, ὡς ἀνεῖσα ἰδνικῶ ἡμαλὶ ἡσυχέσερον διάγειν πρὸ τῆς τῶν ἀφελῶν τὴν ἡλικίαν, ἀπραγμοσύνην βίβειν, ἢ ἔχον ὄνομα φροντῶν μεσόντα μὴ ἐν καὶ βετερανίονα, τοιαύτην ἔχε τὴν ἔβασιν ὁ ἱβασίλευς αὐτῶ παντίαν διαπάλιν ἐκ δημοσίων φόρων ἐκείσε δίδοιτο, πολλάκις δ' αὐτῶ ὑσερον ἐν πρῶσῃ τῆς βιθωνίας διάγοντι γραφῶν ἐδίλε, ὡς εἶη μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος αὐτῶ γεγονώς, ἀπαλλάξας φροντῶν καὶ ὅσα σῶσει τῆ βασιλεία κακὰ ἐκείσε ἔυτε πρῶσθην ἐλεγει αὐτὸν, ὅτι ὡν ἐκείσε παρέχεν, αὐτὸς ἐκεί ἀπέλαυσε καὶ τοσαῦτα μὴ πρὸ τῶν λελέχθω τότε ὁ ἱβασίλευς γάλλον μὴ ἀνεψιὸν ἑαυτῆ καίσαρα κάσασίσεας, ὅτε οἰκείον θεῖς αὐτῶ ὄνομα, εἰς τὴν σερίας ἀντιόχειαν ἔπεμψε, φερεῖται τὰ τ' ἐκείσε μέρη δ' αὐτῶ ἀρροσόμενος ὅτε καὶ ἱβασίλευς αὐτῶ τῆ ἀντιόχειαν, τὸ ἱβασίλευς σημεῖον αὐτῶ τὴν ἀνατολὴν ἐφάνη σῦλτος γὰρ σαυροειδῆς ἐκ τῶν ἀνατολῶν ἐφάνη, μέγιστον θαῦμα τοῖς ὁρῶσιν ἐγένετο τὰς δ' ἄλλας αὐτῶ σεσητηγῆς σῶν δῶμα μὴ

διώκει πολλή κτ' μαγνητικής πρὸς ἑμὲ πρὸς
παρελκε τὸ ἐν τῷ σερμῳ, πρὸς ἑμὲ τὰ ἐκ-
βησομῆρα

A gentibus copiis adversus Magnentium
præmisit. Ipse interim Sirmij degens,
rerum eventum opperiebatur.

Κεφ. κβ΄.

Πεὶ Φωτίνῃ τῷ αἰρησιάρχῳ

Τότε δὴ καὶ Φωτεινὸς ὁ τῷ ἐκείῃ ἐκκλησίας
πρὸς ἑμὲ τὸ παραδεδειγμένον αἰτιώδῳ
Φανερώτερον ἐξεδύλαξε διὸ ταραχῆς ἐκ-
τέτα γηρομῆνης, ὁ βασιλεὺς σὺν ὁδοῦ Ἐπισκό-
πων ἐν τῷ σερμῳ γράψας ἐκέλευσε σιωπή-
θων ἐν ἐκείῃ, τῶν μὲν ἀνατολικῶν Μάρκου ὁ
Δρεθασίου, γεωργίου τε ὁ Ἀλεξανδρείας, ὃν οἱ
Δρεθασίους ἐπέμψαν, Διοκηνίαντες γρη-
γορίου, ὡς μοι πρὸς ἑμὲ εἶρη, βασιλείου τε
ὁ ἐκβληθέντος Μαρκελλίου τῷ ἐν ἀγκύρα πρὸς ἑ-
μὲ ἐκκλησίας, Παγκράτιου Πιλαστῆ, Ἰσα-
βιανὸς Ἡρακλείας τῷ Ἰδουικῶν, ἑλῆς με-
σῶν, ὁ ὁ ἀποδόνητος τοῖς τότε ἀνθρώποις ὅστις
ὁ τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ καρδίας Ἐπισκοπῶν ἄκων
παρῶν ἔτοιμῃ τὴν Ἰσπανίαν σεργίῃ, καὶ νι-
γριανῆ, καθ' ὃν ἐμῆ τὸν διὰ τὰς ἐκ τῶν πολέ-
μων θορύβους, ἐδεῖς ὑπαὶ τὰς σιωπῆς ὑ-
παλείας ἐπέλεσε σιωπῶντες ἢ ἐν σερμῳ,
καὶ τὸν Φωτεινὸν τὸ δόγμα σαβελλίῃς Ἰλίου
καὶ Παύλου Ἰσαμολίῃς Φρενέτα Φωρά-
σαλλῆς, καθέλιον ἑυθύς καὶ τῆτο μὲν ὡς καλῶς
καὶ δικαίως γηρομῆρον, πάντες ἐπήνεσαν καὶ τό-
τε καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Ἰσημεινῆες, ἐπεξέσαν
ὅπως ἐπ' ἅσιν ἦν ἀρεσκον

CAPUT XXIX.

De Photino hæresiarca.

Tunc temporis etiam Photinus Ec-
clesiæ illius Antistes, dogma à se
excogitatum multò quàm antea mani-
festius prædicabat. Ex quo cum tumultus
esset obortus, Imperator synodum
Episcoporum in urbe Sirmio fieri iussit.
Conveniunt igitur illuc, ex Orientali-
bus quidem Marcus Arethusius, Geor-
gius Episcopus Alexandriæ, quem te-
moro Gregorio Ariani, sicut antea dixi-
mus, in locum illius substituerant: Ba-
siliius, qui pulso Marcello Ancyrana
Ecclesiæ præsidebat: Pancratius Epi-
scopus Pelusi, & Hypatianus Heraclia.
Ex Episcopis autem Occidentalibus
Valens Mursæ, & celeberrimi tunc
nominis Hosius, Cordubæ in Hispania
Episcopus, adfuit invitus. Hi post Con-
sulatû Sergij & Nigriniani, quo quidem
anno propter tumultus bellicos, nemo
solennem gessit Consulatum: Sirmij
congregati, cum Photinum dogma Sa-
bellij Lybici Paulique Samosatensis af-
ferere deprehendissent, statim eum de-
pouerunt. Et hoc quidem tanquam
recte ac iure factum universi & tunc &
postea approbarunt. Sed qui illic re-
manserunt Episcopi, aliud quidpiam
egerunt, quod non perinde ab omnibus
probatum est.

Κεφ. λ΄.

Πεὶ τῷ ἐν τῷ σερμῳ ἐκτεθεικῶν πίσεων, παρυσία τῷ
Βασίλειῳ Κωνσταντίνῳ

Ως περὶ γὰρ καὶ τῶν σκολιῶν τῶν παλαιῶν
τοῖς ἀπὸ τῆς πίσεως δεδομῶν, αὐθις ἐ-
τέρας περὶ τῆς πίσεως ἐνομοθέτην ἐκθέσεις
μίαν μὲν ἢν Μάρκου ὁ ἀρεθασίου ὑπηρόρ-
σεν ἐν ἑλλάδι γλώσσῃ ἄλλας δὲ τῇ Ῥωμαίων
φωνῇ, σύμφωνον ὁμοῦ ἐχέσας ἕτε τὴν λέξιν,
ἕτε τὴν σιωπῆσιν, ἕτε πρὸς ἑαυτάς, ἕτε
μὲν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν, ἢν ὁ Δρεθασίου ὑπη-
γόρευσε τὴν μὲν ἐν μίᾳ τῶν Ῥωμαίων
ἐκθέσεων, τῇ ἑτέρᾳ Μάρκου σιωπῆσιν συ-
ζεύξας ἐν ταῦθα ὑποτάξω τῷ Ἰδου-
ικῶν ἢν ὕστερον ἐν σερμῳ ἀνέγνωσαν,

CAP. XXX.

De fidei formulis Sirmij expositis coram
Imperatore Constantino.

Quasi enim ea jam condemnarent
quæ prius ipsi de fide constitue-
rant, alias fidei formulas denuò pro-
mulgaverunt. Unam quam Marcus
Arethusius Græco sermone dictavit;
alias autem duas Latinâ linguâ con-
scriptas, quæ nec verbis nec composi-
tione inter se conveniunt, neque cum
Græca illa à Marco dictata. Porro ea-
rum quæ Latinè sunt editæ, alteram
quidem hoc loco ei subjungam quæ
à Marco perscripta est. Alteram
vero quæ Sirmij postea recitata est,

Q

suo loco referemus, ubi ea, quæ gesta sunt Arimini, à nobis exponentur. Sciendum autem est, utramque earum in Græcum sermonem esse translata. Igitur expositio fidei quæ à Marco dictata est, sic habet. Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, Creatorem & conditorem omnium; ex quo omnis paternitas in cælo & in terris nominatur. Et in filium ejus unigenitum, Dominum nostrum Iesum Christum: qui ante omnia sæcula ex patre natus est, Deus ex Deo, lumen ex lumine: per quem facta sunt omnia quæ in cælis sunt & quæ in terra, visibilia & invisibilia. Qui & verbum est & sapientia: lux vera & vita. Qui in novissimis diebus propter nos homo factus est, natusque ex sancta Virgine crucifixus etiam & mortuus ac sepultus: qui surrexit ex mortuis tertia die, & ascendit in cælum sedetque ad dexteram patris: & in extrema sæculi clausula venturus est, ut judicet vivos ac mortuos, & unicuique reddat mercedem operum suorum. Cujus regnum perpetuum, nec unquam desitutum, in infinita permanet sæcula. Erit enim sedens ad dexteram patris, non solum in hoc sæculo verum etiam in futuro. Et in Spiritum Sanctum, id est Paracletum: quem pollicitus Apostolis suis Dominus, post ascensum in cælum misit, ut doceret illos & moneret omnia, per quem etiam sanctificantur animæ eorum qui in ipsum sincere crediderint. Eos autem qui dicunt Filium Dei ex iis quæ non erant, aut ex alia esse substantia, non autem ex Deo: & fuisse tempus aut sæculum cum non existeret, alienos à se censet sancta & Catholica Ecclesia. Iterum ergo dicimus: si quis patrem & filium duos dixerit Deos, anathema sit. Et si quis Christum Deum Dei-que Filium ante sæcula esse dicens, eundem non confiteatur in creatione omnium rerum patri ministrasse, anathema sit. Si quis ingenitum, aut partem ejus, ex Maria natum esse audeat dicere, anathema sit. Si quis secundum præscientiam ex Maria dicit filium esse, non autem ante sæcula ex patre natum apud Deum esse, & per eum facta fuisse omnia, anathema sit. Si quis substantiam Dei dilatari aut

τῶ οικείῳ τάξωμεν τόπω, ὅτε τὰ ἐν δριμύτη
 χροῖον ἐπιθέμεθα ἰσέον δὲ, ὅτι ἀμφοτέ
 ραι εἰς ἐλλάδα μετέβληθησαν γλώττων ἐστὶ τῆ
 ὑπὸ μαρκα παγορευθεῖσα τῆ πίστεως ἐκθε
 σις ἥδε: Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παν
 τοκράτορα, τὸν κτίστην καὶ ποιητὴν τῶν πάντων
 ὃς ἐπάσα πατρία ἐν ἐρηνοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνο
 μάξεται: Ἐἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν, τὸν Κύ
 ριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν πρὸ πάντων τῶν
 αἰῶνων ἐκ πατρὸς γεννηθέντα, Θεὸν ἐκ Θεοῦ,
 Φῶς ἐκ Φωτός, δι' ἃ ἐγένετο τὰ πάντα, τὰ ἐν
 τοῖς ἐρανοῖς, ἔτα ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ
 ἀόρατα λόγον ὄντα Ἐσθίαν, καὶ Φῶς ἀληθινόν,
 ἔζῶν τὸν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς
 ἐνανθρωπήσαντα, ἔγεννηθέντα ἐκ τῆς ἀγίας
 παρθένου, καὶ σαρωθέντα καὶ δραπετῶντα καὶ τα
 φέντα, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτῃ ἡμέ
 ρα, καὶ ἀναληφθέντα εἰς ἐρανον, καὶ καθίσαντα
 ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ σω
 τελείᾳ τῶ αἰῶν ἡμεῶν ζωῆς καὶ νεκρῶν
 καὶ δραπετῶν ἑκάστω καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν
 βασιλείᾳ ἀκατάπαυστου ἔσοσα διαμῆναι
 τῶ ἀπείρῳ αἰῶνας ἔσομα γὰρ καθὲς ἡμέρας
 δεξιά τοῦ πατρὸς, ἔ μόνον ἐν τῶ αἰῶνι τῶ
 ἀλλὰ καὶ ἐν τῶ μέλλοντι καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ
 ἁγίου, τῶ ἐπιτόν ὁσάκλητον ὅπερ ἐπαγγελ
 λόμενον τοῖς ἀποστόλοις καὶ τῶν εἰς ἐρανον
 ἀνοδὸν ἀποστολῶν διδάξαι ἔσομα μνησθαι
 τῶς πάντα, ἐπεμψέν δι' οὗ καὶ ἀγάθου
 τῶν εὐκλειῶν εἰς αὐτὸν περὶ δικότων
 καὶ τῶς ἡλέγουσας ὃς ἐκ ὄντων τῶν υἱῶν
 ὃς ἑτέρας ὑποστάσεις, καὶ μὴ ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ὅπῃ ἡρόν ἡ αἰῶν ὅτε ἐκλήθη, ἀλλοτέρας
 δὲν ἡ ἀγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία πάλιν
 ἐροῦμεν, εἴπῃ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν δύο
 γει Θεοῦ, ἀνάθεμα ἔσω καὶ εἴ τις λέγων
 τὸν Χριστόν πρὸ αἰῶνων υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὑπο
 γηκότα τῶ πατρὶ εἰς τὴν τῶν ὄλων δημιουργ
 γίαν μὴ ὁμολογήσῃ, ἀνάθεμα ἔσω εἴ τις τῶ
 ἀγῆντον, ἡ μέρῃ αὐτῶ, ἐκ μαρίας λέγει
 γεννητῶς τοῦ μα, ἀνάθεμα ἔσω εἴ τις
 πρὸ γνωσῆν τὸν ἐκ μαρίας λέγει υἱὸν
 ναι, καὶ μὴ πρὸ αἰῶνων ἐκ τοῦ πατρὸς
 γεννητῶν πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι, καὶ
 αὐτῶ γεννητῶς τὰ πάντα, ἀνάθεμα ἔσω
 εἴ τις τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ πλατύνειναι,

συστέλλεσθαι φάσκοι, ἀνάθεμα ἔστω εἴ τις πλα-
 τυνομήλω τὴν ἐσάν Ἐθεῶν τὸν υἱὸν λέγει ποιῆν,
 ἢ τὸν πλατυμόν τῆς ἐσίας αὐτῆς υἱὸν ὀνομάζει,
 ἀνάθεμα ἔστω εἴ τις ἐνδιαθέτον ἢ παροφεικὸν
 λόγον λέγοι τὸν υἱὸν τῶν Ἐθεῶν, ἀνάθεμα ἔστω
 εἴ τις ἀνδρωπον μόνον λέγοι τὸν υἱὸν τὸν ἐκ
 μαρίας, ἀνάθεμα ἔστω εἴ τις Θεὸν καὶ ἀν-
 δρωπον τὸν ἐκ μαρίας λέγων, Θεὸν τὸν ἀ-
 γέννητον αὐτὸν νοεῖ, ἀνάθεμα ἔστω εἴ τις τὸ,
 ἐγὼ Θεὸς πρῶτος, καὶ ἐγὼ μετὰ αὐτὰ, καὶ
 πλὴν ἐμῶν οὐκ ἔστι Θεός, τὸ ἐπ' ἀναίρεσει εἰδῶ-
 λων καὶ τῶν μὴ ὄντων Θεῶν εἰρημύρον, ἐπ'
 ἀναίρεσει τῶν μονογυῶν πατρὶ τῶν αἰώνων
 Θεῶν ἰσθαίκαως ἐκλαμβάνοι, ἀνάθεμα ἔστω
 εἴ τις τὸ, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο ἀκέων, τὸν λό-
 γον εἰς σάρκα μεταβεβλήσθαι νομίζοι, ἢ τρωπὴν
 ὑπομεμενηκότα ἀνελήφεναι τὴν σάρκα, ἀνά-
 θεμα ἔστω εἴ τις τὸν μονογυῶν υἱὸν Ἐθεῶν ἐσαυ-
 ρωμύρον ἀκέων, φθορῶν ἢ παθῶν, ἢ τρωπὴν, ἢ
 μείωσιν, ἢ ἀναίρεσιν ὑπομεμνηκέναι λέγοι,
 ἀνάθεμα ἔστω εἴ τις τὸ, ποιήσω μὲν ἀνδρωπον,
 μὴ τὸν πατέρα πατρὸς τὸν υἱὸν λέγειν, ἀλλὰ αὐ-
 τὸν πρὸς ἑαυτὸν λέγει τὸν Θεὸν εἰρηκέναι, ἀνά-
 θεμα ἔστω εἴ τις μὴ υἱὸν λέγει τῶν Ἀβραάμ ἐω-
 ρῶν, ἀλλὰ τὸν ἀγγήνητον Θεὸν ἢ μέρος αὐτῆς,
 ἀνάθεμα ἔστω εἴ τις τῶν Ἰακώβ μὴ τὸν υἱὸν ὡς
 ἀνδρωπον πεπαλακέναι, ἀλλὰ τὸν ἀγγήνη-
 τον Θεὸν, ἢ μέρος αὐτῆς λέγοι, ἀνάθεμα ἔστω
 εἴ τις τὸ, ἔβρεξεν Κύριος ὡς ἄκουστος, μὴ Ἰσὴν
 τῶν πατρῶν καὶ Ἐθεῶν ἐκλαμβάνοι, ἀλλ' αὐ-
 τὸν παρ' ἑαυτῆς λέγοι βεβρεχέναι, ἀνάθεμα
 ἔστω ἔβρεξεν γὰρ Κύριος ὁ υἱός, ὡς ἄκουστος τῶν
 πατρῶν εἴ τις ἀκέων Κύριον τὸν πατέρα, καὶ
 τὸν υἱὸν Κύριον, καὶ Κύριον τὸν πατέρα καὶ τὸν
 υἱὸν εἴποι, καὶ Κύριος ὁ Κύριος λέγων δύο λέ-
 γοι Θεός, ἀνάθεμα ἔστω εἴ τις συντάσσομεν
 τὸν υἱὸν τῶν πατρῶν, ἀλλ' ὑποβελήσθαι τῶν πα-
 τρῶν ἔτε γὰρ καθήλθεν εἰς σῶμα ἀνὴρ βελήσθαι Ἐ-
 πατρῶν εἴ τις ἔβρεξεν ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ ὡς ἄκου-
 στος ἀνθεντῆτος, δηλαδὴ Ἐπατρῶν ἔτε κά-
 θη ὁ δεξιῶν ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλ' ἀκείνῃ πα-
 τρῶν λέγοι, καὶ δεξιῶν μου, ἀνάθε-
 μα ἔστω εἴ τις τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἁ-
 γιον πνεῦμα, ἐν πρὸς ὄψιν λέγοι, ἀνάθεμα ἔ-
 στω εἴ τις τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς ἀκλήθιον λέ-
 γων, τὸν ἀγγήνητον λέγοι Θεὸν, ἀνάθεμα ἔστω

A contrahi dicat, anathema sit. Si quis dilatam substantiam Dei filium facere dicat, aut dilatationem substantiae eius nominet filium, anathema sit. Si quis internum aut prolativum verbum dixerit Dei filium, anathema sit. Si quis filium ex Maria natum, hominem tantum esse dicat, anathema sit. Si quis Deum & hominem ex Maria natum esse dicens, ingentum ipsum intelligat, anathema sit. Si quis illud quod scriptum est; ego Deus primus, & ego postea, nec est alius Deus prater me; quod quidem dictum est ad simulacrum & falsorum numinum everfionem, Iudaico more intelligat, quasi dictum sit ad subversionem unigeniti filii Dei qui est ante saecula, anathema sit. Si quis audiens haec verba: verbum carotum esse existimet, aut conversionem aliquam patiendo assumpsisse carnem, anathema sit. Si quis unigenitum filium Dei audiens esse crucifixum, divinitatem eius corruptioni aut passioni aut mutationi obnoxiam fuisse dicat, & diminutionem aliquam vel interitum sustinuisse, anathema sit. Si quis illud: faciamus hominem, non patrem dixisse ad filium, sed ad semetipsum locutum esse Deum asserit, anathema sit. Si quis non filium Abrahamo visum esse dicat, sed ingentum Deum aut partem eius, anathema sit. Si quis non filium tanquam hominem cum Iacobo collatum esse dicat, sed ingentum Deum aut partem illius, anathema sit. Si quis illud: pluit Dominus à Domino, non de patre ac filio intelligat, sed ipsum à semetipso pluuisse dicat, anathema sit. Pluit enim Dominus filius à Domino patre. Si quis audiens Dominum patrem & Dominum filium, aut Dominum patrem & filium, aut Dominus ex Domino dicens, duos dixerit Deos, anathema sit. Non enim filium exequamus patri, sed subiectum illi esse intelligimus. Neque enim sine voluntate patris descendit Sodomam, neque pluit à semetipso, sed à Domino, hoc est à patre, penes quem est auctoritas. Nec sedet in dextera patris à semetipso; sed patrem audit dicentem, sede à dextris meis. Si quis Patrem, Filium & Spiritum sanctum unam personam esse dicat, anathema sit. Si quis Spiritum sanctum Paracletum dicens, ingentum Deum dixerit, anathema sit.

Si quis non alium quam filium dicat esse A
 paracletum, sicut ipse filius nos do-
 cuit, cum diceret: alium paracletum
 mittit vobis Pater quem ego rogabo,
 anathema fit. Si quis spiritum partem
 patris & filii esse dixerit, anathema fit.
 Si quis Patrem & Filium & Spiritum san-
 ctum tres dixerit Deos, anathema fit.
 Si quis filium Dei voluntate patris tan-
 quam unam ex creaturis extitisse dicat,
 anathema fit. Si quis filium non vol-
 lente patre genitum esse dicat anathe-
 ma fit. Non enim coactus pater, vel
 naturali necessitate ductus, cum nollet
 genuit filium: sed simul ac voluit, si-
 ne tempore & sine passione ex se geni-
 tum illum ostendit. Si quis filium in-
 genitum & principij expertem dixerit,
 tanquam duo ingenita & duo principij
 expertia dicens, ac duos faciens De-
 os, anathema fit. Caput enim & prin-
 cipium omnium est filius. Caput au-
 tem Christi Deus. Ita enim ad u-
 num qui est sine principio, omnium
 principium, universa referimus. Pre-
 terea Christianæ religionis sententiam
 accurate exponentes dicimus: si quis
 Christum Iesum negat ante omnia sæ-
 cula fuisse filium Dei, & ministrasse
 patri ad omnium rerum creationem:
 sed ab eo solum tempore quo natus est
 ex Maria, filium & Christum eum ap-
 pellatum esse dicit, & initium tunc
 accepisse Deitatis, anathema fit.

*Alia fides Latino sermone Sirmij edita &
 in Græcum translata.*

Cum nonnulla de fide putaretur esse
 disceptatio, diligenter apud Sirmium
 tractata sunt & discussa, presentibus
 sanctissimis fratribus & Coëpiscopis
 nostris, Valente, Ursacio & Germinio
 & cæteris. Unum constat Deum esse
 omnipotentem patrem, sicut per uni-
 versum orbem creditur, & unicum
 filium ejus Iesum Christum Domi-
 num, Salvatorem nostrum, ex ipso
 ante sæcula genitum. Duos autem
 Deos nec posse nec debere prædicari,
 quia ipse Dominus dixit: ibo ad pa-
 trem meum & patrem vestrum, Deum
 meum & Deum vestrum. Ideo omni-
 um Deus unus est, sicut Aposto-
 lus docuit: an Iudæorum Deus tantum?
 nonne & gentium, immo & gentium.
 Quoniam quidem unus Deus, qui justi-
 ficat circumcisionem ex fide, & præpu-
 tium per fidem. Sed & cætera conven-

εἶπε ὡς ἐδίδαξεν ἡμᾶς, μὴ ἄλλον λέγει τὸ
 πατέρα τὸν υἱὸν εἶρηκε γὰρ ἄλλον πα-
 τερὰ κλητὸν πέμφει ὑμῖν ὁ πατὴρ ὃν ἐγὼ ἐρωτή-
 σω, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε τὸ πνεῦμα μέρες λέ-
 γοι ἔπατος κ' ἔυϊα, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε τὸν
 πατέρα κ' τὸν υἱὸν κ' τὸ ἅγιον πνεῦμα τρεῖς λέ-
 γοι Θεοὺς, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε βεβλήσει τὸ
 Θεῶ, ὡς ἐν τῷ κλισμάτων γεγονέναι λέγει τὸν
 υἱὸν ἔπατος, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε μὴ θελήσω-
 τος ἔπατος γεγενῆσθαι τὸν υἱὸν λέγοι, ἀνάθε-
 μα ἐστὼ κ' γὰρ βιασθεὶς ὁ πατὴρ ὑπὸ ἀνάγκης
 φυσικῆς, ἀυθὶς ὡς ἐκίθηλεν ἐγγήνησε τὸν υἱὸν
 ἀλλ' ἅμα τὴν ἐβελήθη καὶ ἀχρότως ἔπατος
 ἔξ' αὐτῆς αὐτὴν γέννησας ἀπέδεδεξεν, ἀνάθεμα
 ἐστὼ εἶπε ἀγγήνητον κ' ἀναρχὸν λόγοι τὸν υἱὸν,
 ὡς δύο ἀναρχα κ' δύο ἀγγήνητα λέγων, ἔπατος
 ποιῶν Θεοὺς, ἀνάθεμα ἐστὼ κεφαλὴ γὰρ ἐστὶ
 δεχθὴ πάντων ὁ υἱὸς κεφαλὴ δ' ἐστὶ ἔπατος
 Θεός· ἔπατος μίαν ἀναρχὸν τῷ ὅλων δε-
 χθὴ δι' υἱὸς εὐσεβῶς τὰ πάντα ἀνάγομεν καὶ
 πάλιν ἐν διακελεύσεσιν ἔπατος χριστιανισμὸς τὴν ἐ-
 νοίαν, λέγομεν ὅτι ἡς Χριστὸν Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ
 Θεοῦ πατρὸς αἰώνων ὄντα, ὑπεργνωτὰ τὰ πα-
 τὴρ εἶπε τὴν τῷ ὅλων δημιουργίαν μὴ λέγει, ἀλλ'
 ἔπατος ἐγγήνηθη ἐκ μαρίας, ἐκ τῆς κ' υἱὸν κ' Χρι-
 στὸν κεκληθῆσθαι, κ' δεχθὴν εἰληφέναι ἔπατος
 ἀνάθεμα ἐστὼ ὡς ὁ Ἰαμοσαλεὺς·
 Πίστες ἐκτεθεῖσα ἐτέρας ἐν σιερμῷ ῥωμαϊστῶν
 κ' ἐρμῶν θεῶτα

Ἐπειδὴ περὶ πτωσῶς ἐδοξε ἵνα διάσκεψιν γε-
 γνησθαι, πάντα ἀσφαλῶς ἐζητήθη καὶ δι-
 ρασθῆναι ἐν τῷ σιερμῷ ἐπὶ παρουσία ἐπατος
 τῶ καὶ ἐρσακίε καὶ γερμίνιε καὶ τῷ λα-
 πῶν σιωέσηκεν, ἕνα Θεὸν εἶναι πατέρα πα-
 τερὰτορα, καθὼς ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμενῇ
 καὶ ἀγγελίᾳ· ἕνα μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν Ἰησοῦ
 Χριστὸν, τὸν Κύριον καὶ Θεόν, καὶ σωτήρα
 ἡμῶν, ἔπατος πατρὸς αἰώνων γέννηθέντα· δύο
 Θεοὺς μὴ χεῖναι λέγειν, ἐπειδὴ καὶ αὐτοῦ
 Κύριου εἶρηκεν, πορεύομαι πατρὸς τὸν πατέρα
 καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν με καὶ Θεὸν
 ὑμῶν· διὰ τὸ καὶ πάντων Θεὸς ἐστὶ, καθὼς
 καὶ ὁ ἀπόστολος· ἐδίδαξεν, ἡ ἰεραίων ὁ Θεὸς
 μόνον, ἐκ τῶ καὶ ἐθνῶν; καὶ καὶ ἐθνῶν· ἐπὶ
 πρὸς Θεός, ὃς δικαιώσει πατέρα μὲν ἐκ π-
 τωσῶ καὶ τὰ μὴ λοιπὰ πάντα συμφωνῶν

καὶ ἐδὲμίαν ἀμφιβολίαν ἔχει· ἐπεὶ ὁ πολλὰς
 τινες καὶ ἐπὶ τῇ λεγομένης ῥωμαϊστὶ μὴν σε-
 βεστανίας, ἑλληνιστὶ δὲ λεγομένης εὐσίας, τελέσιν
 ἡ ἀκελεύεσθαι γινώσκῃ τὸ ὁμοίσιον, ἢ τοὶ λε-
 γόμενον ὁμοίσιον, ἔχει τινα τέτων παντε-
 λῶς μνήμων γρη῏ς, ἔδὲ τῶν τέτων ἔξηγεῖ-
 δαι τῇ ἐκκλησίᾳ, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ
 διὰ τὸν τὸν λογισμὸν, ὅτι ὁ τῶν θεῶν γρα-
 φαῖς ἔχει γέγραπτον· περὶ τέτων, καὶ ὅτι ταῦτα ὑ-
 πὲρ τὴν τῶν ἀνθρώπων γινώσκῃ τὸν ἀνθρώπινον
 νῦν ἐστὶν καὶ ὅτι ἔδὲ δυνάμει τὴν χρεῖαν τῶν υἱῶν
 διηγήσατο, καθὼς γέγραπτον, τὴν ὁ χρεῖαν αὐ-
 τῆς τῆς διηγήσεως; μόνον γὰρ εἶδέναι τὸν πατέρα
 φανερόν ἐστι, πῶς τὸν υἱὸν ἐγέννησε· ἔτι πάλιν τὸν
 υἱὸν, πῶς αὐτὸς γεννήσῃ· διὰ τὸ πατρὸς ἔδὲ
 νὶ ὁ ἀμφιβολίαν ἐστὶ, μείζονα εἶναι τὸν πατέρα
 ἢ τὸν υἱὸν καὶ ἀξία ἔχει θεότητι, καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων
 πατρὸς μείζονα εἶναι διαμαρτυροῦντες αὐ-
 τῶν τῶν υἱῶν, ὁ ἐμὲ πέμψας πατρὸς μείζονα με-
 ἐστὶ ἔτι τὸ καθολικὸν εἶναι ἔδὲ εἰς ἀγνοεῖ, δύο
 πρὸς ὅσα εἶναι πατρὸς καὶ υἱῶν τὸν μὴν πατέ-
 ρα, μείζονα τὸν υἱὸν ὑποθέτα μὴ μόνον πάν-
 των ὧν αὐτὸς ὁ πατὴρ ὑπέταξεν τὸν υἱὸν πατέρα
 δὲ ἄλλο μὴ ἔχειν, καὶ ἀόρατον εἶναι καὶ ἀθάνατον
 εἶναι, καὶ ἀπαθὴ εἶναι τὸν υἱὸν, γεννητὸς ἐκ
 τῶν πατρὸς, Θεὸν ἐκ Θεοῦ, Φῶς ἐκ Φωτός, καὶ τῶν
 τε τῶν γένεσιν, καθὼς περὶ τῆς, μηδένα γι-
 νῶσκειν, εἰ μὴ μόνον τὸν πατέρα· αὐτὸν δὲ τὸν
 υἱὸν τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν, σάρκα ἢ τοὶ σῶ-
 μα, τελέσιν ἀνθρώπων, εἰληφέναι, καθάπερ καὶ
 ὁ ἄγγελος ἐνηγγελίσασθαι· καθὼς δὲ καὶ πᾶσαι
 αἱ γραφαὶ διδάσκουσι, καὶ μάλιστα αὐτὸς ὁ
 ἀποστόλος, ὁ διδάσκαλος τῶν ἐθνῶν, ἀνθρώ-
 πον ἀνέλαβεν ὁ Χριστὸς διὰ μαρίας τῆς παρ-
 θένος, δι' ἧς πέποιθεν τὸ κεφάλαιον πάσης
 τῆς πίστεως καὶ ἡ βεβαιότης ἐστὶν, ἵνα τελεῖς αἰεὶ
 φυλάτῃ, καθὼς ἀνεγνώμεν ἐν τῷ εὐαγγελί-
 ῳ· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ
 ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τῶν πα-
 τρῶν, ἔτι υἱῶν, καὶ τῶν ἁγίων πνεύματος· ἀκρί-
 ραι· ἢ καὶ τέλει· ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς τῆς τριάδος·
 ὁ δὲ ἁγίος πνεῦμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον δι' υἱῶν
 ἀποσταλῆν, ἢ ἴτε καὶ τὴν ἐπαγγελίαν, ἵνα τὰς ἀποστόλους, καὶ πάντας τὰς πιστεύοντας
 ἀγάσῃ καὶ ἀναδείξῃ· Τέτοις τὸν φωτεινόν, καὶ μὴ καθαίρεσιν συνθέσθαι καὶ συνπο-
 γράφαι συμπεῖθειν ἐπειρῶντο, ἐπαγγελιάμενοι ἀποδώσειν αὐτῶν τῶν ἐπισκοπῶν

tunt, nec ullam habere poterunt dis-
 crepantiam. Quod vero quosdam haud
 multos movebat de substantia, quæ
 Græcè εὐσία appellatur; id est, ut expres-
 sius intelligatur, homouision quod di-
 citur, aut homœouision, nullam omnino
 fieri oportere mentionem; nec quen-
 quam prædicare, ea de causa & ratione,
 quòd nec in divinis scripturis contineat-
 tur, & quòd super hominis scientiam
 fit, nec quisquam possit filii nativita-
 tem enarrare: de quo scriptum est;
 generationem eius quis enarrabit? scire
 autem manifestum est solum patrem,
 quomodo genuerit filium suum, & fili-
 um quomodo genitus sit à patre. Nul-
 la ambiguitas est, maiorem esse patrem.
 Nulli potest dubium esse, patrem ho-
 nore, dignitate, claritate, majestate, &
 ipso nomine patris, maiorem esse, filio
 testante: qui me misit major me est. Et
 hoc Catholicum esse nemo ignorat, du-
 as personas esse patris & filii; maiorem
 patrem: filium subjectum, cum omni-
 bus his quæ ipsi pater subjecit. Patrem
 initium non habere, invisibilem esse,
 immortalẽ esse, impassibilem esse.
 Filium autem natum esse ex
 Patre, Deum ex Deo, lumen
 ex lumine. Cujus filii generationem,
 ut ante dictum est, neminem scire nisi
 patrem suum. Ipsum autem filium
 Dei, Dominum & Deum nostrum,
 sicut legitur, carnem vel corpus, id est
 hominem, suscepisse ex utero Virginis
 Mariæ, sicut Angelus prædicavit. Ut
 autem scripturæ omnes docent, & præ-
 cipue ipse magister gentium Apostolus,
 hominem suscepisse de Maria Virgine,
 per quem compassus est. Illa autem
 clavis totius fidei, & illa confirmatio,
 quod Trinitas semper servanda est, sic-
 ut legimus in evangelio, ite & baptiza-
 te omnes gentes in nomine Patris & Fi-
 lij & Spiritus sancti. Integer & perfectus
 numerus Trinitatis est. Paracletus au-
 tem Spiritus per Filium est, qui missus
 venit juxta promissum, ut Apostolos &
 omnes credentes instrueret, doceret,
 sanctificaret. His ut consentiret Photi-
 nus ac subscriberet, etiã post depositio-
 nem ei persuadere conabantur: suum illi
 Episcopatum se reddituros polliciti

dummodo ad sanam mentem reverteretur, A dogma quidem à se excogitatum damnaret, ipsorum autem fidei consentiret. At ille oblatam sibi conditionem aspernatus, eos ad disputationem provocavit. Igitur constituto ad eam rem die, ex ipsius quoque Imperatoris sententia, conveniunt tum Episcopi qui illic aderant, tum Senatorij Ordinis haud pauci, quos Imperator disputationi interesse præceperat. Coram illis Basilius, Ancyranæ tum Ecclesiae præsul, in certamen descendit cum Photino, notariis verba eorum excipientibus. Certatum est utrinque maximâ contentione verborum atque rationum, victus tamen Photinus & condemnatus est. Qui postmodum in exilio vitam agens, librum Græco & Latino sermone scripsit, quippe qui ne Latinè quidem esset ignarus. Scripsit porro adversus omnes hæreses, suum ipsius dogma tantummodo proponens. Ac de Photino quidem hæc dicta sufficiant. Sciendum autem est, Episcopis qui Sirmii convenerant, Latinam illam fidei formulam abs se editam, postea displicuisse. Vifa enim illis est, multa complecti inter se pugnantia. Quocirca operam dederunt, ut eam ab illis qui descriperant reciperent. Sed quoniam Imperator edicto præcepit, ut exemplaria ejus omnia conquirerentur, poenam interminatus si quis eam occultasse deprehenderetur. Verùm semel editam nullæ minæ abolere potuerunt, quippe quæ in multorum manus jam pervenisset. Sed de his hæc tenentur.

εάν ἐκ μετάνοίας ἀναθεμάσῃ μὲν τὸ παθεῖν ἀπὸ δόγμα, σωθήσεται ἢ τῆ αὐτῶν γνώμῃ ὁ ἢ, τῶ μὲν πρότασιν ὅτι ἐδέξατο ὡς κεκαλεῖτο ἢ αὐτὰς εἰς διάλεξιν ὁρίσασθαι ἢ ἡμέρας, γνώμῃ καὶ τῆ βασιλεως, σωθήσονται οἵτε παρόντες Ἐπίσκοποι, καὶ τῶ συγκλητικῶν ὅτι ὀλίγοι, ἔς ἐκέλευσε παραῖναι τῆ διαλέξει ὁ βασιλεὺς ἐφ' ὧν ἀντικατέστη τῶ Φωτεινῶ βασιλεῖ ὁ τῆς ἐν ἀγκύρα τότε ὡς ὡς ἐκκλησίας, ὁ ἐξυγράφων τὰς φωνὰς αὐτῶν γραφῶν μάλιστα ἢ μάχῃ μετὰ τῶ παρ' ἐκάλεσε λόγων ἐγγύς ἐν οἷς ὁ Φωτεινὸς ἠτήθει, καλεκρίθη ἐν φυγῇ τε διάγων ἔλοιπε, λόγον σωεγραψέναι ἀμφοτέρω γλώσσαις, ὡς μὴ ἢ τῆς ῥωμαϊκῆς ἢ ἁμοιῶ. ἔγραφε ἢ καὶ πασῶν αἰρέσεων, τὸ οἰκίον μόνον δόγμα ὡς ἀτάμῃ μὲν. ὡς μὲν ἐν Φωτεινῶ τοσαῦτα εἰρηδῶ ἴσῃον μὲν τοῖς ὅποι ἐν σιμῖω σωελθόντες ἐπίσκοποι, μελέγνωσαν ἐπὶ τῆ ῥωμαϊκῆ τῆς πίσεως ἐκδόσει πολλά γὰρ μὲν τῶ ἐκδόσιν ἐπιβία ἔχεν αὐτοῖς καλεφαινετο διὸ σπεδὴν ἐτίθειτο ὡς τῶ ἐξελθῆναι μὲν ἀναλαμβάνειν αὐτῶ ἐπειδὴ ἢ πολλὰ ἀπέκρυπτον, ὁ βασιλεὺς διατάγμασιν ἐκέλευσε (ἢ εἰδῶ τὴν ἐκδόσιν, τιμωρίαν ἀπειλάσας εἰ τις Φωτεινῶ κρύπῃ αὐτῶ ἀλλ' ἐπὶ ἀπάσαι τὴν ἀπαξ ἐκδοθεῖσαν ἀφανισα δὲ δῶν), τὰ φθάσαι εἰς πλείονας ἐμπίσειν τοσαῦτα μὲν πρὶ τὰ τελεχθῶ

C A P. XXXI.

De Hosio Cordubensi Episcopo.

Κεφ. λα'.

Περὶ ὁσίων καὶ ἁγίων Ἐπισκόπων

Quoniam vero de Hosio Hispano supra retulimus, eum illuc invitum accessisse, pauca etiam de illo dicenda sunt. Hic siquidem per insidias Arianorum paulo ante in exilium pulsus fuerat. Tunc vero studio atque impulsu eorum qui Sirmium convenerant, Imperator illuc eum evocavit: Volens ut vel sponte, vel coactus cum Episcopis qui aderant consentiret. Hoc enim factò, illorum fidei maximum testimonium videbatur accedere. Hanc igitur ob causam necessitate compulsus,

Επειδὴ ἢ πρὶ ὁσίων ἔϊσαν ἐμνήμην ὡς ἀκρίως παρόντων πεποιήμεθα, βραχὺ καὶ πρὶ τὰ τελεχθῶν μικρὸν γὰρ ἐμπεσοῦσθαι ὅτι ἐκ συσκευῆς τῶν ἀρσανιζῶν εἰς ἐξορίαν ἀπέσταλτο τότε ἢ σπεδὴ τῶν ἐν τῶ σιμῖω σωελθόντων ὁ βασιλεὺς αὐτὸν μετέπεμψε ἰο, βελόμυρος ἢ πειθοῖ, ἢ ἀνάγκῃ τοῖς παρόσιν ὁμοφωνῆσαι τὰ γὰρ ἁγίων μὲν, μελέσθαι ἐδόκει μαρτύριον ὑπάρχῃν τῶ ἐκείνων πίσεως: διὰ τὰ ταῦτα ἐν, ὡς ἔφην, ἔξ ἀνάγκης

ἀκίων παρῆν' ἐπεὶ ἡ αὐτὸς παρῆετο σωτήθε-
 σα, πληγὰς τε ἔσβεσθ' ὡς τῶν πρῶτων
 παρῆετο διὰ τὴν ἀνάγκην, ταῖς τότε δο-
 θείσαις ὑπαγορεύσει, συνέθετο καὶ ὑπέ-
 γραψε ἔτα μὲν ἐν σερμῶ τότε γρόμματα
 τοῖσιν ἐχθρὸν τὸ τέλος ὁ μὲν τοῖς βασιλεὺς κων-
 σάντιος παρῆεν ἐν τῇ σερμῶ, περὶ μὲν δὲ
 παρῆετο μαγνέντιον πολέμου τῶν ἐκδοσιν

A ut dixi, adfuit invitus. Sed cum ille
 consentire renueret, verbera & tormen-
 ta infixerunt seni. Itaque vi & necessi-
 tate adactus, editis tūm fidei exposi-
 tionibus consentit atque subscripsit. Et
 res quidem tunc temporis Sirmij gesta,
 hunc exitum habuere. Porro Imper-
 ator Constantius in ea urbe diutius
 commoratus est, dum eventum belli
 contra Magnentium expectaret.

Κεφ. λβ.

Περὶ τῆς ἡγεσίας μαγνεντίου ἑτυράνου

CAPUT XXXII.

De Magnentij tyrannicis exitio.

Μαγνέντιος μὲν ἐν τὴν βασιλεύσαν
 Ῥώμῃ καταλαβὼν, πολλὰς μὲν τῆς
 συγκλήτης βελῆς ἀνῆρει, πολλὰς δὲ καὶ τῶν δή-
 μων ἀπώλλυεν ὡς ἡ οἱ στρατηγοὶ κωνσταντί-
 τῶ Ῥωμαϊκῶν δυνάμει συγκροτήσαντες
 ἐπ' αὐτὸν ἐχώρην, ἀναχωρήσας τῆς Ῥώμης,
 τὰς γαλλίας κατέλαβεν ἵνα συμβολαι-
 σωχεῖς ἐγίνοντο καὶ ποτὲ μὲν τὸ τοῦ μέ-
 ρου, πόλε δὲ ἑστέρον ἐκρατῆ τέλος δὲ παρῆ-
 μέσαν, φερέον δὲ τὸ τῶν γαλλῶν, ὁ
 μαγνέντιος ἠπῆθεις σιωκλειδίη ἐν ᾧ φρε-
 ρῶ λέγει τοιοῦδε θαύμα συμβῆναι ὁ μα-
 γνέντιος ὑπὸ τῆς ἡγεσίας καταπεπλοκῆτας τῆς
 εἰαυτῆ στρατιώτας ἀναρρῶσαι σπαράξων,
 ὑψηλὰ βῆμα ἔπεβη οἱ δὲ τὴν σωτήθη τοῖς
 βασιλεῶν ἐν φημίαν ἔπιδοῦσαι βελομένοι,
 ὡς γὰρ γινώσκων τὴν τὸν κωνσάντιον ταύτῃ
 μέσασαν ἐπὶ μαγνέντιον, ἀλλὰ κωνσάν-
 τιον ἀνῆρσαν κοινῇ πάντες ἐδόθησαν τὸ
 σύμβολον κατ' εἰαυτῆ ὁ μαγνέντιος ἠγῆσά-
 μῃ, ἐκ τῆ φρερίου ἐνθὺς ἀπάνισα),
 φηγῆ ἐπὶ τὰ πρῶτα τῆς γαλλίας χωρῶν
 ἐπέκειντο ἡ οἱ τῆ κωνσάντιος στρατηγοὶ διώ-
 κόντες αὐτῆς τε γίνεται συμβολῆ παρῆ τὸ
 πον, ὁ ὄνομα μιλισέλιος ἐν ᾧ κατακρα-
 τῆ ἠπῆθεις ὁ μαγνέντιος, φεύγει μόνος εἰς
 λαγδένον πόλιν τῆς γαλλίας, εἰς ἣν ἀπὸ
 μέσων ἐπὶ φρερίαι, περὶ ἡμερῶν ὁδὸς
 ἐν ταύτῃ τῇ λαγδένῳ γρόμῃ ὁ μα-
 γνέντιος, ἀναρῆ μὲν τῶν εἰαυτῆ μητέρα
 ἀνελαὼν δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν ὃν καίσαρα εἰα-
 τῶ πεποίκα, τέλος δὲ πικρὰ ἐσφαξεν εἰα-
 τὸν τὸ ἐπὶ ἄλλῃ ἐν ὑπαίτια κωνσάντιος τὸ
 ἔκον, καὶ κωνσάντιος ἑτάλλῃ τὸ δεύτερον,

B
Interea Magnentius cum urbem Ro-
 mam occupavisset, multos Senatorij
 Ordinis, multos item ex plebe intere-
 mit. Sed cum duces Constantij, col-
 lectis Romanorum militum copiis, si-
 gna adversus eum movissent, Romā di-
 gressus, in Gallias se recepit. Ibi variis
 praeliis concertis, modo Constantij mi-
 lites, modo Magnentiani superiores
 fuere. Tandem vero apud Mursam,
 quod castellum est Galliae, victus Ma-
 gnentius & in munimentum illud con-
 trusus est. Quo quidem in loco hujus-
 modi fertur accidisse miraculum. Ma-
 gnentius cum militum suorum animos
 ob acceptam cladem fractos ac debi-
 litatos confirmare vellent, sublimē tri-
 bunal conscendit. Illi vero dum fau-
 stā acclamatione qua Imperatoribus
 acclamari solet, Magnentium excipere
 gestiunt, praeter animi sui sententiam
 in Constantium eam transtulerunt. Non
 enim Magnentium, sed Constantium
 Augustum omnes uno consensu accla-
 marunt. Quod omen imminentis si-
 bi exitij arbitratus Magnentius, relicto
 munimento, ad ulteriores Galliae par-
 tes confestim profugit. Quem dum
 Constantij duces acrius insequuntur,
 iterum pugna commissa est in loco qui
 dicitur mons Seleucus, eo praelio victus
 Magnentius, caesis ad internecionem
 suis copiis, solus fugam arripuit, Lug-
 dunum contendens, urbem Galliae, quae
 a supradicto munimento distat tridui
 itinere. Lugdunum igitur ingressus
 Magnentius, primum quidem matrem
 interfecit: deinde occiso etiam fratre,
 quem Caesarem sibi adsciverat, ad ex-
 tremum manus sibi intulit. Id autem
 gestum est Constantio Augusto sextum
 & Constantio Gallo iterum consulibus

18. Calendas Septembres. Nec multo post Decentius, alter Magnentij frater, laqueo fractis faucibus mortem sibi conscivit. Hujusmodi fuit exitus Magnentij. Nec tamen ad perfectam tranquillitatem rediit respublica. Nam continuo post alius exortus est tyrannus, nomine Silvanus. Sed hunc in Gallis tumultuantem, duces Constantij celeriter extinxerunt.

Ἐπειτὴν πεντήκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη ἀνεγένετο ἄλλος ἄλλου ἐκείνου ἕτερος, καὶ ὁ ἕτερος τὴν μαγνητικὴν ἀδελφὸς, δὲ κενὸν ὄνομα αὐτῶν, τὸ βίβιον δὲ γαλακτοῦ ἐπιβλήσας, ἀρχὴν ἔλαβεν αὐτῶν τὰ μὴ ἐν τῇ μαγνητικῇ, τέλει τοῦτο ἐδέξατο τὰ δὲ δημοσία τελέως ἔχοντες ἠσυχάζοντες μετὰ αὐτῶν γὰρ ἐν δὲ ἕτερος ἐπαυεσθὲν τυραννῶν, ὡς ὄνομα σιλβανός, καὶ τῶν ἄλλων κωνσταντίου στρατηγῶν ἔπειτα γὰρ ἡ γαλλίαν ταχέως κατέλαβον.

CAPUT XXXIII.

De Iudæis Diocæsaream Palestine incolentibus. B

Sub idem tempus etiam in Orientis partibus aliud bellum intestinum extitit. Nam Iudæi qui Diocæsaream Palestine urbem incolabant, contra Romanos arma sumentes, vicinalia excursionibus vastare cœperunt. Verum Constantius Gallus, quem Imperator auctum Cæsaris dignitate in Orientem destinaverat, misso exercitu eos profligavit, urbemque eorum Diocæsaream solo æquari præcepit.

Κεφ. λγ'.
Περί τῆς ἐκ Διοκασαρείας τῆς παλαιστίνης Ἰουδαίων.

Ἐπισυνέχθη δὲ τοῖς γνωμοῖς καὶ περὶ τῆς ἀνατολῆς ἕτερος ἐγχώριος πόλεμος ἐν Διοκασαρείᾳ τῆς παλαιστίνης Ἰουδαίων καὶ Ῥωμαίων ὄπλα ἀνέβησαν, καὶ ἕτεροι τὸ πλεονέκτημα κατέλαβον, ἀλλὰ τῆς μὲν γαλλίας οὐκ ἔλαβον, ἐν καίσαρα κατὰ τὴν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἰστανδρίαν ἐπέστειλεν, δυνάμει δυνάστεως κατήγοντο αὐτὴν καὶ τὴν πόλιν αὐτῆς Διοκασαρείαν, εἰς ἑδάφος κατένευσεν καὶ ἐκέλευσεν.

CAPUT XXXIV.

De Gallo Cæsare.

His rebus gestis, Gallus secundam fortunam moderate ferre non valuit. Sed confestim adversus illum a quo Cæsar fuerat nuncupatus, res novas moliri cœpit, & tyrannidem ipse quoque arripere tentavit. Sed cum ejus consilium brevi innotuisset Constantio: quippe ille Domitianum Præfectum Prætorio per Orientem, & Magnum Quæstorem sua ipsius auctoritate jussit interfici, eo quod conatus ipsius indicassent Constantio: ea re permotus Imperator Gallum ad se evocavit. At ille timore perculsus, perrexit in vitus. Cumque ad Occidentis partes & ad insulam usque Flanonam jam pervenisset, Constantius illic cum jussit occidi. Nec multo post, Iulianum fratrem Galli cum Cæsarem nuncupasset, in Gallias misit adversus barbaros. Porro Gallus qui & Constantius vocabatur, interfectus est Consulatu Imperatoris Constantij octavo, & ipsius tertio. Anno autem proxime sequente, Iulianus Cæsar creatus est, Arbetione &

Κεφ. λδ'.
Περί γαλλίας καὶ καίσαρος.

Τὰ αὐτὰ πράξας ὁ γάλλος, τὴν εὐτυχήσαν ἦνεγκεν ἀλλ' ἐν δὲ νεωτέρῳ εἰς τὴν ἀσχετοῦ ἀμύνης αὐτὸν ἐπέχειρσεν, τυραννεῖν τε καὶ αὐτὸς ἐβίβλετο ὡς εἰς μακρὸν ὁ σκοπὸς αὐτῶν ὑπὸ κωνσταντίου κατὰ φόρον ἐχρῆτο δὲ μετὰ τὸν γὰρ τὸν τότε ἐπαυεσθὲν τῆς ἰστανδρίας καὶ μετὰ τὸν καίσαρα ἀνεβίβλησαν ἀντιπρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῶν ἐπὶ κινήσει οὐκ ἔλαβον, μετὰ τὸν ἐπὶ τὸν γάλλον πρὸς ἰστανδρίαν ὅτι, περὶ τοῦ ἀμύνης, ἀκὼν ἐπορεύετο κατὰ λαβόντα δὲ αὐτῶν τὰ ἰστανδρία μέρη, καὶ περὶ φλάνωνα τὴν νῆσον ἠστανδρίαν, ὁ κωνσταντῖος ἀναρθεῖν κατένευσεν μετὰ πολλὴν ἰστανδρίαν τὴν γαλλίαν ἀδελφὸν καίσαρα κατὰ τὴν ἰστανδρίαν, ἡ δὲ τῆς γαλλίας βαρβάρους ἀπέστειλεν γάλλον μὴ ἐν, ὁ καὶ κωνσταντῖος, ἐν τῇ ἐδέδοκται βασιλείᾳ κωνσταντίου ὑπατεύει ἀνεβίβλησαν καὶ ἦν καὶ αὐτὸς ὑπατεύει ἦν τὸ τρίτον ἰστανδρίαν δὲ τῆς ἰστανδρίας ἀνεβίβλησαν καὶ ἦν γαλλία.

λολλιανῶ, καλέσῃ καίσαρ, τῆ ἑκτη ἔ νοσεμ-
 βεία μιλῶς πει μὴ ἐν ἰαλιανῶ, ἐν τῷ μὲν
 τῆτο βιβλίῳ ποιησόμεθα μνήμην Κωνσταν-
 τίνου ὅτι ἐκ τῶ ἐν ποσὶ κακῶν ἡσυχάσας, ἔπι
 τὸν ἐκκλησιαστικὸν αὐθις πόλεμον τὴν οἰκείαν
 ἔπεπε γνώμην ἐκ γὰρ ἔ σιρμίς ἔπι τὴν βα-
 σιλευσαν πόλιν ῥώμην ἀπιῶν, σιμόδοον ἔπι-
 σκόπων αὐθις ἐκήρυξεν, καὶ πινας τῶ ἀνατο-
 λικῶν ἔπισκόπων ἔπι τὴν γαλλίαν ἀσεύδεν
 ἐκέλευσεν ἐν ταυτῶ ἵέναι καὶ τὰς τῶ ἔσσε-
 ρίαν μερῶν παρεσκευάζεν ἐν τοσάτω ἵ τὰ-
 των ἔπι τὴν ἰταλίαν πῶσασκοδαζορῶν πο-
 ρεύεας, τὰ δὲ ἔπισωπέθη γυρέας ἰαλίῳ μὲν
 ὁ τῶ ῥώμης ἔπισκοπος ἔτελεύτησε, πέντε
 πῶρος τοῖς δέκα ἐνιαυτῶς τῆς ἐν αὐτῇ ἐκκλη-
 σίας πῶρος ἀς λιβέρτου ὅ, αὐτῶ τὴν ἔπισκο-
 πὴν διαδέχεῖ.

A Lolliano Consulibus, die septimo Idus
 Novembris. Ac de Iuliano quidem in
 sequenti libro dicturi sumus. Constan-
 tius vero malis quibus premebatur jam
 sedatis, ad bellum Ecclesiarum compo-
 nendum mentem suam denuo conver-
 tit. Sirmio igitur digressus & ad urbem
 regiam tendens, rursus Episcoporum
 synodum indicit: & quosdam ex Orien-
 talibus Episcopis in Italiam properare,
 eoque etiam Occidentales Episco-
 pos convenire jubet. Interea temporis
 dum isti proficisci in Italiam parant, Iu-
 lius Romanæ urbis Episcopus ex hac lu-
 cemigravit, cum per quindecim annos
 ejus loci Ecclesiam administrasset: Li-
 berius vero in ejus Episcopatum suc-
 cessit.

C A P. XXXV.

De Aetio Syro Eunomij magistro.

Κεφ. λε΄.

Περί αἰτίου τῶ εἰρη, τῶ δὲ διοκλήου εὐνομίου

ΕΝ δὲ ἀνλοχία τῆς συρίας, ἔτερον ἔπε-
 φῆναι αἰρεσιάρχης αἰετιῶ, ὁ ἐπικληθεὶς αἰ-
 δεῖον ὅτι τὰ αὐτὰ ἐφρονεῖ δρεῖω, καὶ τῶ
 αὐτῶ συνεκρότει δόξαν πῶρος ἵ δρεϊανί-
 ζοῦας διεκρίνετο, διότι ἀρειον εἰς κοινωνίαν ἐδέ-
 ξαντο ἀρειῶ γὰρ, ὡς πῶτερον ἐφῶν, ἔτερον
 καὶ διάνοιαν φρονῶν, ἔτερον τῆ φωνῆ ὡμολό-
 γησεν, ὅτε τὸν ἐν νικαῖα τῆς σιμόδος τύπον
 δεχόμενος καθυπέγραψε, τὸν τότε βασιλέα
 πλανῶν διατέτο μὲν ἐν καὶ αἰετιῶ πῶρος ἀ-
 ρειανῶς διεκρίνετο ἢν ἵ καὶ πῶτερον αἰετιῶ
 αἰρετικὸς ἀνθρώπος, καὶ τῶ ἀρείας δόματι συνη-
 γορεῖν διαπύρωσ ἔσσευδεν ἐν γὰρ τῆ Αἰλέξαν-
 δρεῖα μικρὰ παιδευθεὶς, ἀναζεύγῃσι καὶ κα-
 ταλαῶν τὴν ἐν συρία ἀνλοχίαν, ἐν τευθεν
 γὰρ, ὑπὸ λεοντίου ἔ τότε τῆς ἀνλοχίας ἐπι-
 σκόπος χειροτονεῖται διάκονος· εὐθύς ἐν ἔξε-
 νοφῶναι τὰς ἐντυγχάνοντας τῆτο ἵ ἐποίησ,
 ταῖς κατηγορίαις δρεϊστοτέλης πσεύων βι-
 βλίον ἵ ἔ τως ἐστὶν ἐπιγεγραμμένον αὐτῶ ἔξ
 αὐτῶν τε διαλεγόμενος· καὶ αὐτῶ σόφισμα
 ποιῶν ὅσα ἠδὲ ἴο, ἔ δὲ πῶ τῶ ἐπσημόνων
 ἔμαθε τὸν δρεϊστοτέλης σκοπὸν ἐκείνος γὰρ δια-
 τὰς ὄφισας τῶ φιλοσοφίαν τότε χλευά-
 ζοῦας, γυμνασίαν ταύτῶ συγγραψας

Tunc etiam apud Antiochiam ur-
 bem Syriæ novus hæresiarches e-
 merfit Aëtius, cognomento Atheus.
 Hic cum Ario quidem consentiebat,
 eandemque cum illo opinionem tue-
 batur. Verùm ab Arianorum partibus
 se idcirco sejunxit, quòd illi Arium ad
 communionem recepissent. Arius e-
 nim, sicut antea dixi, aliud in mente
 clausum gerens, aliud ore professus,
 Nicænæ synodi formulam suscipiens,
 subscriptione sua firmaverat, ut Impe-
 ratorem qui tunc temporis regnabat,
 circumveniret. Hanc igitur ob causam
 Aëtius ab Arianis sese abrupit. Erat
 porro Aëtius jam antehac hæreticus,
 & pro Arij dogmate ardentissime pro-
 pugnare consueverat. Nam cum Alex-
 andriæ leviter admodum institutus fu-
 isset, inde reversus est Antiochiam Sy-
 riæ, ex qua civitate erat oriundus. Illic
 à Leontio qui tunc Antiochenæ urbis
 Episcopatum gerebat, diaconus est or-
 dinatus: ex templo igitur eos quibuscum
 colloquebatur, sermonem novitate ob-
 stupefecit. Id autem agebat, fretus
 categoriis Aristotelis: is liber est ab
 auctore ita inscriptus, ex quarum præ-
 ceptis disputans, non animadvertit
 se in suam ipsius fraudem captiosas
 argumentationes componere: nec
 ipsius Aristotelis mentem didicit ab
 eruditis. Nam Aristoteles propter So-
 phistas qui ea tempestate philosophiam

R

deridebant, hanc exercitationem con- A
scripsit adolescentibus, artem differen-
di per sophisticas ratiocinationes sophi-
stis opponens. Quocirca academici
Philosophi qui Platonis & Plotini libros
exponunt, ea reprehendunt quæ ab Ari-
stotele sunt subtiliter & argute dicta.
Verùm Aetius, quippe qui academi-
cum præceptorem nactus non esset, ad
sophisticas categoriarum argumenta-
tiones adhaesit. Quamobrem intelli-
gentiâ assequi non potuit, quomodo es-
set ingenita generatio, & qua ratione
id quod genitum est, coæternum esset
illi qui genuit. Cæterum adeo me- B
diocri doctrinâ præditus, & sacrarum
literarum imperitus erat Aetius, & in
uno contendendi studio exercitatus;
quod quivis etiam agrestis facillè conse-
qui possit: ut ne veterum quidem scri-
ptorum qui sacros Christianæ religio-
nis libros interpretati sunt, usum ullum
aut peritiam haberet: sed Clementem
& Africanum atque Origenem, viros
omni genere doctrinæ excultos, profu-
sus aspernaretur. Composuit autem
epistolas tum ad Imperatorem Constans
tum ad quosdam alios; in quibus
longas texit disputationes, & argu- C
menta sophistica proponit. Quam ob
causam, & sic est cognominatus. Ac
licet eadem cum Arianis & diceret &
sentiret, ab iis tamen ipsis qui per-
plexas ejus argumentationes intelligen-
te non poterant, hæreticus est judi-
catus. Ob id pulsus eorum Ecclesia,
hanc speciem præ se tulit, quasi ipse se
ab eorum communione se junxisset. Ma-
nentque hæc ab illo propagati, ij
qui olim quidem Aëtiani, nunc autem
Eunomiani dicuntur. Eunomius e-
nim qui notarius ejus fuerat, & inanem
illam ac verbosam disputandi rationem
ab eo didicerat, sectæ illi postea præ-
fuit. Verùm de Eunomio uberius suo D
loco dicturi sumus.

CAP. XXXVI.

De Synodo Mediolanensi.

PER idem tempus in Italia conven-
erunt Episcopi: ex Orientalibus qui-
dem haud multi. Plerosque enim eo-
rum aut senectus, aut itineris longitu-
do, domi detinuerat. Ex Occidentis
autem partibus plures quam trecenti
adfuerunt. Siquidem Imperator præce-

τοῖς νέοις, τὴν διαλεκτικὴν τοῖς Θεοφίλοις
διὰ τῶν Θεοφισμάτων ἀντέθηκεν οἱ γὰρ ἐφε-
λικοὶ τῶν φιλοσόφων, τὰ πλάτωνος καὶ
πλωτῖνος ἐκπιθέμενοι, ἔξελέγησαν τὰ τε-
χνικῶς παρὰ δρισητέλους λεγόμενα· ἀλλὰ
ἀέπιος ἐφελικῶς μὴ τυχὼν διδασκάλου,
τοῖς ἐκ τῶν καθηγοριῶν Θεοφισμασι συνε-
πέμνε· δὲ ἔτενοῖσαι δεδωκῆ, πῶς ἐστὶ
ἀγρηθὸς γήνησις, ἔ ὅπως τὸ γήνησιον
συναϊδίον ἐστὶ τῷ γήνησι· ἔτω ἡ ἴη ὀλι-
γομαθῆς ὁ ἀέπιος, καὶ τῶν ἱερῶν γραμμα-
των ἀμύπητος, τὸ ἐρετικὸν ἡ καταρθῶκει με-
νον, ὅπερ ἀν καὶ ἀγρηθὸς πεποιθήσεν, ὡς με-
τε τῆς δευτέρας τῆς τὰ χριστιανικὰ λόγια
ἐμμελῶς ἀναδασκῆθῆναι, πολλὰ χαρη-
φράσας τοῖς πατρὶ κλημέναι, καὶ ἀφαιρε-
τὸν, καὶ ἀεργέντω, ἀνδρας πάσης Θεοφί-
ἐπισήμονας· ἐπιστολάς τε συνεκάθησε περὶ
τὸν βασιλέα κωνσταντῖνον, καὶ πρὸς ἑτέροις
τινας, ἐρεχελίας συμπλέκων καὶ Θεοφίσιμα
τα μελετῶν· διὸ καὶ ἐπεκαλεῖτο ὁ ἀέπιος
ἀλλὰ εἰ καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς δευτερογενέσι ἐπι-
γρη, ὅμως ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐδυναμίσθη
συνεῖναι τὸ παρῆκελῆς τῶν συλλογισμῶν,
ὡς ἀίρετικὸς ὁ ὁμόφρων αὐτοῖς ἐνομιζέσθαι
διατέτο ἔξελαθεῖς τῆς αὐτῶν ἐκκλησίας,
ἔδοξεν αὐτὸς μὴ βρέλεσθαι κοινωεῖν αὐτοῖς
καὶ νῦν εἰσὶν ἔξε κείναι, οἱ τότε μὲν ἀ-
πανοὶ, νῦν ἡ ἐνομιανοὶ προσαγορευόμε-
νοι· χρόνῳ γὰρ ὑστερον ἐνόμιος, ταχυγρη-
φῶ ὡν κείναι, καὶ ὑπὸ αὐτῶ παρῆκε-
θεῖς τὴν ἀίρετικὴν λέξιν, ἔ εἰφους τῆς
περὶ ἐστὶ πατρὶ μὲν ἐν ἐνομιῆς καὶ χῶρος
ἐρῶμεν

Κεφ. λς'.

Περὶ τῆς ἐν Μεδιολάνῳ συνόδου.

Τότε δὲ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ συνεήλθον ἐπι-
σκοποὶ, τῶν μὲν ἀνατολικῶν ἐσφαι-
ρα πολλοὶ, ἐπεὶ τοὺς πλείους αὐ-
τῶν τὸ τῆς ἡλικίας γῆρας, καὶ τῆς ὁδοῦ
τὸ διάστημα παρῆναι ἐκώλυσεν τῶν ἐ-
ξασπείων, ὑπὲρ τοὺς τετρακοσίους ἀπὸ
τησαν προσαγμα δὲ ἦν τῷ βασιλεῖ

ἐν μεδιολάνῳ πόλει ποιήσας τὴν συνόδον καθ' ἣν συνελθόντων, οἱ ἐκ τῆς ἀνατολῆς πρὸ πάντων ψήφον κοινὴν καὶ ἀθανασίᾳ ἐκφέρειν ἠξίουν ὅπως ἀντέτα γενόμενος, τελέως ἀβατοῦ ἐκείνου ἢ ἀλεξάνδρου (ἢ καὶ ὡς ἂν ἡδονὸν παυλίνῳ ὁ τῆς ἐν γαλλίᾳ τριβέρεως ἐπισκοποῦ, διονυσίου τε καὶ εὐσεβίου, ὧν ὁ μὲν ἀλβας τῆς ἰταλῶν μητροπόλεως ἐπίσκοπος ἦν, εὐσεβίου δὲ βρεκίλων, πόλις δὲ αὐτῶν ἐν ἰταλίᾳ λιγύων, ὡς ἐπὶ καθαρῆσει τῆς πίστεως τῆς ἀνατολικῆς πρὸς αὐτὸν κυρώσαιτο καὶ ἀθανασίᾳ ψήφισμα, ἀναστάσιος ἐβόων μακροῦ, δόλον ὑπομνῆσαι καὶ ἀπάτην διὰ τῶν γνωσθέντων τὸν χριστιανισμόν· ἐγὰρ ἀληθὴ τὴν καὶ ἀθανασίᾳ μέμψιν εἶλεγον εἶναι, ἀλλ' ἐπεὶ ἠδισταροπῆ τῆς πίστεως ταῦτα αὐτὰς ἐπινοεῖν τοιαῦτα κεκροσγῶτων, διαλύει) μὴν τότε τῶν ἐπισκόπων ὁ σύλλογος.

aperat, ut in urbe Mediolano Episcoporum synodus haberetur. Ibi cum omnes in unum convenissent, ante omnia Orientis Episcopi postularunt, ut adversus Athanasium conmineretur: eo scilicet consilio, ut post hac Alexandriam ingredi penitus ei non liceret. Quod cum intellexisset Paulinus Trevitorum in Gallia Episcopus, & Dionysius atque Eusebius; quorum ille Albæ Metropolis Italiae; hic, Vercellæ quæ Liguriæ civitas est, erat Episcopus: Orientales videlicet id agere ac moliri, ut per confirmationem sententiæ contra Athanasium prolata, fides subverteretur: confurgentes graviter vociferari cœperunt, dolum ac fraudem strui Christianæ religioni per ea quæ geriebantur. Neque enim vera esse quæ Athanasio objiciebantur, sed ad fidei destructionem hæc ab illis excogitari. Quæ cum illi acriter inclamarent, tunc quidem solum est concilium Episcoporum.

Κεφ. λζ.

Περί τῆς ἐν Ἀριμίνη συνόδου καὶ τῆς ἐκείσε ἐκτεθείσης πίστεως.

C A P. XXXVII.

De Ariminensi Synodo: & de fidei formula illic promulgata.

ΓΝῶς δὲ ὁ βασιλεὺς, τὸς μὲν ἐκποδῶν δι' Ἰζορίας ποιῆσαι οἰκονομικὴν δὲ συνόδον συγκεκληθῆναι ἐβέβητο, ὅπως ἀν' ἅπαντας τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους εἰς τὴν δύσιν ἐλκύσας, ὁμοδόξας, εἰ δυνάτω, τῆς πάντας ποιήσειεν ὡς ἂν ἀπὸ ταῦτα σκεπτομένων, χαλεπὰ τὰ τῆς ὁδοῦ κατεφαίνετο, διμερῆ ἡρώδης τὴν συνόδον αὐτοῖς προσέταξεν ἐν δριμίνῳ μὲν τῆς ἰταλίας, τὸς τότε παρόντας συνελθῆναι ἐπιτρέψας: τὸς δὲ ἐν ἀνατολῇ, διὰ γραμμάτων ἐν νικομηδείᾳ τῆς βιθυνίας ἀπαντήσαι ἐκέλευσε ταῦτα μὴν ὁ βασιλεὺς σκοπῶ τῆς ὁμοφωνίας ἐκέλευσεν ἔμην ἀπὸ ὁ σκοπὸς χρεσθὴν ἔχεν ἐκείσιν ἔδετερον γὰρ τῶν συνόδων ἑαυτῇ συμφωνήσεν, ἀλλ' ἑκατέρω διμρήθη ἔτε γὰρ οἱ ἐν δριμίνῳ συνελθόντες, ὁμοφωνήσασιν δεδωμένῳ καὶ οἱ τῆς ἀνατολῆς συνελθόντες ἐν σελευκίᾳ τῆς ἰσαυρίας, ἕτερον χρίσμα εἰργάσαντο ὅπως μὴ ἐν ἑκάσῳ τῶν ἐχθρῶν, παροῖοντες δηλώσωμεν, κατέτερον καὶ

Quod ubi comperit Imperator, illos quidem in exilium ablegavit: generale vero concilium convocare statuit, ut cunctis Orientis Episcopis ad Occidentis partes accersitis, universos, si fieri posset, ad unius fidei concordiam adduceret. Sed cum ei talia cogitanti difficultatem afferret itineris longitudo, duas in partes concilium dividi iussit. Et eos quidem qui tum aderant, apud urbem Italiae Ariminum congregari mandavit: Episcopus autem Orientis, Nicomediæ quæ civitas est Bithyniæ colligi, datis ad eos literis præcepit. Et ista quidem Imperator concordie causa decreverat. Sed ejus consilium felici successu caruit. Neutra enim synodus Episcoporum secum ipsa consensit: sed utraque contrarias in partes divisa est. Nam neque Episcopi apud Ariminum congregati, unius ejusdemque sententiæ esse poterunt: & Orientales apud Seleuciam Isauriæ collecti, novum dissidium excitavere. Porro qua ratione gesta sint singula, in progressu narrationis declarabimus, si modo pauca prius de

R ij

Eudoxio dixerimus. Quippe circa id A
 tempus mortuo Leontio qui Aëtium
 hæreticum ad Diaconatus gradum eve-
 xerat; Eudoxius Germaniciæ quæ &
 ipsa Syriæ urbs est, Episcopus, qui
 tum Romæ aderat, properandum
 sibi esse decrevit. Et cum Imperato-
 re callide collocutus, quasi Germani-
 censium civitas solatio ipsius ac pro-
 videntia indigeret, petiit ut quamprimum
 illuc redeundi potestas sibi con-
 cederetur. Imperator vero nihil
 doli suspicatus, hominem dimisit. At
 ille primores regis cubicularios adju-
 tores nactus, relicta civitate sua, Epi-
 scopatum Antiochiæ per fraudem occu-
 pavit; statimque Aëtium fovere ag-
 gressus est. Et collecto Episcoporum
 Concilio, omni studio contendit
 ut Diaconatus dignitatem ei resti-
 tueret. Verum id nequaquam perfici
 potuit, propterea quod odium ad-
 versus Aëtium, Eudoxij erga eundem
 studio potentius fuit. Ac de iis qui-
 dem hæctenus dicta sufficiant. Cæte-
 rum cum Episcopi apud Ariminum
 convenissent, Orientales quidem se ad
 Concilium venisse dixerunt, nullam
 facturos. Eorum studium atque in-
 stitutum omni ope adjuvabant Ursaci-
 us & Valens, qui initio quidem Ari-
 anum dogma defenderant; postea vero
 in consubstantialis fidem consenserant,
 dato sicut ante dictum est libello Roma-
 næ urbis Pontifici. Quippe isti sem-
 per ad eorum partes transibant qui plus
 posse viderentur. Quibus sese ad-
 junxerunt Germinius, Auxentius, Demo-
 philus & Cajus. Cum igitur in confes-
 su Episcoporum, alius aliud proponere
 conaretur, Ursacius & Valens pro non
 scriptis habenda esse dixerunt, quæcun-
 que de fide antehac promulgata essent;
 & suscipiendam esse novissimam illam
 fidei formulam, quam ipsi paulo ante
 Sirmij convenientes ediderant. His
 dictis, chartulam quam præ manibus
 habebant, legendam curarunt: terti-
 am scilicet fidei formulam, quam ipsi
 cum apud Sirmium antea composuissent,
 illic quidem occultam tenuerunt,
 uti superius commemoravi: tunc
 temporis vero Arimini publicarunt.
 Hæc autem ex Latino sermone in
 Græcum conversa sic habet. Exposita
 est fides Catholica præsentis Domi-
 no nostro Constantio, Flavio Eusebio

ἐυδοξίῳ μικρῶ μνημονεύσαντες· περὶ δὲ τὸν
 δετὸν χρόνον λεοντίου τελευτήσαντος, ὅς
 τὸν αἰρέτικόν ἀέτιον εἰς τὴν διακονίαν προ-
 βέβηκετο, ἐυδοξίῳ γερμανικείας ἐπισκο-
 πῶν, συρείας ἴκηται ἢ δὲ ἡ πόλις, κατὰ τὴν
 ῥώμην τότε παρὼν, ἐπείγεσθαι σκέπτεται
 καὶ τῷ βασιλεῖ δολίως διαλέγεται, ὡς
 χρῆζέσης τῆς γερμανικῶν πόλεως ᾠδα-
 μυθίας καὶ φυλακῆς, συγχωρηθῆναι αὐτῷ
 ταχέϊαν ἐπίνοδον· ἐδὲν ἡ ὁ βασιλεὺς προ-
 εἰδομένη, ἀφίπσιν αὐτόν· ὁ δὲ τὰς τελευ-
 τῶν κρατῶντας ἔχων συνεργός, τὴν ἐπι-
 σκοπείαν ἐπισκοπῶν ὑπερέβη, τὴν ἐαυτοῦ
 πόλιν ἀπέλιπε καὶ τὸν ἀέτιον συγκαρτεῖν
 ἐπειράτο, σπαθὴν τε ἐτίθετο σιωπῶν
 ἐπισκόπων καθίσειν, καὶ ἀποδέξασθαι αὐτῷ τῆς
 διακονίας τὴν ἀξίαν· τῆτο μὲν ἐν ἑδαμῶν
 ἐγγύετο, διότι ἐπικρατέστερον ἦν τὸ κατὰ
 ἀετίου μίσθου τῆς ἐυδοξίῳ σπαθῆς τοσαύτα
 ἔπει τῶν εἰρηδῶν τῶν ἡ ἐν τῇ ἀεμι-
 νῶ σιωπῶντων, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ, σπῆ-
 τὰ κατὰ ἀθανασίῳ ᾠδαπέμφαντες σιω-
 πῶν ἀναθῆναι ἔφασκον σιωπῶντων ὅτι
 τῇ τῶν σπαθῆ ἑρσάνου καὶ εἰρήνης, ἡ
 δὲ δεξιῆς μὲν τὸ τῆ δεξιῆς συγκαρτεῖσαι
 τες δόγμα· ἐν τῷ μῶσσο δὲ τῷ ὁμοιω-
 σιωπῶντων, διὰ τῆ ἐπιδοθέντος· βικελίῳ
 ἐπισκόπῳ τῆς ῥώμης, ὡς μοι καὶ περὶ τῶν
 ἐπικρατέων· ἔτοι γὰρ αἰετῶν τῆς ἐπικρατέων
 ἐπεκλίον σιωπῶντων· διὰ τῶν γερ-
 μανίῳ ἔαυξένου, δημόφιλος τε καὶ γαίῳ
 ὡς ἐν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν παρόντων ἄλλος ἀ-
 λθι σιωπῶντων παρῆται ἡ, τῶν κατὰ
 οἱ περὶ ἑρσάνου καὶ εἰρήνης, πάντα ἔλεγον τῶ
 περὶ τῆ πίσεως ὑπαγορευθέντα μὲν δεξιῆ
 δὲ δεξιῆς ἡ νεωτέραν ἔκθεσιν, καὶ μικρὸν ἐμπρο-
 σθεν ἐν σερμῶν σιωπῶντων δὲ ἐβένου ταύτα
 ἔλεγον, καὶ χάρτην μὲν χεῖρας ἔχοντες, ἀνα-
 γνώσκουσθαι πεποιήκασιν ἄλλω ἡ ἔκθεσιν πῆ-
 σεως, ἢ ἐν σερμῶν σιωπῶντων, ἐκείμην
 ὡς καὶ περὶ τῶν ἐφῆν, ἐταμιεύσαντο τῶ
 ἡ ἐν τῇ δεξιῶν φανερόν τε πεποιήκασιν
 ἡ τίς ἐν ῥωμαϊκῆ μὴν ἡρμηνεύθη, ἐστὶ δὲ ἐν
 τῶν τῶν τοῖς ῥήμασιν· ἐξετέθη πίστις ἡ κα-
 θολικὴ ἐπι παρῆσιν τῆ δεξιῶν καὶ μὲν
 Κωνσταντίου, ἐν ἰσαβία φλαβίῳ εὐσεβίῳ

καὶ ὑπατίε τῶν λαμπροτάτων, ἐν σιρμίου τῆ
 πρὸνδεκάκαλανδῶν ἰενίων πνεύμεν εἰς ἕνα
 τὸν μόνον καὶ ἀληθινὸν Θεὸν, πατέρα παντοκρά-
 τορα, κτίστην καὶ δημιουργὸν τῶν πάντων καὶ εἰς
 ἕνα μονογενῆ υἱὸν Ἐθεῶ, τὸν πρὸ πάντων τῶν
 αἰώνων, ὃς πρὸ πάσης ἀρχῆς, καὶ πρὸ παν-
 τὸς ἐπινοεμένε χροῖα, καὶ πρὸ πάσης κα-
 λαληπῆς ἐπινοίας, γεννητὸν ἀπαθῶς ἐκ Ἐ-
 θεῶ δι' εἰς τοὺς αἰῶνες ἀληθῶς πατρὸς, καὶ τὰ
 πάντα ἐγένετο γεννητὸν ἢ μονογενῆ, μόνον
 ἐκ μόνου ὑπὸ Ἐπατρὸς, Θεὸν ἐκ Θεῶ, ὁμοίον τῷ
 γνήσῳ αὐτῶν πατρὶ καὶ τὰς γραφὰς ἐπὶ τὴν
 γνήσιον ἐδ' εἰς ἐπίστα) ἢ μόνος ὁ γνήσιος αὐ-
 τὸν πατρί ἔστιν ἴσμεν τὸν μονογενῆ αὐτῶ υἱόν,
 νεύματι πατρικῷ ὡσαύτῳ ὁμοῖον ἐκ τῶν ἑρα-
 νῶν εἰς ἀθέσιον τῆς ἀμαρτίας, καὶ γνήσιος ἐκ
 μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἀναστροφῆς αὐτῶν
 μαθητῶν, καὶ πᾶσαι τὴν οἰκονομίαν πληρώσαντα
 καὶ τὴν πατρικὴν βέλησιον σωρωθέντα, καὶ ἁπο-
 θανούτα, καὶ εἰς τὰ κατὰ χροῖα καλεσθέντα, καὶ
 τὰ ἐκείσε οἰκονομήσαντα ὃν πυλωροὶ αὐτῶ
 ἰδοῦτες ἐφείξαν ὡσαύτῳ τῆς τρίτης ἡμέρας,
 καὶ ἀναστροφῆς αὐτῶν μαθητῶν καὶ τεσσαρά-
 κοντα ἡμερῶν πληρωμένων, ἀναληφθέντα εἰς
 τὰς ἑρῶνας, ὃς καθιζόμενον ἐκ δεξιῶν τῆ πα-
 τρὸς ὃς ἐλθούμενον τῆ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆ δόξης
 τῆ πατρικῆς, ἁποδοῦναι ἐκάσῳ κατὰ τὰ ἔργα
 αὐτῶ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, ὃ αὐτὸς ὁ μονογενῆς
 Ἐθεῶ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπηγάλατο πέμ-
 ψαι τῷ ἁγίῳ τῶν ἀνθρώπων, τὸν ὡσαύτῳ ἁγίον,
 κατὰ τὸ γεγραμμένον ἀπέρχομαι πρὸς τὸν
 πατέρα μου, ὃς ὡσαύτῳ τὸν πατέρα μου, καὶ
 ἄλλον ὡσαύτῳ ἁγίον πέμψω ὑμῖν, τὸ πνεῦμα τῆ
 ἀληθείας ὃ ἐκεῖν ἐκ Ἐμεῶ λήψεται, καὶ διδά-
 ξει καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα τὸ ὄνομα τῆς
 ἐτίας διὰ τὸ ἀπλῆτερον ὑπὸ τῶν πατέρων τε-
 θῆσθαι, ἀγνωστὸν ἢ ὑπὸ τῶν λαῶν, σκάνδα-
 λον φέρειν, διὰ τὸ μήτε τὰς γραφὰς τῆτο
 ὡσαύτῳ ἤρεσε τῆτο ὡσαύτῳ ἢ καὶ παντε-
 λῶς μηδ' ἐμὴν μνήμην ἐστίας ἐπὶ Θεῶ εἶναι
 Ἐλοπιε, διὰ τὸ τὰς θείας γραφὰς μηδ' αὐτῶ
 ὡσαύτῳ πατρὸς καὶ ὑεῖς ἐστίας μεμνησθῆ ὁμοίον ἢ
 λέγομεν τὸν υἱὸν τῶ πατρὶ κατὰ πάντα, ὡς
 αἰάται γραφὰ λέγουσιν τε καὶ διδάσκουσιν
 τῆτων ἀναγνωσθέντων, διανασάντες οἷς
 ταῦτα ἐκ ἡρώσκων ἐφασαν ἢ δ' ἐομένοι πίστεως
 ὅλατα σιωπηλῶτα ὑγιῆ γδ φυλάτ-

A & Hypatio viris clarissimis Consulibus,
 Sirmij die undecimo calendas Iunias.
 Credimus in unum solum ac verum
 Deum patrem omnipotentem, creato-
 rem conditoremque omnium. Et in
 unum filium Dei unigenitum, qui ante
 omnia saecula, ante omne principium
 & omne tempus quod intelligentiâ
 percipi potest; ante omnem denique
 comprehensibilem notionem, sine pas-
 sione genitus est ex Deo: per quem &
 saecula condita, & omnia facta sunt:
 qui genitus est ex patre unigenitus,
 solus extolo, Deus ex Deo, similis pa-
 tri qui ipsum genuit, secundum Scri-
 pturas: cujus generationem nemo
 novit, nisi pater qui ipsum genuit.
 Hunc unigenitum filium Dei, nutu
 paterno è caelo in terras advenisse sci-
 mus ad peccatum abolendum, & ex
 Maria Virgine natum, versatum cum
 discipulis, juxta patris voluntatem
 omnem dispensationem adimplevisse,
 crucifixum, & mortuum esse, & ad
 inferos descendentem, quae illic a-
 genda erant disposuisse. Quem con-
 spicati inferorum janitores tremue-
 runt. Qui tertia post die resurre-
 xit, & cum discipulis suis versatus
 est. Et completis quadraginta diebus
 ascendit ad caelum, sedetque ad dex-
 teram patris, ut unicuique reddat
 mercedem operum suorum. Et in Spi-
 ritum Sanctum, quem unigenitus
 ipse Dei filius Iesus Christus missu-
 rum se promisit generi humano,
 consolatorem & advocatum sicut
 scriptum est. Vado ad patrem me-
 um & rogabo illum: ipse vero ali-
 um consolatorem mittet vobis, Spi-
 ritum veritatis. Ille accipiet à me,
 & docebit vos ac suggeret omnia.
 Nomen vero substantiae quod à pa-
 tribus simplicius positum, à populo
 verò minimè intellectum offensionem
 est plurimis, propterea quòd in scri-
 pturis non continetur, placuit omnino
 removeri, nec ullam deinceps cum
 de Deo sermo est, substantiae fieri
 mentionem, quoniam Scripturae sa-
 crae nusquam meminerunt substantiae
 patris & filij. Filium vero per omnia
 similem patri dicimus, quemadmo-
 dum sanctae Scripturae dicunt ac do-
 cent. Quibus recitatis, ij quibus ista
 non placebant, confurgentes dixerunt:
 non propterea huc venimus quod ege-
 remus fide; eam enim integram ser-
 R iij

vamus quàm à majoribus accepimus. A Sed idcirco venimus, ut si qua novitas circa illam emerferit, eam reprimamus. Quamobrem si ea quæ recitata sunt nihil habent novitatis, aperte jam anathemati subjicite hæresin Arianam, quemadmodum & alias hæreses vetus Ecclesiæ regula tanquam impias rejecit. Impium enim Arii dogma tumultus ac seditiones ad hunc usque diem in Ecclesia excitavisse, orbi terrarum manifestissimum est. Hæc conditio cum ab Ursacio, Valente, Germinio, Auxentio, Demophilo & Cajo non admitteretur, penitus divulsit Ecclesiam. Etenim isti quidem ea quæ tum in Synodo Ariminensi recitata fuerant amplexi sunt: alij vero Nicænam fidem denuo confirmarunt. Inscriptionem autem illam quæ præfixa erat fidei supra recitata, magnopere deniserunt. Ac præcipue Athanasius in epistola ad familiares, ubi ad verbum ita scribit. Quid enim deerat doctrinæ Ecclesiæ Catholicæ ad pietatem? ut nunc de fide inquirant, & præsentium temporum Consulatum expositioni fidei suæ præfigant. Ursacius enim & Valens atque Germinius id fecerunt, quod nec factum, nec auditum est unquam apud Christianos. Nam cum eam fidem perscripsissent quam ipsi amplecti volebant, Consulatum præsentis anni, & mensẽ ac diem prænotaverunt, ut omnibus prudentibus viris palam facerent, fidem ipsorum non olim, sed nunc primum sub Constantio initium accepisse. Quippe illi suam ipsorum hæresin spectantes, cuncta scripsere. Præterea cum de Domino se scribere præ se ferrent, alium Dominum suum nominarunt, Constantium scilicet. Hic enim vim ac potentiam impietati ipsorum subministrabat. Sed & illum Imperatorem æternum appellarunt, ipsi qui filium Dei sempiternum esse negant, adeo præ impietate infensi sunt hostes Christi. Sed fortasse sanctorum Prophetarum chronographia exemplum illis præbuit ad Consules prænotandos. Verum si hoc ausi fuerint dicere, inficitiam suam eo maxime prodent. Sanctorum enim Prophetiæ mentionem temporum faciunt. Esaias quidem & Osee temporibus Osæ, Iotham, Ahas & Ezechia vixerunt: Hieremias vero temporibus Iosæ: Ezechiel autem &

τομεν, ἣν ἔξ ἀρχῆς παρήλθημεν ἀλλ' ἵνα εἰς περὶ ταύτην καινοτομία χροῖο, ταύτην καλύσωμεν· εἰ ἐν τὰ ἀναγνωθέντα μηδὲν καινοτομοῖ. Φανερώς ἠδὲ τὴν ἀρσάνην αἵρεσιν ἀναθεματίσατε, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰς ἄλλας αἵρέσεις ὁ παλαιὸς κανὼν τῆς ἐκκλησίας ὡς βλασφημίας ἐξέβαλεν· ὅπ γὰρ τὸ βλάσφημον δόξει δόγμα τὰς θορύβους τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰς ἀχεινὸν γνωμένας ἐκίνησε ταραχάς, τὸτο τῆ οἰκουμενῆ δ' ἵλον καθέστηκεν· αὐτὴ ἡ πρόστασις ἡ ἐπιτοῶν περὶ ἑρσάκιον καὶ ἐαλένηα, γερμάνιον τε καὶ αὐξένιον, καὶ δημοφίλον καὶ γάϊον μὴ δεχθεῖσα, τελείως τὴν ἐκκλησίαν διέσπασεν· ἐτοιμὴ γὰρ τοῖς τότε καὶ τὴν ἐν αἰεμίῳ ἀναγνωθεῖσα παροσέθετο· οἱ δ' ἐπὶ τὴν ἐνικαίᾳ αὐτῆς ἐκίρωσαν καλεγγέλασαν· ὅτι τῆς παρογραφῆς τῶν ἀναγνωθέντων μάλιστα δεσθάνασθε, δι' ὧν πρὸς τὰς ἑαυτὰ γνωρίμας Ἰησέλλων, τοιαύτην λέξιν φησὶν· ἢ γὰρ ἐπε δδασκαλίας εἰς εὐσεβίαν τῆ καθολικῆς ἐκκλησίας, ἵνα νὸν ἐπὶ πσεως ζήλωσι, ἐπὶ τῆ ὑπάλειαν τῶν παρῆντων χρόνων προδασίω τῶν παρ' αὐτῶν ἐκλυθεμένων ῥημάτων δὴ τῆ περὶ πσεως ἑρσάκιον γὰρ καὶ ἐαλένης καὶ γερμάνιον πεποιήκασιν, ὁ μήτε γέγονεν, μήτε κινεῖται· ὅτι πῶς ἐπὶ χρονογραφῆς γὰρ ἡ δὴ ἠθέλον αὐτοὶ πσεύειν, προεταξάντων ὑπαταίαν, καὶ τὸν μῆνα, καὶ τὴν ἡμέραν τῆ παρῆντων χρόνων, ἵνα δεῖξωσι πᾶσι τοῖς φρονιμοῖς, ὅτι μὴ πρότερον, ἀλλὰ νὸν Ἰησὺ κωνσταντίῳ, δεχθῆν ἔχει τῶν ἡμετέρας πάντες γὰρ πρὸς τὴν ἰδίαν αἵρεσιν βλέποντες ἐγραφοῦν πρὸς τὸτο ἐπὶ τῆ κυρίας παροσέθετοι γράφειν, αὐτῶν δεσποτίῳ ἑαυτῶν ὀνομάζουσι κωνσταντίαν αὐτὸς γὰρ ἦν, ὁ τὴν δυναστείαν τῆ ἀσεβείας αὐτοῖς παρέχων καὶ αἰώνιον δὲ αὐτὸν βασιλεῖα εἰρήκασιν, οἱ τὸν ὑὸν αἰδίου δυνάμειοι· ἐπὶ εἰς πρὸς ἀσεβίαν χειρομαχοὶ ἀλλ' ἵνα ἐπὶ αὐτοῖς πρόσφασις τῆς ὑπαταίας, ἢ τῆς ἀγίων παροφητῶν χρονογραφία· ἀλλὰ καὶ τὸτο τολμήσωσιν εἰπεῖν, πολὺ τὴν ἀμαρτίαν ἑαυτῶν ἐξαγγέλλωσιν· αἰ μὴν γὰρ τῶν ἀγίων παροφητῶν χρόνων ἔχουσι μνήμην· καὶ Ἡσαίας μὲν καὶ Ὡσέ, ἐν ἡμέραις Ὀσῆ καὶ Ἰωθαμ καὶ Ἀχαζ καὶ Ἐζεκίᾳ γεγονόσιν· Ἰερουμίας δὲ, ἐν ἡμέραις Ἰωσῆ· Ἐζεκιὴ δὲ,

Δανιήλ, Ἰπὶ κύρα καὶ δαρείου· καὶ ἄλλοι ἐν ἄλλοις χρόνοις ἐπροφήτευσαν, ἐ τῆς θεοσεβείας ἀρχὴν καθολικῶν ἢ ἢ καὶ πρὸ αὐτῶν, καὶ αἰεὶ, καὶ πρὸ καθολικῆς κόσμου, ταύτην ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ προσηγορεύσας· ἔδεν τῆς αὐτῶν πίστεως τὰς χρόνας ἐσήμαινον· ἦσαν γὰρ καὶ πρὸ τῶν τῶν χρόνων αὐτοὶ πιστοὶ· ἀλλὰ τῆς δι' αὐτῶν ἐπαγγελίας ἦσαν οἱ χρόνοι· ἢ ἢ ἐπαγγελία προσηγορεύσας μὲν πρὸ τῆς Ἰπιδημίας τῆς σωτηρίας ἡμῶν· ἐπακολούθημα ἢ πρὸ τῶν ἐλευθέρων τῶν Ἰσραὴλ καὶ τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἦσαν οἱ χρόνοι σημαίνοντες, ὅσα ἀρχὴ πίστεως, καθὰ προεῖπον, ἀλλ' αὐτῶν τῶν προφητῶν, καθ' ἑς αὐτοὶ χρόνοι, ταῦτα προεφήτευσαν· ἔτοι ἢ οἱ ἄνθρωποι, ἐχ' ἰσορίας ἐξηγούμενοι, ἔδεν τὰ πολλοῦτα προλέγοντες, ἀλλὰ γράψαντες, ἐξετέθη ἢ πῆσι ἢ καθολικῆ, ἐυθὺς προσέθηκαν καὶ τῶν ἰσραηλιτῶν καὶ τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν ὡσπερ οἱ ἄγγελοι, τῶν ἰσοριῶν καὶ τῆς αὐτῶν διακονίας τὰς χρόνας ἐγράψον, ἔτως ἔτοι τῆς αὐτῶν πίστεως τὸν χρόνον σημαίνουσι· καὶ εἴτε πρὸ τῆς αὐτῶν ἐγγραφῆς ἢ ἢ ἢ ἢ καὶ μὴ ὡς πρὸ τῆς καθολικῆς ἐπεχείρουν· ἢ γὰρ ἐγράψαν, ἔτω πσεύομεν· ἀλλ' ὅτι ἐξετέθη ἢ καθολικῆ πῆσι· τὸ μὲν ἐν τολμηρῶν τῆς προαιρέσεως, ἐλέγχει τῶν ἀθείων αὐτῶν· τὸ δὲ κανὸν Ἰπιδημίας τῆς γραφῆς, ἴδον ἐπὶ τῆς ἀρεσκείας· ἔτω γὰρ γράψαντες ἐδίδαξαν, πότε μὲν ἢ ἢ ἢ πσεύον αὐτοὶ· ἀπὸ ἢ τῆς ἢ ἢ βάλονται τῶν πῆσι αὐτῶν καθ' ἀγγελουδαί καὶ ὡσπερ κτ' τὸν ευαγγελιστὴν Λουκᾶν, ἐτέθη δόγμα, πρῶτον μὲν ὅσα ἦν, ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἢ ἢ ἢ ἢ, καὶ ἐτέθη πρὸ τῆς γράψαντος· ἔτω καὶ ἔτοι γράψαντες, ἐξετέθη ἢ ἢ πῆσι, ἐδείξαν ὅτι νεώτερον τὸ τῆς ἀρεσκείας αὐτῶν ἐπὶ φρόνημα, καὶ ὅσα ἦν πρῶτον· εἰ δὲ πρῶτον τῆς καθολικῆς, ἔλαθον ἑαυτὰς πσεύοντες εἰς τῶν πρῶτον τῶν ἀπὸ Φρυγίας ὡς καὶ αὐτὰς καθ' ἐκείνους εἰπὴν, ἡμῖν πρῶτον ἀπεκαλύφθη, καὶ ἀπὸ ἢ ἢ ἢ πῆσι ἀρχεται τῶν χριστιανῶν καὶ ὡσπερ ἐκείνοι μαξιμίλλαν καὶ μοντανόν,

A Daniel Cyro & Dario regnantibus. Alij præterea aliis temporibus prophetarunt: non illi religionis fundamenta jacientes. Hæc enim ante illorum tempora jam erat: & semper, adeoque ante ipsam mundi constitutionem fuit, quam Deus nobis per Christum præparavit. Nec fidei suæ tempus designarunt: quippe qui ante illa jam tempora fideles fuissent. Sed tempora illa sunt promissionis quæ per ipsos fiebat. Promissionis autem primum ac præcipuum caput erat, de Servatoris nostri adventu. Appendicis autem loco, subnectebantur ea quæ Iudæis ac Gentibus erant eventura. Proinde tempora ab illis prænotata, non fidei initium designabant, sicut antea dixi; sed ipsorum Prophetarum ætatem, qua singuli vaticinari cæperant. At isti nostri temporis Sapientes, cum nec historias scribant, nec futura prædicant: ubi dixerunt exposita est fides Catholica, statim Consules adjiciunt & mensem ac diem. Et quemadmodum viri sancti rerum gestarum ac ministerij sui tempora scripserunt; ita isti fidei suæ tempus adnotant. Atque utinam de sua duntaxat fide scripserint: nunc enim primum ipsi credere cæperunt: ac non de Catholica fide id ausi essent scribere. Non enim scripserunt: Ita nos credimus. Sed hoc modo: exposita est fides Catholica. Itaque consilij hujus temeritas atque audacia imperitiam illorum coarguit: novitas autem scriptionis ab illis excogitata, par omnino est Arianae perfidia. Etenim ita scribentes, omnibus ostenderunt quandonam primum cæperint credere, & exinde fidem suam prædicari velint. Et quemadmodum cum Evangelista Lucas ait: propositum est edictum de censu: istud quidem edictum antea non erat, ab illis autem temporibus cæpit esse, & propositum est ab illo qui id scripserat: Ita cum isti scribunt: exposita nunc est fides, declarant recentem esse sententiam hæreseos ipsorum, nec anteriori tempore extitisse. Quod verò nomen addunt Catholica, non sentiunt se imprudentes labi in amentiam Cataphrygarum: ut quemadmodum illi, sic etiam ipsi dicant: nobis primum revelata est, à nobis inceptit fides Christianorum. Et quemadmodum illi Maximillam atque Monta-

num, sic isti pro Christo Constantium A
fibi Dominum adfiscunt. Quod si jux-
ta illorum sententiam ab hoc Consulatu
initium fides accepit: Quid facient pa-
tres ac beati martyres? Quid ipsi factu-
ri sunt iis quos in fide instituerunt, &
qui ante istos Consules mortui sunt?
Qua ratione eos ad vitam revocabunt,
ut quæ ipsi docuerunt, ea nunc ex eor-
um animis evellant, & ista quæ nunc
primum invenisse se scribunt, illis infe-
rant? Adeo sunt imperiti ac rudes, nec
quidquam aliud norunt quàm excusa-
tiones confingere, easque indecoras
& improbables, quæ illicò rebus ipsis B
confutentur. Hæc sunt quæ Athanasius
in epistola ad familiares suos scripsit.
Poterunt autem Studiosi, ubi episto-
lam ipsam nacti fuerint, quæcunque illic
gnaviter sunt ab auctore dicta cognosce-
re. Nos enim brevitatis studio, par-
tem duntaxat illius epistolæ hoc loco
posuimus. Porro sciendum est, Ursu-
cium, Valentem, Auxentium cum
Germinio, Cajo atque Demophilo,
à synodo fuisse depositos, eo quòd
Arianam hæresin anathemate damnare
noluissent. Quam quidem depositio-
nem cum isti agro animo ferrent, oci-
ùs ad Imperatorem properarunt, eam
fidei formulam quæ in synodo perfecta
fuerat, secum deferentes. Synodus ve-
rò ea quæ decreverat, Imperatori per
epistolam significavit: quæ ex Latino
sermone in Græcum translata, hunc
continet sensum.

*Epistola synodi Ariminensis ad Imperato-
rem Constantium.*

Iubente Deo & præcepto pietatis
vestræ credimus esse dispositum, ut ad
Ariminensium locum ex diversis pro-
vinciis Occidentalium Episcopi venire-
mus: ut & fides claresceret omnibus
Ecclesiæ Catholicæ, & hæretici nosce-
rentur. Dum enim omnes qui recte
sapimus contrafactoremus, placuit ut
fidem ab antiquitate perseverantem,
quam per Prophetas, Evangelia &
Apostolos, per ipsum Deum & Do-
minum nostrum Iesum Christum, sal-
vatorem imperij tui & largitorem salu-
tis tuæ accepimus, quam semper ob-
tinuimus, teneamus. Nefas enim
duximus, recte & iuste sancitorum ali-
quid mutilare: & eorum qui in Nicæno
tractatu confederant unà cum gloriose

ἔτιως ἔτοι ἀντί τῶν Χειρῶν, δεσποτῶν κωνσταν-
τινου ἐπιγράφων)· εἰ ἢ καὶ αὐτὰς δὸς τῆς νύ-
κτος ἰσαλείας δόχην ἢ πίσις ἔχει, τί ποιήσασιν οἱ
πατέρες, καὶ οἱ μακάριοι μάρτυρες; τί ἢ καὶ
αὐτοὶ ποιήσασιν παρ' αὐτῶν κατήχηθῆναι,
καὶ πρὸς τὴν ἰσαλείας ταύτης κοιμηθῆναι; πῶς
αὐτοὶ ἐγείρωσιν, ἵνα ἀμὴν ἔδοξαν δεδίδαχ-
ναι τέρας ἀπαλείψωσιν ἀπὸ τῶν ὡς ἐφευρό-
ντες ἔγραψαν, ἐπαπέρωσιν αὐτοῖς; ἔτιως εἰ-
σὶν ἀμαθεῖς, μόνον εἰδούσις πλάθειν παροφθα-
σαι, καὶ ταύτας ἀπεπεῖς καὶ ἀπιδάνεις, ἐχέσασιν
ἐν τῷ τὸν ἔλεγχον· τοιαῦτα μὴν ἀθανάσιον
τοῖς ἐαυτῶν γνωρίμοις ἐπέσειλην· ὁμοίως ἢ τοῖς
φιλομαθεῖσιν ἀναζητήσασιν ἰνὴν ἐπιστολήν, γινώ-
σκειν τὰ ἐν αὐτῇ διωρατῶς εἰρημῶν· ἡμεῖς γὰρ
μέρος αὐτῆς ἐν ταύτῃ παρὰ θεοῦ καμῶν, τὸ μὴ
καθίελε τὰς πρὸς ἐσάλευσιν καὶ ἐρσάκιον, αὐξί-
νιον τε καὶ γερμανιον καὶ γάκιον καὶ δημόφιλον, ὅτι
τὴν ἀρεάνιον δόξαν ἀναθεματίσαι ἐκατέδ-
ξαντο διὸ ἔτοι μὴ ἀνακαλιζήντες ἐπὶ τῇ κα-
ταπέσει, πρὸς τὸν βασιλέα ταχέως ἀνέδρα-
μον, ἐπικομιζόμενοι τὴν ἀναγωγὴν εἶσαν ἐν τῇ
σωσῶν τῆς πίσεως ἐκδοσῶν ἢ σωσῶν τῆς δι-
ἐπιστολῆς γνώριμα τὰ ἰσὺς αὐτῆς γνωσῶν
καθίεση τῷ βασιλεῖ. ἥς ἐκ ῥωμαϊκῶν με-
ληθεύσασιν, ἡδὲ ἐστὶν ἡ διανοία·

Ἐπιστολὴ τῆς ἐν δριμίνῳ σωσῶν πρὸς τὸν βα-
σιλέα κωνσταντινον

Ἐκ τε τῶν Θεῶν καλεῖσθαι, καὶ τῆς εὐσεβείας
πρὸς ἀίμαλος, τὰ πάλαι δόγματι ἐν τῇ γ-
ρημῶν πρὸς αὐτὸν εἰς γὰρ δριμινον ἐκ πασῶν
τῶν πρὸς δύσιν πόλεων, εἰς τὸ αὐτὸ πάντες ἐπι-
σκοποὶ σωθήσομεν ἵνα καὶ ἡ πίστις τῆς καθολι-
κῆς ἐκκλησίας γνωριθῆ, καὶ οἱ τάναντία φρε-
νῶντες ἐκδοῦντο γῶν) ὡς γὰρ ἐπὶ πλείστον δια-
σκοπῶντες εὐρηκαμῶν, δεξοὶν ἐφάνη, τὴν πί-
σιν τὴν ἐκ παλαι διαμῶνσαν, ἣν καὶ οἱ πα-
τὴρ καὶ τὰ εὐαγγέλια, καὶ οἱ ἀπόστολοι δι-
ἐκ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χειρῶν ἐκήρυξαν, ἔτι
τῆς σῆς βασιλείας φερεῖς ἐκ τῆς σῆς ῥώσεως
πρὸς ἄτε· ἵνα ταύτην καταχόνησιν φυλάξω-
μεν, καὶ φυλάτῶντες μέχρι τέλους διατηρή-
μεν ἀτοπον γὰρ καὶ ἀθέμιτον ἐφάνη, τῶν ἐ-
στῶν καὶ δικαίως ὠρισμένων τῶν μελλασσῶν
καὶ τῶν ἐν νικαίᾳ κοινῇ μὲν τῶν ἐκδοσῶν

σε πατρός κ' βασιλέως κωνσταντίνου ἐσκεμμέ-
 νων, ὧν ἡ διδασκαλία τὴν καὶ τὸ φρόνημα διήλ-
 θέτε ἐκκηρύχθη εἰς πάσας ἀνθρώπων ἀκοάς
 τε καὶ διανοίας ἥτις ἀπίπαλθ' μόνη καὶ ὀλε-
 τήρ τῆς δόξης αἰρέσεως ὑπῆρξε δι' ἧς ἐμό-
 νον αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ αἱ λοιπαὶ αἰρέσεις καθη-
 ρέθησαν ἐν ἧ ὄντως καὶ τὸ παροῦσιν ἐναῖσι φα-
 λερῶν, καὶ τὸ ἀφελῆσθαι τῶν ἀπικίνδυνων ὑπάρ-
 χει ὡς εἶπε καὶ πατέρα γρηγορίου, ἔσαι τοῖς
 ἐχθροῖς ἀδεία τὴν ποιῆν ἀπὸ βέλους ὅθεν
 ἐρσάκιος τε καὶ ἑσάλης, ἐπεὶ δὲ ἐκπαλαι μετε-
 χοίτε καὶ σύμφωνες ἔσσαν ἀρναβίου δόγματ' ὅθεν
 ἦσαν καθυπερηκότες, ἐκ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας
 χωρεθέντες ἀπεφάνθησαν ἡς ἵνα μετὰ ἁπο-
 σιν, ἐφ' οἷς ἑαυτοῖς σωματικῶς πλημμε-
 λήσαντες, μετὰ νοίας τὴν καὶ συγνώμης ἠξίον
 τυχεῖν, ὡς καὶ τὰ ἐγγραφα τὰ ὑπὸ ἐκείνων γε-
 γρημμένα μαρτυρεῖ δι' ὧν ἀπάντων φειδῶ
 γεγρημῆ, καὶ τῶν ἐγκλημάτων συγνώμη ἦν ἡ
 ὁ καιρὸς καθ' ὃν ταῦτα ἐπράττετο, ὅτε ἐν με-
 διολάνῳ τὸ συνέδριον τῆς σωμῶδ' σωματικῶ-
 λείτο, συμπαρασθῆναι ἡ καὶ τῶν περὶ ἐπιτεμένων τῆς
 ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐγνωκότας ἡ ἅμα καὶ τὸν
 μὲν τὴν τελευτῶν ἄξιον μνήμης κωνσταντίνου,
 μὲν πάσης ἀκερβείας καὶ ἑξέτασεως τὴν
 συγγραφεῖσιν πιστὴν ἐκτεθεικότα· ἐπεὶ δὲ ἡ ὡς
 ἑξ ἀνθρώπων ἐγγύετο βασιλεύεις, ἐπὶ τὴν
 ὀφειλομένην εἰρήνην ἀνεχώρησεν, ἀποποι-
 ῶν ἑνομισαμῶν εἶναι μετ' ἐκείνων τὴν καινοτομίαν,
 καὶ τὸς ἄλλους ἀγίας ὁμολογητάς ἐμαρτυράς,
 τὰς καὶ τὰς ἑξ δόγματ' συγγραφείσ τε καὶ
 εὐρετάς ὑπὸ παλαιῶν οἱ πνεύσ τὸν παλαιὸν τὴν
 καθολικῆς ἐκκλησίας θεσμῶν, ἀπᾶντα φρο-
 νῶντες διαμεμνήκασιν ὧν ὁ Θεὸς τὴν πίστιν καὶ
 εἰς τὰς σὰς χρόνας τῆς βασιλείας μετέδωκε,
 διὰ τῶν Κυρίων ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς σοὶ καὶ
 τὸ βασιλεύειν ἔτις ὑπῆρξεν, ὡς καὶ τὴν καὶ ἡμᾶς οἰκουμενικῶς κερθεῖν πάλιν γενεῶν οἱ ἐλεει-
 νοὶ καὶ οἰκτροὶ τῶν φρονήματι, ἀθεμίτῳ τολμήματι τὴν δυοσεβῆς φρονήσεως κήρυκας ἑαυ-
 τὰς ἀνήγειραν, καὶ τῶν ἀπικίνδυνων ἀνατρεπῶν πᾶν τὸ τὴν ἀληθείας σὺντάγμα ὡς γὰρ τὴν
 σὸν περὶ ἡμᾶς τὸ συνέδριον τὴν σωμῶδ' σωματικῶς ἐκείνοι τὴν ἰδίας ἀπάτης ἐβύμ-
 νων τὴν σκέψιν ἐπὶ φρόνῳ γὰρ πανουργία πνί καὶ παραχρηπρόσφρονες πικροτομείν, τῆς
 τοιαύτης ἑτεροίας τὰς σωμαλισκομῶδες εὐρόντες γερμανίον, ἀυξέντιον καὶ γάϊον, τὰς
 τὴν ἑσῶ καὶ διχοστασίαν ἐμποιῶντας ὧν ἡ διδασκαλία μία μὲν ἔσα, πᾶν πλήθ' ὅθεν
 βλασφημιῶν ὑπεβέβηκεν ὡς ἡ σωμῶδ' ἔχει τὴν αὐτῆς παροῦσιν ὄντας, ἔτε ὁμο-
 γνώμων ἑτέρας ἐφ' οἷς κακῶς ἐφρόνεν, εἰς τὸ σημεῖον ἡμῶν μετὰ ἡγάγον ἑαυτὰς, ὡς
 ὁρκεῖν ἑτερον γράφειν ἦν ἡ καιρὸς βραχυς, ὁ καὶ τὰς γνώμας αὐτῶν ἑξελείχων ἵνα μὴ

A memoria Constantino patre pietatis
 tua. Qui tractatus manifestatus est &
 insinuatibus mentibus populorum, &
 contra heresin Arianam tunc oppositus
 invenitur, ut non solum ipsa, sed etiam
 reliquæ hereses inde sint expugnatae. A
 quo si aliquid demptum fuerit, vene-
 nis hæreticorum aditus panditur. Ideo
 Ursacius & Valens in suspicionem ejus-
 dem hereseos Arianæ venerunt aliquan-
 do, & suspensi erant à communione. Et
 rogaverunt veniam, sicut eorum conti-
 nent scripta. Quam meruerunt tunc
 temporis à Concilio Mediolanensi, ad-
 sistentibus etiam legatis Romanæ Ec-
 clesiæ. Constantino præsentem in hoc,
 cum magno examine fuisset conscrit-
 ptum, quod tenens baptizatus ad quietem
 Dei commigravit, nefas putamus inde
 aliquid mutilare, & tot Sanctos &
 Confessores & successores Martyrum,
 ipsius tractatus conscriptores in aliquo
 remove, cum & ipsi præteritorum
 Catholicæ Ecclesiæ scriptorum cuncta
 servaverint. Manfitque usque in hæc
 tempora, quibus pietas tua à Deo pa-
 tre per Deum & Dominum nostrum
 Iesum Christum potestatem regendi or-
 bis accepit. Verum miseri homines &
 infelici sensu præditi, iterum ausu teme-
 rario se præcones impiæ doctrinæ re-
 nunciaverunt: & nunc etiam conantur
 convellere quod fuerat positum ratio-
 ne. Etenim cum pietatis tuæ literæ
 iusserint tractari de fide, offerrebat
 nobis à supradictis turbatoribus Ecclē-
 siarum, adlociato Germinio, Auxentio
 & Cajo, novum nescio quid consideran-
 dum, quod multa perversæ doctrinæ
 continebat. At vero eū videretur displicere
 quod offerrebant publicè in Conci-
 lio, putaverunt aliter esse conscribendū.
 Et quidem hæc brevi tempore sæpe mu-
 tasse, manifestum est. Sed ne Ecclesiæ

S

frequentius perturbentur, placuit instituta vetera rata atque inviolabilia servari: supradictos vero à communione nostra removeri. Ad instruendam igitur tuam clementiam legatos nostros direximus, Concilij sententiam per literas nostras nunciaturos. Quibus hoc ipsum solum mandavimus, ut non aliter legationem perferrent, quam statuta vetera permanere firmissima: ut & sapientia tua cognosceret, non hoc quod promiserant supradicti Valens & Ursacius Germinius & Caeus, si sublatum fuisset quidpiam, pacem posse compleri. Quo enim modo pax servari possit ab ijs qui pacem subvertunt? Magis enim turbatio cunctis regionibus, & praecipue Ecclesia Romana immissa est. Ob quam rem tuam rogamus clementiam, ut placidis auribus & sereno vultu universos legatos nostros & aspicias & audias: neve aliquid permittat clementia tua in injuriam veterum convelli, sed manere ea quae à majoribus nostris accepimus; quos & fuisse prudentes, & sine Spiritu sancto Dei non egisse confidimus. Quia ista novitate non solum fideles populi perturbati sunt, verum etiam infideles ad credulitatem verantur accedere. Oramus etiam ut praecipias, tot Episcopos qui Arimino detinentur, inter quos plurimi sunt qui ætate & paupertate defecti sunt, ad suam provinciam remeare; ne destituti suis Episcopis laborent populi Ecclesiarum. Hoc etiam frequentius postulamus, ut nihil innovetur, nihil minuat; sed maneat incorrupta quae patris sanctae pietatis tuae temporibus, & tuis religiosis saeculis permanferunt. Nec jam nos fatigari aut convelli à sedibus nostris tua sancta prudentia permittat: sed quieti cum populis suis Episcopi vacent semper postulationibus, quas habent pro salute tua, & pro regno tuo, & pro pace quam tibi divinitas pro meritis tuis profundam ac perpetuam largiatur. Legati autem nostri, & subscriptiones & nomina Episcoporum vel legatorum referent; sicut ijdem alia scripturam instruent tuam sanctam religiosamque prudentiam.

Α ἐν τοῖς ἀυλοῖς τοῖς αἰετὰ τῆς ἐκκλησίας παρ-
 πίη, & ταραχῆ & φόρῳ & καλῶς ἔμενον
 ἅπαντα συλχῆ, βέβαιον ἐφάνη, τὰ πάλαι ὠ-
 ρισμένα, ἔμμονα & ἀμετακίνητα διαφυ-
 λάθειν τὰς ἱεροσημηδρῆς, ἀπὸ τῆς ἡμετέ-
 ρας κοινωσίας ἀποκεχωρισθῆναι δι' ἡμῶν,
 τὰς ἀναδιδ' ἀξάντας πρὸς τὴν σὺν
 Ἰπείκειαν ἀπεσάλκαμν, τὴν γνώμην τὴν
 σκεδρῶς διὰ τῆς Ἰπείκειας μινυθῆσας τοῖς
 γε πρὸς εὐσεβοῖς παρὶ γε πάντων τῶτο παρεκε-
 λευσάμεθα, τὴν ἀλήθειαν πρὸς ἅσα ἀδικίαν
 τῶν πάλαι δευχαίων κ' δικαίων ὀρμωμδρῆς αἰ-
 ἰετὴν σὺν ἀναδιδ' ἀξῶσιν ὁσιότηα, ὅπῃ ἂν
 παρὲς ἔφθασαν ἕρσάκιος τε κ' ἑάλης, ἕσται εἰρή-
 νη, εἴπερ πᾶν δικαίον ἀνατραπήῃ πῶς γ' εἰ-
 ρήνῳ οἷον τε ἀγῶν, τὰς τῶν εἰρήνῳ καὶ ἀλῶν
 τας· μάλλον γ' εἰς κ' ταραχῆ ἐκ τῶτων σὺν
 ταῖς λοιπαῖς πόλεσι, καὶ τῇ τῶν Ῥωμαίων ἐκ-
 κλησία γρησέ· διὸ δὴ κ' ἱκετεύομν τὴν σὺν
 Ἰπείκειαν, ἵνα παρρησιῶσιν ἀκοαῖς κ' γαληναῖς
 βλέμμασι, τὰ τ' ἡμέτερας πρὸς εὐσεβείας ἀπεί-
 σεας, μὴ τε πρὸς ὑβρῶν τῶν τελεθροκότων
 καμὸν πμελλάθειν Ἰπείκειας ἀλλ' εὐ-
 σης ἡμᾶς ἐμδρῶν τοῖς παρὰ τῶν περγόνων ὁ-
 ριδ' εἰσῆτε κ' νενομοθετημδρῶς ἕς ἀπαντα μὴ
 ἀλχνοῖας τε κ' φρονησεως καὶ πνεύματ' ὁ-
 ἀγῆς πεποικέναι φήσαιμν ἀν' τὰ γ' ἡμῶν
 παρ' ἐκείνων καινοτομήμδρα, τοῖς μὲν πρὸς
 εὐσεβασιν, ἀπίσταν ἐμποιεῖ τοῖς δὲ ἀπίσταν
 σιν, ὡμότηα· ἱκετεύομν ἱεπ, ἵνα κελύσται
 τὰς ἐπισκόπους τὰς ἐν ταῖς ἀλλοδαπαῖς δια-
 τρεθῶσας, ἕς καὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἐπίπονον, καὶ
 τὸ τῆς πεινίας ἐνδ' εὐς πρῦχει, τὴν εἰς τὰ οἰκεία
 ἀνακομιδῶν ῥαδίαν ποιήσασθ, ἵνα μὴ ἔμ-
 μοι τῶν ἐπισκοπαν αἰ ἐκκλησία διαμδρῶσθ
 ἐπ' ἱεπ παρὸς ἀπασι τῶτο δ' εὐόμεθα, ἵνα μὴ
 ἐλλείπη τῶτων παρὸς παρξάντων, μὴ τε πρὸς
 νάη· ἀλλὰ πάντα ἀρρηκία διαμῆναι ἐκ τῶ
 σὲ πατρὸς εὐσεβείας, κ' εἰς τὸν νδν χροῖον δι-
 φυλαθόμενα· μὴ τε λοιπὸν ἡμᾶς μοχθη-
 καὶ ἐκτὸς τῶν ἰδίων παρρηκίων ἐπ' εὐσεβείας
 γρησθ' ἀλλ' ἵνα οἱ ἐπισκοποὶ σὺν τοῖς ἰδίοις

λαοῖς, μετ' εἰρήνης εἰς εὐχάσ τε & λατρείας χολὴν ἄγοιεν, ἱκετεύοντες ὑπὲρ τῆς σὺν
 Καίρειας καὶ βασιλείας κ' εἰρήνης, ἣν ἡ θεοῦτος σοῖς τὸ διωκεῖς χαλεπῆται· οἱ
 ἡμέτεροι πρὸς εὐσεβείας, καὶ τὰς τῶν ἐπισκοπαν παρρηκείας κομ-
 ζῶσιν· οἱ τινες καὶ εἰς αὐτῶν τῶν θεῶν γραφῶν, τὴν σὺν ἀναδιδ' ἀξῶσι θεοῦτος

ταυτα μὲν ἐν ἡ συνόδῳ ἐγράψεν, καὶ δι' ἐπισκόπων ἀπέστειλεν οἱ μὲν τοὺς παλαιούς, καὶ ἐλάλησαν φθασαυλίας τὴν τέτων ἀφίξιν, πρὸ διαβάλλουσι μὴ τὴν συνόδον, ἐπιδείξαντες ἢ ἐπεκομίζοντο πύσως ἐκδοσιν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐκ πολλῆς ψεύσεως τῆ δόξαν ἡ δόξη πρὸς κείμην, ἢ γαυαλίει μὴ καὶ τῆ συνόδῳ τὰς ὅτι παλαιούς, καὶ ἐξασάκιον διὰ τιμῆς ἢ γε πολλῆς, διό οἱ ἀπὸ τῆς συνόδῳ πεμθθέντες, ἐχρόνιζον, ἀποκρίσεως ἐτυχεύοντες ὅτι ὅτι πῶς τοιαύτα πρὸς τὴν συνόδον διὰ τῶν παρόντων ἀντέγραψεν ὁ βασιλεὺς

Κωνσταντῖος νικητὴς καὶ τριαμβευτὴς αὐγυς, πᾶσι τοῖς ἐν αἰμίνῳ ἐπισκόποις σιμωλεθῶσιν

Αἰ πρὸς γε μὲν ἔχειν ἡμᾶς φροντίδα καὶ τῆς θεῆς καὶ πρὸς κεινῶν νόμῳ, ἀλλ' ἢ ἡμετέρα χριστοῦ ἀγνοεῖ ἀλλὰ νῦν τὰς ἀπὸ τῆς σιωπῆς ὑμῶν ἀποσταλέας εἰκοσι ἐπισκόπους ἀναδέξαμεν τὴν παρ' ὑμῶν πρεσβείαν, τῶς ἐκ ἡδωθηθῆμεν ἰδέειν ἀναγκαῖα γρημίτη πρὸς τὰς βαρβάρους ὁδοὺς καὶ ὡς οἶδατε, ὡς περὶ τὴν ψυχὴν καθαρὰν ἔσαν ἀπὸ πάσης φροντίδος, τὰ καὶ τῆς θεῆς νόμῳ γυμνάσει, τοιγαρὶν τὰς ἐπισκόπους ἐκελεύσαμεν ἐν τῇ ἀδριανουπόλει ἐκδέξασθαι τὴν ἡμετέραν ἐπάνοδον, ἢ ἐπειδὴ πάντα καλῶς διαλεθῆναι τὰ δημόσια, ὅτε λοιπὸν ἀπὸ ὑποβάλλουσι, ἀκῆσαι καὶ δοκιμάσαι διωθηθῶμεν τῇ μῆτι τερρότητι ὑμῶν μὴ βαρῦ φανέσθω, ὡς ἐκδέξασθαι τὴν αὐτῶν ἐπάνοδον, ἢ ἐπείδ' ἂν ἐπανέσθωσι κομίζοντες ὑμῶν τὰς ἡμετέρας ἀποκρίσεις, διωθηθῆτε εἰς πέρας ἀγαθῶν τὰ πρὸς τὴν λυσίελεψιν ἀνήκοντα τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. Ταῦτα δεξάμενοι τὰ γράμματα οἱ ἐπίσκοποι, αὐτῶς τοιαῦτα ἀνέγραψαν τὰ γράμματα τῆς φιλανθρωπίας ἐδέξαμεθα, καὶ εἰς θεοφιλέσασιν βασιλεὺς, τὰ πρὸς ἡμᾶς διὰ τὴν τῶν δημοσίων ἀνάγκην, τῶς μὴ δεδωπηθῶσιν τὰς ἡμετέρας πρὸς ἐξῆς θεωρησάμεν ἡμᾶς ὅτι κελύξας ἐκδέξασθαι τὴν αὐτῶν ἐπάνοδον, ἔως ἂν τὰ παρ' ἡμῶν ὀρεθῶντα ἀπολαθῶσιν τοῖς προγόνους ἡμῶν ἐπιγνώσασιν αὐτῶν ἢ σὴν ἐλάσειν ἀλλὰ ἐννεὺ διὰ τῶν τῶν γραμμάτων ὁμολογήσασιν καὶ διαβεβαίωμεθα, μηδ' αὐτῶς ἡμᾶς ἀναχωρεῖν τῆς ἡμετέρας πρὸς ἐξῆς τῶτο καὶ τοῖς πρὸς ἐξῆς

A Hæc à Concilio scripta, & per Episcopos missa fuere. Verum Ursacius & Valens cum adventum illorum prævertissent, Concilium iptum apud Imperatorem criminati sunt, ostensâ illi fidei fomulâ quam secum attulerant. Imperator vero, cujus animum jampridem occupaverat Ariana perfidia, adversus synodum commotus est; Valentem autem & Ursacium multis honoribus affecit. Proinde qui à Synodo missi fuerant Episcopi, diu illic hæterunt, cum nullum ipsis responsum daretur. Tandem vero Imperator per illos qui aderant, hæc ad synodum rescripsit.

B Constantius victor & triumphator Augustus, universis Episcopis qui apud Ariminum convenerunt.

Præcipiam nos semper curam gerere divinæ ac venerabilis legis, ne vestra quidem sanctitas ignorat. Veruntamen viginti Episcopos à vestra prudentia missos, qui legationem vestro nomine obeundam susceperunt, hæctenus nobis videre non licuit. Urget enim nos expeditio adversus Barbaros: & quemadmodum nostis, animo ab omni cura ac sollicitudine vacuo, divinæ legis negotia tractanda sunt. Quamobrem Episcopis mandavimus, ut reditum nostrum Hadrianopoli expectarent; ut postquam ea quæ ad rempublicam pertinent, recte fuerint constituta, tunc demum quæ ab illis suggesta fuerint, audire atque expendere valeamus. Interim vero nequaquam molestum sit vestræ gravitati, eorum reditum præstolari, ut cum reversi fuerint nostra ad vos responsa referentes, ea quæ ad utilitatem Ecclesiæ Catholicæ pertinent, ad exitum perducere possitis. Has literas cum accepissent Episcopi, in hunc modum rescripserunt.

Accepimus literas clementiæ tuæ, Domine Imperator Deo carissime, quibus significas ob publicorum negotiorum necessitatem, tibi non licuisse hæctenus legatos nostros ad conspectum tuum admittere: jubesque ut eorum reditum eo usque expectemus, donec pietas tua per illos cognoverit ea quæ sunt à nobis convenienter majorum nostrorum traditioni decreta. Nos vero nunc quoque profitemur his literis & affirmamus, nullatenus nos à proposito nostro discedere. Id enim etiam lega-

tis nostris mandavimus. Perimus A
autem ut placido ac sereno vultu
tum presentia mediocritatis nostræ
scripta jubeas perlegi, tum ea quæ
per legatos nostros mandavimus,
benigne suscipias. Cæterum man-
suetudo tua nobiscum juxta intelli-
git, quantus sit ubique mœror at-
que tristitia, propterea quod feli-
cissimis temporibus tuis tot Eccle-
siæ Episcopis suis sunt destitutæ. At-
que idcirco obsecramus iterum cle-
mentiam tuam, Domine Deo caris-
sime Imperator, ut ante hyemis as-
peritatem, si quidem id pietati tuæ B
placuerit, ad Ecclesias nostras remea-
re nos jubeas: quatenus omnipoten-
ti Deo, & Domino ac Servatori no-
stro Iesu Christo, filio ejus unige-
nito, solennes pro imperio tuo pre-
ces unâ cum populis celebrare possi-
mus, sicut & antea semper fecimus,
& nunc cum maxime facere optamus.
His literis scriptis, cum aliquantulum
temporis substitissent, & Imperator
nullum ipsis responsum daret, singuli
ad civitates suas redierunt. At Im-
perator jam quidem antea in animo
habebat, opinionem Arij per omnes
Ecclesias disseminare: Tum verò maxi-
me studens id perficere ut illa reliquis
omnibus prævaleret, discessum Epi-
scoporum contemptum ab illis se esse
dicens, eò quod præter ipsius senten-
tiam Concilium dissolvissent. Qua-
propter Ursacio ac Valenti eorumque
affectis, quidvis contra Ecclesias agen-
di liberam potestatem dedit. Expositi-
onem autem fidei quæ lecta fuerat
Arimini, ad Ecclesias Italiæ mitti jus-
sit: mandans ut quicumque subscribere
ei nollent, pellerentur Ecclesiis,
& in eorum locum alij substituerentur.
Et primus quidem Liberius Romanæ
urbis Episcopus, cum fidei illi confes-
sum accommodare renuisset, in exi-
lium mittitur, Felice in ejus locum
ab Ursacianis suffecto. Qui cum ef-
fret Ecclesiæ Romanæ diaconus, Arianam
tunc amplexus perfidiam, ad
Episcopatus honorem promotus est.
Nonnulli tamen affirmant, illum
opinionem Arianam minimè am-
plexum esse, sed vi ac necessitate
compulsus ordinationem suscepisse.
Tunc igitur in Occidentis par-

ἡμῶν ἐνεβλάμεθα· ἀξιῶμεν τοίνυν, ὅπως
γαληναία τῇ προσόψει τὰ τε νῦν γράμματα
τῆς ἡμετέρας μετριοτήτου· κελύσης ἀνα-
γνωσθῆναι· ἀλλὰ γὰρ καὶ κείνα ἀδὲ τῶν
πρῆσβυτερῶν ἡμῶν ἐνεβλάμεθα, ἡδέως ὑποδέ-
ξῃ· ἐκεῖνο μὲντοι σιωρᾶ μεθ' ἡμῶν καὶ ἡ σὴ
ἡμερότης, ὅσην ὄν ἐστὶ λύπη καὶ καθήφεια, ὅτι ἐν
τοῖς σοῖς μακαριωτάτοις καιροῖς, τοσαύται
ἐκκλησίαι χωρὶς Ἐπισκόπων εἰσὶ· Ἐδιδάτε
πάλιν τὴν σὴν φιλανθρωπίαν ἀξιῶμεν, κύριε
θεοφιλέσασθε βασιλεῦ, ὅπως πρὸ τῆς τετραχί-
της τῶν χειμῶνων, εἴπεθ' ἄρῃσιν ἐτὶ σὴ ἔνθε-
βεία, κελύσεις ἡμᾶς εἰς τὰς ἡμετέρας ἐκ-
κλησίας ἐπανελθεῖν, ὑπερὲς τῆς δύναδος ἡμᾶς
τῶ πάντοκράτορι Θεῷ, καὶ τῶ δεσποτῇ καὶ σω-
τῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῶ ὑψίστῳ τῶ μονο-
γῆρι, ὑπερὲς τῆς βασιλείας, τὰς ἐθίμους ἐπι-
χὰς καὶ τῶ λαῶν ἀποπληρῆν, καθὼς καὶ αἱ
ἐπιτελεσάμεν καὶ νῦν ποιῶμεν ἐυχόμενοι.
Τὰ δὲ γράμματα, καὶ μικρὸν ἤμειναντες
χρόνον, ὡς ἔσθ' ἤξιε αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἀπο-
κρίσας, καὶ πόλεις τὰς ἑαυτῶν ἀνεχώρη-
σαν· ὁ βασιλεὺς δὲ, καὶ ἡδη μὲν πρῶτος
ἐσκόπει τὴν ἄρειαν δόξαν ταῖς ἐκκλη-
σίαις ἐγκατασπείρει· ταύτῃ τε κεραιήσιν
ἐπαρδακῶς, πρῶτασιν ὑβρεως τὴν ἐπι-
νων ποιῆται ἀναχώρησιν, καὶ ἀπεφε-
νήσας λέγων, ὅτι ὡς γὰρ γνώμῃ αὐτῶν ἀν-
λύθησαν· διὸ τοῖς μὲν πρῶτοις ἔρσάκιον, ἐπὶ
αὐτοῖς ἐδόκει σὺν παρρησία καὶ τῶ ἐκκλη-
σιῶν πρῶτασιν ἐπέτερε· τὴν δὲ ἐκδο-
τῆς ἀναγνωσείσης ἐν δρομίνῳ πίσει
ἐκέλευσεν εἰς τὰς πρῶτας ἰταλίαν ἐκκλη-
σίας ἐκπέμπεσθαι, πρῶτασιν τὰς μὴ Ῥο-
μαίους ὑπογράφειν αὐτῇ, Ἰζοῦσθ' τῆ
ἐκκλησιῶν, καὶ εἰς τὰς τόπους αὐτῶν ἐπι-
ρεσ ἀντικαθίστασθαι καὶ πρῶτον μὴν Νίσι-
ον· ὁ τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοπος παρατησά-
μεν ἐκείνῃ τῇ πίσει σιωβείας, Ἰζοῦσθ' τῆ
γίνε, τῶ πρῶτον ἔρσάκιον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν κα-
τασησάντων φίληκα· ὁ δὲ διάκονος ὢν τῆς Ῥώ-
μης ἐκκλησίας, καὶ τῆ δρομίνῳ δόξῃ πρῶτος
θεῖς, εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν πρῶτος ἐλθὼν εἰσὶν
οἱ λέγοντες, ὅτι ἐπὶ πρῶτος μὲν τῆ δρομίνῳ
νῆ δόξῃ, βία δὲ καὶ ἀνάγκη κεχειροτο-
ῦ πάντα μὲν ἐν τότε τὰ καὶ τὴν δύνα-

καυδομύμματα αρχήν είχε τῶν μὲν, ἔξω-
 θεμύων κ' ἀποσελλομύων εἰς ἔξορίαν τῶν
 ἧ, εἰς τόπον τῶν αὐτῶν ἀνικαθίσταμύων κ' αἰ
 ταῦτα ἐγένετο βία κ' τῶν βασιλικῶν πρεσβα-
 μάτων, ἀπὸ κ' εἰς τὰ ἐδά μέρη ἀπέσαλτο ὁ
 λβέριος· μὲν ἔν μικρὸν ὕστερον τ' ἔξορίας ἀ-
 νακληθεῖς, τὸν οἰκίον θρόνον ἀπέλαβε, ἔν ῥώ-
 μηλας σασιάντ'· κ' τῆς ἐκκλησίας ἐν-
 βάλλοντος τὸν φίληκα· ὅτε βασιλεὺς καὶ πρὸς
 γνώμην τέτοις ἐγγύετο σύμψηφ'· οἱ ἧ πρὸς
 ἔρσάκιον τ' ἰταλίας ἀναχωρήσαντες, ἔπὶ τὰ
 ἀνατολικά διαβαίνοντες μέρη, πόλιν τ' Ἰθάκης,
 ὄνομα νίκη, καταλαμβάνουσ' μικρὸν ἧ Ἰπι-
 μείναντες ἐν αὐτῇ χρόνον, ἔτερον ποιῶν ἐν
 αὐτῇ συνέδριον ἔπὶ τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ἐν δρι-
 μίνω τ' πίσεως ἐκδόσιν εἰς ἑλλάδα γλώσσαν
 ἐρμηνεύσαντες, καθ' ὃν ἀνώτερον γέγραπται
 τὸ ποῖον, εἶτα δημοσεύσαντες ἐδέξασαν, ἐπι-
 φημίσαντες ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου κ' αἰ
 ὑπηγορεύσας τὴν πίσιν τῇ ἐν νίκη, τῷ παρο-
 μοίω ἔ ὄνομα ἧ σωμαρπάζειν τὰς ἀπὸ
 ἔσεως βαλόμενοι τὴν ἐν νικαία γ' τ' βιδυνίας
 πίσιν ἐναυ ἐνόμιζον· ἀλλ' ἔδ' ἐν αὐτὰς ὤνησε τὸ
 σόφισμα· μετ' ἔ πολὺ γ' ἔξηλέγη διέτε-
 λαν γ' γελῶμενοι πρὸς μὴν ἐν τῶν κ' τὰ ἐσπεί-
 ρια γ' ἡρομένων μέρη, τοσαῦτα εἰρήσθω· μελι-
 τέον ἧ Ἰπὶ τὴν διήγησιν τῶν κ' τὸν αὐτὸν χρό-
 νον κ' τὴν ἀνατολίω γ' γ' ἡρημένων· δεχτέον
 ἧ ἐντεῦθεν

A tibus, rebus novis ac tumultu plena
 erant omnia: cum alij quidem extru-
 derentur & in exilium mitterentur; alij
 vero in eorum surrogarentur locum.
 Atque hæc gerebantur vi & auctorita-
 te Imperialium edictorum, quæ ad par-
 tes etiam Orientis transmissa sunt. Cæ-
 terum Liberius haud multo post ab exi-
 lio revocatus, sedem suam recepit, cum
 populus Romanus seditione factâ Fel-
 licem Ecclesiâ expulisset, & Imperator
 licet invitus assensum illis præbuisset.
 Ursaciani vero relicta Italiâ, ad Ori-
 entis partes transgressi, Nicen venere,
 quod est oppidum Thraciæ. Illic mo-
 dico tempore commorati, aliud in eo
 loco fecere Concilium. Et expositio-
 nem fidei quæ lecta fuerat Arimini, in
 Græcum sermonem transferentes, sic-
 ut supra retulimus, confirmarunt simul
 ac publicarunt: ab universali Concilio
 dictatam esse vulgantes fidem, quæ ab
 ipsis edita erat in oppido Nicæ: eo con-
 silio ut nominis similitudine simplici-
 ores deciperent, dum putant eam esse fi-
 dem quæ apud Nicæam Bithyniæ urbem
 conscripta fuisset. Verum hujusmodi
 commentum nihil ipso juvit: Paulo
 post enim detecta fraus est, ipsiq; omni-
 um ludibrio expositi permansere. Sed
 de his quæ in Occidentis partibus gesta
 sunt, hæcenus dicta sufficiant. Trans-
 eamus nunc ad narrationem eorum, quæ
 eodem tempore sunt in Oriente gesta.
 Hinc autem sumendum est sermonis
 exordium.

Κεφ. λη΄.

Περὶ τῆς Μακεδονίης ἀμότητος ἧ πρὸς αὐτὴν γιγνο-
 μέτων παραχῶν.

CAP. XXXVIII.

De Macedonij savitia & tumultibus ab eo
 concitatis.

Οἱ ἔ ἀρειανῆς μέγας Ἰπίσκοποι, μείζον
 ἐν τῶν βασιλικῶν πρεσβυμάτων
 πρεσβυλάμβανον θράσ'· ἔ ὅπως τὴν μὲν
 συνόδον παρεσκιάζοντο συγκερθεῖν, μι-
 κρὸν ὕστερον λέξω· τὰ ἧ πρὸ τῆς συνόδου ὑπὸ
 αὐτῶν ἡρομένα, πρὸτερον Ἰπιδράμωμεν·
 ἀκάκι' μὴν γ' καὶ πατροφίλ'· μάζιμον
 τὸν ἱεροβλύμων ἔξωθήσαντες, κύνειλον ἀνι-
 καλίστησαν μακεδόνι'· ἧ τὰς γείνια ἔσας
 ἐν κωνσταντίνε πόλει ἐπαρχίας τε καὶ πόλεις
 ἀνέτερεπεν, ὑποουργῶν ἔ οἰκεία σκοπῆ κ' τῶν
 ἐκκλησιῶν προβαλλόμεν'· καὶ τῆς μὴν κυ-
 ζίκης, ἐλεύσιον Ἰπίσκοπον ἀναδ' κνύς· τῆς δ' ἔ

A Rianæ factionis Episcopi, ex Im-
 perialibus edictis majorem sum-
 pserunt audaciam. Quanam autem ra-
 tione Concilium cogere aggressi sint,
 paulo post dicturus sum. Prius tamen
 ea percurram quæ ab illis ante synodum
 gesta sunt, Acacius quidem & Patro-
 philus pulso Maximo Hierosolymor-
 um Episcopo, Cyrillum in ejus locum
 substituerunt. Macedonius vero vicinas
 Constantinopoli civitates ac provincias
 subvertit, ministros sceleris sui quod
 contra Ecclesias designaverat, ad sacer-
 dotia promovens. Et Eleusium qui-
 dem Cyzici ordinavit Episcopum: Ni-
 S ij

comediæ vero Marathonium, qui prius A quidem diaconus fuerat sub ipso Macedonio: cæterum in constituendis viro- rum ac mulierum monasteriis egregiam operam navaverat. Sed quoniam modo vicinas Constantinopoli provincias & urbes Macedonius everterit, jam dicendum est. Hic igitur cum Episcopatum ea ratione quam supra retulimus occupavisset, cunctos qui idem cum ipso sentire nollent, innumeris malis affecit. Nec solum Catholicos persecutus est, verum etiam Novatianos: gnarus eos quoque fidem ac doctrinam confubstantialis amplecti. Hi ergo unâ cum illis vexati, intoleranda perpessi sunt mala. Et Episcopus quidem eorum nomine Agelius, fugâ sibi consuluit. Multi vero pietate inlignes, comprehensi ac tormentis subditi sunt, eo quod communicare cum illo recusarent. Post cruciatus autem, miseros homines secum communicare per vim adigebant. Ligno enim injecto ora hominum diducentes, sacramenta ipsis ingerebant. Illi vero quibus ea vis adhibebatur, cruciatum hunc reliquis omnibus multo graviolem censebant. Mulieres porro & parvulos abripientes, sacro baptismo initiari cogebant. Quod si quis detrectaret aut contradiceret, statim verbera; post hæc, vincula & carceres, & alia atrocita subsequebantur. Ex quibus unum aut alterum tetulisse contentus, Macedonij & eorum qui tunc temporis prævalebant, savitiam & immanitatem auditoribus dijudicandam relinquam. Mulierum quæ cum ipsis communicare renuissent, ubera in arca comprimentes abscindebant. Aliis mulieribus easdem corporis partes partim ferro, partim admotis ovis supra modum ferventibus combufferunt. Novum hoc tormenti genus, nec à D Gentilibus adversus nostros unquam usurpatum, isti qui se Christianos profitebantur excogitarunt. Hæc ego ab Auxanonte audiivi, viro admodum longævo, cujus etiam in superiore libro mentionem feci. Qui Novatianorum quidem Ecclesiæ presbyter fuit. Cæterum se quoque innumera mala ab Ariani passum esse dicebat, antequam presbyteri dignitatem adeptus fuisset. Nam & cum Alexandro Paphlagonæ, qui unâ cum ipso monasticam vitam degebat, se in carcerem conjectum mul-

νικομηδείας, μαραθώνιον ὃς ἀσέτερον μὲν
 διάκονος ἦν, ὑπὸ μακεδονίῳ ταπίομυθῷ
 σπαδαῖος ἢ περὶ τὸ συστήσασθαι ἀνδρῶν τε καὶ
 γυναικῶν μοναστήρια ὅπως ἢ μακεδόνι-
 τας περὶ κωνσταντίνου πόλιν ἐπαρχίας καὶ πό-
 λεις ἀνέτερεπεν, ἢ ἡλελίον ὄσπῃ γῶ, ὡς καὶ Φθιά-
 σα· εἶπον, δραξάμυθῷ τῆς Ἐπισκοπῆς, μυ-
 ρία κακὰ ποιῆσαι τοῖς μὴ αἰρετικῶσι τὰ αὐτῶν
 Φερνείν καὶ ἐμόνον γὰρ τὰς τῆς ἐκκλησίας
 διακονομήσας σιωπῶμεν, ἀλλὰ γὰρ καὶ
 Ναυαθιανῶν, εἰδὼς καὶ αὐτὰς Φερνείνας
 τὸ ὁμοῦσον σιωπῶμεν ἔν καὶ ἔτοι, τὰ
 ἀνήκεσα πάχοντες· καὶ φεύγει μὲν αὐτῶν
 ὁ Ἐπίσκοπος, ἀγγέλιον ὄνομα αὐτῷ πολλῶν
 ἢ τῷ Ἐπιστήμων ἐπ' εὐλαβείᾳ συλλήφθη-
 τες ἠκίζοντο, ἐπεὶ μὴ ἐβέβητο μέλεχεν τῆς
 κοινῆς αὐτῶν καὶ δὲ τὰς αἰκισμῶν, ὅτι
 τῶν μυστηρίων μέλεχεν τὰς ἀνδρας ἠνάγκα-
 ζον· ξύλω γὰρ διαρῆντες τὰ σῶματα τῶν
 ἀνθρώπων, τὰ μυστήρια ἐνεπίτεσαν· οἱ δὲ
 ὑπομύροντες τῆτο, μείζονα τῶν ἄλλων τῶν
 μωρῶν κόλασιν ταύτῃ ἐνόμιζον γυναι-
 κας καὶ παῖδια σωμαρπάζοντες, μὲν εἰδὼς
 ἠνάγκαζον· εἰ δὲ πῶς παρεπιτότο, ἢ ἄλλῃ
 ἀντέλεγεν, εὐθύς ἐπιπολέθην πληγαί, καὶ
 μὴ τὰς πληγὰς δεσμοί τε καὶ δεσμοῦ-
 ρια, καὶ τὰ ἄλλα δεινὰ ὧν ἐνός ἢ δύο
 Ἐπιμηθεῖς, φανερῶν τῶν ἀπίθειαν καὶ
 ὁμότηθα μακεδονίῳ καὶ τῷ τότε ἀρχισυν-
 τῶν ἀνθρώπων, τοῖς ἀκούουσι κατὰ τὴν
 γυναικῶν γὰρ τῶν μὴ ἀναγομῶν μὲν
 χεῖν τῶν μυστηρίων, τὰς μαστὰς ἐν κείνῃ
 βαλόντες ἀπέπεσον ἄλλων τῶν γυναικῶν
 τὰ αὐτὰ μόρια, τῆτο μὲν σιδήρῳ τῆτο
 ὡς εἰς ἀκρον πυρὶ θερμανθεῖσι, περὶ
 ἔργοντες ἕκαστον· ξένη τε καὶ ὡς τὰς ἐλλοπι-
 πμωείας, αὐτῆ ἢ ὑπὸ τῶν χριστιανίζον-
 γόντων ἐγίνετο ταῦτα ἢ ἐγὼ ὡς τὰς μα-
 κροχρησιωτάτας ἀνξάνοιθ' ἠκισα, ἢ καὶ τῶν
 πρῶτω βιβλίῳ μνήμῃ πεποιήμαι ὃς περὶ
 εὐτερεθῶ μὲν ἦν τῆς τῶν Ναυαθιανῶν ἐκκλη-
 σίας· πεπονηναί ἢ ἔλεγε καὶ αὐτὸς ὄσπῃ
 γὰ ὡς τῶν λαομανίζοντων κακὰ, ἐπὶ τῶν
 κατὰ τῆς τῆς περὶ εὐτερεθῶ ἀξίας λαχόν-
 ἄμα ἢ Ἀλεξάνδρου παφλαγόνι σωμαρπῶν
 αὐτῶν, εἰς τε εἰρηκτὴν βεβλήθη, καὶ πληγῶν

ἴσχυρῶς πολλὰς, καὶ ἐνεγκεῖν μὴ τὰς βα-
 σάντας αὐτὸς ἐλεγεῖν ἄλεξανδρον ἢ ὑπὸ τῶν
 πληγῶν ἐν τῇ εἰρήνῃ τελευτήσας, ὃς τε θάπται
 νὸν ἐν δεξιᾷ εἰσπλεύσαντι τὸν βυζάντιον
 κόλπον, ὃς καλεῖται κέρας, πλησίον τῶν πο-
 ταμῶν ἔχει καὶ ἐκκλησία ἐστὶ τῶν ναυαλιανῶν,
 ἀλεξάνδρου ἐπάνυμθ· καθήρην μὴν ἐν οἱ
 δραναζόντες μακεδονίαις κελεύονθ·, ἀλλὰ
 τε πολλὰς καὶ πόλεις ἐκκλησίας, καὶ δὴ καὶ ναυα-
 λιανῶν τὴν πλησίον τῆ πελαργῆ ἐν τῇ κωνσταν-
 τίνε πόλει κειμένω· ὅτι χάρις ἢ ταύτῃ
 ἰδικῶς ἐμνημόνευσα, λέξων ἔρχομαι, ὅσα
 παρὰ τὴν γεραίατα ἀξάνονθ· ἤκιστα· ὁ Β
 βασιλέως νόμος, καὶ ἡ μακεδονία βία, καθαι-
 ρεῖα τῶν τῶν ὁμοῦσιον φρονητῶν τὰς ἐκκλη-
 σίας ἐκέλευον· ἔλκει δὴ τὸ θάσσομα καὶ ἡ
 βία καὶ τῆς δε τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἡπειγον οἱ
 παρθεταμένοι τῆτο ποιῶν θάμασαι ἐν
 μοι ἐπεισι, τὸν τε ναυαλιανῶν λαὸν ὁπόσον εἶ-
 γον ζῆλον καὶ σπερδὴν περὶ τὴν ἑαυτῶν ἐκκλη-
 σίαν, καὶ τὴν εὐνοίαν ἢν εἶχον παρὶ αὐτῶν οἱ τότε
 μὴν τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν δραναζόντων ἐκβλη-
 θέτες, νὸν δὲ ἐν εἰρήνῃ τὰς ἐκκλησίας κατέ-
 χοντες ὡς ἢ ἡπειγον καθαιρεῖα καὶ τὴν δε τὴν
 ἐκκλησίαν οἱς τῆτο παρθετέτακθ, συνή-
 γονθ· πολλοὶ θ· ὁμιλθ· ἀνδρῶπων ναυαλια-
 νῶν τε, καὶ πνεστῶν ὁμοφρονητῶν αὐτοῖς·
 καὶ καθελόντες τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν, εἰς ἄλ-
 λον τόπον μετέβησαν· ὁ ἢ τόπος θ· ὅσα ἀνιπέ-
 ραθεν μὴν κείται τῆς πόλεως συκαὶ ἢ ὀνομα-
 ζονθ, καὶ ἐστὶ τρισηκαδὲκα ἐκ τῆς κωνσταντίνε
 πόλεως κλίμα ταχεῖα ἢ ἐγγύς τῆς ἐκκλη-
 σίας μετέβησι, λαθὲ πολλὰ συνπαρθεθυμία
 μεγίστη μετὰ φερότων αὐτῶν ὁ μὲν γὰρ περὶ ἐ-
 φερε κέραμον, ὁ ἢ λίθον ἕτερος ἢ ξυλὸν καὶ ἄλ-
 λος ἄλλο λαμβάνων, ἐπὶ τὰς συκάς ἀπεκό-
 μιζεν συνπελαμβάνονθ ἢ καὶ γυναικες, καὶ
 ἡ μικρὰ ἡλικία, ἐν χῆν ἡγόμενοι πληρῶν, καὶ
 μέγα κέρδος λαμβάνειν, τῶν ἀφιερωθέντων
 τῶ θεῷ φύλακες ἀκέραιοι γυράθ ἢ ξιωμέ-
 νοι· ὅσα μὴν ὅτω τότε ἢ τῶν ναυαλιανῶν ἐκ-
 κλησία εἰς τὰς συκάς μετενήνεκθ· χρόνῳ δὲ
 ὑπερρον ἢ τὴν τελευτῶν κωνσταντίαι, ὁ βασι-
 λεὺς Ἰουλιανὸς τὸν τε τόπον ἄποδοθῆναι ἐκέ-
 λυσε, καὶ ἀνοικοδομεῖν ἐπέτρεψεν· αὐτὸς τὲ
 ὁ λαὸς τὸν αὐτὸν τόπον, ἀντιμετένεγκόντες.

Atisque verberibus affectum fuisse. Ae-
 se quidem tormenta sustinuisse dicebat;
 Alexandrum vero ex dolore verberum
 in carcere interiisse. Hujus sepulchrum
 nunc est ad dextrum latus navigantibus
 in Byzantium sinum qui Ceras cognomi-
 natur, prope fluvios: ubi etiam est
 Novatianorum Ecclesia, Alexandri
 nomine insignita. Porro Ariani cum
 alias multas Ecclesias in diversis civita-
 tibus everterunt jubente Macedonio;
 tum illam Novatianorum quæ Con-
 stantinopoli sita est juxta Pelargum.
 Cur autem hujus Ecclesiæ specialiter
 mentionem fecerim, dicam hoc loco;
 sicut ab Auxanonte provectæ admo-
 dum ætatis viro didici. Edictum Im-
 peratoris & Macedonij violentia, Ec-
 clesias Homousianorum disturbari præ-
 ceperant. Edictum igitur & violentia
 huic quoque Ecclesiæ ruinam mina-
 batur: & instabant ij quibus ejus rei
 executio mandata fuerat. Mihi vero
 mirati subit, tum ardorem animi ac
 studium Novatianorum quod erga Ec-
 clesiam suam declararunt: tum bene-
 volentiam quam erga illos ostenderunt
 ij, qui tum quidem ab Ariani Ecclesia
 fuerant ejeçti, nunc vero pacate &
 tranquille Ecclesias obtinent. Cum
 igitur, ut hæc etiam Ecclesia destrueretur,
 urgerent ij quibus id muneris erat
 injunctum, ingens hominum turba eò
 confluit, tum Novatianorum, tum
 aliorum qui idem cum ipsis sentiebant.
 Cumque Ecclesiam suam diruissent,
 eam in alium locum transtulerunt. Hic
 autem locus situs est ex adverso Con-
 stantinopoleos; appellatur autem Syca,
 & tertia decima est urbis regio. Porro
 Ecclesiæ translatio brevi admodum tem-
 pore facta est, cum maxima hominum
 multitudo incredibili alacritate eam
 transportaret. Alius enim tegulas,
 lapides alius, alius materiam, alius
 aliud quid sumens, Sycas deferebat.
 Sed & mulieres & tenera adhuc ætas,
 manum operi admovebant; vota se
 solvere arbitantes, & maximo ducen-
 tes lucro, quod Deus rerum sibi con-
 secratarum fidos custodes ipsos esse
 voluisset. Hoc igitur modo Eccle-
 sia Novatianorum ea tempestate Sy-
 cas translata est. Postea vero mortuo
 Constantio, Julianus Imperator locum
 Novatianis reddi jussit, & Ecclesi-
 am reparare eis permisit. Rursus
 ergo populus eodem quo prius modo

reportatis materiis, Ecclesiam in pristino loco ædificavit. Cumq; pulchriorem eam fecissent, Anastasiam ex re ipsa appellari voluerunt. Et hæc quidem Ecclesia postmodum, ut dixi, regnante Iuliano excitata est. Tunc vero & Catholici & Novatiani, simul utriusque expulsi sunt. Quamobrem Catholici in ijs quidem Ecclesiis in quibus Ariani conveniebant, orationem facere abominabantur. In aliis autem tribus Ecclesiis, tot enim Ecclesias in urbe regia habent Novatiani, convenientes Catholici, unã cum illis orationem celebrabant. Parumque abfuit quin penitus unirentur, nisi Novatiani vetus servantes mandatum, id facere detrectassent. Verum in reliquis rebus tantã se mutuo prosequerantur benevolentia, ut pro se invicem mortem optere parati essent. Utrique ergo simul exagitati sunt, non solum Constantinopoli, verum in aliis etiam provinciis ac civitatibus. Etenim apud Cyzicum quidem Eleusius, loci illius Episcopus, eadem quæ Macedonius adversus Christianos perpetrare cepit, undiq; eos fugans atq; exagitans. Quin & Ecclesiam Novatianorum in urbe Cyzico funditus evertit. Macedonius vero sceleribus suis culmen imposuit huiusmodi. Nam cum audisset, in Provincia Paphlagonia & præcipue apud Mantinium, quamplurimos esse addictos sectæ Novatianorum; simulque intelligeret, fieri non posse ut tanta hominum multitudo per Ecclesiasticos viros pelleretur, quatuor numeros militum Imperatoris præcepto in Paphlagoniam mitti curavit, quod illi armatorum metu percussi Arianum dogma susciperent. Sed qui Mantinium incolebant, ingenti ardore ad sectæ suæ defensionem incitati, desperatione tanquam telo usi sunt adversus milites. Multique in unum agmen collecti, longis falcibus arreptis ac securibus & quidquid ad manum erat, militibus occurrerunt. Commisso igitur prælio, ex Paphlagonibus quidem multi occubuerunt. Milites vero paucis exceptis, cæsi sunt universi. Hæc ego ex rustico quodam Paphlagonæ accepi, qui se prælio interfuisse dicebat. Sed & alij multi Paphlagonæ idem affirmant. Huiusmodi sunt Macedonij præclara facinora, quæ pro Christianorum religione gessit:

τὰς ὕλας, τῷ ἐκκλησίαν εἰς τὸν εἶξ δεξιῶν ἀποδοῦντοσαν τόπον κῆ βελιῶσαντες, ἀναστασίαν καλεῖσθαι φερωνύμως ἠξίωσαν ἢ μὴ ἐν ἐκκλησίᾳ ὑσερρον, ὡς ἐφω, Ἐπιελεῖαν ἀνέστη τότε ἡ ἀμφω, οἷτε τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ ναυαλιανοὶ, ὁμοίως ἠλαίων ὄδιό καὶ οἱ τῆς ἐκκλησίας ἐδελύθηον ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικῶν ἐχεῖσθαι τόποις, ἐν οἷς οἱ ἀρειανοὶ σπηνοῖσι εἰς ἡτὰς ἀλλὰς τρεῖς, τοσαύτας γὰρ ἐν ὅσῃ τὸ πῶλεως ἔχουσιν οἱ τῆς ναυαλιανῶν ἐκκλησίας, σπηνοῖσι ἀλλήλοισι σπηνοῖσι μικροῖσι τε ἐδρῆσεν ἐνωθῆσαι αὐτοῖς, εἰ μὴ ναυαλιανῶν φυλάτῃσι δεξαίον ἀξίωσαν, παρηγοῦσαντο ὁμοῦς ἡτὰ ἀλλήλων ἔνοιαν εἰς ἀλλήλους ἀρεθυμότερον ἐφύλατῃον, ὑπεραποδοῦσκειν ἀλλήλων αἰρέσεων σπηνοῖσι ἐν ἐν τῇ αὐτῇ κωνσταντίνῃ πόλει, καὶ κῆ τὰς ἀλλὰς ἐπαρχίας τὰ καὶ πόλεις αὐτῶν γὰρ ἐν κυζικῶ ἐλεῦσι. ὁ τῆς δὲ ἐπισκοπῆς ὁμοίως ἀμα μακεδονίῳ κῆ τῆς χειριστῆς ἐποίησε, παταχῶθεν ἐλαύνων καὶ διασφῶν αὐτοῖς τῷ τε ἐν κυζικῶ τῆς ναυαλιανῶν ἐκκλησίαν καθείλεν εἰς ἐδαφῶν Μακεδονίῳ ἡ τὸν κολοφῶνα τῆς κακῶν ἐδρῆσεν ἐπιπέσει πυθῶν γὰρ κῆ τὸ παφλαγονίων ἔθνη πλείους εἶναι τῆς ναυαλιανῆς ἰρησκείας, καὶ μάλιστα κῆ τὸ μαντινίον, σπηνοῖσι τε ὡς ἔχουσιν οἷον τε τοσαῦτα πῆθη δὲ ἐκκλησιαστικῶν ἀνθρώπων ἐλαύνονται, τέσσαρας ἀεθμῶν στρατιωτῶν γὰρ μὴ βασιλέως ἐπὶ τὴν παφλαγονίαν πεμφθῆναι πεποίηκεν, ὅπως φόβῳ τῶν ὀπλιτῶν τὴν ἀρειανὴν δόξαν προσδέξωνται οἱ ἐνοικοῦντες τὸ μαντινίον, ἡλῶ τῆς ἰρησκείας, δῖονοια κῆ τῶν στρατιωτῶν ἐχουσίντο ἡρόμοιοί τε ἀμα πολλοὶ δρέπανοι τε μακροὶ καὶ ἀξίνας λαβόντες, καὶ παταχῶ ἀξίνοισι ὅπως χροῖμοιοι, ἀπὸ τῶν τοῖς στρατιωταῖς καὶ ἡρομόμοιοι σπηνοῖσι βολῆς, πολλοὶ μὲν τῶν παφλαγονίων ἀπεισαν τῶν δὲ στρατιωτῶν, πῆθη ὀλίγων οἱ πάντες ταῦτα ἐγὼ ἀξίνοισι παφλαγονίῳ ἔμαθον, ὅς ἐλεγχε παρῆναι τὴν μάχην λέγουσιν ἡτὰ ταῦτα ἄλλοι παφλαγονίων πολλοὶ τοιαῦτα μὲν ἐν τὰ μακεδονίῳ ὑπερ τῆ χειριστῆς κατορθώματα φησὶ

CAP. XXXIX.

De Concilio apud Seleuciam Isauria urbem
conclito.

INpraesentiarum vero dicam de altera
Synodo, quam æmulam Ariminensis
Concilii in Orientis partibus fieri Imperator
edicto suo præceperat. Initio
quidem placuerat, ut apud Nicomediam
Bithyniæ, Episcopi congregarentur.
Verum quo minus eò loci convenirent,
impedimento fuit ingens terræ motus,
quo Nicomediensium civitas corruit.
Id contigit Daciano & Cereale Con-
sulibus, quinto Calendas Septembres.
Deliberarunt igitur de transferenda
Synodo in vicinam urbem Nicænsium.
Sed cum hoc consilium ipsis difficul-
teter, visum est potius ut apud Tarsum Ci-
liciæ convenirent. Cum vero neque
istud placuisset, in urbe Isauriæ Seleu-
cia, quæ Aspera cognominatur, Con-
cilium celebrarunt. Hoc autem fa-
ctum est eodem anno quo Ariminense
Concilium, Consulatu Eusebii & Hypa-
titi. Convenerunt illuc Episcopi nu-
mero centum & quinquaginta. Ade-
rat unà cum illis Leonas quidam vir in
palatio Imperatoris conspicuus; sub
cujus præsentia quæstionem de fide
proponi, Imperator edicto suo iusse-
rat. Sed & Lauricius dux militum
per Isauriam, adesse iussus fuerat, ut
Episcopis, si quid vellent, præsto esset.
His igitur præsentibus congregati Epi-
scopi die quinta Calendas Octobres,
sub gestorum confectioe disputare
cœperunt. Aderant enim etiam No-
tarii, qui singulorum dicta notis exci-
perent. Ac singula quidem quæ tum
gesta sunt, in collectaneis Sabini stu-
diosi lectores perquirant, ubi hæc fusi-
us exposita leguntur. Nos enim sum-
ma duntaxat rerum capita strictim per-
curreremus. Prima die cum convenissent,
iussit Leonas ut unusquisque propone-
ret quod veller. Sed qui aderant, nul-
lam movendam esse quæstionem dix-
ere, priusquam advenissent ij qui desi-
derabantur. Quippe desiderabantur
Macedonius Constantinopoleos, Basi-
lius Ancyrae, & alii quidam Episcopi,
veriti, ne ob crimina accusarentur.
Et Macedonius quidem laborare se
morbo dicens aberat. Patrophilus
vero oculorum dolore prætexebat:

Κεφ. λθ.

Περὶ τῆς ἐν Σελυκίᾳ τῆς Ἰσαυρίας συνόδου.

Περὶ ἧς τῆς ἐτέρας συνόδου, ἣν ἀντίμιμον
ἐν Δρυμίνῳ συνόδῳ καὶ τὴν ἀνατολὴν
ἠρέως τὸ βασιλεὺς ἐκέλευε πρὸς αἴτημα,
νυθὸδηγῆσθαι ἐδέδοκτο πρῶτον, ἐν νικο-
μηδείᾳ τῆς βιθυνίας τὰς ἐπισκόπους συνά-
γεσθαι ἐπέκειντο ἡ αὐτῶν τὴν ἐκείσε συνελθού-
σιν, σεισμὸς Ἰππυγρόνθ' ἄφ' ἧς
συνέβη τὴν νικομηδείῳ πόλιν πεσεῖν τὸ τότε
γέγονεν Ἰσαυριῶν ταλιανῶ καὶ κεραλαίων
ἔβλεπόντο ἐν μεταθεῖναι τὴν συνόδον εἰς τὴν
γῆν Ἰσαυρίας ἀντὶ τῆς κίρκας καὶ τῆς ἄλλης
δικῆς ἐδέδοκτο εἰς ταρσὸν ἢ τὴν κίρκας ἐδέδοκτο
συνερχέσθαι εἰς τὴν δρυμίνον, εἰς σελυκίαν
καὶ τὴν Ἰσαυρίαν, τὴν Ἰππικαλαίων πε-
ρὶ τὴν Ἰσαυρίαν, τὴν Ἰππικαλαίων περὶ τὴν
αὐτῶν πεποιήσασθαι, Ἰσαυριῶν ἐπέκειντο
Ἰσαυρίας ἦσαν ἢ οἱ συνελθόντες τὸν Δρυμίνον
ἐκέλευον ἐξήκοντα συμπάσῃ ἡ αὐτοῖς εἰς τὴν
ἐν τοῖς βασιλικαῖς ἐκφανῶν, ὄνομα λεωνῶν
ἐφ' ἧς ἀπεβῆναι τὸ πρὸς τὴν πίστεως ζητήματα
C βασιλεὺς ἐκέλευε πρὸς αἴτημα πρὸς τὴν
παρεῖναι καὶ λαυρίκιον ὁ τῶν καὶ τὴν Ἰσαυρίαν
στρατιωτῶν ἠγέμενον, ἵνα ἐργασθῶν εἰς τὴν
τοῖς ἐπισκόποις Ἰππικαλαίων δὴ συνελθόντων
τῆς ἐδέδοκτο εἰκάδι τῆς σελυκίαν μιλῶν
δημοσίων Ἰσαυριῶν διελέγοντο παρ-
σαν ἡ δὴ ὄξυγραφοί, τὰ παρ' ἑκάστου
γόμενα σημειώμενοι ὡς τὰ μὴ καθ' ἑκάστην
ἐν τῇ συναγωγῇ Σαβίνου ζήτησαν οἱ ἐπι-
σκοποὶ, διὰ μακροτέρων ἐγκλίμενοι
ἡμεῖς ἢ τὰ κεφαλαῖα μόνον ἐπιπέσειν
D τες ἐκθησόμεθα. ἐν ἧς τῇ πρώτῃ ἡμερᾷ
συνελθόντων, ὁ λεωνῶν τὰ ἑκάστην δοκῆσαι
ἀπεβῆναι ἐκέλευσεν οἱ ἢ παρόντες ἀπεβῆναι
ἐργὴν ἔφασάν τινα κινήσαι ζήτησιν, πρὸς
οἱ ἀπολειφθέντες συνελθόντων καὶ ἡ δὴ
ἀπολειφθέντες ἐπίσκοποι, μακεδόνιος ὁ κε-
σανίνης πόλεως, βασιλεῖον ἀγκύρας, καὶ
ἄλλοι πῆρες, κατηγορίας ὑφορώμενοι μα-
κεδόνιον μὲν ἐν νοσῆν εἰπὼν ἀπο-
λειπὸν πατριόφιλον δὲ ὀφθαλμῶν ἐπὶ

καὶ διατέτο ἐν παρρησίᾳ τῆς σελευ-
 κείας, ἀνάγκην ἔχοιεν διάγειν ἔτι ἄλλων
 δὲ ἕκαστος παρρησίᾳ τῆς ἀπολύσεως
 παρεβάλλοντο· ἐπεὶ ὁ λεωνᾶς καὶ τέτων
 μὴ παρόντων δὲν προθέβαι τὰ τῆς ζητή-
 σεως ἔλεγχον, οἱ παρόντες αὐτοῖς ἐπήγον,
 ὡς εἶδ' αὐτῶν πᾶσι κινήσωσι ζήτησιν, εἰ μὴ
 πρότερον τῶν κληγορευμένων οἱ βίοι ἐξε-
 ταδῶσι κληγορήτω γὰρ ἤδη πρότε-
 ρον κύριλλον Ἰεροσολύμων, εὐστάθιος σεβα-
 σίας τῆς ἐν δερβηρία, καὶ ἄλλοι πᾶσι ἐν
 τέττα φιλονεικία εἰς τὰς παρήτας ἐπέπε-
 σεν· οἱ μὲν γὰρ τὰς βίβας τῶν κατηγορευμένων
 πρότερον ἐξεδυνάδωσεν ἔλεγον, οἱ δὲ παρὰ τὴν πί-
 στωσιν μὴ προθέβαι ζήτημα ἐκίνοι τὴν φι-
 λονεικίαν ἢ διάφορον τῆ βασιλείας γνώμη
 γράμματα γὰρ αὐτῶν παρεσφύρετο, νῦν μὲν
 πρότερον τῆτο ζητείωσιν κελεύοντα, νῦν
 δὲ τὸ ἕτερον παρὶ τῆς ἐν τῆς φιλονει-
 κίας γνώμης, χάρισμα εἰς τὰς παρήτας
 ἐχώρησε καὶ αὐτὴ γέγονε παρρησίας δέχθη,
 ἔτι καὶ τὴν ἐν σελευκείᾳ εἰς δύο μέρη διαι-
 ρηθῆναι συνώδου ἠγάγετο δὲ τὰ μὲν ἐνός μέ-
 ρους ἀκάκιος ὁ τῆς ἐν παλαιστίνῃ καισα-
 ρείας, γεώργιος ἀλεξανδρείας, ἑράνιος τυ-
 ρου, εὐδόξιος ἀντιοχείας οἱς κριακοῦσα δύο
 μόνον συνήεν ἄλλοι ἔτι δὲ ἕτεροι, γεώργ-
 γιος λαοδικείας τῆς ἐν συρία, σωφρόνιος
 πομπηίας πόλεως τῆς ἐν παφλαγονία, ἐλευ-
 σιος κυζίκου, οἱς ἠκολούθησαν οἱ πλείονες·
 ὡς ἐν ἐπεκράτει τὸ πρότερον ζητείωσιν
 παρὶ τῆς πίστεως, οἱ μὲν τὰ μέρη ἀκα-
 κίου, τῶν ἐν νικαία πίσιν φανερώς ἠθέτη-
 σαν, ἄλλω τὲ πίσιν ὑπαγορευεῖν ἠνέστη-
 οἱ δὲ τὰ ἕτερα μέρη οἱ τῶν δερβητῶν
 πλεονάζοντες, τὰ μὲν ἄλλα πάντα τῆς
 ἐν νικαία συνώδου ἀπεδέχοντο· μόνω δὲ
 τῶν ὁμοσίου λέξιν ἐμέμφοντο· πολλὰ
 ἐν ἀρετῇ δειλῆς ὀψίας πρὸς ἀλλήλους
 φιλονεικούντων, τέλλος σιλβανὸς τῆς ταρ-
 σῆ παρρησίας ἐκκλησίας μέγα ἀνέκραγε,
 λέγων μὴ χρῆναι καινὴν ὑπαγορευεῖν πί-
 στωσιν ἐκδοσιν, ἀλλὰ τῶν ἤδη πρότερον ἐν
 ἀντιοχείᾳ τοῖς ἐγκαινίοις ὑπαγορευθεῖσαν
 ὀφείδειν κρατεῖν· τέττα λεχθέντος, οἱ μὲν
 παρὶ ἀκάκιον ὑπεξήλθον· οἱ δὲ τὰ ἕτερα

A
 eamque ob causam in suburbano Seleu-
 cia sibi necessario manendum esse. Alij
 denique aliam absentia suæ causam
 afferebant; sed quoniam Leonas istis
 etiam absentibus proponendam esse ni-
 hilominus quæstionem dicebat, sub-
 jecerunt iterum qui aderant, se nul-
 lam omnino quæstionem moturos es-
 se, nisi prius habita esset quæstio de
 vita ac moribus eorum qui accusaban-
 tur. Accusati enim jam antea fuerant
 Cyrillus Hierosolymorum Episcopus,
 Eustathius Sebastia in Armenia, &
 alij quidam. Qua ex re gavis inter eos
 qui aderant contentio exorta est. Nam
 hi quidem vitam eorum qui in crimen
 vocati fuerant, prius discutiendam es-
 se dicebant: illi contra nihil prius esse
 quærendum censebant, quam de fi-
 de. Contentionem portò excitavit
 varia Imperatoris sententia: profere-
 bantur enim ejus literæ, quibus nunc
 de hoc capite prius quærendum esse
 ajebat, nunc de isto. Cum igitur hac
 de re inter se contenderent, factum est
 dissidium Episcoporum. Atque hæc
 fuit origo & causa cur Seleucienfis
 quoque Synodus duas in partes diri-
 meretur. Et alterius quidem partis
 duces erant Acacius Cæsareæ Palæ-
 stinae Episcopus, Georgius Alexan-
 driæ, Uranius Tyri & Eudoxius An-
 tiochiæ: quibus triginta duntaxat
 alii consentiebant. Alterius vero par-
 tis principes erant Georgius Laodiceæ
 in Syria Episcopus, Sophronius Pom-
 pejopolis in Paphlagonia, Eleusius Cy-
 zici: quos major pars sequebatur.
 Porro cum prevaluisset sententia ut de
 fide prius quæreretur, ij qui à partibus
 Acacij stabant, Nicænam fidem peni-
 tus abrogarunt; aliam vero conscriben-
 dam esse significarunt. Alterius vero
 partis Episcopi qui & numero superio-
 res erant, in reliquis quidem omnibus
 Nicænum Concilium suscipiebant: so-
 lam autem dictionem consubstantia-
 lis reprehendebant. Cum igitur ma-
 gna verborum contentione inter se
 certassent usque ad vespèram, tandem
 Silvanus Tarcensis Ecclesiæ Præsul cla-
 ta voce dixit, nullam novam fidei for-
 mulam conscribi oportere, sed illam
 quæ Antiochiæ in Ecclesiæ dedicatio-
 ne scripta esset, ratam esse debere.
 Hoc ubi dictum est, Acaciani è Con-
 silio se subdlexerunt. Alterius autem

T ij

partis Antistites fidem Antiochiæ scriptam protulerunt : qua perlecta Concilium eo die dimissum est. Postridie cum in Ecclesiam quæ Seleuciæ est, convenissent, oclusis foribus, perlectam fidei formulam subscriptione sua confirmarunt. Pro Episcopis autem nonnullis qui aberant, subscribere diaconi & lectores, quorum opera approbaturus se fidei formulam abentes professi erant.

μέρες, προσκόμισαν τὴν ἐν ἀντιοχείᾳ πίστιν, καὶ ἀναγνόντες, διέλυσαν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τὸν σύλλογον τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὸν ἐν σελδουκίᾳ εὐκτῆριον σμωλθόντες οἶκον, καὶ τὰς θυρας ἀποκλείσαντες, τὴν ἀναγνωσθεῖσαν πίστιν ὑπογράφοντες ἐκύρην ὑπέγραφον ἢ ὑπερῶς ἀπολειφθέντων πινῶν παρόντες ἀναγνώσαι καὶ διάκονοι, δι' ὧν ἐρξεν τὸν ὄρον οἱ ἀπολειφθέντες ὡμολόγησαν

C A P. XL.

Κεφ. μ.

Qualiter Acacius Casarea Episcopus in Seleuciensi Synodo aliam fidei expositionem scripserit.

Ὅτι ἐν τῇ κατὰ σελδουκίαν συνόδῳ, ἀκάκιος ὁ καίσαρειας ἐπίσκοπος ὑπογράψεν ἑτέραν πίστιν.

Acacius vero cum suis sectatoribus quod clausis Ecclesiae foribus subscripsissent. Quippe agebat, ea quæ in occulto geruntur, reproba sunt & suspecta. Hoc autem ideo dicebat, quod in animo haberet aliam fidei formulam loco illius promulgare : quam quidem paratam penes se habebat, & Lauricio quidem ac Leone rectoribus jam antea recitaverat : ceterum omni studio contendebat, ut hæc sola vim atque auctoritatem obtineret. Hæc acta sunt secundo die, nec amplius quidquam. Tertio die Leonas rursus operam dedit, ut ambæ partes in unum convenirent. Quo quidem die nec Macedonius abfuit Constantinopolitanus Episcopus, nec Basiliius Ancyrae. Cum igitur ambo isti in eandem partem concessissent, iterum Acaciani ad Concilium occurrere noluerunt : ex conventu ejiciendos prius esse dicentes, tum eos qui jam antea depositi, tum illos qui in presentia accusati fuerant egressi sunt : Acaciani vero introiére. Tum Leonas libellum sibi ab Acacio traditum esse dixit : diffimulans interim, quod esset expositio fidei, nunc occulte, nunc aperte superioribus repugnantis. Cum silentium fecissent hi qui aderant, quidvis potius quam fidei formulam eo libello contineri existimantes, tunc recitatus est Acacij liber de fide cum proemio; qui sic habet. Nos quidem cum apud Se-

ἀκάκιος ἢ καὶ οἱ ἑτέροις μέρες αὐτῶν, τὰ γινόμενα διεμέμφοιο, διότι τὴν ἐκκλησίαν ἀποκλείσαντες καθυπέγραφον τὰ ἐν τῷ ἁγίῳ φησὶ γινόμενα, ἀδόκιμα καὶ ἁπλοῦς ἐντός ταῦτα ἔλεγε, βεβηλωμένον ἑτέραν ἐκδοσὴν πίστεως ἀνέισεν ἐγκύριον, ἐν τῷ ἐπισημένῳ, ἢ ἀνεγνώκει μὲν τοῖς ἀρχιεπισκοπικῶν καὶ λεωνῶν μόνῳ ἢ αὐτῶν κελεύσειν ἐπιτάξαι τῶν μὲν ἐν πίστει ἐδένει τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐγένετο καὶ τὴν τρίτην ὁ λεωνῶν αὐτῶν τὰ μέση σμωλθόντων ἐπιτάξαι καθ' ἣν οὐκ ἀπελείφθησαν Μακεδόνιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἐδένει ὁ ἀγκύρας βασιλεὺς ἐπεὶ ἐν ἀμφοτέρω εἰς ταυτὸ μέρθ σμωληλύθησαν, αὐτῶν παρὶ ἀκάκιον ἀπαντῶν οὐκ ἐβέλοιο, ἀλλ' ἄσπονδοι δὲν πρῶτον ἐκάλλεαθ' ἑσθ' ἡδὴ πρῶτον καθαιρεθείας, ἢ τῶν παρὸντι κατηγορημένους ἐπεὶ δὲ φίλοις ἐκδοσάντων, τὸ μαῖλλον ἐκράτησεν, ὑπέγραψαν μὴν οἱ ἐν ἀπασὶ τυχεῖαντες ἀνίστηναι ἢ οἱ παρὶ ἀκάκιον τότε ἢ ὁ λεωνῶν ἐφ' ἑβελίον δεδῶκε αὐτῶν πρῶτα τῶν παρὶ ἀκάκιον ἀποκρίνας ὡς εἶν δόγματος ὑπαγορεύοντες τὸ μὴ βεβηλωθῶν, τὸ ἢ φανερώς μετὰ τοῦτο τοῖς παροῦσιν ὡς ἢ οἱ παρὶ τῶν ἡσυχάσαν, ἄλλο τι μαῖλλον ἢ πίστει ἐκδοσὴν παρὲν τὸ βιβλίον νομίσαντες τῶν κατὰ ἀκάκιον τῆς πίστεως σμωλθόντων τῶν παροῦσιν ἀνεγνώθη, τὸ ἔχον τὸν τρίτον ἡμεῖς σμωλθόντες ὄντες

λουκεία τ' εἰσαυρίας κ' τὸ βασιλικὸν βέβη-
 μα, τῆς ἡμέρας, ἢ πῆς ἦν πρὸ πέντε καλαν-
 δῶν ὀκτωβελίων, πᾶσαν σαρδὴν ἐθέμεθα, κ' τῆ
 πάσης εὐλαξίας τὴν εἰρήνην τῆ ἐκκλησία Φυ-
 λαξαι, κ' πρὸ τ' πίσεως ἐυσταθῶς διαλαβεῖν, ὡς
 προσέταξεν ὁ Θεοφιλέσι βασιλεὺς ἡμῶν
 κωνσταντίνος, κ' τὰς προφητικὰς κ' εὐαγγελι-
 κάς Φωνὰς, κ' μηδὲν πρὸ τὰς θείας γραφὰς
 εἰσενέγκαι τῆ ἐκκλησιαστικῆ πίσει ἐπειδὴ δέ
 πνες ἐν τῆ συνόδῳ, τὰς μὴν ἡμῶν ὕβρισαν
 τὰς ἡ ἐπεσόμισαν, ἔ συγχωρῆντες λαλεῖν
 τὰς ἡ ἀπέκλεισαν ἀκοίνας, κ' τὰς καθηρημέ-
 νες ἡ ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν εἶχον μεθ' ἑαυ-
 τῶν κ' τὰς πρὸ κανόνα κατὰ σάβησιν ἡγον μεθ'
 ἑαυτῶν, ὡς πάντως ὁθεν θορύβος πλήρη γήμεν
 τὴν συνόδον, καθὼς καὶ ὁ λαμπρότατος ἡγέ-
 μνος τ' ἐπαρχίας λαυρενίου, κ' ὁ λαμπρό-
 ταιος κόμης λεωνᾶς ἀντοχία παρέλαβον ἵστε
 ἐνεκεν διαλαβῆν ταῦτα, ὡς ἔ φεύγομεν
 τὴν ἐκκλησίαν ἀνθεμικὴν πίσιν ἐν τοῖς ἐγκα-
 νίοις τοῖς κ' τὴν ἀντιόχίαν, προσκομιζόντες αὐ-
 τὴν, εἰ κ' τὰ μάλισα οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ἐκεί-
 νο ἔ χαίρει πρὸς τὸ ὑποκαίμενον τῆς ζήσεως
 συνόδου ἐπεὶ ἡ πολλὰς ἐθορύβησεν τὸ ὁ-
 μοῦσον καὶ τὸ ὁμοῖσιον ἐν τοῖς παρελθούσι
 χρόνοις, κ' μὲρ ἐνὶ ἀλλὰ καὶ δευτέρως λέγει
 καινοῦ μετὰ τὸ πρῶτον τὸ ἀνόμοιοι ἔ ἡ πρὸς
 πατέρας, τὰς χάριν τὸ μὲρ ὁμοῖσιον καὶ τὸ
 ὁμοῖσιον ἐκβάλλομεν, ὡς ἀλλόπειον τῶν γρα-
 φῶν, τὸ ἡ ἀνόμοιον ἀναθεματίζομεν, κ' πάν-
 τας ὁμοῖσιον τοιούτοις γὰρ ἡσαν, ἀλλοπεῖς ἡγέ-
 μεθα τῶς ἐκκλησίας τὸ ἡ ὁμοῖσιον τῶ ἡ πρὸς
 τὸν πατέρα σαφῶς ὁμολογῆμεν, κατὰ τὸν
 λόγον τὸν λεγόντα πρὸ τῶ ἡ, ὅς ἐστιν εἰ-
 κὼν τῶ Θεῷ τῶ ἀοράτῳ ὁμολογῆμεν ἡ καὶ
 πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, πατέρα πάντοτε, D
 ἡ ποιητὴν ἡρανῶν καὶ γῆς, ὁρατῶν καὶ ἀο-
 ράτων, πιστεύομεν δὲ καὶ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἡν αὐτῶ, τὸν ἔξ αὐτῶ,
 ἡ γεννητὸν ἀπαθῶς πρὸ πάντων τῶ αἰώ-
 νων, Θεὸν λόγον ἐκ Θεῷ μονογενῆ, φῶς,
 ζωὴν, ἀλήθειαν, ἡ φανὸν δι' ἡ τα πάντα ἐγένε-
 νετο, τὰ τε ἐν τοῖς ἡρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
 εἴτε ὁρατὰ εἴτε ἀόρατα, τῶτον πιστεύο-
 μεν ἡ συντελεῖα τῶν αἰώνων, εἰς ἀβέτη-
 σιν ἀμαρτία, σάρκα εἰληφέναι ἐκ τῆς ἀγίας
 παρθένου μαρίας, καὶ ἐνανθρωπήσαντα

A leuciam Ifauriae ex Imperatoris manda-
 to convenissemus, hesternio die, hoc
 est, ante diem quintum Calendas Octo-
 bres omni studio laboravimus, ut cum
 omni modestia pax Ecclesiae servaretur,
 & de fide placide tractaretur jux-
 ta propheticas & evangelicas voces,
 quemadmodum Deo carissimus Imperator
 noster Constantius praecipit: nec
 quidquam praeter sacras Scripturas in
 Ecclesiasticam fidem induceretur, sed
 quoniam in Concilio nonnulli alios ex
 nostris injuria affecerunt, aliis os ob-
 turarunt, negata eis loquendi libertate:
 B alios invitos excluderunt, cum tamen
 & quosdam qui depositi fuerant secum
 haberent, quosdam praeter Ecclesiae
 regulam ordinatos ex diversis provinciis
 secum adduxissent: adeo ut Concilium
 undique completeretur tumultu, sicut
 vir clarissimus Provinciae Praefes Lauricius,
 & vir clarissimus Comes Leonas ipsi
 suis oculis viderunt: ob eam causam
 haec interloquimur. Nos non refugimus
 authenticam fidem quae Antiochiae in
 encraeniis promulgata est, eam utique
 proferentes, licet patres nostri ad
 propositum, de quo tum quaerebatur
 convenissent. Ceterum quandoquidem
 C haec voces ἡμοῖσιον & ἡμοῖσιον
 multos superioribus temporibus turbarunt
 atque etiamnum turbant: ac praeterea
 nuper a quibusdam inventum esse dicitur
 τὸ ἀνόμοιον, id est dissimilitudo filii
 a patre: idcirco homouision quidem &
 homoëusion, tanquam voces a sacris
 literis alienas rejicimus: anomoeon
 autem anathemate damnamus, omnesque
 qui istiusmodi sunt, extraneos esse
 ab Ecclesia censemus. Similem autem
 patri filium esse plane confitemur,
 secundum Apostolum qui de filio ita dicit,
 qui est imago invisibilis Dei. Confitemur
 igitur & credimus in unum Deum Patrem
 omnipotentem, factorem caeli & terrae,
 visibilium & invisibilium. Credimus etiam
 in Dominum nostrum Iesum Christum filium
 ejus, sine ulla passione ante omnia saecula
 ex eo genitum: Deum verbum ex Deo
 unigenitum: lumen, vitam, veritatem
 atque sapientiam: per quem omnia facta
 sunt in caelo & in terris, tam visibilia
 quam invisibilia. Hunc in fine saeculorum
 ad abolendum peccatum carnem assumpsisse
 credimus ex sancta Virgine Maria, & hominem factum esse

passumque pro peccatis nostris : dein resurrexisset, & assumptum in caelum sedere ad dexteram patris : atque iterum venturum esse cum gloria ut vivos iudicet ac mortuos. Credimus etiam in Spiritum sanctum, quem ad paraclitum vocavit servator ac Dominus noster, pollicitus se illum discipulis suis missurum esse paulo post discessum suum : quem etiam misit : per quem sanctificat cunctos credentes in Ecclesia & baptizatos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Eos autem qui praeter istam fidem aliud quidpiam praedicant, ab Ecclesia Catholica alienos censemus. Haec est formula fidei ab Acacio edita. Cui subscribere tum Acacius ipse, tum ejus fautores, totidem numero quot superius commemoravi. Cum autem recitata esset, Sophronius Pompejopolis Paphlagoniae Episcopus proclamavit his omnino verbis. Si propriam quotidie sententiam exponere, id fidei expositio est, destituet nos regula veritatis. Et Sophronius quidem tunc ista dixit. Ego vero affirmo, si ab initio de Nicana fide ita sentissent tum ij qui ante istos vixerant, tum qui illos sublecuti sunt, cessaturam fuisse quaestionem omnem & contentionem, nec violentum & rationis expertem tumultum in Ecclesia fuisse valiturum. Sed quemadmodum ista se habeant, prudentioribus judicandum relinquo. Tunc temporis vero, cum plurima ultro citroque & de hac re & de illis qui accusati erant dicta fuissent, Concilium dimissum est. Quarto iterum die cum omnes in unum convenissent, eadem cum pervicacia disputare caeperunt. Inter quos Acacius sententiam suam exposuit his verbis : Cum fides Nicæna jam pridem semel ac deinde saepius mutata sit, nihil vetat quo minus nunc quoque alia conscribatur fides. Ad haec Eleusius Cyzici Episcopus, Concilium inquit : in praesentiarum congregatum est, non ut ea discat quae jam olim didicit, neque ut fidem suscipiat quam prius non habuit : sed fidei patrum insistens, nec vitae nec mortis tempore ab ea unquam recedet. Hujusmodi verbis adversus Acacii sententiam occurrit Eleusius, fidem patrum appellans eam quae exposita erat Antiochiae. Verum huic quoque respondere quispiam possit his verbis : Quomodo

παθόντα ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ἔανασάντα, καὶ ἀναληφθέντα εἰς θρανὸς, καθέσθαι ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον ἐν δόξῃ κεῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς πιστεύομεν καὶ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα, ὃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβήσκει ἐφ' ἡμῶν, ἐπαγγελία δὲ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι ἀποστέλλει αὐτὸν μετὰ τῶν μαθητῶν, ὃ καὶ ἀπέστειλε δι' ἐκείνου ἀγαλλίεσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πιστεύοντας, καὶ βαπτίζοντας ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὰς ἰσχυρὰς ταύτης τῆν πίστιν. Ἄλλο τι κηρύσσοντας, ἄλλοτερας εἰναι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, αὐτημὴν ἢ ἀκακίαν, αὐτῆς αὐτῶν πίστεως ἐκδόσεις ἤσαν ἢ αὐτῆ καθυπεγράφαντες, αὐτὸς ἀκάκιος ἔοικε οἱ τὰ αὐτοφρονέτης, τοσῶτοι ὄντες τὸν δευθμόν, ὅσοι μικρὸν ἐμπεσῶσιν ἐμνημονεύσαμεν ἀναπίστευσης ἢ αὐτῆς, σωφροῦνος πομπῆς πόδες τὸν παφλαγονία τοιαῦτα αὐταῖς λέξεν ἀνεβόησεν εἰ τὸ καθ' ἑκάστω ἡμέραν ἰδίαν ἐπιτίθεσθαι βέλτην, πίστεως ὑπάρχει ἐκθεσις, ὅτι λέγει ἡμεῖς ἡτῆς ἀληθείας ἀκείβησα ταῦτα μὴ ὁ σωφροῦνος ἔφησεν ἐγὼ δὲ φημι, καὶ ἔξω δὲ τοιαῦτα αὐτῶν ἐν νικαία πίστεως τε αὐτῶν ἔοικε οἱ μετ' ἐκείνης διενόησεν, πέπαυτο ἀνὰ πᾶσα φιλονεικία ζήτησις, καὶ ἀνὰ τῆν ἐκκλησιῶν ἀλλοῦς ἐκρετήσεν ταραχὴ ἀλλ' ὅπως μὴ ἐχθρὰ ταῦτα κενάτωσαν οἱ κατὰ τοὺς δὴ δὴ ἀμφοῖν τότε ἢ πολλὰ αὐτῶν ἀλλοῦς αὐτῶν τε τετε, καὶ τῆν καθυπεγράψαντες, καὶ ἀκείβητες, διελυθησαν τῆν ἢ τεταυτῶν αὐτῶν ἡμέρα σωτηρίων ἀπαντες εἰς ταῦτα αὐτῶν ἀνεκίνηεν μὴ ἐρεσχελίας τὰς λόγους οἱ οἱ ἀκάκιος τοιαῦτα καὶ λέξεν εἰσηγησάμενος γνώμην εἰ ἀπαξ ἢ ἐν νικαία πίστεως μετέπειτα καὶ μετὰ ταῦτα πολλάκις, εἰδὲν κωλύει καὶ ἐτέραν ὑπαγορεύθηται πίστιν αὐτῶν ταῦτα ἐλεύσει. ὁ κυζικὸς τοιαῦτα εἶπεν ἢ σωφροῦνος συνεκροτήθη ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἰ ἵνα μάθηται μεμαθήκεν, εἰ ἵνα πίστιν δέξῃ, ἢ μὴ κέχρηται ἀλλὰ τῆν τῶν πατέρων πίστιν συνεχρῶσεν ταύτης μέχρι ζωῆς καὶ θανάτου ὅσοι αὐτῶν σα) τοιαῦτα καὶ ὁ ἐλεύσει. ὁ πρὸς τῆν ἀκακίαν γνώμην ἀπήνησεν, πίστιν πατέρων τῆν ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκτεθεῖσαν πίστιν καθυπεγράψαντες ἀπαντήσῃ δ' ἂν τις καὶ πρὸς τῶν

τὰς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνελθόντας πατέρας ὀνομαζέμεν ἐλεύσει, τὰς ἐκείνων πατέρας δὲνόμενον; οἱ γὰρ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντες, ἕτο ὁμοῦσιον τῆ πῖσει συμφωνήσαντες, κυριώτερον ἀν πατέρες λέγοντο, τὰ καὶ παραναβέβηκεναι τοῖς χρόνοις, καὶ ὅτι οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ γρόμμοι, ὑπὸ ἐκείνων εἰς τὴν ἱεροσυλίᾳ πρὸς ἐβέλλωτο εἰς ὅτι οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ τὰς ἰδίους πατέρας ἠθέτησαν, λελήθασιν ἑαυτὰς οἱ μεταῤῥωτα τοῖς πατεράλαις ἐπόμμοι πῶς ὅτι ὡν ἐκείνοι τὴν πῖση ὡς ἀδοκιμον ἠθέτησαν, τὴν χειροτονίαν ὡς δοκιμὴν ἐδέξαντο εἰς ὅτι ἐκείνοι οὐκ εἶχον τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, ὅς διὰ τὴν χειροτονίαν ἐπέρχεται, ἐδὲ ἔτοι τὴν ἱεροσυλίᾳ ἔλαβον πῶς γὰρ ἐλάμβανον πῶς τῶν οὐκ ἐχόντων τὸ διδομένον; ταῦτα μὴ ἐν ἀνυπόθεσι τῶν πρὸς τὰ ὑπὸ ἐλδυσίαι λεχθέντα τότε ὅτι αὐτοῖς ἔτι ἑτέραν ἐχώρησαν ζήτησιν ἐπεὶ γὰρ καὶ οἱ πρὸς ἀκάκιον ἐν τῇ ἀναγνωσθείσῃ πῖσει ὁμοιον ἔφασαν τὸν ἕτον τῶ πατερί, διεπυθάνοντο ἀλλήλων, καὶ πῖ ὁμοιον ἔστιν ὁ ἕτος τῶ πατερί καὶ οἱ μὴ πρὸς ἀκάκιον, ἔλεγον καὶ τὴν βέλῃσιν μόνον, ἐμὴν καὶ τὴν ἑσίαν ὁμοιον τῶ πατερί ἐναίλιον ἕτον οἱ ὅτι ἄλλοι συμπαντες, καὶ τῇ ἑσίαν ἀπεφῆσαν ἵο πῖ τῆ τετῆ ὅτι ζήτημα ὅτι φιλονικίαι ἐν διημέροισιν, καὶ τὸν ἀκάκιον ἐξήλειχον, ὡς εἶπ ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν, ὅς συζητήσας ἐξέδωκεν, ὁμοιον καὶ πάντα εἶπων τὸν ἕτον τῶ πατερί καὶ πῶς ἕτον, ἔφασαν, δὲ τῇ τὴν κατ' ἑσίαν τῆ ἕτος πρὸς τὸν πατέρα ὁμοιότητά; ὅτι δὲ πῖ συγγραμμάτων, ἐφῆ, ἕτενε ὅτι πῖ, ἕτε δὲ χαλῶς ἐκείνη πολλὰ ὅτι πρὸς ἀλλήλους πρὸς ζήτημα ὅτι τετῆ ἀκείβωλογομεθῶν, καὶ μηδαμῶς συμφωνέτων, ὁ λεωνῆς ἀνασῆς διέλυσε τὸν σύλλογον. καὶ τῆ τοτέ τῆ ἕτον ἢ ἐν σελδουκείᾳ γρομμῶν συνῶδο ὅτι τῇ γὰρ ἐξῆς πρὸς ἀκακίαν μῶς ἐκέπῃς ταυλὸν συνελθῆν αὐτοῖς ἠθέλησε, φῆσας ἀπεσῆλθαι πρὸς ὅτι βασιλέως ὅτι τὸ παρεῖναι τῇ συνῶδο ὁμοφωνῆσῃ ἐπειδὴ δὲ πῖες διέσῃσαν, ἕ δὲ ἡμῶν, ἐφῆ, πρὸς ἀκακίαν, ἀπέλθετε ἐν, καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φλυαρεῖτε. τετῆ γρομμῶν, οἱ πρὸς ἀκάκιον ἕρμαιον ἠγησῆμμοι, ἐδὲ αὐτοῖ ἀπαντῆσαι ἠθέλησαν οἱ δὲ τῆ ἄλλῃ μέρῃ διακριθέντες, καὶ συνελθόντες καὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἐκάλεν τὰς πρὸς ἀκάκιον,

A eos qui Antiochiæ convenerunt, patres appellas Eleusi, qui illorum patres non agnoscis? Nam hi certe qui Nicaæ convenerunt & consubstantialis fidem suo consensu firmarunt, magis proprie dicerentur patres: quippe qui & praecesserint tempore, & illos qui Antiochiæ postea convenerunt, ad sacerdotii dignitatem promoverint. Quod si hi qui Antiochiæ fuerunt congregati, patres suos rejecerunt, isti qui eos sequuntur, non animadvertunt se parricidas sequi. Quoniam autem modo eorum ordinationem tanquam probam ac legitimam susceperunt, quorum fidem velut falsam ac improbam rejecerunt? Nam si illi non habuerunt Spiritum sanctum qui per ordinationem infunditur, isti sacerdotium non acceperunt. Quomodo enim accipere potuerunt ab iis qui non habebant quod darent? Hæc non immeritò quis possit objicere iis, quæ tum ab Eleusio sunt dicta. Post hæc ad aliam rursus questionem transilierunt. Nam quoniam Acaciani in formula fidei quæ fuerat recitata, filium patri similem esse dixerant, quærebant inter se qua in re filius esset similis patri. Et Acaciani quidem sola voluntate similem esse dicebant, non autem substantia. Reliqui omnes, etiam substantia similem patri esse filium asserabant. De hac questione inter se altercantes, totum diem contrivèrunt. Et Acacium confutabant, quo in libris quos à se scriptos ediderat, filium patri per omnia similem esse dixisset. Quomodo, aiebant, negare nunc audes filium cum patre similitudinem secundum substantiam? Tum Acacius neque ex recentioribus, inquit, neque ex vetustioribus quisquam, ex libris suis judicatus est. Cùm diu acriter ac subtiliter de hoc capite disputassent, nec ullo modo inter se convenirent, surgens Leonas Concilium dissolvit. Hunc finem habuit synodus Seleuciensis. Postero enim die rogatus, ut ad confessum veniret, recusavit, ab Imperatore missum se esse dicens ut concordie synodo interesset. Quoniam vero nonnulli inter vos dissident, inquit, ego adesse non possum. Abite ergo, & in Ecclesia garrite. Quo facto Acaciani magno id ducentes lucro, ulterius adesse noluerunt. Alterius autem partis Episcopi cum in Ecclesiam convenissent, Acacium ad Concilium vo-

carunt, ut causa Cyrilli Hierosolymorum Episcopi judicaretur. Sciendum enim est, Cyrillum jam antea accusatum fuisse; qua autem de re, nequeo dicere. Ceterum depositus est, propterea quod sapius in judicium vocatus, duobus continuis annis non comparuerat, accusationes reformidans. Depositus tamen nihilominus, appellationis libello ad eos qui ipsum deposuerant, missio, ad majus judicium provocavit. Cui quidem appellationem etiam Imperator Constantius ad stipulatus est. Solus igitur ac primus omnium Cyrillus, contra Ecclesiastici canonis consuetudinem, appellationem, sicut in publicis judiciis fieri solet, interposuit. Ac tum quidem Seleucia aderat, paratus judicium subire. Et ob hanc causam Episcopi Acacianos ad confessum vocabant, quemadmodum paulo ante dixi; ut rebus examinatis, communi consilio sententiam proferrent. Nam & alios perinde accusatos citaverant, qui ad partes confugerant Acacii. Sed quoniam sapius accessit venire detrectabant, Episcopi qui in Concilio erant, & Acacium ipsum deposuerunt, & cum illo Georgium Alexandriæ Episcopum, Uranium Tyri, Theodulum Chæretaporum in Phrygia, Theodosium Philadelphiarum in Lydia, Evagrium Mytilenæ Insulæ, Leontium Tripoleos Lydiæ, & Eudoxium, qui prius quidem Germaniciæ fuerat Episcopus, postea vero ad Episcopatum Antiochenæ urbis irreperat. Patrophilum quoque Episcopatu abdicarunt, eo quod à Dorotheo presbytero accusatus, & ab ipsis ad causam dicendam citatus, non obtemperasset. Et hos quidem deposuerunt. Asterium vero, Eusebium, Abgarum, Basilicum, Phœbum, Fidelem, Eutyrium, Magnum & Eustathium à communionem removerunt: decernentes ut in illo statu permanerent, donec præstita satisfactione, objecta sibi crimina diluissent. His rebus peractis, cum de Episcopis quos ipsi deposuerant, ad singulorum Ecclesias scripsissent, Eudoxij loco Annianum Antiochiæ constituunt Episcopum. Quem mox comprehensum Acaciani Leonæ ac Lauricio tradiderunt. Ab his ille in exilium missus est. Ea re commoti Episcopi qui Annianum ordinaverant, contestatorios libellos apud Leonam ac

Ἐπιτὴν κείνην τὰ κτλ Κύριλλον τὸν Ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων ἰσέον γδ ὅτι Κύριλλος ἦδη πρῶ-
 τερον καθήρητο. Ἐδὲ τὴν μὴν, ἐκ ἔχου φρά-
 σαι καθήρητο, ὅτι πολλάκις ἐπὶ τὸ κείνη-
 ναι καλέσθητο, ἐφεξῆς δὲ οὐκ ἐπιβλήτων διέφυ-
 γε, τὰς καθήροιας εὐλαβέμενος· καθαιρε-
 θεὶς δ' ἐν ὁμοίᾳ ἐκκλησίᾳ βιβλίον τοῖς καθε-
 λῆσι διαπεψάμενος, μείζον ἐπεκαλέσατο
 δικαστήριον ἐπὶ τῆ ἐκκλησίᾳ ἡ βασιλεὺς κων-
 σταντῖνος ἐγγένοι σύμφητος τέτο μὴν ἐν, μί-
 νος κ' πρώτος πρὸς τὸ σὺνθεῖς τῶ ἐκκλησια-
 στικῶ κανόνι κύριλλος ἐποίησεν, ἐκκλησίᾳ
 ἐν δημοσίᾳ δικαστήριῳ χρεσάμενος τότε ἵδου
 τῆ σελδουκία παρῆν κριθησόμενος κ' διατίθη-
 οὶ ἐπίσκοποι τὸς πρὸ ἀκάκιον ἐκάλεν, ἐν
 μικρῶ ἐμπεροθεν ἐμνημονεύσαμεν, ὅπως αὐ-
 πρὸ τῶν καθήροιαμένων διαγόντες κοινῶ
 ἔξενέγκωσι ψήφον ἐκάλεν γδ δὴ καὶ πρὸ
 ἄλλοις τῶν καθήροιαμένων, οἱ τοῖς πρὸ ἀκά-
 κιον προσαπεφύγασιν ἐπεὶ ἐν πολλάκις κα-
 λέσθητο ἐκ ἀπήνησαν, καθήρον αὐτὸν τὸ
 ἀκάκιον, γεώργιον ἀλεξανδρείας, ἑρσάκιον
 τύρῃ, θεόδωρον χαριετᾶτων τῆς φρυγίας
 θεοδόσον φιλαδελφίας τῆς ἐνλυδίας· εὐσε-
 βιον μιτυλήνης τῆς νήσου, λεόντιον τριπόλεως
 τῆς λυδίας, καὶ εὐδόξιον τὸν πρῶτον ἐν
 γερμανικίᾳ, μελατάδα τὸν ἀνιοχίας τῆ
 ἐνσυρία τῶ ἐπίσκοπῶ ὑποδωτᾶ· κα-
 θεῖλον ἢ καὶ πατροφίλον, ὅτι αὐτὸς ἐπὶ
 δωροθέου πρῶτον καθήροια κληθεὶς ἐχ' ὑπήκουσε· τέττες μὴν ἐν κα-
 θεῖλον· ἀκουωνήτας δὲ πεποιήκασιν ἀσ-
 εριον, εὐσεβιον, ἀβγαρον, βασιλικόν, φι-
 βον, φιδήλιον, εὐτύχιον, μάγρον καὶ εὐστα-
 θιον. οὐρανίαντες ἔτω μὴν αὐτῶς, ἕως αὐ-
 τὸν ἀπολογησάμενοι τὰς καθήροιας ἀποδύ-
 σωνται ταῦτα πρὸς ἄλλαντες, διὰ γραμ-
 μάτων τὲ τὰ πρὸ τῶ καθαιρεθέντων τῶ
 ἐκείνων παροικίᾳς γνωρίσαντες, καθιστά-
 οὶς τὸν τόπον, εὐδόξιον τῆς ἀνιοχίας ἐπίσκο-
 πον, ἀνιανὸν τὸν ὄνομα· ὃν συλλαβόντες οἱ πρὸ
 ἀκάκιον, λεωνᾶ καὶ λαυρικίῳ παρέδωσαν·
 οἱ δὲ, αὐτὸν ἔξορισον πεποιήκασιν τέτο
 γηρομένῃ, οἱ ἐπίσκοποι οἱ πρὸ βεβλημέ-
 νοι τὸν ἀνιανόν, διὰ μαρτυρίας ἐχέον-
 τῶ τῶ πρὸ ἀκάκιον πρὸς τὸν λεωνᾶ καὶ
 λαυρικίῳ

λαυρίκιον, δι' ὧν ἀδικεῖσθαι τῆς συνόδου τῶν κλεισίων ἐμύλων· ὡς δὲ ἐδὲν πλέον ἠνύετο, ἔπι τὴν κωνσταντινέπολιν ὄρμησαν, ἔπι τὸ διδάξαι τὸν βασιλέα τὰ κειβέντα αὐτοῖς·

A Lauricium adversus Acacianos deposuerunt, quibus denuntiabant violatum esse iudicium synodi. Porro cum nihil amplius perficeretur, Constantinopolim profecti sunt, ut Imperatorem de iis quæ decreverant certiore facerent.

Κεφ. μα'.

Ὁ βασιλεὺς ἐπαυλὸντος ἐκ τῆς περιουσίας μισθῶν, οἱ ἀκακίον ἐν τῇ κωνσταντινέπολει συναχθέντες, τῶν ἐν κλεισίων πύσιν ἐκίρωσαν, προσθέντες αὐτῇ πινά·

CAPUT XLI.

Quomodo Acaciani, Imperatore ab Occidentis partibus reverso, Constantinopoli congregati, Ariminensem fidem nonnullis et additis confirmarunt.

ΚΑΙ γὰρ παρὴν λατὸ τῶν ἐπαυλίων μερῶν Β ἀναστρέψας ὁ βασιλεὺς· καὶ τότε τὸν ἐπαρχον τῆς κωνσταντινέπολεως καλέσῃσεν, ὄνομα, τὴν ἀνθυπάτων παύσας δαχρὴν φθάσαντες δὲ οἱ ἀκακίον, παρὰ διαβάλλασιν αὐτῶν βασιλεῖ, διδάξαντες μὴ δέχεσθαι τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐπιτεθεῖσαν πύσιν διόπερ ἀγανακτῆσας ὁ βασιλεὺς, ἐπενόησε διασείρειν αὐτῶν νόμω κελύσας, τὰς ὑποκειμένας αὐτῶν δημοσίοις λειτουργίαισι, τῇ ἰδία τύχῃ ἀποδίδουσ· καὶ γῆσαν πνέσθαι αὐτῶν λειτουργίας ὑποκείμενοι, οἱ μὴ βυθλίηριον οἱ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τάξεων τέτων δὴ ἔως ταραπομῶν, οἱ ἀκακίον ἐπιμέναντες τῇ κωνσταντινέπολει, σινδριον ἔτερον πεποιθήσασιν, τὰς βιθυνίας ἐπισκόπους μετέπεμψάντο· γρόμενοι ἐν οἱ πάντες τὸν λατὸν πενήκοι, οἱς καταριθμητὸ μαεῖς ὁ καλκιδόν, βεβαῖσιν τῶν ἐν δριμύνῳ μὲν τῆς ὑπατείας ἀναγνωθεῖσαν πύσιν ἢν ἀκακίον ἢν ἀνταθθα ἀκακίον, εἰ μὴ ἐν αὐτῇ ἀκακίον ἐκασιν· ἐπειδὴ ὁ πινά αὐτῇ ἀκακίον ἐκασιν· ἀναγκαῖον καὶ ἀνδρὶς αὐτῶν ἀκακίον ἀκακίον· ἐστὶ ὁ ἐν τοῖς ῥήμασι τῶν Πισυνόμῶν εἰς ἕνα μόνον Θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ἐξ ἧς τὰ πάντα καὶ εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν ἔθετο, πρὸ πάντων τῶν αἰώνων καὶ πρὸ πάσης δαχρὸς γνηθῆναι ἐκ ἑῶν· δι' ἧς τὰ πάντα ἐγέμετο, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα· γνηθῆναι ὁ μονογενῆ, μόνον ἐν μόνῳ πατρὶ, Θεὸν ἐκ Θεῶν, ὁμοιον τῷ γνηθῆναι αὐτὸν πατρὶ καὶ τὰς γραφάς· ἢ τὴν γνηθῆναι ἐδὲς γνώσκει, εἰ μὴ μόνον ὁ γνηθῆναι αὐτὸν πατρὶς· τῶν οἰδαμένων μονογενῆ ἑῶν υἱὸν, πέμποντος ἑῶν πατρὸς

Etenim Imperator ab Occidentis partibus reversus, in ea urbe commorabatur: quo etiam tempore Praefectum urbis Constantinopolitanæ primum constituit Honoratum, extincto Proconsulatus officio. Verum Acaciani cum illos pravenissent, calumniati sunt apud principem, docentes non admitti ab illis fidem quam ipsi exposuissent. Quamobrem indignatus Imperator, eos dispergere constituit, lege lata præcipiens, ut quicumque inter illos publicis functionibus erant obnoxii, ad pristinam conditionem redigerentur. Nam ex illis alii Municipalem ordinem, alii diversorum in provinciis officiorum functionibus erant adstricti. His ita perturbatis, Acaciani Constantinopoli diutius immorantes, aliud Concilium coegerunt, accessit Episcopis Bithynia. Congregati igitur Antistites numero quinquaginta, inter quos erat Maris Episcopus Chalcedonis, fidei formulam Arimini perlectam, cui præfixi erant Consules, confirmarunt. Quam quidem hoc loco inferere supervacuum esset, si nihil de suo illi adiecissent. Sed quoniam nonnulla ei verba attextuerunt, necessarium omnino est, ut hic denuo adscribatur. Est autem huiusmodi.

Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, ex quo sunt omnia: & in unicum filium Dei, ante omnia sæcula & ante omne principium, genitum ex Deo, per quem omnia facta sunt, tam visibilia, quam invisibilia: eumque solum unigenitum ex patre natum esse, solum ex solo, Deum ex Deo: similem ei qui ipsum genuit patri secundum Scripturas: cujus generationem nemo novit, nisi solus qui illum genuit pater. Hunc unigenitum filium Dei scimus à patre missum

κειαι ηδ αυτη, μητε εσαν, μητε υποστασι
επιθελεγεν ταυτη ε ελφιλιας ο τω γοτ-
θων επισκοπο τοτε πρωτον σωβεθε τον
δεμπροδεν χρονον, την εν νικαια πισιν ησπα-
ζεθε, επομνηθε θεοφιλω, ος τω γοτθων επι-
σκοπος ων, τη εν νικαια συνωδα παρων καθυ-
πεγραψε τοσαυτα μην περι τε των ειρησθω

A enim adjectum est, ut neque substan-
tia neque hypostasis de Deo diceretur.
Porro huic fidei etiam Ulfilæ Gothorum
Episcopus tunc primum consensus, Nam
ante illud tempus Nicænam fidem am-
plexus fuerat: secutus Theophilum,
qui cum Gothorum esset Episcopus,
Nicæno Concilio præfens suscripserat.
Sed de his hætenus.

Κεφ. μδ.

C A P. XLII.

Ο καθαιρειν του Μακεδονιου, ευδοξιου και επισκοπου
Κωνσταντινου πολεις κατεχον.

Qualiter deponit Macedonio, Eudoxius epi-
scopatum Constantinopolitans obtinuit.

Ο η περι ακακιον και ευδοξιον, εν τη
κωνσταντινου πολει περι το ανικαθαιρειν
και αυτοι τινας τε ετερες μερες, αγωνα επι-
θεντο ισον δε, οπ εδ ετεροι δια θρησκειαν,
αλλα δι ετερας παρφασεις, τας καθαιρε-
σεις πεποιω. διακενωμυροι ηδ περι πι-
σεως, εν τα καθαιρειν αλληλας, την αλληλων
πισιν ε διεμεφοντο συζηωμενοι η οι περι
ακακιον τη βασιλειωσ οργη, ην καλα τε τω
αλλων, και μαλιστα κατα μακεδονιου φυ-
λακων εκλελεσαι εσπεδαζεν, καθαιρεσι
πρωτον μεν μακεδονιον, η ως αιπον πολλων
φονων γυρομενοι, η οτι διακονον επι πορνεια
αλονα εδεξατο εις κοινωνιαν ελευσιον δε τον
κυζικου, διοτι ηρακλειον τινα ιερεα ε εν τυρω
ηρακλειωσ, επι γοηεια ληθεντα βαπισιασ,
εις διακονον παρβαλλετο βασιλειον η, τον ε
βασιλαν, και ηδ ετως ονομαζετο, τον εν
αγκυρα εις τον τοπον μαρκηλιωσ παρχει-
σθεντα, ως αδίκωσ τινα βασανισαντα, και σι-
δηροδεσμοισ φυλακαισ κατακλεισαντα και
οτι συκοφανιασ ισιν ερραφεν ετι μην ε οτι
δι επισολων τας εν αφρικη εκκλησιασ ετα-
ραξεν δρακονιον η, οτι διαπογαλαθιασ μετε-
θη εις περγαμον καθειλον η και νεωναν τον
σελδικειασ εν η εγεγονει η σωδοθε, ετι μην
και σωφρονον τον πομπηικησ πολεωσ τησ εν
παφλαγονια, η ελπιδιον σαλαων τησ μα-
κεδονιασ, ε των ιερογλυμων κυελλον, και
αλλασ δι αλλασ αιτιασ δεξεβαλλον

B C A Eterum Acacius & Eudoxius &
C qui cum illis erant Constantino-
poli, id maxime ambibant, ut & ipsi
vicissim nonnullos adversarum partium
deponeret. Sciendum porro est, neu-
tros ob religionem, sed propter alias
causas, huiusmodi depositiones decre-
vissent. Nam quamvis in fide dissentie-
bant, tamen cum se vicissim depone-
rent, neutra pars alterius fidem insimu-
lavit. Qui igitur ab Acacio stabant,
aburentes Imperatoris indignatione,
quam ille jampridem animo conce-
pratum adversus alios tum præcipue
C contra Macedonium explere satagebat,
primum quidem deponunt Macedoni-
um; tum quod plurimarum cædium
auctor fuisset, tum quod diaconum in
fornicatione deprehensum ad commu-
nionem admiserat, Eleusium deinde
Cyzicene urbis Episcopum, propterea
quod Heraclium quendam Herculis
Tyrii sacerdotem, maleficii & magica-
rum artium convictum, cum sacro bap-
tismate initiasset, mox diaconum ordina-
verat. Tum Basilium seu Basiliam, sic e-
nim etiã appellabatur, qui Marcelli loco
Episcopus Ancyrae fuerat constitutus,
eo quod quendam injuste torserat, &
D catenis ferreis vincitum custodiae manci-
paverat: præterea eo quod adversus
nonnullos calumnias struxerat: deni-
que quod Ecclesias Africae epistolis suis
perturbaverat. Dracontium verò idcir-
co deposuerunt, quod ex Galatia Per-
gamum transfugerat. Abdicarunt etiam
Neonam Episcopum Seleucia, qua in
urbe synodus habita fuerat: Sophroni-
um quoque Episcopum Pompejopolis,
quæ urbs est Paphlagonia: Elpidium
Satalorum Atmenia, Cyrillum Hiero-
solytorum Episcopum, alios denique
alias ob causas exaucltorarunt.

CAPUT XLIII.

De Eustathio Episcopo Sebastia.

Κεφ. μγ'.

Περί Ευσθίου Ἐπισκόπου Σεβαστίας.

Eustathius vero Sebastiae in Armenia Episcopus, ne quidem ad sui defensionem admissus est: quippe qui a patre suo Eulalio, Caesarea Cappadocum Episcopo jam antea depositus fuerat, eo quod vestem sacerdoti minime convenientem gestasset. Sciendum porro est, in locum Eustathii Episcopum subrogatum esse Meletium, de quo paulo infra dicturi sumus. Ceterum Eustathius posthac etiam in synodo Gangrensi, qua ipsius causa in Paphlagonia collecta fuerat, condemnatus est, eo quod post condemnationis sententiam adversus ipsum prolatam in synodo Caesariensi, multa contra leges Ecclesiasticas ageret. Nam & uxorem ducere prohibebat, & a cibis esse abstinendum docebat. Unde multos quidem qui matrimonia contraxerant, a conjugibus separavit: & illis qui Ecclesias averfabantur, suavit ut domi communicarent. Sed & servos praetextu pietatis, a Dominis suis abstraxit. Ipse vero Philosophi habitum gestans, sectatores suos nova atque insolenti veste indui iussit. Mulieres quoque tonderi fecit. Et praescripta quidem jejunia fugienda esse, diebus vero Dominicis jejunandum praecipit. Denique in aedibus conjugatorum preces fieri vetuit: & presbyteri uxorem habentis, quam dum esset laicus legitimo matrimonio sibi copulaverat, benedictionem & communionem instar piaculi declinandam docebat. Haec & hujusmodi alia plurima cum ille & faceret & doceret, synodus Gangris in Paphlagonia congregata, uti jam dixi, eum deposuit, ejusque dogmata anathemate damnavit. Verum haec postea gesta sunt. Tunc vero expulso Macedonio, Eudoxius Antiochenam sedem parvipendens; Constantinopoleos Episcopus constituitur, ordinantibus eum Acaecianis. Qui quidem non animadvertabant, se contraria iis quae ipsi antea judicaverant, decernere. Nam qui Dracontium idcirco deposuerant, quod ex Galatia Pergamum transfuisset, iidem Eudoxium tunc secundo ad alium Episcopatum transficientem ordinantes, illud mimine

Ευσθίου ὁ τῆς ἐν Δαριδριάσει βασιλείας, ἔστε εἰς ἀπολογίαν ἐδέχθη, διότι ἐπὶ εὐλαλίᾳ τὰ ἰδία πατρὸς καὶ Ἐπισκόπου κατὰ τὰς ἐν καππαδοκίᾳ, ἤδη πρῶτον καθήρητο, ἐπεὶ ἠανάρμοσον τῆ ἱερωσιμῆ σελῶν ἠμφίεσο· ἰσέον δὲ, ὅτι εἰς τόπον εὐσταθίου μελέπιου καλέσθη Ἐπισκοπῆ, καὶ εἰς μὲν κερὸν ὑστερον ἐρεμῆ· εὐστάθιου μὲντοι καὶ μεταταῦτα ἐν τῇ δι' αὐτὸν χρομῆ ἐν γαλιγραις τῆς παφλαγονίας σωμὸδω κατεκρίθη, διότι μὲν τὸ καθαιρεθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ καיסάρειαν σωμὸδω, πολλὰ πρῶτα τὰς ἐκκλησιαστικὰς τύπας ἐπείσθη γαμῆν γυναικας, καὶ βρωμάτων ἀπέχεσθαι ἐδογματίσθη καὶ διὰ τῶν πολλὰς μὲν τὰς γεγαυμίας, τὰ σωκοικεσίας ἐχώριζε, καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐκτερεπομῆς, ἐπὶ οἰκίας τῶν κοινωτικῶν ποιῶν ἀνεπέθε· δὲ ἄλλας τὲ πρῶτον φιλοσόφου γῆμα φορῶν, καὶ τὰς ἀλλοθῆνας αὐτῶν ἐξήσθη ἡ γῆμας ἐποίησεν, καὶ τὰς γυναικας κείρας παρεσκίαζεν καὶ τὰ μὲν οὐκ ἐπινοῦντας ἠεὶ ἐκτερεπέδω τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὅτι ἠεὶ ἐκτερεπέδω ἐν οἰκίᾳ γεγαυμῶν ἐν χάριτι ἐκώλυε γῆμας καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐκτερεπέδω, ἢ νόμῳ λαίκοις ἠγάγετο, τὴν εὐλογίαν ἐκ τῆν κοινωτικῶν ὡς ἐκκλίνεν ἐκείλθε καὶ ἄλλα πρῶτα πρῶτα τῶν τῶν ποιῶν αὐτῶν καὶ τῶν δασκοῦντων, σωμὸδω, ὡς ἔφω, ἐν γαλιγραις τῆς παφλαγονίας σωμαχθεῖσα, αὐτὸν τὸν θεῖον, καὶ τὰ δόγματα αὐτῶν ἀνεθῆμα ταῦτα μὲν ἐν ὑστερον ἐγῆμα· τότε δὲ ἐκκλίνεν μακεδονίᾳ, ἐν δόξῳ ἐν δόξῳ τὸν ἀντιοχείας δέμας ἱρόνον, τῆς σαυλινεπόλεως ἀναδείκνυ, τῶν πρῶτον αὐτῶν ἐκκλίνεν ἀντὸν· οἱ ἐκκλίνεν αὐτῶν τὰς, ἐναντία νομοθετῶντες τοῖς αὐτῶν κεκεμμένοις· οἱ γὰρ δρακόνιον καθῆμα διότι ἐκ γαλατίας μετέβη εἰς πέργαμον ἐλογίζοντο, ἐν δόξῳ δὲ εὐστερον τότε πρῶτον τὴν μετάδασιν ἐκκλίνοντες,

Ἐναντία τοῖς οἰκείοις δόγμασιν ἐπραΐον ταῦτα καὶ ἐργασάμενοι, τὴν μὲν ἀναγνω-
 δέσαν πίστιν εἰς τὴν δριμύτων καὶ τῆς γρο-
 μένης παρθήκης, ὡς διορθώσαντες ἐξαπέ-
 σειλῶν ἐνδείκασιν οὐκ ἐπιτρέψαντες μὴ ὑπογράφουσι
 αὐτῇ ἐξορίζεσθαι, καὶ παρὰ τὸ βασι-
 λέως γνώμα ἢ κατὰ τὰ ἴσα αὐτῶν
 πεπραγμένα, τοῖς τε ἄλλοις τοῖς κατὰ τὴν
 ἀνατολὴν ὁμοδόξοις, καὶ πατρὸς φίλῳ τῷ σκυ-
 θοπόλει ὁδοῦ γὰρ ἐκ τῆς σελδουκίας ἐπὶ τὴν
 οἰκίαν ἐν δὲ ὄρμησι πόλιν ἐνδοξίαν ἢ ἀνα-
 δειχθέντι τῆς μεγαλοπόλεως, τῶν καὶ τα
 καὶ ἡ μεγάλη ἐκκλησία ὀνομαζομένη Ἐφία
 ἐν καίσιον, ἐν ἰστανίῳ κωνσταντίνῳ τὸ δέκα-
 τον, καὶ Ἰουλιανὸν αἰσαρος τὸ τρίτον, ἢ πεντεκα-
 δεκάτη τῆς Φεβρουαρίου μηνὸς ἐνδοξίαν δὲ
 καθορθεῖς εἰς τὸν θρόνον αὐτῆς, πρῶτην ἐκεί-
 νῳ τὴν πολυθύλλητον ἀφῆκε Φωίῳ, Φεβ-
 ρουαρίου ὁ πατήρ ἀσέβης ὁ ἕως ἐυσέβης θορύβου
 ἢ καὶ ἀσέβης ἐπὶ τῆτο γρομένης, μηδὲν ἔφη,
 ταρῶν τε παρὰ τὸ λεχθέν ἴσα ἑμῶν ὁ γὰρ
 πατήρ ἀσέβης, ὅτι ἐδὲνα σέβει ὁ ἕως ἐυσέ-
 βης, ὁπσέβει τὸν πατέρα τοιαῦτα ἢ ἐνδο-
 ξίαν εἰπόντι, ὁ μὲν θορύβου καλεσάλη γέ-
 λως ἢ ἀντὶ θορύβου καλεῖται πολὺς τὴν ἐκκλη-
 σίαν καὶ μένει τὸ λεχθέν, ἀρεῖ δὲ ὄρα γελώ-
 μενοι τοιαῦτα γὰρ οἱ ἀρεσιάρχαι Ἐφισο-
 μενοι, καὶ παρὰ τοιαύτας ἀχολαίμενοι λέξεις,
 τὴν ἐκκλησίαν διέσπασαν τῆτο μὲν ἐν τοιαῦ-
 το τέλει καὶ ἢ ἐν κωνσταντίνῳ πόλει γρομένη
 σωδὸν ἔχεν

A reputabant, se suis ipsorum decretis
 contraria gerere. His rebus perfe-
 ctis, lectam fidem cum supplemento,
 tanquam à se correctam, Ariminum
 miserunt; mandantes ut quicumque ei
 nollent subscribere, ex Imperatoris
 edicto in exilium pellerentur. Postre-
 mo cuncta à se gesta, tum aliis per
 Orientem qui idem cum ipsis sentie-
 bant, tum Patrophilo Scythopoleos
 Episcopo significarunt. Hic enim ab
 urbe Seleucia rectà in suam civitatem
 contenderat. Porro Eudoxio in urbe
 regia sacerdote constituto, magna Ec-
 clesia quæ Sophia cognominatur, sub
 idem tempus dedicata est, Consulatu
 Constantij decimo & Iuliani Cæsaris
 tertio, quintodecimo die mensis Fe-
 bruarii. Eudoxius vero simul atque
 in sede illa collocatus est, primam hanc
 protulit sententiam, quæ omnium ser-
 mone celebratur: Pater *ἀσέβης*, filius
εὐσεβής. Unde cum tumultus ac sedi-
 tio exorta esset: nolite, inquit, tur-
 bari ob ea quæ dixi. Nam pater qui-
 dem *ἀσέβης* est, quippe qui neminem
 colit. Filius autem *εὐσεβής*, quia colit
 patrem. Quæ cum dixisset Eudoxi-
 us, tumultus quidem sedatus est: in-
 gens vero risus in Ecclesia excitatus
 tumultum excepit. Atque hoc di-
 ctum cum risu & cachinno hæcenus
 commemoratur. Hujusmodi cavilla-
 tionibus utentes heresiarchæ, & in ta-
 libus oculis occupati, Ecclesiam disci-
 derunt. Atque hunc finem Constanti-
 nopolitana quoque synodus sortita
 est.

Κεφ. μδ'

Πρὸς Μιλετίου Ἀντιοχείας Ἐπισκόπου.

Ἡ δὲ λοιπὸν καὶ τὰ περὶ μελετίου λεχθέν
 ὁδοῦ γὰρ, ὡς μικρὸν ἐμπροσθεν εἶπον, τῆς
 δριμύτων σεβασείας ἐπίσκοπος, παρεβλήθη,
 εὐσαφὶς καθαιρεθέντι ἐκ τῆς σεβασείας
 εἰς βέργιαν τῆς συρίας μελλυέθη γρομένος
 ἢ ἐν τῇ σελδουκίᾳ σωδὸν, καὶ τῇ πίστι
 τῇ περὶ ἀκάκιον ὑπογράφας, ὡς εἶχεν ἐπὶ
 τὴν βέργιαν ἀνεχώρησε γρομένης ἢ τῆς ἐν
 κωνσταντίνῳ πόλει σωδὸν, οἱ ἐν ἀντιοχείᾳ
 πυθόμενοι τὸν ἐνδοξίον κατὰ πεφρονημέναι
 μὴ τῆς αὐτῶν ἐκκλησίας, ἐπὶ δὲ τὸν πλε-
 τον κωνσταντίνου πόλεως διοκεκλημέναι με-
 ταμφάμενοι τὸν μελετίον ἐκ τῆς βέργιας,

CAPUT XLIV.

De Meletio Antiochia Episcopo.

NUnc tempus est ut de Meletio di-
 camus. Hic enim post deposicio-
 nem Eustathij, Sebastie Armeniorum
 Episcopus factus est, sicut paulo ante
 dixi. Postea vero à Sebastia translatus
 est Beræam quæ urbs est Syria. Cum
 quæ Seleuciensi Concilio interfuisset,
 & fidei illuc ab Acacio editæ subscri-
 pisset, rectà inde Beræam repetiit.
 Post hæc Concilio apud Constanti-
 nopolim congregato, Antiocheni
 cum Eudoxium competissent spre-
 ta ipsorum Ecclesia ad Constanti-
 nopolitanæ sedis opulentiam trans-
 iisse, Meletium Beræa accitum,
 V iij

in sede Antiochena collocant. Hic initio quidem de dogmatibus fidei disserere superfeldit, solamque morum doctrinam auditoribus suis tradidit. Progressu vero temporis, Nicenam illis fidem exposuit, & consubstantialis doctrinam asserere cepit. Quæ cum accepisset Imperator, cum quidem relegari iussit: Euzoium vero, qui unâ cum Ario olim depositus fuerat, Antiochenis Ecclesiæ Antistitem fecit promoveri. Verum quotquot propenso erga Meletium animo erant, relicto Arianorum cætu, separamus conventus egerunt: cum ii qui ab initio consubstantialis doctrinam probaverant, communionem ipsorum retugissent, eo quod Meletius Arianorum suffragio ordinatus fuisset, ipsique ejus sectatores baptismum ab iisdem suscepissent. Ad hunc modum Antiochenis quoque Ecclesia duas in partes, licet in doctrina fidei consentientes, divisa est. Interea Imperator, cum ipsi nuntiatum fuisset Perfus iterum expeditionem movere adversus Romanos, prope Antiochiam perrexit.

Αἰς τὴν ἀνιοχειᾶς ἐκκλησίαν ἐνθεροῖσεν ὁ ἰπὸν μὲν ἀπὲρ δόγματι διαλέγεσθαι ἵππετιθῆλο, μόνω δὲ τὴν ἡδικὴν διδασκαλίαν τοῖς ἀρχαῖαῖς προσήκειν προσείναν ὁ τὴν ἐν νικαία παρὲλθετο πίσιν, καὶ διδασκαλὴν τὸ ὁμοῖσιον ταῦτα πυθόμεν ὁ βασιλεὺς τὸν μὲν ἐξόρισον γράει ἐκέλευσεν ἐὺζοῖον ὁ τὸν ἡδὴ πρῶτερον ἄμα δρεῖα καθαρθέντα, τῆς ἀνιοχειᾶς ἐπίσκοπον πρῶτα ἀθῆναι πεποιήκειν ὅλοι δὲ τὴν πρῶς μελέτιον διάθεσιν ἑσώζον, καλαλιπὸν τὸ δρεῖαν κληρονομήσαντα, καὶ ἰδίαν τὰς σωματικὰς ἐπισημασίαν τῶν τὸ ὁμοῖσιον ἐξ ἀρχῆς φρονησάντων μὴ θελησάντων αὐτοῖς κοινωνεῖν, διότι ἐπὶ δρεῖαν ἡ ψήφισιν χειροτονίαν μελέτιον ἐλαβὼν καὶ ὅτι ἀκολοθήσασιν αὐτῶν, ἐπὶ ἐκείνων βαπτισθέντες ἐτύχων τῆτον μὲν τὸν πρόπον, καὶ ἡ ἀνιοχειᾶ ἐκκλησίαν ἑτέρον ὁμοδοξον διεβῆθη μέρῳ ὁ μὲν τὸ βασιλεὺς, πυθόμεν κινείσθαι πάλιν καλὰ ἡμοίων τὰ πρῶτα ἑδῆ, ταχέως ἔπι τὴν ἀνιοχειᾶν ἄρμησεν.

CAPUT XLV.

De heresi Macedonii.

AT Macedonius qui Constantino-poli expulsus fuerat, condemnationem iniquo animo ferens, quiescere haudquaquam sustinuit: sed ad alterius partis Episcopos, qui apud Seleuciam Acacium cum sociis deposuerant, transgressus est. Missa igitur ad Sophronium & Eleusium legatione, hortatus est, ut eam fidem quæ Antiochiæ primum exposita, ac deinde Seleuciæ confirmata fuerat, mordicus retinerent, eamque adulterino vocabulo ἐμοῖσιον, id est similis substantiæ cognominarent. Proinde multi ex amicis & familiaribus ad eum confluxerunt, qui nunc ex ejus nomine Macedoniani vocantur. Sed & quotquot in Seleuciensi Concilio ab Acacio disenserant, ab hoc tempore vocem ἐμοῖσιον palam asseruerunt, cum antehac eam minime evulgarent. Invaluit tamen apud plerosque hæc opinio, non à Macedonio primum istud excogitatum fuisse, sed à Marathonio, quem illi ad Episcopatum Nicomedienis Ecclesiæ paulo ante promovcrant. Unde & Mara-

C

Κεφ. με'.

Περὶ τῆς Μακεδονίᾳ αἰρέσεως.

Μακεδόνιος ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας, ἔ μὴ φέρων τὴν κατὰ τὴν ἰσοχάξιν ἑδαμῶς ἡείχετο ἀλλοδοκλίνας μὲν πρῶς τὰς ἑτέρας μέρους οἱ ἐν τῇ σελευκείᾳ καθέλιον τὰς ἀπὸ αὐτοῦ διεπέσεσεν ἐπὶ δὲ πρὸς τὴν σελευκείαν ἐλεύσιον, ἀντέχεσθαι μὲν τῆς πρῶτης ἀνιοχειᾶς ἐκκλησίας πίσεως, μετὰ ταῦτα ἐν σελευκείᾳ βεβαιωθείσης, καὶ ἑταστικῶν ὀνόματι ὁμοῖσιον τὴν πίσιν ἐπισημασίαν παρήνεσε σπερρεον ἐν πρῶς αὐτὸν πρῶτον τῶν γνωρίμων αὐτῶν, οἱ νῦν μακεδονιανὸν μαρίζον ἐξ αὐτῶν ὅλοι τὴν κατὰ σελευκείαν σωδῶ τοῖς ἀπὸ ἀνάκτιον διεκλήθησαν φανερώς τὸ ὁμοῖσιον ἐδογματῶσαν τὸ πρῶτον, ἡδὴ μὲν οὐκ ἐπηρεάζοντες αὐτὸ φησὶ δὲ πρὸς τὰς πολλοὺς ἐκράται, ὡς οὐκ ἀπὸ μακεδονίᾳ τῆτον ἔυρεμα μακεδονίᾳ μᾶλλον, ὃν μικρὸν ἐμπερῶσεν τῆς νικαίας δειᾶς πεποιήκεισαν ἐπίσκοπον διότι μακε-

Θωνιανὲς καλεῖσιν αὐτὰς· τῆτοις δὲ παρ-
 φεύγειν ἐν σαβίῳ, ὁ τῆς σεβαστίας ἐκδη-
 λῆσαι, διὰ τῆς φασιν ἡ μικρῶ παρτέρου εἴ-
 ρηκα ὡς ὁ μακεδόνι τὸ ἄγιον πνεῦμα
 συναλαβεῖν εἰς τὴν θεολογίαν τῆς τριάδος
 ἔξεκλινε, τότε δὲ καὶ ἐν σαβίῳ· ἐγὼ, ἔφη,
 ἔτε Θεὸν ὀνομάζω τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον αἰ-
 ρῆμα, ἔτε κλισμα καλεῖν τοιμήσαμι
 διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν, καὶ πνευμα-
 μάχης ἀποκαλεῖσιν αὐτὰς οἱ τὸ ὁμοῖον
 φρονηντες· ὅπως μὲν ἐν οἱ παρὶ μακεδό-
 νιον εἰς τὸν ἐλλησποντον πλεονάζουσι, κατὰ
 χῶραν ἐρῶ· οἱ δὲ παρὶ ἀκάκιον, παρὶ δὲ
 πεποίῳ) αὐτὸς ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ συναλθεῖν,
 μετὰ γνήσιος ὅπως ὁμοῖον εἰρήκασιν τὸν υἱὸν
 τῷ πατρὶ τῇ ἐν ἐξῆς ἰσαλία, ἢ πῶς ἐστὶ
 ταύτης καὶ φλωρεντίας, γυρόδρομοι καὶ τὴν
 συεῖας ἀντιοχείαν, ἐν ζωῆς κρατῆντ
 τῆς ἐκεί ἐκκλησίας, καὶ τῆ βασιλείας ἐν
 αὐτῇ διατεθειῖσιν, ὀλίγοι τινὲς ἀνεκίανεν
 αὐτῆς τὰ δεδογμένα αὐτοῖς, φάσκοντες
 δεῖν παρῆρθεῖν τὴν ἑ ὁμοῖος λέξιν ἐν
 τῆς ἐκδοθείσης πίστεως ἐν τῇ ἀειμνήῳ, καὶ
 ἐν κωνσταντίνης πόλει ὁσέπιν Ἰπικρύπτοντες,
 ἀλλὰ ἀναφανδὸν λέγουσιν, ὅτι καὶ πάντα
 ἀνόμοιοι ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ, ἢ μόνον κατὰ τὴν
 ἔσασιν, ἀλλὰ δὲ κατὰ τὴν βέλῃσιν· ὅτι ὁσέ
 ὄντων τῶ αὐτῶν, ὡς ἀρεῖ· ἔλεγε, καὶ αὐτῶ
 γυράς ἀπεφῆναντο συναλαβεῖν τὸ ἴταύ-
 τη τῇ δόξῃ, οἱ ἐν ἀντιοχείᾳ τότε τὰ αἰεῖα
 φρονηντες· διόπε μὲν ἔ· ἔχεν δευριανῶ
 παρῆρθεῖσιν ἐπὶ καὶ ἀνόμοιοι καὶ ἔξεκόνιοι
 ἐκλήθησαν ὑπὸ τῶ ἐν ἀντιοχείᾳ φρονηῖων
 μὲν τὸ ὁμοῖον, διηρημένων δὲ τότε διὰ τὴν
 ἴπιν μελέτω γυρόδρομῶ αἰτίαν, ὡς μοι καὶ
 παρτέρου εἰρη) ἐρωτηθέντες δὲ ἐν ὡμῶς
 παρὶ κείνων, διὰ τὶ ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ ἰεῶτων
 πίστεως, Θεὸν ἐκ Θεῶ τὸν υἱὸν εἰπόντες, ἀνό-
 μοῖον τε ἔ· ὅτι ὁσέ ὄντων τοιμῶσιν ὀνομάζω,
 τοῖσι δὲ ἔφισμασιν ἐπεχείρην τὴν ἀντίθεσιν
 ἀποδύεσθ· ὅτι ἔτως, φησὶν, εἰρηται τὸ ἐκ
 Θεῶ, ὡς εἰρη) ὡσαῦτα τὰς ἀποστόλων, τὰ δὲ
 πάντα ἐκ τῶ Θεῶ· ἐν ἐν τῶ πάντων, καὶ ὁ
 υἱὸς ἐστὶν ἐκ Θεῶ· καὶ διατεῖτο πρόσκει)
 ἐν ταῖς ἐκδοθείσῃ τὸ κατὰ τὰς γραφάς· τῆτε
 δὲ τῆ ἔφισματ· δεχηγὸς ἦν Γεώργι

A
 thoniani dicuntur hujus dogmatis secta-
 tores. Ad istorum societatem sese
 etiam adjunxit Eustathius, Sebastia de-
 pulsus ob eam causam quam paulo ante
 commemoravi. Sed postquam Ma-
 cedonius Spiritum sanctum à divinae
 Trinitatis consortio cepit excludere,
 tum Eustathius: Ego, inquit, Spiritum
 sanctum nec Deum nominare in ani-
 mum induco, nec creaturam vocare
 sustineo. Atque ob hanc causam qui
 fidem consubstantialis tuentur, *πνευμα-
 τομάχους* eos appellant, id est Spiritus
 sancti oppugnatores. Quanam autem
 B
 ratione factum sit, ut in Helleponto
 potissimum exuberent Macedoniani,
 dicam suo loco. Acaciani vero om-
 ni studio laborarunt, ut iterum Anti-
 ochiae congregarent, ut cum ipsos pe-
 niteret, quod omnino Filium Patri si-
 milem esse dixissent: Sequentem igitur
 anno, Tauro & Florentio Consuli-
 bus, convenientes Antiochiae quae est
 in Syria, cum Euzoio ejus praesert
 Ecclesiae, & Imperator ibidem mora-
 retur, pauci quidam ea quae prius ab
 ipsis decreta fuerant, rursus in qua-
 C
 stionem vocarunt, vocem similis tol-
 lendam esse dicentes ex fide quae tunc
 Arimini, tum apud Constantinopolim
 fuerat promulgata. Nec amplius dis-
 simulantes, palam affirmarunt filium
 patri prorsus dissimilem esse, non sub-
 stantia solum, verum etiam volonta-
 te: eumque ex non exstantibus, sicut
 Arius dixerat, factum esse pronuntia-
 runt. Huic autem opinioni favebant
 ii, qui tum Antiochiae Aetii lectam
 sequebantur. Quamobrem praeter
 cognomen quod illis inditum fuerat
 Ariatorum, Anomoei insuper & Exu-
 contii vocati sunt ab iis, qui doctri-
 nam quidem consubstantialis tueban-
 D
 tur Antiochiae, tunc vero Meletii cau-
 sa inter se divisi erant, ut supra retuli-
 mus. Ab istis igitur interrogati, cur
 cum in expositione fidei suae filium De-
 um ex Deo dixissent, eundem nunc dis-
 similem & ex non exstantibus dicere
 non dubitarent, hujusmodi cavillationi-
 bus objectionem eludere conabantur.
 Sic aiebant dictum est Deum ex Deo, ut
 apud Apostolum dicitur: omnia autem
 ex Deo. Unus porro ex omnibus est
 ipse quoque filius Dei. Atque idcirco
 in editione fidei adjecta sunt haec ver-
 ba; secundum Scripturas. Hujus sophis-
 ticae cavillationis auctor fuit Georgius

Laodiceus Episcopus. Qui quidem ut-
 pote in hujusmodi sermonibus parum
 exercitatus, ignorabat quemadmodum
 Origenes has loquendi formas quibus
 utitur Apostolus, superiori tempore
 uberrime excussit atque explanavit.
 Verum licet cavillari ad hunc modum
 conarentur, probra tamen & condemna-
 tionem sui non ferentes, eandem fidei
 formulam recitarunt quam prius Con-
 stantinopoli ediderant. Quo facto,
 singuli ad suas civitates regressi sunt.
 Georgius igitur Alexandriam reversus,
 & Ecclesias sicut antea obtinuit, laten-
 te etiam tum Athanasio: & cunctos
 qui ab ipso in fidei causa dissentiebant
 Alexandriæ, est persecutus. Sed & ple-
 bi civitatis gravis erat ac molestus, ut-
 pote plurimis eorum in visus. Hiero-
 solymis vero in locum Cyrilli subroga-
 tus est Herennius. Sciendum porro est,
 post hunc Episcopum ordinatum fuisse
 Heraclium, ac deinde Hilarium: tan-
 demque Cyrillum Hierosolyma rever-
 sum, Ecclesiam suam recuperasse. Per
 idem tempus nova quædam hæresis ex-
 orta est hujusmodi ex causa.

Αἰθαοδικείας ἐπίσκοπος· ὅς τις ἀνάγωγος
 ὢν τῶν τοιούτων λόγων, ἠγνόησεν ὅπως τὰ τοιαύτα
 ἔλεγε ὁ ἀποστόλος ἰδιώματα, τοῖς ἀνωτέροις
 χρόνοις ἀριγῆης πλαίυτερον ἐξετάσας ἡγε-
 μῆνδυσεν ἀλλ' ὁμῶς, εἰ καὶ τοιαύτα ἐπεχέ-
 ρεν ἑρμηνεύων, τὰς ἐνειδόμενες καὶ τὴν καλῶ-
 γωσιν ἐφῆρξεντες, ἀνέγνωσαν τὴν αὐτὴν πί-
 σιν, ἣν καὶ ἐν κωνσταντίνῃ πόλει καὶ ἔτιως καὶ
 πόλεις τὰς ἑαυτῶν ἀνεχώρησαν Γεώργιος
 μὲν ἐν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁρμήσας, τῶν
 τὲ ἐκκλησιῶν ἐκράτει, Ἀθανασίῃ ἐπὶ ἀφα-
 νῆς τυγχάνοντι, καὶ τὰς ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ
 μὴ φερονέτας τὰ αὐτὰ συνήλαυνε· χαλε-
 πὸς δὲ ἦν ἐπὶ τῆς πόλεως τοῖς πλείοσι
 ὧν ἦν ἀπεχθῆς ἐν ᾧ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀπὸ
 Κυρίλλου παρεχρήσθη ἀρρήτι· ἰσέον δὲ
 ἐμὲ ἰκέεινον ἠράκλειον κατέστη, καὶ αὐτὸς
 Ἰλάριον ὑπερῶν ἡ χρόνον Κυρίλλου ἐπέ-
 τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας
 ἐγκρατῆς ἐγγίετο· τότε δὲ καὶ ἑτέροις παρεφθί-
 ἀρεσις, ἐξ αἰτίας τοιαύταις

CAPUT XLVI.

Κεφ. μς'.

De Apollinaristis, deque eorum hæresi.

Περὶ τῶν ἀπολλιναισῶν, καὶ τῆς αἰρέσεως αὐτῶν

Laodiceæ in Syria duo erant viri eod-
 dem nomine nuncupati, pater &
 filius. Uterque enim Apollinaris dice-
 batur. Et pater quidem presbyteri gra-
 dum in Ecclesia obtinebat: filius vero
 Lectoris fungebatur officio. Ambo
 Græcarum disciplinarum magistri. Pa-
 ter Grammaticam docebat: Filius
 Rhetoricam. Pater oriundus fuit
 Alexandria. Cumque Beryti primum
 docuisset, postea Laodiceam migra-
 verat, atque ibi ducta uxore, filium
 ex ea susceperat Apollinarem. Flo-
 rebat eodem tempore unâ cum illis
 Epiphanius sophista. Cui cum essent ar-
 tissimo amicitia vinculo conjuncti,
 omni studio cum fovebant. Theodo-
 tus vero Laodiceus Episcopus, veri-
 tus ne assidua hominis consuetudine
 paulatim ad Gentilium superstitionem
 delaberentur, vetuit ne ad illum ven-
 tent. At illi parvi pendentes Episco-
 pum, amicitiam Epiphaniî constanter
 retinuerunt. Post hæc Georgius succes-
 sos Theodoti, ab Epiphaniî consuetudine

ΕΝ λαοδικείᾳ τῆς συρίας δύο ἦσαν ἄν-
 δρες ὁμώνυμοι, πατὴρ τε καὶ παῖς· ὁ
 πῶν γὰρ ἦν ὄνομα ἀπολλινάριον· ὁ δὲ
 μὲν πατὴρ, τὰ πρεσβυτερίᾳ κατὰ τὴν ἐκ-
 κλησίαν ἠξιεῖτο· ὁ δὲ παῖς, τὴν τῆς ἀνα-
 γνῶσεως τάξιν εἶχεν· ἀμφοτέρω δὲ ἦσαν
 ἑλληνικῶν λόγων διδάσκαλοι· γραμματι-
 κῶν μὲν ὁ πατὴρ, ῥητορικῶν δὲ ὁ υἱός· ὁ μὲν
 πατὴρ, Ἀλεξάνδρου ὢν τὸ γένος, πρῶτος
 ἐν τῇ βηρυτῶν διδάσας, εἶτα μετὰ τὴν
 λαοδικείαν, καὶ γήμας ἐκεῖ, ἰσχὺν τὸν υἱὸν ἀπο-
 λινάριον ἀμφω δὲ ὁμῶς τότε συνήκατο
 Ἰπφανίῳ τῷ ἑρμηνεύτῃ, καὶ γήσιοι ὄντες ἐ-
 λοι, συνεκρέτην αὐτὸν δέισας δὲ Θεοδο-
 τῆς λαοδικείας ἐπίσκοπος, μὴ τῇ συν-
 χεῖ τὰνδρὸς ὁμιλίᾳ πρὸς τὸν ἑλληνομα-
 δονκλίνωσι, διεκώλυε φοιτᾶν παρ' αὐτοῦ· ὁ
 μικρὰ δὲ ἐπίσκοπος φεργήσαντες, τὴν τῆς Ἰπ-
 φανίᾳ φιλίαν ἠσπάσαντο· μετὰ ταῦτα γέ-
 νος· ὁ Θεόδοτος διάδοχος, ἀπέυσας ἀπολλιναι-
 ταστῶν

τασῆσαι αὐτὰς, καὶ μηδεὶ τρέπω πῆσαι
 διωθηθεὶς, ἀμφὸ τῆς κοινωρίας ἐζημίωσεν.
 ὕβρι τε ἠγάταμ ὁ παῖς ἀπολλινάει· τὰ
 χροῖμα, καὶ τῆ ἐυρόια τῆ βφισικῆ λόγε
 θαρράν, καυόμενὶ καὶ αὐτὸς αἴρεσιν, ἠνὺν
 Ἰππολάζει, τῆνομα τῆ ἐυρόγι· ἔχασα·
 φασὶ δὲ πνεσ διενεχθῆναι αὐτὰς πρεῖς
 Γεώργιον, ἔ τοῦτον δια τὴν πρεσηρημῆλυ
 αἰτιαν· ἀλλ' ὅτι ἐώρων αὐτὸν ἀλλόκοτα
 δογματίζοντα, ἠνὺν μὲν ὁμοιον ὁμολογεῖν-
 τα τὸν ὑὸν τῶ πατρὶ, καθ' ὅ ἐν τῆ σελδικεία
 σωθέτω· νὸν ὃ εἰς τὴν δρεαηνὴν ἀποκλίναν-
 τα δόξαν· διόπερ ἐμπροφάσιον λαβόντες
 αἰτιαν, ποιῆν τὴν ἀναχώρησιν ὡς ὃ ἐδὲεις
 αὐτοῖς προσέειπε, παρεισάγασι χῆμα Ἰρη-
 σκείας· ἢ πρῶτερον μὲν ἔλεγον ἀναληφθῆ-
 ναι τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ Ἰ Θεῶ λόγε ἐν τῆ οἰκο-
 νομία τ' ἐνανθρωπήσεως ψυχῆς ἀνδρ'· εἶτα
 ὡς ἐκ μελανοίας Ἰπποδοθέμῆμοι, πρῶσθε-
 σαν ψυχὴν μὲν ἀναληφέναι· νῆν δὲ ὁδὸν ἔχον
 αὐτὴν, ἀλλ' εἶναι τὸν Θεὸν λόγον ἀντὶ νῆ εἰς
 τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον· πρὶ τῆτε μόνε
 δὴ λέγουσι διαφέρεσθ, οἰνὸν ἔξ ἐκείνων τῶν
 πρῶσαννυμίαν ἔχοντες· τὴν ᾧ τριάδα ὁμοῦ-
 σιον εἶναι φασὶ πρὶ μὲν ἐν τῶν ἀπολλινάειων·
 αὐθις κτ'· χῶρον μνημονεύουμῆμ

eos avellere conatus; cum id illis per-
 suadere non potuisset, utrumque com-
 munionem multavit. Id factum Apollin-
 naris filius contumeliæ loco duxit: Et
 sophisticâ dicendi facultate fretus, no-
 vam ipse quoque hæresin condidit, quæ
 ab auctoris nomine appellata etiamnum
 viget. Sunt qui dicant, à Georgio dis-
 sentisse, non tam ob causam supra com-
 memoratum, quàm quod illum vide-
 rent absurda docentem: & nunc qui-
 dem profitentem, filium patri similem
 esse, quemadmodum in Seleuciensi
 Concilio convenerat: nunc vero in
 Arii sententiam deflectentem. Hanc
 igitur speciosam causam prætendentes,
 ab eo discesserunt. Sed cum nemo il-
 los sectaretur, novam quandam religio-
 nis speciem inducere cœperunt. Et
 initio quidem dicebant, hominem abs-
 que anima à Deo verbo assumptum esse
 in dispensatione incarnationis. Post-
 ea vero tanquam pœnitentiâ ducti ac
 pristinum emendantes errorem adje-
 cerunt animam quidem assumptam esse,
 sed quæ mentem non haberet: Deum
 autem verbum mentis loco esse in ho-
 mine assumpto. In hoc igitur solo à
 Catholicis diffidere se dicunt qui ab
 illorum nomine vocantur Apollinari-
 stæ. Nam Trinitatem quidem consub-
 stantialem esse profitentur. Verum de
 utroque Apollinare iterum infra dice-
 mus suo loco.

Κεφ. μζ.

Περὶ τ' κωνσταντίου βασιλέως τελευτῆς

Τὸ δὲ μὲν τῆ βασιλείως κωνσταντίου ἐν Ἀν-
 τιοχείᾳ διάγοιτο, ὁ καῖσαρ Ἰουλιανὸς
 ἐν ταῖς γαλλίαις πολλοῖς βαρβάρους συμ-
 πλέκτ'· ἢ νικήσας, πᾶσι μὲν τοῖς στρατιωμέ-
 νοις ἐπέρας· διατέτο γεγονώς, ὑπ' αὐτῶν
 ἀναγορευέτ' βασιλεὺς· τῆτε διαγελθέν·
 ὁ βασιλεὺς κωνσταντῆ εἰς ἀγῶνα κα-
 τῆσθ βαπτισθεὶς ὃ ὑπὸ ἐυζωίῃ, ἐπὶ τὸν πρὸς
 αὐτὸν ἐχώρει πόλεμον· χροῖμα· ὃ μελαξὺ
 Καππαδοκίας ἢ Κιλικίας, ἐν μόψε κρήναις
 ἐτελεύτα τὸν βίον, ὑπὸ φρογτίδ· ἀποπλη-
 ξία ληφθεὶς, ἐν ὑπαλεία ταύρεκα φλωρεν-
 τῆς, τῆ τρίτῃ Ἰ νοεμβρίε μῶνός· τῆτε δὲ ἦν
 ἔτ' πρῶτον τῆς διακοσιῆς ὀγδοηκο-
 σῆς πέμπτῃς ὀλυμπιάδ· ἔζησέ ὃ κων-

CAP. XLVII.

De morte Imp. Constantii.

Porro dum Constantius Imperator
 Antiochiæ moraretur, Iulianus Cæ-
 sar in Galliis cum ingenti Barbarorum
 multitudine congressus victoriam re-
 portavit. Atque idcirco universis mili-
 tibus acceptus, ab iisdem Imperator re-
 nuntiatus est. Hæres Imperatori Con-
 stantio nunciata, animum ejus gravis-
 simo dolore perculit. Mox ab Euzoio
 baptizatus, expeditionem suscepit ad-
 versus Iulianum. Sed cum ad fines
 Cappadociæ & Ciliciæ pervenisset,
 præ nimia sollicitudine in morbum
 apoplexiæ delapsus, Mopsucrenis vi-
 tam finivit, Tauro & Florentio Con-
 sulibus, di tertio Nonas Novembres.
 Erat hic annus primus Olimpia-
 dis ducentesi-mæ quinquagesimæ quin-
 tæ. Vixit autem Constantius an-

nos quinque & quadraginta. Imperavit annis octo & triginta. Ex quibus tredecim quidem regnavit cum patre: post ejus autem obitum viginti quinque: quot etiam annorum tempus complectitur hic liber.

Ἔτη τεσσαράκοντα πέντε, βασιλεύσας ἔτη τεράκοντα ὀκτώ συμβασιλεύσας μὴν τῶ πατρὶ ἔτη δεκάτεια' μὲν ἵ τῶ τελευτῶν αὐτῷ, ἔτη εἰκοσιπέντε' ὅσων πέντε καὶ ἡ βίβλ' ἀφείχει χρόνον ἑτῶν.

Τὰδε ἀφείχει καὶ ἡ τρίτη βίβλ' τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους

- α'. Περὶ Ἰελιανῶν καὶ γῆρας αὐτῶν καὶ παιδείσεως καὶ ὅπως ἐπὶ τὴν βασιλείαν παρὰ τῶν, ἐπὶ τὸ ἐλλυϊζέω ἀπέκλινε.
- β'. Περὶ τῆς ἐν ἀλεξανδρείᾳ γυρομῆνης εἰσεσεως, καὶ ὅπως γεώργι' ἀνηρέθη.
- γ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ γεωργίᾳ χαλεπήνας ἀναίρεισει, δι' ἐπισολῆς τῷ ἀλεξάνδρῳ καθήψατο.
- δ'. Ὡς γεωργίᾳ ἀναίρεισεν, ἀθανάσι' καλεσθῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τῷ ἀλεξάνδρῳ εἰσαγγεῖται ἐγγύλιον.
- ε'. Περὶ λυκίφου, καὶ εὐσεβείας.
- ς'. Ὡς λυκίφου ἐν ἀντιοχείᾳ γυρομένη, παυλίῳ ἐχειροτόνησεν.
- ζ'. Ὡς εὐσεβείᾳ ἐνωθεὶς ἀθανασίῳ, σιμόδον ἐπισκόπων ἐν ἀλεξανδρείᾳ συζητήσαν, περὶ τὴν τριάδα, ὁμοούσιον ἀνακηρύξαντες.
- η'. Ἐκ τῆς ἀπολογητικῆς ἀθανασίᾳ, περὶ τῆς αὐτῆς φυγῆς.
- θ'. Ὡς μὲν τὴν ἐν ἀλεξανδρείᾳ τῶν ὁμοούσιον πρεσβυτέρων σιμόδον, εἰς εἰς ἀντιόχου ἀποστέψας, καὶ τὸς ὁμοδόξους διηρημένους εἰς δύο, διὰ τῶν παυλίῳ χειροτονίαν, καὶ τῆς ἐνωσῆς ἐνωσῆς, ὑπὸ τῶν χωρήσεν.
- ι'. Περὶ ἰλαρίου τῆς πυκτιῶν ἐπισκόπου.
- ια'. Ὡς ὁ βασιλεὺς Ἰελιανὸς, κρημάσας τὸς χριστιανὸς εἰσεπέσθη.
- ιβ'. Περὶ μάριου τῆς ἐπισκόπου χαλκηδόνου.
- ιγ'. Περὶ τῆς ταρχῆς καὶ ἐποίησεν οἱ ἐλλυες καὶ τῶν χριστιανῶν.
- ιδ'. Περὶ τῆς ἀθανασίᾳ φυγῆς.
- ιε'. Περὶ τῆς ἐν μηρῶ τῆ πόλεος Φρυγίας, τῆς Ἰελιανῶν μαρτυρησάντων.
- ισ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς κωλύσας τὸς χριστιανὸς ἐλλυϊκὴν παιδείαν μανθάνειν, ἀπολλινάριοι εἰς τὸ ἐπιγράφει λόγους ὠρμήθησαν.
- ιζ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς εἰς πέρας μέλλων ἐλαύνειν, καὶ ἐν ἀντιοχείᾳ γυρομένη, αὐτῶν σκωφθεὶς, τὸν μιθρόγωνα λόγον παρεσέφωσεν.
- ιη'. Ὡς ὁ βασιλεὺς χρῆσμον θελήσας λαβεῖν, τὸ δαυμόνιον ἐκ ἀπεκρίνας λαβὴν βαβηλῶν τὸν μάρτυρα.
- ιθ'. Περὶ τῆς βασιλέως ὀργῆς, καὶ περὶ θεοδώρου τῆς ὁμολογητῆς.
- κ'. Ὡς καὶ ἰεραδῶν ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τὸ εὖεν ἐπέσφατο, καὶ ἀφείκει τῶν ἱερογλυφικῶν τελείας ἀνατροπῆς.
- κα'. Περὶ τῆς εἰς πησίδα ὁ βασιλέως ἀφίξεως, καὶ περὶ τῆς ἀναίρεισεως αὐτῆς.
- κβ'. Περὶ τῆς ἀναγορεύσεως ἰοβιανῶν.
- κγ'. Περὶ λιβάνιον τὸν ὁφιστὴν ἀντιλόγια.
- κδ'. Ὡς οἱ παῖδες ἔχοντες ἐπίσκοποι παρεσέδραμον ἰοβιανῶν, ἐλπίζοντες ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὴν αὐτῶν πίσυν τῆτον Ἰησαῦσας.